

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

هزار واژه زیست‌شناسی

۲

مجموعه واژه‌های پروتگان‌شناسی، ژن‌شناسی و زیست‌فناوری،
علوم گیاهی، جانورشناسی، گیاهان دارویی

برگرفته از
فرهنگ واژه‌های مصوب
فرهنگستان زبان و ادب فارسی

۱۳۹۱-۱۳۹۶

گروه واژه‌گزینی

Islamic Republic of Iran

**The Academy of Persian
Language and Literature**

A Collection of Biology Terms

2

**Proteomics, Genetics and Biotechnology,
Plant Sciences, Zoology,
Medicinal Plants**

extracted from
**dictionary of approved
terms by the Academy of
Persian Language and Literature**

2012-2017

Terminology Department

۲	۲
۲	۲

فرهنگستان ادب آذربایجان

گروه واژه‌گزینی

۲

هزار واژه زیست‌شناسی

هزار واژه زیست شناسی

(۲)

۸۴۱۴۱

هزارواژه زیست‌شناسی

(۲)

مجموعه واژه‌های پروتگان‌شناسی، ژن‌شناسی و زیست‌فناوری،

علوم گیاهی، جانورشناسی، گیاهان دارویی

برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب

فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۹۱-۱۳۹۶

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

گروه واژه‌گزینی

پژوهشکده مطالعات واژه‌گزینی

نشر آثار / تهران ۱۳۹۷

تدوین و ویرایش و حروف‌نگاری: گروه واژه‌گزینی
پژوهشکده مطالعات واژه‌گزینی

مدیر فنی چاپ: حمیدرضا دمیرچی

طراح روی جلد: حسین میرزاحسینی

چاپ اول: ۱۳۹۷ شماره: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال چاپ و صحافی: کاوا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۵-۳۱-۱

ISBN: 978-600-8735-31-1

نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو،
مجموعه فرهنگستان‌ها، فرهنگستان زبان و ادب فارسی

صندوق پستی: ۶۳۹۴-۱۵۸۷۵

تلفن: ۶۸-۸۸۶۴۲۳۳۹ (۰۲۱)؛ دورنگار: ۸۸۶۴۲۵۰۰ (۰۲۱)

وبگاه: www.persianacademy.ir

حق چاپ محفوظ است.

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه واژه‌گزینی
عنوان و نام پدیدآور	هزارواژه زیست‌شناسی / فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه واژه‌گزینی.
مشخصات نشر	تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی، نشر آثار، ۱۳۹۰ -
مشخصات ظاهری	ج.
فروست	فرهنگستان زبان و ادب فارسی؛ ۹۰، ۱۹۰. مجموعه هزارواژه‌ها؛ ۱، ۲۲.
شابک	ج. ۱: 978-600-6143-14-9؛ ۱۴۰۰۰۰ ریال؛ ج. ۲: 9786008735311
وضعیت فهرست‌نویسی	فایا
یادداشت	ص.ع. به انگلیسی: A collection of biology terms: general biology, plant sciences, animal sciences....
یادداشت	ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۷) (فایا).
مندرجات	ج. ۱. مجموعه واژه‌های زیست‌شناسی عمومی، علوم گیاهی... برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۷۶-۱۳۸۹- ج. ۲. مجموعه واژه‌های زیست‌شناسی عمومی، علوم گیاهی... برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۹۳-۱۳۹۶
موضوع	فارسی - واژه‌های جدید - زیست‌شناسی
موضوع	زیست‌شناسی - واژه‌نامه‌ها - فارسی
موضوع	زیست‌شناسی - واژه‌نامه‌ها - انگلیسی
موضوع	زبان انگلیسی - واژه‌نامه‌ها - فارسی
موضوع	فارسی - واژه‌نامه‌ها - انگلیسی
شناسه افزوده	فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه نشر آثار
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۰ ۴۴۶/ف۵/۲۰۲ QH۳۰
رده‌بندی دیویی	۵۷۰/۳
شماره کتاب‌شناسی ملی	۲۶۵۸۰۷۱

فهرست مطالب

هفت	پیشگفتار
نه	مقدمه
سیزده	همکاران علمی
شانزده	نشانه‌های اختصاری
۱۴۱-۱	فرهنگ واژه‌های مصوّب زیست‌شناسی به ترتیب الفبای فارسی
1-51	فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتینی
53-98	فهرست واژه‌ها براساس گروه یا شاخه به ترتیب الفبای لاتینی

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

هزارواژه نام عمومی فرهنگ‌هایی تخصصی است که از سوی فرهنگستان زبان و ادب فارسی منتشر می‌شود. ممارست طولانی در کار واژه‌گزینی که به یافتن و ساختن ده‌ها هزار واژه فارسی در برابر لغات و اصطلاحات بیگانه انجامیده است، گروه واژه‌گزینی را قادر ساخته تا دفترهایی با بیش از هزار واژه مصوب در بعضی از رشته‌های علمی انتشار دهد.

امید است انتشار این دفترها دسترسی استادان و پژوهشگران و نویسندگان و مترجمان هر رشته را به معادل‌های فارسی و لغات و اصطلاحات بیگانه همان رشته آسان‌تر سازد و الگویی به دست آنان دهد تا خود نیز به همین سبک و سیاق واژه‌گزینی کنند. همچنین امید است با انتشار هزارواژه‌ها، پاسداری از زبان فارسی در عرصه علم و فناوری و اهتمام به یافتن معادل‌های فارسی به صورت یک فرهنگ درآید تا همگان به یاری فرهنگستان بشتابند.

فرهنگستان خوشوقت است که می‌تواند با همت و یاری صاحب‌نظران، دومین هزارواژه زیست‌شناسی را در پی انتشار اولین هزارواژه این رشته منتشر کند و در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد. فرهنگستان آرزمند است روزی فرارسد که زبان فارسی، زبان علم شود و این آرزوی محالی نیست. بی‌گمان اگر بخواهیم می‌توانیم، چنان‌که تاکنون، خواسته‌ایم و توانسته‌ایم.

غلامعلی حداد عادل

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی

و مدیر گروه واژه‌گزینی

اردیبهشت نودوهفت

مقدمه

در شش سال گذشته، تدوین فرهنگ‌های تخصصی موضوعی در گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، و انتشار آنها با عنوان هزارواژه، با اقبال عموم و اهل فن مواجه شده و فرهنگستان مفتخر است که در سال جاری نیز چند هزارواژه به مجموعه هزارواژه‌های خود بیفزاید. مجموعه حاضر جلد دوم هزارواژه زیست‌شناسی است که واژه‌های برخی از گروه‌های واژه‌گزینی حوزه زیست‌شناسی در طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ را دربرمی‌گیرد. شیوه کار واژه‌گزینی در فرهنگستان در مقدمه دفترهای مختلف فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان توضیح داده شده و در دفتر اصول و ضوابط واژه‌گزینی نیز شرح داده شده است.

همان‌طور که در فرهنگ‌های واژه‌های مصوب فرهنگستان ذکر شده، واژه‌های مصوب مندرج در هر فرهنگ در زمان انتشار، مصوب مقدماتی تلقی می‌شوند و برای مدت تعیین‌شده از سوی شورای عالی فرهنگستان، از طریق دفتر ریاست جمهوری، به مؤسسات و مراکز دولتی ابلاغ می‌شوند. واژه‌های فرهنگ حاضر نیز هنوز به تصویب نهایی نرسیده است و چنانچه تا زمان مقرر پیشنهاد بهتری از سوی متخصصان و صاحب‌نظران عرضه شود، فرصت بررسی و تغییر آنها وجود دارد. امیدواریم اهل فن، با راهنمایی‌ها و پیشنهادهای خود، ما را در این راه یاری دهند.

ذکر چند نکته در مورد این فرهنگ ضروری است. اختصاص واژه‌ها به گروه‌های تخصصی مندرج در این فرهنگ براساس روند تشکیل گروه‌ها و زمان بررسی واژه‌ها در مقاطع مختلف بوده است. ازاین‌رو، خاستگاه برخی از واژه‌های این مجموعه ممکن است رشته‌های دیگر باشد، ولی از آنجاکه در زمان بررسی آنها گروه‌های ذی‌ربط در فرهنگستان تشکیل نشده بود، این واژه‌ها در حوزه زیست‌شناسی بررسی شد. همچنین، برای افزایش بهره‌وری و صرفه‌جویی در وقت و هزینه، معمولاً واژه‌های مشترک چند حوزه مرتبط فقط از طریق یکی از گروه‌های تخصصی در شورای واژه‌گزینی مطرح می‌شود و در فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان با برچسب همه گروه‌های مرتبط می‌آید. این واژه‌ها در فرهنگ‌های موضوعی هریک از این گروه‌ها به‌تنهایی نیز درج می‌شود.

فرهنگستان در برابر برخی از واژه‌های بیگانه، ضمن پذیرفتن لفظ بیگانه، یک برابر نهاد فارسی نیز در کنار آن به تصویب رسانده است، به این امید که این معادل فارسی به تدریج جای لفظ بیگانه را بگیرد. برخی از حوزه‌های علمی واژه فارسی را پذیرفته‌اند و برخی همچنان اصرار بر به کار بردن لفظ بیگانه دارند. در مواردی که لفظ فارسی پذیرفته شده است، در تعریف‌ها صرفاً همان معادل به کار رفته و در مواردی که نپذیرفته‌اند، لفظ بیگانه در کنار لفظ فارسی آمده و با خط مورب از هم جدا شده‌اند.

همکارانی که نام آنها در فهرست همکاران علمی فرهنگستان آمده است در تصویب همه واژه‌ها مشارکت نداشته‌اند، اما از آنجاکه واژه‌ها از دفتر نهم تا پایان دفتر چهاردهم در یک جا گرد آمده است، لازم دیده

شد نام تمامی کسانی که با ما در مقاطع مختلف همکاری داشته‌اند در کنار هم ذکر شود. استادان و همکاران ما در شوراهای هماهنگی در هماهنگی و یکدست کردن واژه‌های هر حوزه زحمات بسیاری متقبل شده‌اند که به دلیل تنوع این شوراها از ذکر نام ایشان خودداری شده است. این استادان هریک نماینده یک گروه تخصصی هستند و نام آنها در ردیف اعضای گروه‌های تخصصی ذکر شده است.

در واژه‌گزینی برای واژه‌های فرهنگ حاضر همه همکاران گروه واژه‌گزینی در طی سال‌های گذشته همکاری داشته‌اند که از آنها سپاسگزاری می‌نماید. حاصل کار آنها به همت همکاران بخش تدوین و حروف‌نگاری گروه واژه‌گزینی مدون شده است که خالصانه و صمیمانه با ما همکاری کردند و جا دارد در اینجا از ایشان قدردانی شود: آقای مهدی حریری که مسئولیت واحد تدوین فرهنگ و سرویراستاری فرهنگ‌های مصوب فرهنگستان بر عهده ایشان است و با تجربه و دقت و دانش خود ما را یاری کردند؛ خانم‌ها عفت امانی*، لیدا خیمر، فتانه نادری، همکاران واحد تدوین، که زحمت ویراستاری فنی و نمونه‌خوانی فرهنگ‌ها را بر عهده داشته‌اند؛ همچنین همکاران ما در بخش حروف‌نگاری، خانم‌ها اکرم زرمحمدی، زهرا ساقی‌شیویاری و مهناز مسیبی که در سال‌های گذشته در حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی فرهنگ‌های مصوب زحمات فراوانی را تقبل کردند. ویرایش فنی و حروف‌نگاری فرهنگ حاضر با تلاش و همکاری خانم فتانه نادری و حروف‌نگاری خانم‌ها اکرم زرمحمدی، زهرا ساقی‌شیویاری و مهناز مسیبی صورت گرفته است که جا دارد جداگانه از ایشان تشکر شود.

پژوهشگر ارشد گروه واژه‌گزینی، خانم فرزانه سخایی نیز همانند سال‌های گذشته با وجود مسئولیت‌های فراوانی که در گروه واژه‌گزینی بر عهده دارند، در تفکیک رایانه‌ای واژه‌های مصوب و تنظیم فرهنگ حاضر از هیچ فداکاری دریغ نکردند که از ایشان سپاسگزاری می‌شود. امید است با تمهیداتی که صورت گرفته است بتوانیم در هر سال چند فرهنگ هزارواژه در حوزه‌های مختلف به جامعه علمی کشور عرضه کنیم.

گروه واژه‌گزینی
اردیبهشت نودوهفت

همکاران علمی

اعضای پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی (شورای فرهنگستان):
مرحوم استاد عبدالمحمد آیتی، دکتر حسن انوری، دکتر نصرالله
پورجوادی، دکتر یدالله ثمره، مرحوم دکتر حسن حبیبی (رئیس فرهنگستان
و مدیر گروه واژه‌گزینی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷)، دکتر غلامعلی
حداد عادل (رئیس فرهنگستان و مدیر گروه واژه‌گزینی از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۳ و از
۱۳۸۷ تاکنون)، استاد بهاءالدین خرمشاهی، دکتر محمد دبیرمقدم، دکتر
حسن رضائی باغبیدی*، دکتر علی رواقی، مرحوم دکتر بهمن
سرکاراتی، استاد اسماعیل سعادت، استاد احمد سمیعی (گیلانی)،
مرحوم دکتر دادخدا سیم‌الدین (عضو تاجیکستانی)، دکتر علی‌اشرف
صادقی، دکتر محمود عابدی، استاد کامران فانی، دکتر بدرالزمان
قریب، دکتر سیدفتح‌الله مجتبائی، دکتر مهدی محقق، استاد هوشنگ

* از گروه‌ها یا اعضای پیشین شوراها یا همکاران سابق گروه واژه‌گزینی فرهنگستان در حوزه موردنظر هستند.

مرادی کرمانی، دکتر حسین معصومی همدانی، دکتر محمدعلی موحد،
مرحوم استاد ابوالحسن نجفی، دکتر سلیم نیساری، دکتر محمدجعفر یاحقی

اعضای شوراهای واژه‌گزینی:

اعضای پیوسته: مرحوم دکتر حسن حبیبی (رئیس فرهنگستان و مدیر گروه
واژه‌گزینی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷)، دکتر غلامعلی حداد عادل
(رئیس فرهنگستان و مدیر گروه واژه‌گزینی از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۳ و از ۱۳۸۷ تاکنون)،
استاد هوشنگ مرادی کرمانی، مرحوم استاد ابوالحسن نجفی
سایر اعضا: دکتر ژاله آموزگار (عضو وابسته فرهنگستان)، مهندس
محمدرضا بهاری، نسرین پرویزی، مرحوم مصطفی کمال پورتراب،
دکتر هوشنگ رهنما (عضو وابسته فرهنگستان)، دکتر زهره زرشناس،
دکتر علاءالدین طباطبایی (عضو وابسته فرهنگستان)، سیامک کاظمی،
مهندس علی کافی، دکتر ایران کلباسی، دکتر شهین نعمت‌زاده، دکتر
اسماعیل یزدی

هیئت فنی: نسرین پرویزی (معاون گروه)، دکتر علاءالدین طباطبایی (مشاور گروه)

مسئول تدوین فرهنگ و سرویراستار: مهدی حریری

پژوهشگران گروه واژه‌گزینی: مژگان اجدادی، مرضیه چوپان‌زاده،
سهیلا حیدری، محمود ظریف (نماینده فرهنگستان در شورای هماهنگی از سال
۱۳۸۹ تاکنون)، دکتر رضا عطاریان، مهرآذر فارسی، شکوه‌السادات
میرفارسی (نماینده فرهنگستان در شورای هماهنگی از سال ۱۳۸۵)، اسلام هورن

اعضای گروه‌های تخصصی:

پروتگان‌شناسی (برون‌پذیر)*: دکتر مهران حبیبی، دکتر سعید حسامی
تکلو، دکتر قاسم حسینی سالکده، دکتر مصطفی رضایی طاویرانی، دکتر
سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

ژن‌شناسی و زیست‌فناوری: دکتر علیرضا زمردی‌پور، دکتر سارا غروی،
دکتر علی فرازمند، دکتر رحیم هنرنژاد
جانورشناسی (برون‌پذیر)*: دکتر وحید اکملی، مرحوم دکتر جمشید
درویش، دکتر نصرالله رستگار پویانی، دکتر بهمن زینلی، دکتر علیرضا
ساری، دکتر معصومه ملک
علوم گیاهی: دکتر شاهین زارع، دکتر مرتضی عطری، دکتر فرخ
قهرمانی‌نژاد، دکتر ولی‌الله مظفریان، دکتر علی‌اصغر معصومی، دکتر
وحید نیکنام
گیاهان دارویی (برون‌پذیر): دکتر غلامرضا امین، دکتر کامکار جایمند،
دکتر زیبا جمزاد، دکتر نادر حسن‌زاده، دکتر محمدباقر رضایی، دکتر
عباس قمری‌زارع

همکاران فنی

ویراستار فنی: فتنه نادری
حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: اکرم زرمحمدی، زهرا ساقی‌شیواری، مهناز مسیبی

نشانه‌های اختصاری

[پروتگان]	پروتگان‌شناسی
[ژن]	ژن‌شناسی و زیست‌فناوری
اختص.	صورت اختصاری واژه فارسی
مت.	مترادف واژه فارسی
<i>abbr.</i>	صورت اختصاری واژه بیگانه
<i>syn.</i>	مترادف واژه بیگانه
*	توضیح
←	کارگروه برون‌پذیر

فرهنگ واژه‌های مصوّب زیست‌شناسی

به ترتیب الفبای فارسی

آ، ا

آرایش تراسو ← تراپیوستگی

آرایش ترانس ← تراپیوستگی

آرایش سیس ← همپیوستگی

آرایش ورسو ← همپیوستگی

آرایش همپیوستگی

← همپیوستگی

آرایهٔ بیانی expression array

[← پروتئان شناسی] تراشهٔ بسیار متراکم

بنام که بنام‌های دیگر و قطعات

کوچک بنام و همچنین قطعات ژن بر

روی آن تثبیت شده‌اند و امکان تعیین

میزان بیان هم‌زمان مجموعه‌ای از

ژن‌ها را فراهم می‌کند

آب‌زیومویسان Hydrozoa

[← جانورشناسی] رده‌ای از گذشته‌تباران که در

آب‌های شیرین یا دریا و به‌صورت منفرد

یا پرگنه، ثابت یا متحرک زندگی می‌کنند

آیشش‌پاویسان Branchiopoda

[← جانورشناسی] رده‌ای از سخت‌پوست -

وندان که در آب‌های شیرین زندگی

می‌کنند و پالیده‌خوار هستند؛ اعضای

این رده بدنی پهن و ضمام تنه‌ای

برگ‌شکل دارند و پیش‌ران (coxa) آنها

دارای روپایه (epipodite) پهنی است

که به‌عنوان آبشش (gill) عمل می‌کند

آرایش arrangement

[علوم گیاهی] نحوهٔ قرارگیری یک قطعه

نسبت به قطعات همسان

آرایش تراپیوستگی

← تراپیوستگی

آرایه پادگنی

← ریز آرایه پادگنی

و معمولاً فاقد پای شکمی
(abdominal appendages) هستند؛ لاکه
پشتی آنها نیز تحلیل رفته است

آرایه زنده

living array

[← پروتگان‌شناسی] غشایی که یاخته‌های
زنده بر روی آن آرایش خاصی
یافته‌اند

متر. آرایه زیستی biological array

آزاد free

[علوم گیاهی] ویژگی گیاهی که قطعات
ناهمسان آن از هم فاصله دارند و
طبیعتاً الحاقی صورت نگرفته است

آغازگر هرز

degenerate primer

[ژن‌شناسی] یکی از چند آغازگر
مورد استفاده در تکثیر منطقه‌هایی از
دنا که توالی کامل آن شناخته‌شده
نیست

آرایه زیستی ← آرایه زنده

آرایه یون‌راهه

ion channel array

[← پروتگان‌شناسی] آرایه‌ای متشکل از یک
پشتیبان جامد که در آن غشایی مشابه
غشای لیبیدی مستقر شده است و در
آن دالان‌های یونی قرار گرفته‌اند

آنزیم پادتنی ← پادتن‌زیم

آویخته ← رأسی

آویشن Thymus, thyme

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان
شامل گیاهان علفی یا بوته‌ای معطر با
ساقه‌های خوابیده یا خیزان یا راست
و با برگ‌هایی در شکل‌ها و اندازه‌های
گوناگون و با حاشیه صاف یا گاه
دندانه‌دار و کاسه گل با حلقه کرک در
محل گلو و دندانه‌های زیرین با
کرک‌های مژه‌ای و با جام گل سفید یا
صورتی یا یاسمنی و لوله کوتاه و
دولبه

آردآلود farinaceous

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با دانه‌های
ریز آردمانند

آرواره‌پاویسان Maxillopoda

[← جانورشناسی] رده‌ای از سخت‌پوست‌وندان
که عموماً ۵ بند سری و ۶ بند سینه‌ای
و ۴ بند شکمی و ۱ فرینه (telson)
دارند؛ این جانوران در بخش شکمی
فاقد زائده هستند و ضمائم سایر
قسمت‌های بدن آنها تحلیل رفته است

آویشن آزوربه

Thymus kotschyanus,
Thymus eriophorus,
Thymus hyrcanus, Thymus
arthroclados

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای آویشن به شکل بوته‌ای با ساقه‌های خیزان و بسیار منشعب و شاخه‌های گل‌دهنده به طول ۸ تا ۱۸ سانتی‌متر و در زیر گل‌آذین پوشیده از کرک‌های نسبتاً کوتاه و خمیده و برگ‌های تخم‌مرغی یا تخم‌مرغی-سه‌گوش به طول ۸ تا ۱۴ و به عرض ۴ تا ۷ میلی‌متر و با کرک‌های مژه‌ای پراکنده در قاعده و رگبرگ‌های برجسته و ضخیم و کاسه گل استکانی باریک با دندان‌های زبرین و مژه‌دار در حاشیه و جام گل سفید

آویشن شیرازی

Zataria

[ع گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهانی بوته‌ای با ساقه‌های منشعب و شاخه‌های متعدد نازک و برگ‌های کوچک تقریباً دایره‌ای و با حاشیه صاف و بی‌دُم‌برگ و پوشیده از شمار فراوانی غده ترش‌می و گل‌آذین متشکل از چرخه‌های متعدد بیضوی یا کروی گل‌های کوچک و سفید و چهار عدد پرچم و فندقچه تخم‌مرغی با سطح صاف

آویشن شیرازی پُرگل

Zataria multiflora,
Zataria bracteata,
Zataria multiflora var.
elatior

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای آویشن شیرازی به شکل بوته‌ای به ارتفاع ۳۰ تا ۸۰ سانتی‌متر و با شاخه‌های زیرین چوبی و بسیار منشعب و بی‌برگ و سفید و با کرک‌های ساده و متراکم و برگ‌های تخم‌مرغی-دایره‌ای و دایره‌ای و چرخه‌های گل اغلب دور از هم و دارای ۸ تا ۱۰ گل و با جام گل به طول ۳ میلی‌متر

آهک‌ویسان

Calcarea, Calcispongea

[ع جانورشناسی] رده‌ای از روزنک‌تباران دریازی که استخوان‌بندی آهکی دارند و شامل اسفنج‌هایی می‌شوند که سه نوع مجرای آبی و سوزنه‌های (spicules) سه‌شاخه یا چهارشاخه دارند

abyssal thread, **اَبَرِیشم آبی**
byssus thread

[ع جانورشناسی] تار یا تارهایی محکم از پروتئین مایع که برخی از نرم‌تنان برای چسباندن خود به بستر تولید می‌کنند

C value	ارزش سی	seriseous	ايريشمی
[ژنشناسی] مقدار ینای موجود در ژنگان تک‌لاد یک یاخته هوسته‌ای مت. ارزش ثابت		[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های بلند و خوابیده و ايريشم‌مانند	
serrate	اره‌ای	اثر بنیان‌گذار founder effect	
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ی دارای حاشیه‌ای با دندان‌های کوچک تیز که نوک آنها به سمت رأس باشد		[ژنشناسی] اصلی که براساس آن فراوانی ژنی یا ژن‌نمودی افراد یک جمعیت کوچک به جمعیت نیایی بزرگی، که از آن جدا شده‌اند، وابسته است	
آریخت ^۱ ← جهش آریخت		مت. اصل بنیان‌گذار	
آریخت ^۲ ← بگره آریخت		founder principle	
اسپرزه ← بارهنگ تخم‌مرغی		اثر چنده ژن	
اسپرزه سیاه		gene dosage effect	
← بارهنگ سیاه‌دانه		[ژنشناسی] نسبت مستقیم تعداد نسخه‌های یک ژن خاص در یک ژنگان به تعداد رونوشت‌های مربوط به آن ژن	
Peganum	اسپند	اثر ژن‌های افزایشی	
[گیاهان دارویی] سرده‌ای از قیچیان شامل گیاهانی چندساله با برگ‌های متناوب و با بریدگی‌های نامنظم و عمیق و دارای گوشوارک کوچک و گل‌های نر و ماده و ۴ تا ۵ عدد گلبرگ و کاسبرگ و ۱۲ تا ۱۵ عدد پرچم در دو ردیف و میوه پوشینه‌ای کروی با ۳ دریچه شکوفا		additive gene effect, additive effect	
[ژنشناسی] عملکرد هماهنگ ژن‌های غیردگرهای متفاوت در ایجاد یک صفت به‌گونه‌ای که هر ژن اثر ژن‌های دیگر را افزایش می‌دهد		ارزش ثابت ← ارزش سی	

اسپند معمولی

Peganum harmala,
persian rue, wild rue,
Espand

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای اسپند به شکل گیاه علفی چندساله به ارتفاع حداکثر ۶۰ سانتی متر بی کرک و با برگ‌های نوک‌تیز به طول حداکثر ۶ سانتی متر و دارای بریدگی شانمانند و با تقسیمات خطی و گوشوارک‌های کوچک و خطی و اغلب خمیده-برگشته و گل‌آذین انتهایی و دیهیم تنگ با گل‌های منفرد سفید و میوه کروی به قطر حداکثر ۱۰ میلی متر

اسفنج تباران ← روزنک‌تباران

اسفنج حفار boring sponge

[+ جانورشناسی] گونه‌ای اسفنج که می‌تواند حفره‌ای به قطر تقریباً ۰/۵ سانتی متر در سنگ‌های آهکی یا کف نرم‌تان ایجاد کند

اصل بنیان‌گذار

← اثر بنیان‌گذار

اُفت خویش‌آمیختگی

inbreeding depression

[ژن‌شناسی] کاهش توانمندی در رشد و بقا و باروری که نتیجه یک یا چند نسل خویش‌آمیزی است

افزونه

amplicon

[ژن‌شناسی] ۱. قطعه‌ای معین از دنا که با واکنش زنجیره‌ای بسپاراز تکثیر می‌شود ۲. هر یک از نسخه‌های حاصل از تکثیر یک قطعه معین از دنا

اکالیپتوس

Eucalyptus

[+ گیاهان دارویی] سرده‌ای از اکالیپتیان (Eucalyptae) شامل درختان یا درختچه‌های تک‌ساقه‌ای یا چندساقه‌ای و همیشه‌سبز با برگ‌های دُم‌برگ‌دار و متناوب و سرریزه‌ای و گل‌های بی‌گلبرگ با پرچم‌های پرشمار به رنگ‌های سفید یا کرم یا زرد یا قرمز و میوه‌های پوشینه‌ای و مخروطی و چوبی و دریچه‌دار در انتها و دانه‌های براق به طول حدود ۱ میلی متر

اکالیپتوس پُرشاخه

Eucalyptus gillii,
curly mallee

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای اکالیپتوس درختی چندساقه‌ای به ارتفاع حداکثر ۸ متر و با پوست تنه صاف و در بخش زیرین با پوست جداشده از تنه و برگ‌های سبز و خاکستری یا آبی و خاکستری سرریزه‌ای یا تخم‌مرغی پهن یا به شکل قلب و گل‌هایی زرد کم‌رنگ به طول ۲ سانتی متر

اکالیپتوس کامالدول

Eucalyptus camaldulensis,
river red gum

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای اکالیپتوس درختی به ارتفاع ۳۰ تا ۶۰ متر با پوست ساقه صاف و خاکستری که به صورت لایه‌های نازک از تنه جدا می‌شود و می‌ریزد و با برگ‌های سرنیزه‌ای باریک و گل‌هایی به طول ۰/۵ تا ۱/۵ سانتی‌متر و در دسته‌های ۴ تا ۸ تایی در گل‌آذین چتری و میوه تقریباً کروی به شکل پوشینه

اکالیپتوس نیلی

Eucalyptus globulus,
blue gum, Tasmanian
bluegum

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای اکالیپتوس درختی به ارتفاع بیش از ۶۰ متر در رویشگاه‌های طبیعی و با شاخه‌های جوان و برگ‌های سفید نقره‌ای، برگ‌های جوان آن متقابل به طول ۷/۵ تا ۱۵ سانتی‌متر و به عرض ۳ تا ۶ سانتی‌متر و قلبی-تخم‌مرغی‌اند و برگ‌های مسن آن متناوب و باریک و سبز تیره براق و سرنیزه‌ای آویخته‌اند و دُم‌برگ‌های بلند به طول ۱۵ تا ۳۰ سانتی‌متر و به عرض ۲/۵ تا ۳/۵ سانتی‌متر دارند، گل‌ها محوری به تعداد ۱ تا ۳ و نزدیک به هم و بی‌دُم‌گل‌اند

الحاق

fusion

[علوم گیاهی] اتصال دو یا چند بخش یا اندام گیاه به یکدیگر

الکتروایمنی‌سنجی

electroimmunoassay,
EIA, rocket
immuno electrophoresis,
Laurell rocket technique,
electroimmuno diffusion

[+ پروتئان‌شناسی] روشی که در آن پروتئین‌های پادگنی با عبور از ژل حاوی پادتن‌های خاص واکنش ایمنی‌شناختی می‌دهند

الکتروتراریختی ← الکترونفوژ

الکتروکوچ تمایلی

affinity electrophoresis, AE

[+ پروتئان‌شناسی] روشی برای مطالعه برهم‌کنش پروتئین‌ها با ترکیباتی با وزن مولکولی کم یا زیاد

الکتروکوچ گیرش تمایلی

affinity capture
electrophoresis

[+ پروتئان‌شناسی] روشی برای تفکیک قطعات دورشته‌ای دنا

الکتروکوچ موینه‌ای

capillary electrophoresis

[+ پروتئان‌شناسی] روشی برای جدا کردن مولکول‌های یونیده در درون لوله‌های موئین سیلیکا با قطر ۲۵ تا ۱۰۰ میکرومتر و طول ۲۰ تا ۱۰۰ سانتی‌متر

تغییرات محیط تطابق یابند، بیشتر
بخت زنده ماندن و ادامه حیات دارند

اندامگان تراژنه

genetically modified
organism, living
modified organism,
genetically engineered
organism

[ژن‌شناسی] گیاه یا جانوری که یک ژن
خارجی از گونه‌ای دیگر به روش
آزمایشگاهی در ژنگان آن وارد شده
باشد

GMO /خت. تراژنه

اندامگان ناتراژنه

non-genetically modified
organism

[ژن‌شناسی] اندامگانی که تراژنه نیست
non-GMO /خت. ناتراژنه

انگشت‌نگاری دنا

DNA fingerprinting,
genetic fingerprinting,
restriction enzyme analysis

[ژن‌شناسی] روشی که در آن دنا ی ژنگانی
یک موجود با زی‌مایه‌های ویژه بر خُرد
می‌شود و قطعات به‌دست‌آمده از طریق
الکتروکوچی به‌صورت بندهای متمایز
جدا می‌شوند

DNA profiling, رُخ‌نمانگاری دنا
genetic profiling

الکترولکه‌گذار electroblotter

[ژن‌شناسی] دستگاهی برای انجام
الکترولکه‌گذاری

الکترولکه‌گذاری

electroblotting, electroblot,
electrophoretic blotting

[ژن‌شناسی] روشی در لکه‌گذاری که در
آن انتقال مولکول‌ها از طریق
الکتروکوچی صورت می‌گیرد

الکترونفوذ electroporation

[ژن‌شناسی] روشی برای نفوذپذیر کردن
موقت غشای یاخته با بهره‌گیری از
یک تپ الکتریکی

مت. الکتروتراریختی
electrotransformation

الکتروهم‌کوچی

coelectrophoresis
[پروتئین‌شناسی] الکتروکوچ هم‌زمان دو ماده

الکتروهم‌کوچی تمایلی

affinity coelectrophoresis
[پروتئین‌شناسی] نوعی الکتروکوچ که در
آن زمینه مطالعه هم‌زمان برهم‌کنش
پروتئین‌ها با دیگر ترکیبات فراهم
می‌شود

انتخاب طبیعی

natural selection
[ژن. علوم گیاهی] نظریه‌ای که براساس آن
در طبیعت، موجوداتی که می‌توانند با

ایمنی پروتگان‌شناسی

← ایمنی‌گان‌شناسی

ایمنی رسوبش فامینه

chromatin

immunoprecipitation, CHIP

[ژن‌شناسی] روشی برای بررسی

برهم‌کنش‌های پروتئین و دنا در

ساختار فامینه

immunome

ایمنی‌گان

[← پروتگان‌شناسی] مجموعه پپتیدها و

پروتئین‌های یک یاخته یا بافت یا اندام

یا موجود زنده که در سامانه ایمنی

نقش دارند

ایمنی‌گان‌شناسی immunomics

[← پروتگان‌شناسی] مجموعه فنون مربوط

به تفکیک و خالص‌سازی و شناسایی

و تشخیص همه پپتیدها و پروتئین‌های

سامانه ایمنی و ژن‌های آن

مت. ایمنی پروتگان‌شناسی

immunoproteomics

ب

بادام

Amygdalus

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از گل‌سرخیان شامل درختان یا درختچه‌های خاردار یا بدون خار با برگ‌های متناوب و خزان‌کننده معمولاً با دُم‌برگ‌های غده‌دار با گلبرگ‌های سفید یا صورتی و میوهٔ شفت برون‌بر معمولاً کرک‌دار با هستهٔ نرم و صاف یا شیاردار و گل‌هایی که پیش از سبز شدن برگ‌ها ظاهر می‌شوند

بادام رسمی

Amygdalus communis

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بادام به شکل درخت یا درختچه به ارتفاع ۳ تا ۸ متر با شاخه‌های نامنشعب و برگ‌های به طول ۴ تا ۸ و عرض ۰/۵ تا ۲ سانتی‌متر و دُم‌برگ به طول ۱ تا ۲/۵ سانتی‌متر و پهنک مستطیلی-

سرریزه‌ای باریک در قاعده و گلبرگ‌های سفید یا صورتی کم‌رنگ با رگه‌های نسبتاً تیره و میوهٔ سبز مایل به خاکستری و کرک‌دار به طول ۲ تا ۴ و عرض ۱/۵ تا ۲ سانتی‌متر و تقریباً تخم‌مرغی و کم‌وبیش نوک‌تیز و با هستهٔ بسیار سخت و چوبی

بادبزن‌نی

flabellate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی شبیه به مقطع بزرگ پهنی از یک دایره در گیاهان

مت. بادبزن‌نی شکل

flabelliform,
fan-shaped

بادبزن‌نی شکل ← بادبزن‌نی

بادرَشیبی^۱

Dracocephalum,
dragonhead

مستطیلی - سرنیزه‌ای در حاشیه با
دندانه‌های گرد و به طول ۱/۵ تا ۳
سانتی‌متر و به عرض ۰/۷ تا ۱/۸
سانتی‌متر و با گل سفید یا بنفش
متماایل به آبی به طول ۲ تا ۲/۵
سانتی‌متر
م. بادریشی^۲ moldavian balm

بادرنجبویه

← وارنگ‌بوی دارویی

بادکش‌ویسان Trematoda

[← جانورشناسی] رده‌ای از پهن‌کرم‌تباران
که لوله گوارش آنها معمولاً دارای دو
شاخه اصلی و یک بادکش پیشین و
یک بادکش پسین است؛ این جانوران
انگل مهره‌داران هستند و تکوین آنها
غیرمستقیم است؛ اولین میزبان آنها
حلزونی از نرم‌تن‌تباران و میزبان
نهایی‌شان یک مهره‌دار است

بادنجان تاجریزی

Solanum nigrum

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بادنجان به
شکل گیاه علفی یک‌ساله به ارتفاع
۱۵ تا ۶۰ سانتی‌متر با برگ‌های
تخم‌مرغی - بیضوی با گل‌آذین
خوشه‌ای یا دیمیمی و دارای ۳ تا ۱۰
گل سفید به طول ۵ تا ۱۰ میلی‌متر و
میوه سیاه کروی و سیاه به قطر ۸ تا
۱۰ میلی‌متر
م. تاجریزی black nightshade

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان
شامل گیاهان علفی یا بوته‌ای چندساله
و به ندرت یک‌ساله با ساقه‌های
پرشمار و برگ‌های تخم‌مرغی
یا تخم‌مرغی - مثلثی یا تخم‌مرغی -
مستطیلی و با برگ‌هایی با
دندانه‌های منتهی به نوک بلند و
خارمانند اغلب در انتها و در حاشیه
و کاسه گل لوله‌ای - استکانی و دارای
۱۰ تا ۱۵ رگه و لبه زیرین سه‌دندانه‌ای
و دندانه میانی پهن‌تر و لبه زیرین
دو دندانه‌ای، رگه‌های منشعب‌منشعب و
شبکه‌مانند، در قاعده در محل زاویه
ببین دو دندانه ضخیم و دارای
تاخوردگی، جام گل آن در محل لبه‌ها
پهن و بادکرده و دارای ۴ پرچم و
فندقچه آن مستطیلی و دارای زائده
غشایی در انتها

بادریشی^۲ ← بادریشی دارویی

بادریشی دارویی

Dracocephalum moldavica,
Moldavica punctata,
Moldavica suaveolens,
Moldavian dragonhead

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بادریشی به
شکل علفی یک‌ساله با ساقه‌های راست
به ارتفاع ۱۵ تا ۵۰ سانتی‌متر و
منشعب از قاعده و با برگ‌های
دُم‌برگ‌دار و مستطیلی - تخم‌مرغی یا

بادیان رومی^۱

← بادیان رومی انیسون

قطعات تخم‌مرغی یا واژتخم‌مرغی با
گل‌آذین چتری با ۷ تا ۱۵ چتر شعاعی
و گلبرگ‌های سفید و با میوه ۳ تا ۵
میلی‌متری و اغلب دارای رگه‌های
برجسته دارای خارهای خوابیده
مت. بادیان رومی^۱ anise

بارهنگ تخم‌مرغی

Plantago ovata,
Plantago ispaghula

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بارهنگ با
گل‌آذین کوتاه یا متوسط به طول ۵ تا
۱۴ سانتی‌متر و بدون ساقه مشخص و
پوشیده از کرک‌های نرم یا دارای
کرک‌های پراکنده و با ریشه‌های دراز
و باریک و برگ‌های طوقه‌ای و
دُم‌برگ‌دار و پهنک خطی باریک و
دندان‌دار و پوشیده از موهای متراکم
و کم‌وبیش پشمنی و برگ‌هایی به طول
۲ تا ۱۰ و عرض ۱ تا ۲ سانتی‌متر و با
سنبله سرسان یا استوانه‌ای کوتاه و
برگ تخم‌مرغی پهن یا دایره‌ای قیاقی
و مژه‌دار در حاشیه پوشینه تقریباً
تخم‌مرغی به طول ۳ تا ۳/۵ میلی‌متر و
دارای دو دانه سفید و سرخ
مت. اسپرزه blond plantain,
ispaghula

بارهنگ سیاه‌دانه

Plantago psyllium

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بارهنگ به
ارتفاع حداکثر ۴۰ سانتی‌متر و با ساقه

بادیان رومی^۲ *Pimpinella*

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از کرفسیان
شامل گیاهان یک‌ساله یا چندساله با
برگ‌های قاعده‌ای اغلب تقسیم‌نشده یا
۳ بخشی یا ۱ تا ۴ بار شانه‌ای و با
برگ‌های ساقه‌ای به اشکال گوناگون و
در بخش زیرین گل‌آذین به شکل
غلاف درآمده و با گل‌آذین چتر
مرکب، با یا بدون برگ‌ها و برگ‌ها و
با گلبرگ‌های سفید یا زرد یا قرمز یا
ارغوانی با انتهای برگشته و بی‌کرک
یا در سطح پستی کرک‌دار و با کاسه
گل نامشخص و میوه‌های تخم‌مرغی
یا بیضوی یا مستطیلی یا تقریباً کروی
و بی‌کرک یا با کرک‌هایی به شکل
کمان

بادیان رومی انیسون

Pimpinella anisum

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بادیان رومی به
شکل گیاه یک‌ساله و معطر و کرک‌دار
به طول ۱۰ تا ۶۰ سانتی‌متر با
ساقه‌های راست و منشعب و برگ‌های
قاعده‌آن دُم‌برگ‌دار و دایره‌ای-
کلیه‌ای و دندان‌دار یا با بریدگی‌های
عمیق و برگ‌های ساقه‌ای زیرین
سه‌آبی یا سه بار تقسیم شده به

بارهنک نیزه‌ای

Plantago lanceolata,
Plantago eriophora,
plantago orientalis
Stapf var. *lycia*, ribwort
 plantain, narrowleaf plantain

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بارهنک با ارتفاع ۳۰ تا ۶۰ سانتی‌متر و بدون ساقه مشخص و بی‌کرک یا دارای کرک‌های پراکنده و دارای زمین‌ساقه کوتاه و بی‌انشعاب یا کم‌انشعاب و برگ‌های طوقه‌ای و افراشته و دُم‌برگ‌دار و نوک‌تیز یا بیضوی باریک و ازقاعده‌باریک‌شونده و نوک‌تیز در انتها و صاف یا کوچک‌دندانه در حاشیه و با کرک‌های پراکنده یا بی‌کرک به طول ۱۰ تا ۳۵ سانتی‌متر و عرض ۱ تا ۵ سانتی‌متر و دارای ۵ رگبرگ مشخص؛ دُم‌گل‌آذین آن افراشته، با کرک‌های پراکنده و سفید به طول ۱۵ تا ۶۰ سانتی‌متر و با سنبله استوانه‌ای مخروطی کوتاه یا تقریباً کروی و متراکم به طول ۰/۵ تا ۳ سانتی‌متر است و به‌ندرت به ۸/۵ سانتی‌متر می‌رسد و برگه تخم‌مرغی پهن با حاشیه موج و با کاسبرگ‌هایی به طول ۲ تا ۴/۵ میلی‌متر؛ کاسبرگ‌های پیشین به‌هم‌پیوسته و دارای دو لپ و بی‌کرک یا در حاشیه دارای کمی کرک پشمانند هستند و کاسبرگ‌های پسین گرد و تخم‌مرغی و ناپیوسته و قایقی و بی‌کرک یا با کمی کرک در حاشیه زیرین‌اند

مشخص و گره‌هایی با فاصله ۱ تا ۷ سانتی‌متر و در بالا دارای کرک‌های افراشته و غده‌های کوچک، با برگ‌های ساقه‌ای و متقابل و افراشته و دُم‌برگ‌دار و پهنک نیزه‌ای خطی و غشایی کاغذی با حاشیه صاف یا دندانه‌های کوچک و پوشیده از کرک‌های کوتاه و غده‌های کوچک به طول ۰/۵ تا ۶ سانتی‌متر و عرض ۱ تا ۴ سانتی‌متر و با سنبله تخم‌مرغی یا استوانه‌ای - تخم‌مرغی کوتاه و متراکم به طول ۵ تا ۱۵ میلی‌متر و با برگه تخم‌مرغی باریک و پوشینه شلجی پهن به طول ۳ تا ۴/۵ میلی‌متر و دارای دو دانه سیاه‌رنگ

مت. اسپرزه سیاه psyllium

Plantago major, بارهنک کبیر
 major plantain,
 broadleaf plantain,
 greater plantain

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای بارهنک با ارتفاع معمول ۱۴ تا ۳۱ سانتی‌متر و گاه تا ۷۰ سانتی‌متر و بدون ساقه مشخص و بی‌کرک یا دارای کرک‌های پراکنده و اندک و دارای زمین‌ساقه؛ برگ‌های طوقه‌ای و خیزان یا افراشته آن دُم‌برگ‌دار و پهنک برگ آن بیضی یا تخم‌مرغی یا دایره‌ای و در حاشیه تقریباً صاف است

Brachiopoda بازوپاتباران

[+ جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با بدنی دوقسمتی که یا به وسیله پایک (pedicle) ماهیچه‌ای به بستر دریا متصل می‌شوند یا آزادی هستند و معمولاً یک دریچه پایکی شکمی و یک دریچه بازویی پشتی دارند و دارای جبهه‌ای (mantle) هستند که حفره جبهه‌ای را می‌پوشاند؛ این جانوران تقارن دوطرفی پشتی-شکمی دارند و تاجیانته (lophophore) آنها دهان را احاطه کرده و پوشیده از شاخک‌های مژه‌دار است

bacterioplankton باکتری دروایان

[+ جانورشناسی] باکتری‌هایی که زندگی دروایی دارند

acrocaulis بالاساقه‌ای

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که در رأس ساقه قرار دارد

pulvinus بالشتک

[علوم گیاهی] قاعده متورم دُمبرگ یا دُمبرکچه

Lallemantia بالنگو

[+ گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان علفی یک‌ساله یا

attenuate باریک‌شده

[علوم گیاهی] ویژگی لبه‌های قاعده‌ای که یکبار به داخل به صورت کاو خم می‌شوند و با هم زاویه تقاطع کمتر از ۴۵ درجه می‌سازند

chromatin remodelling بازآرایی فامینه

[ژن‌شناسی] تغییر در ساختار هسته‌تن که بستری برای فعالیت ژن‌ها فراهم می‌کند

gymnosperm باز دانه

[علوم گیاهی] گیاه دانه‌داری که تخمک‌هایش در تخمدان محصور نیست

renaturation, reannealing, reassociation باز سرشت

[ژن‌شناسی] بازگشت یک پروتئین یا نوکلئیک‌اسید از وضعیت واسرشته به ساختار سه‌بعدی طبیعی

palinactinodromous باز شعاعی‌رو

[علوم گیاهی] نوعی رگ‌بندی شعاعی‌رو که در آن سه یا چند رگبرگ اولین از یک نقطه منشعب می‌شوند و بعد از رسیدن به نقطه‌ای مشترک مجدداً تقسیم می‌شوند

چندساله با ساقه‌های بی‌کرک یا کرک‌دار و گل‌آذین سنبله‌مانند و برگ‌هایی با دندان‌های منتهی به خار در حاشیه و کاسه گل دارای ۵ دندان با دندان‌های ضخیم و برجسته و لبه زیرین جام گل دارای دو شیار طولی، دارای ۴ پرچم با میله‌های ریش‌دار در قاعده و فندقچه مستطیلی سه‌وجهی و با زائده غشایی در انتها

تخم‌مرغی و برگ‌های زیرین تخم‌مرغی-گوه‌ای یا تخم‌مرغی-بیضوی و برگ‌های گوه‌ای-بادبزن و دندان‌های در حاشیه و دندان‌های منتهی به خار و جام‌های آبی به طول ۶/۵ تا ۹ میلی‌متر و فندقچه ۲ تا ۳ میلی‌متر و سه‌وجهی به رنگ قهوه‌ای تیره یا سیاه

بانک بذر seed bank

[+ گیاهان دارویی] محل ذخیره‌سازی و نگهداری بذرهای برای حفاظت از گونه‌ها و کشت آنها در صورت نیاز

باور بنیادی central dogma

[ژن‌شناسی] این باور که جهت انتقال اطلاعات ژنی از دنا به رنا و سپس از رنا به پروتئین است

بَران‌میل Perovskia

[+ گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان بوته‌ای یا نیمه‌درختچه‌ای با ساقه‌های راست و منشعب پوشیده از کرک‌های ساده و منشعب یا ستاره‌ای و با شمار فراوانی غده ترشحی نقطه‌ای و برگ‌های متقابل و ساده یا گاه چاک‌شانه‌ای و گل‌های کوچک به رنگ‌های بنفش و صورتی و زرد کم‌رنگ و به‌ندرت سفید

بالنگوی شهری

Lallemantia iberica

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای بالنگو به شکل گیاه علفی یک‌ساله با برگ‌های قاعده‌ای تخم‌مرغی و برگ‌های ساقه‌ای مستطیلی-سرنیزه‌ای یا مستطیلی-تخم‌مرغی و باریک در قاعده و برگ‌هایی با دندان‌های منتهی به خار بلند و گل‌های بنفش مایل به آبی و گاه با لبه زیرین سفید یا آبی کم‌رنگ به طول ۱۱ تا ۲۲ میلی‌متر و فندقچه به طول ۴ تا ۵ میلی‌متر و مستطیلی-سه‌وجهی و در انتها دارای حاشیه غشایی

بالنگوی شیرازی

Lallemantia royleana

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای بالنگو به شکل گیاه یک‌ساله پوشیده از کرک‌های کوتاه و متراکم و ساقه منفرد یا منشعب و با برگ‌های زیرین

leaflet	برگچه	برازندگی ← برازندگی وراثتی
[علوم گیاهی] هر یک از بخش‌های برگ	مرکب	fitness
		برازندگی وراثتی
sex reversal	برگشت جنسی	[ژن‌شناسی] سهم وراثتی یک فرد در
[ژن‌شناسی] تغییر کارکردی از یک جنس	به جنس دیگر	نسل‌های آینده
		مت. برازندگی
		برتری دورگه ← دورگی
revolute, rolled back	برون‌پیچ	DNA shuffling
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌هایی که حاشیه آن به پشت یا به پایین برگشته یا پیچیده باشد		بُرخوری دنا
		[ژن‌شناسی] ۱. حرکت توالی‌ها از بخشی از ژن‌گان به بخش دیگر با تداخل ترانژن‌ها ۲. روشی برای نو ترکیب کردن درون‌شیشه‌ای ژن‌های هم‌ساخت برای ایجاد پروتئین‌های جدید
ectodomain	برون‌حبه	برکناری دیگرهای
[پروتئین‌شناسی] هر زنجیره‌ای از حبه‌های برون‌یاخته‌ای پروتئین‌ها		allelic exclusion
		[ژن‌شناسی] وضعیتی که در آن تنها یکی از دو دگره والدی در ژن‌گان بیان می‌شود
	برون‌زیوه ← برون‌زیوهای	
ex vivo	برون‌زیوهای	برگ
[پروتئین‌شناسی] ویژگی آزمایش‌هایی که در خارج از بدن موجود زنده و در محیطی مصنوعی و تا حدود زیادی مشابه شرایط طبیعی بدن انجام می‌شود		leaf
مت. برون‌زیوه		[علوم گیاهی] اندامی در گیاهان که معمولاً عمل فتوسنتز (photosynthesis) و تعرق را انجام می‌دهد
		برگ‌آذین
		phyllotaxy, phyllotaxis
		[علوم گیاهی] نحوه توزیع یا آرایش برگ‌ها بر روی ساقه و نیز نظم کلی حاکم بر این آرایش
	برون‌شیشه ← برون‌شیشه‌ای	

[علوم گیاهی] ویژگی برگی با حاشیه
شانه‌ای بریده یا شکافته و
فرورفتگی‌ها و لپ‌های باریک یا
نوکتیز که تقسیمات آن تا نیمه یا
اندکی بیشتر ادامه داشته باشد

بس اسفنج‌ویسان

Demospongiae,
Demospongia

[جانورشناسی] فراوان‌ترین رده
روزنک‌تباران که در آب‌های شیرین یا
دریا زندگی می‌کنند؛ برخی از آنها فاقد
سوزنه (spicule) هستند، اما آنها که
سوزنه دارند، سوزنه‌هایشان سیلیسی
و غیرشش‌شاخه‌ای است

sessile¹, بسترسبب
sedentary

[جانورشناسی] ویژگی جانوران آبی‌ای که
به بستر چسبیده‌اند و فاقد حرکت هستند

بس‌رشته‌شوی polytenization

[ژن‌شناسی] فرایند هم‌تاسازی پیاپی
فام‌تن در مرحله میان‌چهر که به
تشکیل فام‌تن منجر می‌شود

beta barrel, بشکۀ بتا
β barrel

[پروتئان‌شناسی] ساختمانی عموماً
تراغشایی و مبتنی بر صفحه بتا که در
آن پیچش، صفحه‌ای استوانه‌ای ایجاد
می‌کند

برون‌شیشه‌ای ex vitro

[پروتئان، ذرات] ویژگی یکی از رویکردهای
نوین در اصلاح نباتات که در آن گیاه
را از محیط کشت به محیط جدید،
مانند مزرعه و گلخانه، منتقل می‌کنند
مت. برون‌شیشه

برون‌مرزتباران Ectoprocta

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله
جانوران که غالباً روکش پوستی
سخت دارند؛ بیشتر گونه‌های آن
بی‌حرک‌اند و برخی به آرامی حرکت
می‌کنند یا فعالانه می‌خزند و تولید
پرگنه می‌کنند و با دراز کردن تاجیانۀ
(lophophore) خود در آب از ذرات
کوچک غذا تغذیه می‌کنند

برهم‌کنش آب‌گریز hydrophobic interaction

[پروتئان‌شناسی] تمایل گروه‌های
غیرقطبی برای قرار گرفتن در کنار هم
در یک محیط آبی

بریده‌پنجه‌ای palmatified

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی برگ پنجه‌ای
که تقسیمات مجزای حاشیه آن اندکی
بیش از نیمه تا مرکز مشترک امتداد
داشته باشد

pinnatifid, بریده‌شانه‌ای
pinnisected

expressivity	بیانایی	gynobasic	بُن تخمدانی
[ژن‌شناسی] میزان و شدت بیان یک ژن		[علوم گیاهی] ویژگی خامه‌ای برخاسته از قاعده و مرکز یک تخمدان لپ‌دار	
monoallelic expression	بیان تک‌دگره‌ای	chalaza	بُن تخمک
[ژن‌شناسی] رونویسی و بیان فقط یک دگره در یاختهٔ دولا		[علوم گیاهی] بخشی از تخمک یا دانه که تخمک‌پوش‌ها را به یکدیگر و به خورش پیوند می‌دهد	
extein, external protein sequence, EPS	بیاننتئین	Arthropoda	بندپایان
[ژن‌شناسی] هر توالی آمینواسید که باقی‌ماندهٔ پروتئین پس از پیرایش میاننتئین است		[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسلهٔ جانوران که بدن آنها دارای پوستک سخت‌شده و اسکلت بیرونی بندبند است؛ ضمائم مفصلی در هر قطعهٔ بدن جفت است و کارکرد حرکتی دارد؛ این جانوران دارای یک جفت شاخک و حداقل یک جفت چشم مرکب جانبی با واحدهای گیرندهٔ نوری مستقل هستند	
constitutive expression, constitutive activity, constitutive gene expression	بیان نهادی	funiculus	بند ناف
[ژن‌شناسی] رونویسی دائمی از یک ژن		[علوم گیاهی] پایه‌ای که تخمک را به جفت متصل می‌کند	
sessile ²	بی‌پایک	بیان افتراقی ژن	
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندام‌هایی مانند برگ و گل و میوه که بدون پایک به محور استقرار خود متصل باشند		differential gene expression, DGE	
بی‌سرویسان ← دوکفه‌ویسان		[ژن‌شناسی] اصلی که براساس آن تمامی یاخته‌های یک اندامگان چندیاخته‌ای محتوای ژنی یکسان و بیان ژنی متفاوت دارند	
بیش‌ریخت ^۱			
← جهش بیش‌ریخت			

بیش‌ریخت^۲

← دگره بیش‌ریخت

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی که فاقد

گلبرگ یا جام است

بی‌کاسبرگ

asepalous

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی که فاقد

کاسبرگ یا کاسه است

بی‌گل‌پوش

achlamydeous

[علوم گیاهی] ویژگی گلی که فاقد گل‌پوش

است

بی‌کاوریکت‌تباران

Acoelomorpha

[جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران

فاقد کاواک (coelom) و حفره گوارشی

یا حلق که تولیدمثل غیرجنسی دارند و

فاقد دستگاه عصبی مرکزی هستند

ولی تقارن دوطرفی دارند

بی‌میان ← فام‌تن بی‌میان

بی‌ورپاوندان

Myriapoda

[جانورشناسی] زیرشاخه‌ای از

بندپایان که دارای ضمائم حرکتی

تک‌شاخه و ضمائمی در سر شامل یک

جفت شاخک (antenna) و یک جفت

آرواره بالایی و یک یا دو جفت آرواره

پایینی هستند؛ این جانوران برای

انتقال مستقیم گازهای تنفسی به تمام

یاخته‌های بدن از لوله پوستکی تنفسی

(trachea) استفاده می‌کنند

بی‌کرک

glabrous, smooth

[علوم گیاهی] ویژگی هر سطح فاقد کرک

و مو

بی‌گلبرگ

apetalous

پ

(← پروتگن‌شنسی) هر يك از ايمونوگلوبولين‌هاي (immunoglobulins) كه از ياخته‌هاي يك تاگ واحد به دست مي‌آيد

پادتن تكدودمان فروكافتي

← پادتن‌زيم

پادتن چنددودمان

polyclonal antibody

(← پروتگن‌شنسی) هر يك از پادتن‌هايي كه تاگ‌هاي متفاوت لنفوسيت‌هاي B را مي‌سازد

abzyme

پادتن‌زيم

(← پروتگن‌شنسی) پادتنی که فعالیت زی‌مایه‌ای دارد

مت. زی‌مایه پادتنی، آنزیم پادتنی

antibody enzyme

پادتن تكدودمان فروكافتي

catalytic monoclonal antibody, catmab

ambulacrum

پاجا

(← جانورشناسی) نواری شعاعي در سطح بدن خارپوستان كه هر يك از پاهای لوله‌ای جانور از آن خارج می‌شود

ambulacral groove **پاجاشیار**

(← جانورشناسی) فرورفتگی شیاری در سطح دهانی (oral surface) بدن خارپوستان كه پاهای لوله‌ای را دربرمی‌گیرد

پادآنزیم ← پادزی‌مایه

پادتن آنزیم‌وند

← پادتن زی‌مایه‌وند

پادتن تكدودمان

monoclonal antibody

- پارزاک** merozygote [ژن‌شناسی] زاگی باکتریایی که کاملاً دولا د نیست و علاوه بر فام‌تن خود حاوی ژن‌های اضافی خارج از فام‌تن است
- پارگان** merosity [علوم گیاهی] شمار قطعات در هر حلقه یا چرخه اندام‌های گیاهی
- پارگین** cloaca [جانورشناسی] آخرین بخش روده جانوران و بسیاری از ماهیان که مجاری گوارش و ادرار و تولیدمثل به آن باز می‌شود
- پالیده‌خوار** filter feeder [جانورشناسی] اندامگانی که غذای خود را از طریق پالایش آب دریا تأمین می‌کنند
- پالیده‌خواری** filter feeding [جانورشناسی] روشی برای تغذیه که در آن اندامگان‌ها غذای خود را از طریق پالایش آب دریا تأمین می‌کنند
- پایانه بیرون‌زده** ← سر چسبنده
- پایانه جورشونده** ← سر چسبنده
- پادتن زی‌مایه‌وند** enzyme-conjugated antibody, enzyme linked antibody [پروتئان‌شناسی] پادتنی که با یک زی‌مایه پیوند اشتراکی دارد
مت. پادتن آنزیم‌وند
- پادریخت^۱** ← جهش پادریخت
- پادریخت^۲** ← دگره پادریخت
- پادزی‌مایه** antienzyme [پروتئان‌شناسی] ماده‌ای که فعالیت یک زی‌مایه را متوقف می‌کند
مت. پادآنزیم
- پاردروایان** meroplankton [جانورشناسی] اندامگان‌هایی که در بخشی از چرخه عمر خود زندگی دروایی دارند
- پاردهان‌ویسان** Merostomata [جانورشناسی] رده‌ای از گیره‌وندان شامل خرچنگ‌های نعل‌اسبی و عقرب‌های آبی که طول برخی از آنها به ۳ متر می‌رسد؛ اعضای این رده از دوره اردوئیسین (Ordovician) تا پایان دوران اول زندگی می‌کردند

پایانه چسبنده

← سر چسبنده

پایک stipe

[علوم گیاهی] پایه برگ که غالباً در مادگی‌بر یا سرخس‌ها یا پایه خاک‌رُست‌خزه‌ای‌ها (sporophyt of mosses) دیده می‌شود

پای لوله‌ای tube foot

[جانورشناسی] اندامی توخالی در خارپوستان که به مجاری آبی جاندار متصل است و برخی از انواع آن برای حرکت یا تغذیه به کار می‌رود

پایه چسب

basifixed

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک که از قاعده به سطح یک اندام چسبیده باشد

پایه هم‌پوش

equitant

[علوم گیاهی] برگ‌آذینی با برگ‌هایی که قاعده آنها با یکدیگر هم‌پوشانی دارند و معمولاً در امتداد رگبرگ اصلی به‌وضوح تا خورده‌اند

پایین‌رو

decurrent

[علوم گیاهی] ویژگی قاعده برگ‌هایی که از محل اتصال به سمت پایین امتداد می‌یابد به‌طوری‌که متصل به ساقه به نظر می‌رسد

پپتیدگان‌شناسی peptidomics

[پروتئوم‌شناسی] مجموعه فنون مربوط به شناسایی و تجزیه و تحلیل و تشخیص پپتیدگان یک سامانه زیستی

پپتیدگان‌شناسی بالینی

clinical peptidomics

[پروتئوم‌شناسی] شاخه‌ای از پپتیدگان‌شناسی که به شناسایی و تجزیه و تحلیل و تشخیص پپتیدهایی می‌پردازد که از نشانگرهای رایج بیماری‌ها هستند

پتویی

pannose

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با ظاهر یا بافتی شبیه به نم‌ یا پارچه پشمی

پرآب

← عناصر هسته‌ای پراکنده بلند

پراک

← عناصر هسته‌ای پراکنده کوتاه

پراکنه بلند

← عناصر هسته‌ای پراکنده بلند

پراکنه کوتاه

← عناصر هسته‌ای پراکنده کوتاه

- پروتارویسان** Polychaeta
[جانورشناسی] رده‌ای از حلقوی‌تباران که هر حلقه از بدن آنها دارای خارهای فراوان و یک پای‌واره (propodium) جانبی است؛ این جانوران فاقد کمر بند تناسلی هستند و پیش‌دهان (prostomium) آنها دارای چشم است و مرحله کرمینه‌ای چرخ‌توپکی (trochophore) دارند
- پُرچروک** rugose, rough, wrinkled
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ها با رگ‌بندی مشبک خیلی برجسته در هر دو طرف برگ
- پردازندگی** processivity, processivity value
[ژن‌شناسی] میزان کارایی یک زی‌مایه بیابسه‌پاراز برحسب شمار نوکلئوتیدهای افزوده‌شده در ساخت رشته نو، پیش از جدا شدن زی‌مایه از رشته الگو
مت. شاخص پردازندگی
processivity index
- پُرسان** plumose
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از زوائد مژه‌ای ریز و طویل با ظاهری شبیه به پر
- پروتگان‌شناسی در تراشه**
← پروتگان‌شناسی درون‌تراش‌های
- پروتگان‌شناسی درون‌تراش‌های**
in silico proteomics
[پروتگان‌شناسی] استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پروتئین برای مقایسه توالی‌های اولیه و ساختارهای دوم و سوم خانواده‌های پروتئینی با هدف فهرست‌برداری از خانواده‌ها و خوشه‌های پروتئین و ایجاد ارتباط بین یک پروتگان با پروتگان‌های از پیش تکمیل‌شده
مت. پروتگان‌شناسی در تراشه
- پروتگان‌شناسی شیمیایی**
chemical proteomics
[پروتگان‌شناسی] شاخه‌ای از پروتگان‌شناسی که در آن برهم‌کنش‌های ترکیبیات کوچک با پپتیدها یا پروتئین‌های هدف مطالعه می‌شود
- پروتگان‌شناسی کارکردی**
functional proteomics
[پروتگان‌شناسی] مجموعه فنونی برای تحلیل کارکردی همه پپتیدها و پروتئین‌های یاخته در زمانی معین

[← پروتئین شناسی] ترکیب پروتئینی متعلق به شبکه درمیان یاخته‌ای که با اتصال به ذرات دخیل در پیام‌رسانی یاخته‌ای، انتقال پروتئین‌ها از خلال غشا را تسهیل می‌کند

پروتئین رمزگشا

decoder protein

[← پروتئین شناسی] پروتئینی که نشانک‌ها/سیگنال‌های یونی را به پاسخ‌های نشانکی/سیگنالی و فعال‌سازی ژن و واکنش‌های دگرگشتی ترجمه می‌کند

پروتئین زمان‌مند

clock protein

[← پروتئین شناسی] هر یک از مجموعه پروتئین‌هایی که به‌طور متناوب و منظم با غلظتی بالا بیان می‌شوند و سپس با ناپایدار کردن رِنا‌ی پیک رمزگذاری شده جلوی بیان ژن‌های خود را می‌گیرند

پروتئین سرماشووک

cold-shock protein

[← پروتئین شناسی] پروتئینی که در پاسخ به کاهش ناکهانی دما در ریزاندامگان‌ها ساخته می‌شود تا از آنها در برابر آسیب‌های ناشی از سرما محافظت کند

پروتئین شناسی مقایسه‌ای

comparative proteomics,
differential proteomics

[← پروتئین شناسی] شاخه‌ای از پروتئین شناسی که به مقایسه پپتیدها و پروتئین‌های دو سامانه زیستی می‌پردازد

پروتئین کارکردی

functional proteome

[← پروتئین شناسی] زیرپروتئگانی متشکل از اجزایی با خصوصیات عملکردی مشخص

پروتئین یاخته‌ای

cellular proteome

[← پروتئین شناسی] مجموعه کامل پروتئین بیان‌شده در یک یاخته در زمان و شرایط مشخص

پروتئین آمیژه‌ای

chimeric protein

[← پروتئین شناسی] محصول پروتئینی که با ژن‌های الحاقی رمزگذاری می‌شود
مت. پروتئین الحاقی

fusion protein, fused protein

پروتئین الحاقی

← پروتئین آمیژه‌ای

پروتئین جورشو

docking protein

پروتئین گرماشوک

heat-shock protein

[← پروتئین‌شناسی] هر پروتئینی که ساخت آن با افزایش دمای محیط به بالاتر از یک آستانه مشخص القا می‌شود

سیخک (stylet) است و دهانشان در پشت مغز قرار دارد

پشتی ← نامحورسو**پشم‌آلود villous, shaggy**

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های بلند و نرم و مجعد و پراکنده

پروتئین لنگری

anchor protein, AP

[← پروتئین‌شناسی] پروتئینی که با اتصال به دیگر پروتئین‌ها آنها را به‌طور موقت تثبیت می‌کند

پشمین lanate, wooly

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های بلند و درهم‌تنیده

پروتئین لیپیدلنگر

lipid-anchored protein

[← پروتئین‌شناسی] پروتئینی که از طریق پیوند اشتراکی با یک یا دو مولکول اسید چرب در غشای زیستی مستقر می‌شود

پُف پخت oven spring

[علوم گیاهی] افزایش ناگهانی حجم خمیر در نتیجه بالا بودن سرعت تخمیر و تولید گاز در ابتدای پخت

پُریاخنگان ← جانوران**پنج‌انگشت**

Vitex [← گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان درختی و درختچه‌ای با برگ‌های متقابل و پنجه‌ای دارای ۳ تا ۷ برگچه و گل‌ها در گرزنی‌های مترکم یا تنک و در انتهای شاخه‌ها در گل‌آذین خوشه‌ای مرکب و با گل‌های بنفش یا آبی یا یاسمنی و جام گل تیغی‌شکل و با لوله کوتاه و ۵ لپ نامنظم

پژمرده‌مان marcescent

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که پس از پژمردگی به همان حالت باقی می‌ماند

پس‌کام‌ویسان Anopla

[← جانورشناسی] رده‌ای از قیطان‌تباران که خرطوم (proboscis) آنها فاقد

دُمیرک امتداد داشته باشد یا به آن
برسد

cyathium

پنگان

[علوم گیاهی] گل آذینی با گل‌های کوچک
و تک‌جنسی با گریبانی (involucre) که
با غدد شهدی یا گلبرگی (petaloid
glands) احاطه شده و کل گل آذین به
یک گل شبیه است

hyphodromous

پنهان‌رو

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی
شانه‌ای که در آن یا رگبرگ‌های
دومین وجود ندارند یا این رگبرگ‌ها
بسیار تحلیل رفته‌اند یا در میان‌برگ
پنهان هستند و فقط رگبرگ اصلی
اولیه در آن قابل تشخیص است

Malva

پنیرک

[علوم گیاهی، گیاهان دارویی] سرده‌ای از
پنیرکیان شامل گیاهان یک‌ساله یا
چندسالهٔ افراشته یا خیزان با برگ‌های
متناوب یا ساده یا پنجه‌ای یا لپ‌دار و
جام گل پنج‌بخشی و گلبرگ‌های
واژتخم‌مرغی و ناخنک‌دار در قاعده به
رنگ‌های قرمز یا زرشکی یا صورتی
یا آبی یا سفید و میوهٔ چاک‌بَر با
برچه‌های ۸ تا ۱۶ تایی ناشکופا و
تک‌دانه‌ای با دانه‌های کلیوی و صاف
و بدون کرک

پنج‌انگشت پاکدامن

Vitex agnus-castus,
chaste tree, Abraham's
balm, monk's pepper

[گیاهان دارویی] گونه‌ای پنج‌انگشت به
شکل گیاهی درختچه‌ای با ساقه‌های
منشعب و پوشیده از کرک‌های نمدی
کوتاه و برگ‌های پنج‌برگچه‌ای و
دُمیرک‌های بلند و گل‌آذین نسبتاً
متراکم و گرزن‌های فشرده و تقریباً
کروی و گل‌های یاسمنی کم‌رنگ یا
آبی به طول حدود ۸ میلی‌متر و میوهٔ
کروی سیاه یا سرخ‌فام

پنج‌انگشت هندی *Vitex trifolia*

[گیاهان دارویی] گونه‌ای پنج‌انگشت به
شکل درخت یا درختچه به ارتفاع ۶/۵
متر با برگ‌های اغلب سربزرگچه‌ای و
گل‌آذین گرزن و پایکدار و تنک و جام
گل بنفش به طول ۷ تا ۱۳ میلی‌متر و با
میوهٔ کروی به قطر ۴ میلی‌متر

pentamerous

پنج‌پار

[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌ای که پارگان
آن متشکل از ۵ قطعه است

palmate

پنجه‌ای

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی
لپ‌دار یا منقسم در گیاهان که
فرورفتگی‌های آن یا به سمت رأس

پنیرک پابلند *Malva sylvestris*, high mallow

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای پنیرک به شکل گیاهی دوساله و به ندرت چندساله به بلندی ۳۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر و با ساقه راست و اغلب منشعب و پوشیده از کرک‌های پراکنده و نسبتاً بلند و کرک‌های کوتاه ستاره‌ای و با دُم‌برگ پهنک دایره‌ای و قلبی در قاعده با ۵ تا ۷ لپ نیم‌دایره‌ای و گل‌های صورتی پرشمار و به ندرت منفرد که در محور برگ‌ها ظاهر می‌شوند و دارای گلبرگ‌های ۲ تا ۲/۵ سانتی‌متری

پنیرک رونده

Malva neglecta Wallr., running mallow

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای پنیرک به شکل گیاه علفی چندساله به بلندی ۸ تا ۴۵ سانتی‌متر و خاکستری-پرزدار با ساقه‌های پرشمار و خوابیده یا خیزان و اغلب چوبی در قاعده و پوشیده از کرک‌های متراکم ستاره‌ای و با دُم‌برگ‌های چندبرابر طول برگ و پهنک برگ دایره‌ای به طول ۲/۵ و به عرض ۳/۵ سانتی‌متر و گل‌های صورتی ۲ تا ۳ برابر طول کاسه و گلبرگ‌های تخم‌مرغی و با دانه‌های قهوه‌ای تیره به شکل کلیه و سفید در محل ناف

پوزه‌جنبان تباران *Kinorhyncha*, *Echinodera*

[+ جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با بدنی سه‌بخشی شامل سر و گردن و تنه‌ای که ۱۱ بند دارد و از بیرون پوشیده از خار و صفحات حلقوی کیتینی است؛ سر آنها جمع می‌شود و دارای ۵ تا ۷ حلقه خاردار و خرطوم (proboscis) کوچک و قابل انقباض است؛ خارها گیرنده‌های شیمیایی و لمسی هستند که در حرکت جانور نیز نقش دارند

پوست بیرونی *outer bark*, *rhytidome*

[علوم گیاهی] بافتی چوب‌پنبه‌ای که از پوست درونی جدا شده است

پوست درونی *inner bark*

[علوم گیاهی] لایه‌ای فعال از بافت‌های آبکش و بُن‌لاد که میان بافت چوبی و بافت چوب‌پنبه‌ای قرار دارد

پوشینه بُن‌شکاف

basicial capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که با ایجاد شکاف‌هایی در قاعده خود باز می‌شود

پوشینه پیراشکاف

circumscissile capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که در امتداد خط

عرضی باز می‌شود

م. پوشینه مجری

pyxis, *pyxidium*

پوشینه تیغه شکاف

septicidal capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که خطوط طولی شکوفایی آن به صورت شعاعی در محل دیواره‌ها قرار دارد

پوشینه تیغه شکندseptifragal capsule,
valvular capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که کفه‌های (valves) آن از محل دیواره‌ها کنده می‌شود

پوشینه حجره شکاف

loculicidal capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که خطوط طولی شکوفایی آن به صورت شعاعی در محل حجره‌ها قرار دارد

پوشینه رأس شکاف

acrocidal capsule

[علوم گیاهی] پوشینه‌ای که با ایجاد شکاف‌هایی در رأس خود باز می‌شود

پوشینه مجری

← پوشینه پیراشکاف

پولک‌دار

lepidote

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از فلس یا ساختارهایی فلس‌مانند

پونه ← نعنایونه**پویاگان‌شناسی**

dynameomics
[پروتگان‌شناسی] شاخه‌ای از گان‌شناسی (onics) که در آن پویایی تاشوندگی پروتئین‌ها را در سطح اتم مطالعه می‌کنند

پویش چندشکلی‌های**تک‌نوکلئوتیدی**single nucleotide
polymorphism scanning

[ژن‌شناسی] جست‌وجوی در تراشه‌ای چندشکلی‌های تک‌نوکلئوتیدی در یک توالی دنا
اخت. چندتک‌پویی SNP scanning

پهنک

blade, lamina

[علوم گیاهی] قسمت پهن برگ و گلبرگ

پهن کرم تباران

Platyhelminthes

[جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران که ساده‌ترین جانوران سه‌لایه‌ای دارای تقارن دوطرفی هستند؛ بدن آنها برگ‌شکل یا کشیده و نواری است و از لحاظ سازمان‌بندی، دارای اندام و دستگاه هستند

پیش‌بروزی anticipation,
genetic anticipation

[ژن‌شناسی]شرایطی که در آن درطی
نسل‌های متوالی سن بروز برخی از
بیماری‌های ارثی به‌تدریج جلو می‌افتد
و شدت بیماری نیز افزایش پیدا می‌کند

پیش‌رناب

← رنای پیک پیش‌ساز

پیش‌ریزنا

← ریزرنای پیش‌ساز

پیش‌کام‌ویسان Enopla

[جانورشناسی] رده‌ای از قیطان‌تباران
که خرطوم (proboscis) آنها به دو
قسمت متمایز تقسیم می‌شود و ممکن
است دارای سیخک (stylet) باشد؛
دهان این جانوران در جلو یا زیر مغز
قرار دارد

پیکانی sagittate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی
سه‌گوش شبیه به سر پیکان با
تورفتگی عمیق در قاعده که لپ‌های آن
به طرف خارج متمایل نباشد

مت. پیکانی‌شکل sagittiform,

arrow-shaped

پیکانی‌شکل ← پیکانی

پیچ بتا beta turn, β turn,
beta bend, β bend

[پروتئان‌شناسی] قطعه کوتاهی از
زنجیره پلی‌پپتیدی که امکان تغییر
جهت زنجیر را فراهم می‌کند
مت. پیچ تند tight turn

پیچ تند ← پیچ بتا

پیچ معکوس reverse turn

[پروتئان‌شناسی] مشخصه‌ای ساختاری
که به رشته پلی‌پپتیدی امکان تغییر
جهت ۱۸۰ درجه می‌دهد

پیراتخمدانی perigynous

[علوم گیاهی] ویژگی گلی با گل‌بُنه متصل
به قاعده تخمدان فوقانی به‌نحوی که
کاسبرگ‌ها و گلبرگ‌ها و پرچم‌های آن
به لبه گل‌بُنه چسبیده‌اند

پیرادهانه peristome

[علوم گیاهی] ساختارهای نم‌گیر و
دندانمانند در پیرامون دهانه‌هاگلان
خزه‌تباران که در رهاسازی هاک نقش
دارند

پیرایش پروتئین

protein splicing

[پروتئان، ژن] برش دقیق پساترجمه‌ای
(posttranslational) میانترین از یک

پروتئین پیش‌ساز

[علوم گیاهی] ویژگی گل پوشی با
کاسبرگ های هم جوش

پیوسته گلبرگ
synpetalous, gamopetalous

[علوم گیاهی] ویژگی گل پوشی با
گلبرگ های هم جوش

پیوسته گلپار
syntepalous
[علوم گیاهی] ویژگی گل پوشی با
گلپارهای هم جوش

پیوند سرصاف
blunt-end ligation, blunt
ligation, blunt ending
[ژن شناسی] اتصال دو قطعه دنا
سرساف به یکدیگر توسط دنا پیونداز
تی چهار

پیوندش دنا
DNA ligation
[ژن شناسی] تشکیل پیوند فسفودی استری
بین نوکلئوتیدهای یک مولکول دنا یا
دو مولکول مختلف دنا

پیوستگی ژنی
gene linkage, linkage, genetic linkage

[ژن شناسی] قرار گرفتن پشت سرهم
ژن ها بر روی یک فام تن که
تعیین کننده تمایل آنها برای به ارث
رسیدن توأمان است

پیوسته
coherent

[علوم گیاهی] ویژگی الحاقی که در آن
قطعات همسان گیاه به طور سطحی به
یکدیگر متصل اند و به سادگی از هم
جدا می شوند

پیوسته برچه
syncarpous

[علوم گیاهی] ویژگی مادگی یا تخمدانی
مرکب که برچه های آن دست کم در
قاعده به یکدیگر جوش خورده اند

پیوسته بساک
syngenesious

[علوم گیاهی] ویژگی پرچم هایی که
بساک هایشان به هم جوش خورده اند
اما میله هایشان از هم جدا هستند

پیوسته کاسبرگ
synsepalous, gamosepalous

ت

تاجریزی ← بدنجان تاجریزی

تاسزیوهویسان Cubozoa

[← جانورشناسی] ردهای از گزندهتباران که به شکل چترواره است و در برش عرضی چهارگوش دیده می شود

تار عنکبوتی arachnoid, arachnose

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرکپوش پوشیده از کرک هایی که با هم تشکیل توده ای به شکل تار عنکبوت می دهند

تام آنزیم ← تامزی مایه

تام پروتئین holoprotein

[← پروتئان شناسی] شکل عملکردی یک پروتئین شامل یک بخش پروتئینی خالص همراه با لیگاند یا لیگاند هایش

تارفک تباران Chaetognatha

[← جانورشناسی] شاخه ای از سلسله جانوران که اعضای آن باله های افقی دارند که از پشت تا ناحیه دم ادامه دارد؛ بدن آنها سه قسمتی و شفاف است و سرشان دارای چشم و خارهای چنگ انداز (grasping spines) کیتینی و دندانهای است که دهان را احاطه کرده اند و برای تغذیه به کار می روند؛ برخی از اعضای این شاخه از دروایان هستند

تامزی مایه holoenzyme

[← پروتئان شناسی] ترکیب عملکردی و فعال یک پروتئین زی مایه ای شامل کوفاکتور (cofactor) و کمکزی مایه مت. تام آنزیم

تاولچه دار vesiculate, bladdery, vesicular
[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از تاول‌ها یا کیسه‌های کوچک

تخریگان degradome
[پروتئان‌شناسی] مجموعه‌ای از تمامی پروتئازها و ماده اولیه پروتئینی آنها که متعلق به یک سامانه زیستی هستند

تاول دار bullate
[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با برآمدگی‌هایی آبله‌مانند

تخریگان‌شناسی degradomics
[پروتئان‌شناسی] مجموعه فنون شناسایی تخریگان

تبرپاویسان ← دوکفه‌ویسان تخم ← زاگ

تحرك الكتروكوجی electrophoretic mobility
[پروتئان‌شناسی] جابه‌جایی مولکول در اثر میدان الکتریکی

تحليل اتصال گم‌شده missing contact analysis
[پروتئان‌شناسی] روشی برای شناسایی برهم‌کنش‌هایی ویژه بنا-پروتئین (DNA-protein) از طریق تغییر نشانی جایگاه بر روی دنا پیش از اتصال پروتئین به آن

تخم مرغی ovate, egg-shaped
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی شبیه به برش طولی تخم مرغ در گیاهان که یک سر آن پهن‌تر از سر دیگر باشد

تخم مرغ وار ovoid

تخم مرغی بس‌کشیده very deeply ovoid
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل تخم مرغ در گیاهان که نسبت طول به عرض آن دو به یک باشد

تخت‌زیوه‌تباران Placozoa
[جانورشناسی] شاخه‌ای نادر از جانوران دریازی ۲ تا ۳ میلی‌متری که بدنی صفحه‌مانند دارند و فاقد تقارن و اندام و دستگاه عضلانی و عصبی هستند

تخم مرغی کامل finely ovoid
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل تخم مرغ در گیاهان که نسبت طول به عرض آن شش به پنج باشد

تخم مرغی کشیده deeply ovoid

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل تخم مرغ در گیاهان که نسبت طول به عرض آن سه به دو باشد

[ژن شناسی] نوعی ترانسسانی که در طی آن فقط بخش خاصی از ژنگان که در مجاورت ویروس باکتری خوار است، منتقل می شود

تداخل میان پاری

centromere interference

[ژن شناسی] اثر بازدارندگی میان پار بر وقوع چلیپا در نواحی فام تتی مجاور

ترانسسانی عمومی

generalized transduction

[ژن شناسی] نوعی ترانسسانی که در طی آن هر ژن یا قطعه ای از ژنگان توسط یک باکتری خوار منتقل می شود

مت. ترانسسانی غیر اختصاصی
non-specific transduction

تراپیوستگی

repulsion,
repulsion phase

[ژن شناسی] پیوستگی دگره های بارز و نهفته دو ژن متفاوت به گونه ای که بر روی هر فام تن هم ساخت، دگره بارز ژن اول و دگره نهفته ژن دوم پیوسته باشند

ترانسسانی غیر اختصاصی

← ترانسسانی عمومی

مت. آرایش ترانس، آرایش تراسو
trans configuration
آرایش تراپیوستگی
repulsion configuration

ترانسسانی کامل

complete transduction

[ژن شناسی] نوعی ترانسسانی که در طی آن قطعه دِنای ویروسی وارد ژنگان باکتری می شود و با همانند سازی به نسل های بعدی باکتری به ارث می رسد

ترانسسانی

[ژن شناسی] انتقال دِنای از یک باکتری به باکتری دیگر به کمک باکتری خوارها

ترانسسانی ناکامل

abortive transduction,
abortive transformation

[ژن شناسی] نوعی ترانسسانی که در طی آن دِنای ویروسی انتقالی به ژنگان باکتری وارد نمی شود و به نسل بعدی باکتری به ارث نمی رسد

ترانسسانی اختصاصی

specialized transduction,
restrictive transduction,
restricted transduction

ترارسانی نشانک

signal transduction

[ژن‌شناسی] پذیرش و تبدیل و انتقال پیام
شیمیایی به وسیلهٔ یاخته

ترجمهٔ درشیشه

← ترجمهٔ درون‌شیشه‌ای

ترجمهٔ درون‌شیشه‌ای

in vitro translation,
in vitro protein synthesis,
cell-free protein synthesis

[ژن‌شناسی] ترجمهٔ رناپ تلخیص‌شده و
جداشده از یاخته در لولهٔ آزمایش
م. ترجمهٔ درشیشه

cell-free translation

ترارسه

transductant,
transduced cell

[ژن‌شناسی] یاخته‌ای که ترارسانی شده
است

تراژنه ← اندامگان تراژنه

تراسپاری روبرتسونی

← هم‌جوشی میان‌پاری

تریاک

opium

[← گیاهان دارویی] صورت خشک‌شدهٔ
شیرابه‌ای حاوی شمار بسیاری
آلکالوئید، از جمله مرفین و کودئین و
پاپاورین، که پس از تیغ زدن سطح
خارجی گرزهای نارس گیاه خشخاش
بیرون می‌آید

تسبیحی‌شکل

lomentiform

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در
گیاهان که محور عمودی تقارن آن در
نقطهٔ میانی کاملاً فرورفتگی داشته
باشد

تسمه‌ای

lorate,

loratus, loriformis

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به
شکل تسمهٔ نسبتاً بلند با دو حاشیهٔ
موازی در گیاهان

تراکم ژنی

gene density

[ژن‌شناسی] تعداد ژن‌ها در واحد طول
دنا
م. چگالی ژنی

تراشهٔ یاخته‌ای

cell chip,
cellular biochip,
cell microarray,
cell-based microarray,
live cell microarray,
living microrarray,
living chip, cell array

[← پروتگان‌شناسی] ریزتراشه‌ای تخت که
بر روی آن یاخته‌های زنده به شکلی
لکه‌گذاری شده‌اند که قابلیت رشد خود
را حفظ کنند

تسہیم ← شکافتگی

[علوم گیاهی] ویژگی گلی که دارای یک
صفحة تقارن است
مت. نامنظم irregular, bilateral

تعیین کننده پادگنی

← رواجیه

تکرارشدگی ژنی

gene redundancy

[ژن شناسی] وجود شماری نسخه از یک
ژن در فام تن

تفنگ ژنی gene gun

[ژن شناسی] افزاره ای که ژن را با روش
زیست باران به داخل یاخته زنده
می فرستد

تکراری های پیایی

tandem repeat,
tandem duplication,
tandem array

[ژن شناسی] توالی های خاص نوکلئوتیدی
که به صورت پشت سر هم چندین بار
در مولکول دنا تکرار شده باشند

تقارن دوسویه

bilateral symmetry,
bilateral body symmetry

[جانور شناسی] تقارن طولی ساختار بدن
جانور به صورتی که هر قسمت تقریباً
تصویر آینه ای طرف دیگر است

تکراری های پیایی برساخته

synthetic tandem repeat

[ژن شناسی] الیگونوکلئوتید برساختی که
از توالی های کوتاه تصادفی پشت سر
هم تشکیل شده است

تکامل جهت داده

directed evolution,
directional evolution

[ژن شناسی] ایجاد ژن های جدید به منظور
رمزگذاری پروتئین هایی با ویژگی های
جدید

تکراری های پیایی شمار متغیر

variable number of tandem
repeat, VNTR

[ژن شناسی] مجموعه ای از تکراری های
پیایی کوتاه که تعداد آنها در ژنگان
انسان های مختلف متفاوت است

تک برچه ای unicarpellous

[علوم گیاهی] ویژگی مادگی یا تخمدانی
ساده با یک برچه

تک تقارنی zygomorphic

[+ جانورشناسی] رده‌ای از نرم‌تن‌تباران که تقارن دوطرفی و یک پای پهن و تخت و تنها یک لاکه (shell) و جُبه‌ای (mantle) با سه تا شش جفت آبشش (gill) دارند

تکمیل سازي ← فام‌تن تک‌میان

تکمیل‌سازی complementation

[ژن‌شناسی] ایجاد یک رخ‌نمود طبیعی در نتیجه دو جهش مختلف در یک ناجور هسته (heterokaryon) یا یک دولا

م. تکمیل‌سازی ژنی
genetic complementation

تکمیل‌سازی دیگرهای

allelic complementation

[ژن‌شناسی] ایجاد یک رخ‌نمود تقریباً طبیعی در یک موجود زنده با دو دگره جهش‌یافته مختلف در وضعیت ترانس/تراسو

تکمیل‌سازی ژنی ← تکمیل‌سازی

affibody تمایل‌تن

[+ پروتئان‌شناسی] هر یک از مجموعه پروتئین‌های ساده و بسیار کوچکی که با روش‌های مهندسی پروتئین ساخته می‌شوند و با تمایل بسیار زیاد به همه پروتئین‌ها متصل می‌شوند

تکراری‌های پیایی کوتاه

short tandem repeat,
STR, repetitive simple
sequence, RSS, simple
sequence repeat, SSR

[پروتئان. ژن] توالی‌های کوتاه تکراری دو تا ده نوکلئوتیدی که در طول ژنگان پشت سر هم قرار گرفته‌اند

م. ریزماهوره microsatellite

بنای ماهواره‌ای ریز

micro satellite DNA

تک‌زادویسان Monogenea

[+ جانورشناسی] رده‌ای از پهن‌کرم‌تباران برگ‌شکل یا استوانه‌ای، با اندام چسبنده خلفی شامل قلاب یا بادکش یا ترکیبی از این دو، که زندگی انگلی دارند و غالباً روی پوست یا آبشش (gill) ماهیان زندگی می‌کنند؛ این جانوران در چرخه زندگی خود تنها یک میزبان و یک مونه دارند

تک‌شیار monosulcate

[علوم گیاهی] دانه گرده‌ای که تنها یک روزنه شیاردار داشته باشد

تک‌گل solitary

[علوم گیاهی] گل آذینی که فقط از یک گل تشکیل شده است

تک‌لاکه‌ویسان

Monoplacophora

تمرکز هم‌بار

isoelectric focusing, IEF

[← پروتئان‌شناسی] نوعی روش الکتروکوکج برای جداسازی پروتئین‌ها براساس pH هم‌بار آنها که در آن pH از قبل تثبیت شده است

قرمز به عرض ۲/۵ سانتی‌متر و دارای پنج گلبرگ گل‌آذین خوشه‌ای و میوه باقلایی ناشکופا به طول ۱۲ تا ۱۵ سانتی‌متر و دارای بخش گوشتی خمیری و اسیدی در درون

تَمَكَن placentation

[علوم گیاهی] موقعیت تخمک‌ها در درون تخمدان

تنظیم ژن gene regulation

[ژن‌شناسی] واپایش کنش‌های یک ژن

توالی آمینواسیدی

amino acid sequence

[← پروتئان‌شناسی] چیدمان خطی مانده آمینواسیدها

توالی نشانمند

sequence-tagged site, STS

[ژن‌شناسی] یک توالی کوتاه یگانه دنا برای شناسایی موقعیت فیزیکی ژنگان

توالی هامال ← هامال

توالی هم‌تاساز خودگردان

autonomously replicating sequence, ARS

[ژن‌شناسی] توالی‌های ویژهای در هوسته‌ای‌ها که مبدأ هم‌تاسازی به شمار می‌آیند

تمر هندی

Tamarindus

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از باقلانیان شامل یک گونه با تنه قطور که ممکن است تا ۷/۵ متر هم برسد؛ دارای پوسته ساقه زبر و خاکستری تیره و با برگ‌های متقابل و مرکب با ۱۰ تا ۲۰ جفت برگچه مستطیلی و گل‌های زرد و قرمز نر و ماده در گل‌آذین خوشه‌ای کوچک و میوه‌هایی به شکل پیله‌های خمیده به طول ۸ تا ۱۵ سانتی‌متر و به عرض ۲ تا ۲/۵ سانتی‌متر که در هنگام رسیدن در درون آن ماده‌ای خمیری و آبدار و اسیدی و دارای فیبر تشکیل می‌شود

تمر هندی دارویی

Tamarindus indica,

Tamarindus officinalis

[← گیاهان دارویی] تنها گونه تمر هندی به شکل درختی به ارتفاع ۱۲ تا ۱۸ متر با برگ‌های دائم به رنگ سبز روشن و مرکب و شانه‌ای و با گل‌های زرد و

توالی‌یابی آنزیمی دنا

← توالی‌یابی سنکر

توالی‌یابی زی‌مایه‌ای دنا

← توالی‌یابی سنکر

توالی‌یابی پربازده

high-throughput sequencing

[ژنشناسی] فرایندی صنعتی برای
توالی‌یابی نوکلئیک‌اسید در مقیاس و
سرعت بالا

توالی‌یابی سنکر

Sanger sequencing,
Sanger's method,
dideoxy method, dideoxy
mediated chain termination
technique

[ژنشناسی] روشی برای توالی‌یابی دنا

مبتنی بر ساخت تکن‌نجیره دنا

مت. روش زی‌مایه‌ای، روش آنزیمی

enzymatic method

روش پایان‌ش زنجیری

chain termination method

توالی‌یابی دی‌دی‌اُکسی

dideoxy sequencing

توالی‌یابی زی‌مایه‌ای دنا،

توالی‌یابی آنزیمی دنا

enzymatic DNA sequencing

توالی‌یابی پیروفسفات‌مبنا

← توالی‌یابی پیروفسفاتی

توالی‌یابی پیروفسفاتی

pyrosequencing,
real-time pyrophosphate
detection

[ژنشناسی] روشی برای توالی‌یابی دنا

برمبنای آشکارسازی پیروفسفات‌های

آزادشده در نتیجه افزودن شدن

نوکلئوتیدها در زنجیره دنا

مت. توالی‌یابی پیروفسفات‌مبنا

pp-based sequencing
minisequencing

توالی‌یابی شلیکی

shotgun sequencing

[ژنشناسی] روشی برای توالی‌یابی

ژنگان که در آن دنا به صورت گسترده

به قطعات کوچک‌تر بریده می‌شود و

سپس این قطعات همسانه‌سازی و

توالی‌یابی می‌شوند

مت. توالی‌یابی تصادفی

توالی‌یابی تصادفی

← توالی‌یابی شلیکی

توالی‌یابی نسل جدید

next generation sequencing,
NGS, second-generation

توالی‌یابی دی‌دی‌اُکسی

← توالی‌یابی سنکر

telomerase,
telomere terminal
transferase

ته‌پاراز

[ژن‌شناسی] زی‌مایه‌ای که توالی‌های
کوتاه پیاپی ته‌پار را به انتهای
فام‌تن‌های هوسته‌ای اضافه می‌کند

ته‌میان ← فام‌تن ته‌میان

prickle

تیغ

[علوم گیاهی] زائده‌ای نوک‌تیز در سطح
برخی اندام‌ها که خار یا خارشاخه
نیست

aculeate, prickly

تیغ‌دار

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی که دارای
تیغ باشد

aculeolate

تیغ‌ک‌دار

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از
تیغ‌های کوچک یا نقاط تیز

تیغ‌ه‌آبشش‌ویسان

← دوکفه‌ویسان

laminar

تیغ‌ه‌ای

[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن
تخمک‌ها از سطح دیواره‌ها
برخاسته‌اند

sequencing,
new-generation sequencing,
new-generation sequencing
system, new-generation
sequencing technology

[ژن‌شناسی] هر یک از روش‌های جدید
برای توالی‌یابی دنا و رنا با
به‌کارگیری روش‌های توالی‌یابی
پربازده که با آزمایش‌های انبوه و
هم‌زمان صورت می‌گیرد

مت. توالی‌یابی هم‌زمان‌انبوه
massively parallel sequencing

توالی‌یابی هم‌زمان‌انبوه

← توالی‌یابی نسل جدید

rete mirabile تورینه شگفت

[جانورشناسی] شبکه پیچیده‌ای از
مویرگ‌های خونی ماهیان که جریان
خون در آن ممکن است خلاف جریان
عمومی خون در بدن باشد

infauna

توزیاگان

[جانورشناسی] جانورانی کف‌زی که در
درون رسوبات بستر زندگی می‌کنند

telomere,

ته‌پار

telomere DNA,
telomeric DNA, TEL-DNA

[ژن‌شناسی] بخش‌های انتهایی فام‌تن‌ها
در یاخته‌های هوسته‌ای‌ها

ج

جایابی دنا DNA footprinting

[← پروتئان‌شناسی] روشی برای تعیین جایگاه اتصال پروتئین دناوند (DNA-binding)

مت. سنجش حفاظت دنا-پروتئین

DNA-protein protection assay

جام‌زیوه‌ویسان Scyphozoa

[← جانورشناسی] رده‌ای از گزنده‌تباران دریازی که مرحله کیسه‌وارگی در بالغ آنها یا تحلیل رفته یا اصلاً وجود ندارد؛ چترواره آنها زنگوله شکل و بدون پرده است؛ میان‌چسب (mesogloea) گسترده‌گی بسیار دارد و حاشیه چتر دارای ۸ فرورفتگی است که اندام‌های حسی در آنها قرار دارد

جانبی^۱

axillary¹

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که بر روی گره‌های یک محور یا در کنار یک ساختار آن قرار دارد

جانبی^۲

axillary², lateral

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌آذینی که در برگ‌زاویه (axil) نزدیک‌ترین برگ رویشی (vegetative) قرار دارد

جانشینی جفت‌باز

base-pairing substitution

[ژن‌شناسی] جانشینی بازها با یکدیگر که به جهش در دنا منجر می‌شود

جانوران Animalia

[← جانورشناسی] سلسله‌ای از اندامگان‌های

پُریاخته که از رویان تکوین می‌یابند

Metazoa

مت. پُریاختگان

parietal	جداری	zoology	جانورشناسی
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت‌ها بر روی دیواره داخلی یا قسمت‌های تورفته یک تخمدان مرکب تک‌حجره‌ای قرار دارند		[جانورشناسی] شاخه‌ای از علم زیست‌شناسی که در آن سلسله جانوری شامل همه جانوران زنده و منقرض‌شده از لحاظ ساختار و رویان‌شناسی و تکامل و رده‌بندی و رفتار و پراکنش جغرافیایی بررسی می‌شود	
parietal-septate	جداری دیواره‌دار	position ¹	جایگاه
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت‌ها در داخل دیواره‌های تخمدان اما در درون حجره‌های مجزا قرار دارند		[علوم گیاهی] موقعیت یک آرایه نسبت به آرایه‌ای دیگر در رتبه بالاتر	
parietal-axile	جداری-محوری	restriction site	جایگاه برشی
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت‌ها در محل اتصال دیواره و فرآبر یک تخمدان دو یا چندحجره‌ای قرار دارند		[ژن‌شناسی] توالی نوکلئوتیدی خاص که با یک درون‌نوکلئاز ویژه بر شناسایی و بریده می‌شود	
aposepalous, polysepalous	جداکاسبرگ	distinct	جدا
[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی با کاسبرگ‌های جدا از هم		[علوم گیاهی] ویژگی گیاهی که قطعات همسان آن از هم فاصله دارند	
apopetalous, polypetalous	جداگلبرگ	apocarpous	جدابرچه
[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی با گلبرگ‌های جدا از هم		[علوم گیاهی] ویژگی مادگی یا تخمدانی ساده با برچه‌های جدا	
apostemonous	جدابرچم		
[علوم گیاهی] ویژگی گلی که پرچم‌های آن از هم جدا هستند			

[ژنشناسی] جنسی که کامه‌های آن
دارای فام‌تن‌های جنسی همسان است

جنس ناجورکامه

heterogametic sex

[ژنشناسی] جنسی که کامه‌های آن
دارای فام‌تن‌های جنسی ناهمسان
است

isomorous

جورپار

[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌های متفاوتی
که پارگان همسان دارند

جورتخم^۱ ← جورزاگ^۱

جورتخم^۲ ← جورزاگ^۲

جورتخمی ← جورزاگی

homozygote

جورزاگ^۱

[ژنشناسی] موجودی دارای یک جفت
دیگه‌ مشابه برای تولید کامه‌های
مشابه
مت. جورتخم^۱

homozygous

جورزاگ^۲

[ژنشناسی] مربوط به موجود جورتخم
مت. جورتخم^۲

apotepalous

جداگلپار

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی با
گلپارهای جدا از هم

placenta

جفت

[علوم گیاهی] بافت حامل تخمک در
تخمندان

base pair

جفت‌باز

[ژنشناسی] دو باز آدنین و تیمیدین یا
گوانین و سیتوزین در دنا یا آدینین و
یوراسیل در رِنای دورشته‌ای، که با
پیوندهای هیدروژنی به هم متصل‌اند

base-pairing

جفت‌شدن باز

[ژنشناسی] جفت‌شدن یک باز در یک
رشته با باز مکملش در رشته دیگر در
دنا و رِنای دورشته‌ای
مت. جفت‌شدن بازی واتسون-کریک
Watson-Crick base pairing

جفت‌شدن بازی واتسون-کریک

کریک ← جفت‌شدن باز

Chlorophyte,
green alga

جلبک سبز

[جانورشناسی] گروهی از آغازیان آبزی
که سبزینه و کاروتن (caroten) دارند

جنس جورکامه

homogametic sex

[ژن‌شناسی] جهشی که به تولید دگره‌ای با کارکردی بیش از حالت طبیعی منجر می‌شود hypermorph¹, hypermorphic	جورزایی homozygosis, homozygosity [ژن‌شناسی] برخورداری از دگره‌های مشابه در یک یا چند جایگاه از قطعات فام‌تنی هم‌ساخت مت. جورتمی
جهش پادریخت antimorphic mutation [ژن‌شناسی] جهشی که به تولید دگره یا ژنی با عملکردی متضاد با ژن وحشی منجر می‌شود antimorph¹, antimorphic جهش بارز منفی dominant negative mutation	جوشانده decoction [گیاهان دارویی] محلولی دارویی که از جوشاندن گیاهان دارویی در آب و صاف کردن محلول به دست می‌آید
جهش چارچوب‌گردان frame shift mutation, phase shift mutation, reading frame shift mutation [ژن‌شناسی] جهشی که چارچوب خواندن یک ژن را تغییر دهد	جهت orientation [علوم گیاهی] موقعیت زاویه‌ای بخشی از گیاه نسبت به محور مرکزی که معمولاً عمودی است
جهش‌زایی جهت‌دار site-directed mutagenesis, site-specific mutagenesis, directed mutagenesis, targeted mutagenesis, localized mutagenesis, oligonucleotid directed mutagenesis	جهش آریخت amorphic mutation [ژن‌شناسی] جهشی که به تولید دگره آریخت منجر می‌شود مت. آریخت¹, amorph¹, amorphic
[ژن‌شناسی] هرگونه جهش‌زایی مهندسی‌شده برای تغییر مولکول‌های دینای هدف	جهش‌افزا ← ژن جهش‌افزا جهش بارز منفی ← جهش پادریخت جهش بیش‌ریخت hypermorphic mutation

جهش زایی درشیشه

in vitro mutagenesis

[ژن‌شناسی] تغییر توالی بازه‌های DNA در

لوله آزمایش

کارکرد طبیعی فرآورده ژنی منجر
می‌شود

جهش‌گاه ← ژن جهش‌گاه

جهش کم‌ریخت

hypomorphic mutation

[ژن‌شناسی] جهشی که به تولید بگره‌ای

با کارکردی کمتر از حالت طبیعی

منجر می‌شود

hypomorph¹, مت. کم‌ریخت¹

hypomorphic

جهش کارکردزا

gain of function mutation,

gain of function

[ژن‌شناسی] جهشی که به بیش‌بیانی

(overexpression) یا بیان نابجا و

نابهنگام ژن منجر می‌شود

جهش نوربخت

neomorphic mutation

[ژن‌شناسی] جهشی که به تولید بگره‌ای

با فعالیت نو منجر می‌شود

neomorph¹, مت. نوربخت¹

neomorphic

جهش کارکردزدا

loss of function

mutation, loss of function

[ژن‌شناسی] جهشی که به فقدان یا کاهش

چ ، ح

چارچوب خوانش

reading frame

[ژن‌شناسی] هر یک از سه چارچوب ممکن خواندن یک توالی نوکلئوتیدی به شکل رمزه‌های سه‌گانه مت. خوانه

چارچوب خوانش باز

open reading frame, ORF

[ژن‌شناسی] توالی نوکلئوتیدی شامل رمزه آغاز و پایان و توالی‌های حدفاصل آنها مت. خوانه باز

چارچوب خوانش بسته

blocked reading frame,
closed reading frame

[ژن‌شناسی] خوانه‌ای که رمزه پایان آن نابجا یا پیش‌رس است و مانع از ترجمه پروتئین می‌شود مت. خوانه بسته

چارچوب خوانش ناشناخته

unidentified reading frame,
unassigned reading frame,
URF

[ژن‌شناسی] توالی ژن مانند با رمزه‌های آغاز و پایان صحیح و کارکرد ناشناخته مت. خوانه ناشناخته

چارچوب‌گردانی خوانش

reading frame shift,
frame shift, phase shift

[ژن‌شناسی] تغییر چارچوب خواندن در نتیجه برخی جهش‌ها مت. خوانه‌گردانی

چاک‌پنجه‌ای

palmatisect

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ی با حاشیه لپ‌دار و بریدگی‌های عمیق پنجه‌ای که تقریباً تا نزدیک دُم‌برگ امتداد داشته باشد، اما به آن نرسد

[ع جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران که مژده‌های تاج سر آنها متحرک است و طول گونه‌های آن ۴۰ میکرومتر تا ۳ میلی‌متر است

چرخه whorl

[علوم گیاهی] گروهی از اجزای گل از قبیل کاسبرگ‌ها، گلبرگ‌ها، پرچم‌ها و برچه‌ها که آرایش حلقوی دارند

چرخه‌ای ← فراهم

چرخه یاخته‌ای cell cycle

[ژن‌شناسی] رویدادهای پیاپی در زندگی یاخته در بین دو تقسیم یاخته هورسته‌ای

چسبانه holdfast

[ع جانورشناسی] عضوی در برخی از آبزیان که آبزی را به بستر می‌چسباند

چسبندگی cohesion

[علوم گیاهی] متصل بودن قطعات همسان گیاه از بدو رویش

چسبنده cohesive

[علوم گیاهی] ویژگی گیاهی که قطعات همسان آن به هم چسبیده‌اند

چاکشانه‌ای pinnatisect, pinnatisected

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ی دارای حاشیه‌ای با بریدگی‌های عمیق که به سمت رگبرگ میانی امتداد داشته باشد، اما بخش‌های آن کاملاً از هم جدا نشود

چای‌کوهی

← سنبله‌ای چای‌کوهی

چپ‌اره‌ای runcinate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی با دندان‌های اژه‌ای یا بریده‌شانه‌ای نامرتب و لپ‌های خمیده به عقب در گیاهان

چتر umbel

[علوم گیاهی] گل‌آذینی محدود یا نامحدود، سرتخت (flat-topped) یا کوژ با دُمک‌هایی که به یک نقطه متصل‌اند

چربی‌لایه blubber

[ع جانورشناسی] لایه‌ای از چربی که در زیر پوست نهنگ‌ها و دیگر پستانداران دریایی قرار دارد

چرخان‌تباران Rotifera, Rotatoria

چشمک‌دار	ocellate	چندتک خاموش
[علوم گیاهی] ویژگی سطحی که در آن، مانند چشم، یک لکه رنگی در داخل لکه‌ای به رنگ دیگر قرار دارد		← چندشکلی تکنوکلوتیدی خاموش
چگالی ژنی ← تراکم ژنی		چندتک درون ژنی
		← چندشکلی تکنوکلوتیدی درون ژنی
چندبارثمر	polycarpic	چندتک‌سنجی
[علوم گیاهی] ویژگی گیاه چندساله‌ای که چندین فصل گل و میوه می‌دهد		← سنجش چندشکلی‌های تکنوکلوتیدی
چندتقارنی	actinomorphic	چندخوشه
[علوم گیاهی] ویژگی گل‌هایی که تقارن شعاعی آنها دارای سه صفحه متقارن یا بیشتر است		panicle
مت. منظم	regular	[علوم گیاهی] گل آذینی نامحدود شامل چندین محور منشعب جانبی با گل‌های دُمگل‌دار (pedicellate)
شعاعی	radial	
چندتک		چندخوشه‌ای
← چندشکلی تکنوکلوتیدی		paniculate, paniced
چندتک بین ژنی		[علوم گیاهی] ویژگی گل آذینی به شکل چندخوشه
← چندشکلی تکنوکلوتیدی بین ژنی		چنددسته‌ای
		polyadelphous, polyadelphian
چندتک‌پویی		[علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که میله‌هایشان در گروه‌های سه‌تایی یا بیشتر به هم متصل شده‌اند
← پویش چندشکلی‌های تکنوکلوتیدی		

[ژن‌شناسی] یک چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی
که در درون ژن واقع شده باشد
/خت. چندتک درون‌ژنی
intragenic SNP

چندشکلی دِنایی

← چندشکلی طولی قطعه
برشی

چندشکلی طولی قطعه برشی
restriction fragment length
polymorphism, RFLP
[ژن‌شناسی] گوناگونی طول قطعات دِنّا که
در نتیجه برش دِنّا با درون‌نوکلئاز
ویژه‌بُر به دست می‌آید
مت. چندشکلی دِنایی
DNA polymorphism

چندشکلی متوازن

balanced polymorphism
[ژن‌شناسی] چندشکلی ژنی پایدار در یک
جمعیت که در نتیجه برتری تولیدمثلی
ناجورزاگ‌ها به وجود می‌آید

چندمیان ← فام‌تن چندمیان

چندۀ ژن
gene dosage,
gene dose
[ژن‌شناسی] تعداد نسخه‌های یک ژن
خاص در یک ژنگان

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

single nucleotide
polymorphism
[ژن‌شناسی] گوناگونی تک‌نوکلئوتیدها در
یک جایگاه معین از توالی ژنگان افراد
یک جمعیت
/خت. چندتک SNP

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

بین‌ژنی
intergenic single nucleotide
polymorphism
[ژن‌شناسی] یک چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی
که در توالی دِنّا بین دو ناحیه رمزگذار
واقع شده باشد
/خت. چندتک بین‌ژنی
intergenic SNP

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

خاموش
silent single nucleotide
polymorphism
[ژن‌شناسی] یک چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی
که در توالی رمزگذار یک ژن رخ
می‌دهد، ولی توالی اسیدآمینۀ را عوض
نمی‌کند
/خت. چندتک خاموش silent SNP

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

درون‌ژنی
intragenic single nucleotide
polymorphism

چهارپار

tetramerous

[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌ای که پارگان آن متشکل از چهار قطعه است

[علوم گیاهی] نحوه قرارگیری بخشی از گیاه نسبت به یک سطح تخت

چین‌دار^۱

corrugate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از برآمدگی‌های موازی و عموماً قوسی یا موج‌دار که با خطوط فرورفته و عمیق از یکدیگر جدا می‌شوند و ظاهری چروکیده دارند

حشره‌ویسان Insecta

[جانورشناسی] رده‌ای از شش‌پاوندان که یک جفت چشم مرکب و سه جفت پا و دو جفت بال بر روی سینه دارند و تنفس آنها از طریق لوله پوستکی تنفسی (trachea) انجام می‌شود؛ مجاری دفع و یاخته‌های جنسی آنها در انتهای شکم و قطعات دهانی آنها بیرون از دهان قرار دارد

چین‌دار^۲

plicate, plaited

[علوم گیاهی] ویژگی برگی که حاشیه آن مانند بادبزن تا خورده باشد

حلقوی‌تباران Annelida

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران که بدن آنها از بندهای مشابه با اجزای همانند تشکیل شده است که از داخل به وسیله تیغه جدا می‌شوند؛ اعضای این شاخه تنها دهان‌نخستیانی هستند که گردش خون بسته دارند

چینش

disposition

[علوم گیاهی] نحوه قرارگیری اجزا یا بخش‌هایی از اجزای گیاهان، شامل موقعیت و آرایش و جهت آنها نسبت به یکدیگر

حاشیه‌ای

marginal

[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت‌ها در طول حاشیه یک تخمدان ساده تکبرچه‌ای قرار دارند

حلقه‌ای‌رو brochidodromous

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی شانه‌ای دارای رگبرگ‌های دومینی که در نزدیک لبه با رگبرگ‌های دومین دورازمرکز تشکیل حلقه‌های برجسته بالارو می‌دهند

حالت

posture

خ

خار

spine

[علوم گیاهی] برگ‌ی نوک‌تیز یا بخشی نوک‌تیز از برگ که شامل دُم‌برگ یا رگ‌برگ اصلی یا رگ‌برگ دومین یا برگچه یا گوشواره است

خارشناخه

thorn

[علوم گیاهی] ساقه یا نوشاخه‌ای (shoot) نوک‌تیز

خاردار

echinate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با خار یا تیغ‌های راست یا کرک‌های محکم متعدد

خارلنگری

glochidiate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با خار یا ریش‌های قلاب‌مانند دسته‌ای

خاردکمه

areole¹

[علوم گیاهی] سرلاد ستاک انتهایی تحویل‌رفته و کوتاه‌شده پوشیده از خار در کاکتوسیان

خاره‌ای

barbed, barbellate

[علوم گیاهی] ویژگی زبرکرکی که در سطح یا حاشیه آن زواید ریز و تیز وجود دارد

خارسرتباران

Acanthocephala

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران، دارای ساختار خرطوم‌مانند

خالواش ← نعناخلواش

میلی‌متر که بدنی استوانه‌ای دارند؛ بدنشان ۱۱ قطعه دارد که ۹ تایی آن پا دارد و اولین و آخرین قطعه و فرینه (telson) فاقد پا است

خط‌دار lineate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با خطوطی غالباً طولی و کمابیش موازی

خطی linear

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی یا اندامی خط‌مانند یا رشته‌ای و طویل در گیاهان

خمش‌گرا campylotropous

[علوم گیاهی] ویژگی غالب تخمک‌ها که خمیدگی آنها در طی تکوین موجب قرار گرفتن سفت در مجاورت پایه بند ناف می‌شود، به‌طوری‌که خورش فقط در امتداد سطح پایین خم می‌شود

خمیده‌رو campylodromous

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی دارای چند رگ‌برگ اولین که در قاعده به شکل قوس‌های خمیده و برجسته به طرف بالا خم می‌شوند و در رأس برگ به هم می‌رسند

خوانه ← چارچوب خوانش

خاموش‌سازی ته‌پاری

telomeric silencing,
telomeric position effect

[ژن‌شناسی] منع رونویسی ژن‌های دِنای مجاور ته‌پار توسط ته‌پار

خامهٔ انتهایی terminal style, apical³

[علوم گیاهی] خامه‌ای که از رأس تخمدان برخاسته است

خامهٔ جانبی lateral style

[علوم گیاهی] خامه‌ای که از کنار تخمدان برخاسته است

خانوادهٔ چندژنی

← خانوادهٔ ژنی

خانوادهٔ ژنی gene family

[ژن‌شناسی] مجموعه ژن‌های حاصل از تکرار یک ژن نیایی که پروتئین‌ها و رِنا‌های یکسان یا وابسته را رمزگذاری می‌کنند
مت. خانوادهٔ چندژنی

multigene family

خُرَدپاویسان Pauropoda

[جانورشناسی] رده‌ای از بیورپاوندان با جثه‌ای کوچک به طول ۱ تا ۱/۵

خودپادگن autoantigen	خوانه باز ← چارچوب خوانش باز
[← پروتگان شناسی] پادگن خودزادی که تولید خودپاتن را تحریک می‌کند	
خودچندلاد ^۱ autopolyploid ¹ , autoploid	خوانه بسته ← چارچوب خوانش بسته
[ژن شناسی] اندامگانی که بیش از دو دست فام‌تن داشته باشد که همه آنها از یک گونه منشأ گرفته باشند	خوانه گردانی ← چارچوب گردانی خوانش
خودچندلاد ^۲ autopolyploid ²	خوانه ناشناخته ← چارچوب خوانش ناشناخته
[ژن شناسی] ویژگی اندامگانی که بیش از دو دست فام‌تن داشته باشد که همه آنها از یک گونه منشأ گرفته باشند	
خودچندلادی autopolyploidy	خوداصلاحی automodification
[ژن، علوم کیمیا] حالتی از چندلادی که در آن همه فام‌تن‌ها از یک گونه منشأ می‌گیرند	[← پروتگان شناسی] فرایندی که در آن یک پروتئین گروه‌های جانبی آمینواسیدهای خود را تغییر می‌دهد
خودزاگ autozygote	خودبازداری autoinhibition
[ژن شناسی] موجودی جورزاگ دارای دیگره‌هایی با نیای مشترک، در یک جایگاه ژنی خاص	[← پروتگان شناسی] سرکوب فعالیت‌های زی‌مایه/آنزیم توسط بخشی از ساختار خودش
خودفراوری autoprocessing	خودپادتن autoantibody
[← پروتگان شناسی] تغییر خودالقای فعالیت و عملکرد در یک پپتید یا پروتئین مت. خودفراوری پروتئین	[← پروتگان شناسی] پادتنی که سامانه ایمنی علیه پادگن‌های پروتئین‌های خودش تولید می‌کند
protein autoprocessing	

خودفراوری پروتئین

← خودفراوری

مرکزی نامحدود حامل گرزن‌های
دُمکل‌دار (pedicellate) متقابل و جانبی

خویش‌آمیزی inbreeding

[ژن‌شناسی] آمیزش بین جمعیت‌های
گیاهی و جانوری که از نظر
ژن‌شناختی به هم نزدیک‌اند، شامل
خودگشنی و آمیزش خواهربرادری
و آمیزش با زادگان و نیاها

خیساندن¹ maceration

[← گیاهان دارویی] یکی از فرایندهای
استخراج مادهٔ دارویی گیاهان که در
آن گیاه یا پودر آن را در دمای محیط
در درون حلال قرار می‌دهند

خیسانده² maceration

[← گیاهان دارویی] گیاه یا پودر آن که با
هدف استخراج مادهٔ دارویی در دمای
محیط در درون حلال قرار داده شده
است

خوشه raceme

[علوم گیاهی] گل‌آذینی نامحدود با محور
منفرد با گل‌های دُمکل‌دار (pedicellate)

خوشه‌ای racemose

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌آذینی به شکل
خوشه

خوشهٔ ژنی gene cluster, gene battery

[ژن‌شناسی] دسته‌ای از ژن‌های وابسته
که در کنار هم قرار دارند

خوشه‌گرزن thyrsse

[علوم گیاهی] گل‌آذینی فرعی با محور

د

دام‌اندازی بیانه exon trapping

[ژن‌شناسی] روشی برای شناسایی
بیانه‌های یک قطعه ژن‌گانی

دایره‌ای orbicular

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی
کماییش گرد و تخت با قطرهای
مساوی در گیاهان

دایره‌دارتباران Cyclophora

[جانورشناسی] شاخه تازه‌شناسایی —
شده‌ای از سلسله جانوران با تنها یک
گونه و طول کمتر از ۱ میلی‌متر و
تقارن دوطرفی که با یک صفحه
چسبنده به میزبان متصل می‌شوند؛
در اطراف دهان این جانوران و درست
در مقابل مخرج آنها یک حلقه مژک‌دار
وجود دارد

دادگان توالی نشانمند

sequence-tagged site
database

[ژن‌شناسی] دادگانی شامل توالی‌های
داده‌های نقشه‌نگاری و دیگر اطلاعات
مرتبط با توالی‌های نشانمند
اخت. دادگان توان dbSTS

دادگان توان

← دادگان توالی نشانمند

داسی falcate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در
گیاهان با دو لبه تیز و تقریباً موازی
که در یک وجه خمیده شده باشند و
در نقطه‌ای به هم برسند
مت. داسی‌شکل falciform

داسی‌شکل ← داسی

plankton	دروایان	operculum	درپوش
[+ جانورشناسی] اندامگان‌های آبی که با جریان آب جابه‌جا می‌شوند و معمولاً اندام حرکتی ندارند		[علوم گیاهی] کلاهکی (lid) رأسی شبیه به سر هاک‌لان اغلب خزّه‌تباران که در طی رهاسازی هاک می‌افتد	

net plankton	دروایان تورگیر	درتراشه ← درون‌تراشه‌ای	
[+ جانورشناسی] دروایانی که می‌توان آنها را با تور ریز صید کرد			

intrabody	درون‌پادتن	dendroid, tree-like	درخت‌وار
[+ پروتگان‌شناسی] پادتنی در درون یاخته پستانداران که به دلیل داشتن توالی پیام‌رسان خاص به جایگاه‌های ویژه درون‌یاخته‌ای هدایت شود		[علوم گیاهی] ویژگی بخشی در گیاهان که در رأس به شاخک‌های ظریف تقسیم می‌شود و در مجموع ظاهری شبیه به تاج درخت پیدا می‌کند	
		درزیوه ← درون‌زیوه‌ای	

involute	درون‌پیچ	macrofauna	درشت‌زیاگان
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌گی که لبه‌های لبه‌های آن به داخل برگشته باشد		[+ جانورشناسی] جانوران کف‌زی که حداقل طول آنها ۰/۵ میلی‌متر است	

in silico	درون‌تراشه‌ای	درشیشیه ← درون‌شیشیه‌ای	
[پروتگان‌شناسی] ویژگی روش تحلیل داده‌های مبتنی بر بانک‌های اطلاعاتی رایانه‌محور			
مت. درتراشه			

in vivo	درون‌زیوه‌ای	subulate	درفشی
[ژن‌شناسی] ویژگی آزمایش‌هایی که در درون بدن موجود زنده انجام می‌شود		[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی کمابیش استوانه‌ای و ظریف در گیاهان که در رأس باریک شده باشد	
مت. درزیوه		مت. درفشی‌شکل	
		awl shape	
		درفشی‌شکل ← درفشی	

درون شیشه‌ای*in vitro*

[بردگان، زن] ویژگی آزمایش‌های مربوط
به فرایندهای زیستی در لوله آزمایش
مت. در شیشه

دگرجوش

adnate

[علوم گیاهی] ویژگی الحاقی که در آن
قطعات ناهمسان گیاه چنان به یکدیگر
جوش می‌خورند که به‌سادگی از هم
جدا نمی‌شوند

درون فک‌ویسان

Entognatha

[جانورشناسی] رده‌ای کوچک از
شش‌پاوندان که پایه‌های قطعات دهانی
آنها درون پوشینه سر قرار دارد؛
اعضای این رده حشراتی بی‌بال و
کوچک و فاقد چشم هستند که در
زیستگاه‌های خاکی و تاریک یافت
می‌شوند

دگرزاک

allozygote

[ژن‌شناسی] موجودی جورزاک دارای
بکره‌هایی با نیای متفاوت، در یک
جایگاه ژنی خاص

درون‌مُزْتَباران

Entoprocta

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله
جانوران با دهان و مخرجی که درون
تاجیانة (lophophore) شاخکی قرار
دارد و بدنی جام‌شکل و ظاهری شبیه
به گزنده‌تباران که به کمک مژه از
نرات بسیار ریز تغذیه می‌کند؛ طول
آنها حداکثر ۵ میلی‌متر است

دگرزیم

allozyme, allelozyme

[پروتئان‌شناسی] هر یک از دو یا چند
گونه یک زی‌مایه/آنزیم که از دو یا
چند دگره موجود در یک جایگاه ژنی
منشأ گرفته باشند

درهم‌فتکی نوار

band compression

[ژن‌شناسی] حالت عدم وضوح در
نوارهای موجود در خودپرتونگاره‌های
(autoradiogram) حاصل از ژل‌های

دگرش فامینه

chromatin modification

[ژن‌شناسی] هرگونه تغییر در ساختار
کلی یا موضعی فامینه از طریق
متیل‌گذاری یا استیل‌گذاری یا مانند
آنها

توالی‌یابی به‌طوری‌که نتوان از روی
آنها دقیقاً دنا را مشخص کرد

amorphic allele	دیگه آرخت
[ژنشناسی] دیگه جهش یافته‌ای که هیچ فراورده‌ای تولید نمی‌کند	
amorph ²	مت. آرخت ^۲
null allele	دیگه پوچ

neomorph	دیگه نورخت
[ژنشناسی] دیگه‌ای جهش یافته با فراورده یا فعالیت نو	
neomorph ²	مت. نورخت ^۲
	دیگه بارز منفی
	← دیگه پادریخت

hypermorph	دیگه بیش‌ریخت
[ژنشناسی] دیگه جهش یافته‌ای که فراورده‌ای با مقدار یا فعالیت بیشتر از حالت جهش نیافته‌اش تولید می‌کند	
hypermorph ²	مت. بیش‌ریخت ^۲

doliform	دلوی شکل
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که حاشیه‌های جانبی آن دارای برآمدگی متقارن باشد	
antimorph	دیگه پادریخت
[ژنشناسی] دیگه جهش یافته‌ای که فعالیت یا فراورده آن، فعالیت یا فراورده طبیعی را مختل یا خنثی می‌کند	
antimorph ²	مت. پادریخت ^۲
	دیگه بارز منفی
dominant negative allele	

petiole, leafstalk	دُمبرگ
[علوم گیاهی] پایه‌ای که برگ را به ساقه متصل می‌کند	
petiolule	دُمبرگچه
[علوم گیاهی] دُمبرگی ریز یا کوچک مانند آنچه در برگچه برگ‌های مرکب وجود دارد	
hypomorph	دیگه کم‌ریخت
[ژنشناسی] دیگه جهش یافته‌ای که هیچ فراورده‌ای تولید نمی‌کند	
hypomorph ²	مت. کم‌ریخت ^۲

hypomorph allele

[ژن‌شناسی] قطعه‌ای از دِنَا که دو هسته‌تن را به یکدیگر مرتبط می‌کند

petiolulate **دُمبرگچه‌دار**
[علوم گیاهی] دارای دُمبرگچه

repetitive DNA, **دِنای تکراری**
repetitious DNA,
reiterated sequence
[ژن‌شناسی] دِنای متشکل از توالی‌های تکراری

infusion **دم‌کرده**
[گیاهان دارویی] محلول رقیق حاوی اجزای حل‌پذیر گیاهان دارویی

دِنای تک‌نسخه ← دِنای یکتا

catkin, ament **دُم‌گربه‌ای**
[علوم گیاهی] گل‌آذینی تک‌جنسی نوعاً سنبله‌ای نر با محوری کشیده که در هنگام گل‌دهی یا میوه‌دهی به‌صورت یکجا می‌ریزد

selfish DNA, **دِنای خودخواه**
ignorant DNA, incidental DNA

DNA ligase, ligase **دِنایپونداز**
[ژن‌شناسی] زی‌مایه‌ای که دو قطعه دِنَا را با پیوند فسفودی‌استری پیوند می‌دهد

[ژن‌شناسی] بخشی از توالی‌های دِنای نازم‌گذار که در سطح ژنگان پراکنده است و در جریان تقسیم یاخته‌ای، هم‌تاسازی خود را بر یاخته تحمیل می‌کند و ژن‌نمود مشخصی ندارد
junk DNA **دِنای بی‌نمود**
parasitic DNA **دِنای سربار**

دِناماه ← دِنای ماهواره‌ای

genic DNA **دِنای ژنی**
[ژن‌شناسی] توالی دِنای یک ژن

دِنای بی‌نمود
← دِنای خودخواه

دِنای سربار
← دِنای خودخواه

دِنای پُر تکرار
highly repetitive DNA
[ژن‌شناسی] توالی‌هایی که از صدها هزار تا میلیون‌ها بار تکرار شده‌اند

دِنای سرچسب
sticky ended DNA

linker DNA **دِنای پیونده**

[ژن‌شناسی] دِنایی که سرچسبیده دارد

[ژن‌شناسی] توالی‌هایی که هزاران بار
تکرار شده‌اند

nascent DNA دِنای نیم‌ساخته

[ژن‌شناسی] هر مولکول دِنای در حال
ساخته شدن

denatured DNA دِنای واسرشته

[ژن‌شناسی] مولکول دِنایی که دو رشته
آن از یکدیگر باز شده‌اند

unique DNA, دِنای یکتا
unique sequence DNA

[ژن‌شناسی] توالی‌ای از دِنَا که تنها یک و
به ندرت تعداد اندکی نسخه از آن در
ژنگان تک‌لاد وجود دارد
مت. دِنای تک‌نسخه

single-copy DNA

dentate, toothed, دندانه‌ای
notched

[علوم گیاهی] ۱. در مفهوم عام، ویژگی
برگی که حاشیه آن دندانه‌دندانه باشد
۲. در مفهوم خاص، ویژگی برگی که
حاشیه آن دندانه‌های تیز و بیرون‌زده
داشته باشد

biserrate, دواره‌ای
doubly serrate

[علوم گیاهی] ویژگی برگی که دندانه‌های
حاشیه آن مجدداً دواره‌ای شده
باشد

دِنای سرصاف

blunt ended DNA

[ژن‌شناسی] دِنایی که سر صاف دارد

spacer DNA دِنای فاصله‌انداز

[ژن‌شناسی] توالی جداکننده واحدهای
ژنی

spacer مت. فاصله‌انداز

satellite DNA دِنای ماهواره‌ای

[ژن‌شناسی] توالی‌های متعدد تکراری و
پیاپی در ژنگان هومسته‌ای‌ها که در
مرحله گریزانش هم‌چگال نمای متراکم
و متمایزی در لوله آزمایش پیدا
می‌کند

satDNA /خت. دِناماه

دِنای ماهواره‌ای خرد

minisatellite DNA,
minisatellite

[ژن‌شناسی] توالی‌های کوتاه ۱۰ تا ۱۰۰
نوکلئوتیدی دِنَا که در سرتاسر ژنگان
هومسته‌ای‌ها پراکنده‌اند

دِنای ماهواره‌ای ریز

← تکراری‌های پیاپی کوتاه

دِنای میان‌تکرار

moderately repetitive DNA,
middle repetitive DNA

amphiploid ¹	دوجورلاد ^۱	bimerous	دوپار
[ژنشناسی] موجود زنده‌ای که ژنگانی برگرفته از دو گونه مختلف دارد		[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌ای که پارگان آن متشکل از دو قطعه است	
amphiploid ²	دوجورلاد ^۲	biradial	دونقارنی
[ژنشناسی] ویژگی موجود زنده‌ای که ژنگانی برگرفته از دو گونه مختلف دارد		[علوم گیاهی] ویژگی گلی که دارای دو صفحه تقارن است	
amphiploidy	دوجورلادی	Diplopoda	دوجفت‌پاویسان
[ژنشناسی] حالتی از ژنگان مضاعف که از دو گونه متفاوت منشأ گرفته است		[جانورشناسی] رده‌ای از بیورپاوندان که بدنشان اغلب استوانه‌ای است و سرشان دارای شاخک‌های (antenna) کوچک و چشم‌های ساده است؛ تعداد بندهای بدن آنها متغیر است و معمولاً در هر بند دو جفت پای کوتاه دارند	
diplostemonous	دوحلقه‌پرچی	millipedes	م. هزارپاویسان
[علوم گیاهی] ویژگی نافه‌ای در دو چرخه به‌صورتی که پرچم‌های خارجی آن در مقابل کاسبرگ‌ها و پرچم‌های داخلی آن در مقابل گلبرگ‌ها قرار دارند		amphidiploid ¹	دوجوردولاد ^۱
		[ژنشناسی] موجود زنده‌ای که دارای دو ژنگان از حداقل دو گونه مختلف باشد	
diadelphous	دودسته‌ای	allotetraploid	م. دگرچارلاد
[علوم گیاهی] ویژگی نافه‌ای با دو دسته پرچم که میله‌های هر دسته به هم جوش خورده‌اند		amphidiploid ²	دوجوردولاد ^۲
		[ژنشناسی] ویژگی موجود زنده‌ای که دارای دو ژنگان از حداقل دو گونه مختلف باشد	
heterosis	دورگی	amphidiploidy	دوجوردولادی
[ژنشناسی] برتری زادگان دورگه از نظر رشد و بقا و باروری نسبت به میانگین والدین خالص		[ژنشناسی] حالت موجود زنده‌ای که دو ژنگان از حداقل دو گونه مختلف دارد	
hybrid vigor	م. برتری دورگه		

دورگه دنا-رنا

DNA-RNA hybrid

[ژنشناسی] دورشته‌ای ناهمجنسی شامل یک رشته دنا و یک رشته رنا می‌باشد یا نیمه‌مکمل که با پیوند هیدروژنی به یکدیگر متصل شده‌اند

دورگه‌شدگی دنا-رنا

← دورگه‌سازی دنا-رنا

دورگه‌شدگی رنا-رنا

← دورگه‌سازی رنا-رنا

دورگه‌سازی دنا-دنا

DNA-DNA hybridization

[ژنشناسی] تشکیل مولکول دورشته‌ای از دو رشته مستقل دنا می‌باشد
مت. دورگه‌شدگی دنا-دنا

amphitropous دوسوگرا

[علوم گیاهی] ویژگی غالب تخمک‌ها که خمیدگی آنها در طی تکوین موجب قرار گرفتن سبب در مجاورت پایه بند ناف می‌شود، به‌طوری‌که در آنها خورش در امتداد هر دو سطح بالا و پایین خم می‌شود

دورگه‌سازی دنا-رنا

DNA-RNA hybridization

[ژنشناسی] تشکیل مولکول دورشته‌ای از یک رشته دنا و یک رشته رنا می‌باشد
مت. دورگه‌شدگی دنا-رنا

دوقلوهای تک‌تخم

← دوقلوهای تک‌زاد

دوقلوهای تک‌زاد

monozygotic twins,
monovular twins,
uniovular twins

[ژنشناسی] دو زاده یک آبستنی که از یک تخمک به وجود آمده باشند
مت. دوقلوهای تک‌تخم
دوقلوهای همسان
identical twins

دورگه‌سازی رنا-رنا

RNA-RNA hybridization

[ژنشناسی] تشکیل مولکول دورشته‌ای از دو رشته مستقل رنا می‌باشد
مت. دورگه‌شدگی رنا-رنا

دوقلوهای دوتخم

← دوقلوهای دوزاد

دورگه‌شدگی دنا-دنا

← دورگه‌سازی دنا-دنا

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی
بیضی وار و باریک با دو سر کشیده
در گیاهان

دومیان ← فام تن دومیان

Deuterostomia دهان دوّمیان

[جانورشناسی] نام مشترک شماری از
شاخه های جانوران که مخرج آنها از
اولین منفذ جنینی و دهانشان از
دومین منفذ جنینی به وجود می آید

دهان فک تباران

Gnathostomulida

[جانورشناسی] شاخه ای از سلسله
جانوران که به کمک آرواره های حلقی
و با تراشیدن باکتری ها و قارچ های
سطح بستر غذای خود را به دست
می آورند؛ حلق آنها به روده کور ختم
می شود و فاقد مخرج هستند و به
همین دلیل آنها را گروه خواهری
شاخه پهن کرم تباران در نظر می گیرند

Protostomia دهان نخستیان

[جانورشناسی] نام تعدادی از شاخه های
جانوران که تصور می شود نیای
مشترکی دارند و دهان آنها از
نخستین منفذ رویانی یا منفذ تنّاله به
وجود آمده است

دوقلوهای دوزاک

dizygotic twins,
dissimilar twins,
fraternal twins, biovular twins

[ژن شناسی] دو زاده یک آبستنی که از دو
تخمک متفاوت به وجود آمده باشند
م. دوقلوهای دوتخم

دوقلوهای ناهمسان

non-identical twins

دوقلوهای ناهمسان

← دوقلوهای دوزاک

دوقلوهای همسان

← دوقلوهای تک زاک

Bivalvia دوکفه ویسان

[جانورشناسی] رده ای از نرم تن تباران
که دارای جُبه (mantle) دوقسمتی و دو
عدد لاکه (shell) جانبی با لولای پشتی
(dorsal hinge) و اندازه و شکل متغیر
هستند؛ سر این جانوران بسیار کوچک
و فاقد سوهانک (radula) است

م. تیرپاویسان Pelecypoda

تیغه آبشش ویسان Lamellibranchia

بی سرویسان Acephala

دوکی شکل fusiform

دیهیم	corymb	دیهیمی	corymbose
[علوم گیاهی] گل آذینی نامحدود شامل محوری منفرد با محورهای جانبی و/یا دُمگل‌هایی که حامل گل‌هایی سرتخت (flat-topped) یا کوز هستند		[علوم گیاهی] ویژگی گل آذینی به شکل دیهیم	

رأس

apex, point

[علوم گیاهی] بالاترین قسمت هر زائده یا

انتهای هر اندامی در گیاهان

مت. نوک

tip

راست

orthotropous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که در طی

تکوین هیچ خمیدگی در آن ایجاد

نمی‌شود و در نتیجه سفت در مقابل

پایه بند ناف قرار می‌گیرد

راست-خمش‌گرا

ortho-campylotropous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی، با آوندبندی

(vasculature) راست و بدون پیکره

پایه (body basal)، که از پایه بند ناف

تا وسط خورشی که فقط در طول

سطح پایین خم شده است، امتداد دارد

راست-دوسوگرا

ortho-amphitropous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی با آوندبندی

(vasculature) راست که از پایه بند

ناف تا وسط خورشی که در طول هر

دو سطح بالا و پایین به شدت خم شده

است، امتداد دارد و اغلب دارای پیکره

پایه (body basal) است

رأس‌رو

acrodromous

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی دارای

دو یا چند رگ‌برگ اولین یا رگ‌برگ‌های

دومین ضخیم‌شده که به صورت

قوس‌هایی همگرا به سمت رأس برگ

می‌روند، اما در قاعده انحنا ندارند

رأسی^۱

apical¹

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا بخش‌هایی

از گیاه که در بالا یا نوک یا سر

ساختاری از گیاه قرار دارد

رأسی^۲apical²

[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن

جفت در بالای تخمدان قرار دارد

pendulous

مت. آویخته

ربابی

lyrate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی با

لپ‌های کم‌وبیش‌شانه‌ای در گیاهان که

لپ انتهایی آن از لپ‌های دیگر بزرگ‌تر

باشد

رُخکان

phenome

[پروتئان. ژن] مجموعه ویژگی‌های

فیزیکی و رفتاری یک موجود زنده یا

یاخته که تظاهر پیدا می‌کند

رُخکان‌شناسی

phenomics

[ژن‌شناسی] مطالعه رابطه بین

ژنگان‌شناسی و رُخ‌نمود

رُخ‌نمانگاری چندتک‌ها

← رُخ‌نمانگاری چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی

رُخ‌نمانگاری چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی

single nucleotide

polymorphism profiling

[ژن‌شناسی] تشخیص مجموعه‌ای از

مناطق ژنگانی که در آنها چندشکلی

تک‌نوکلئوتیدی با بسامد بالایی رخ

می‌دهد

/اخت. رُخ‌نمانگاری چندتک‌ها

SNP profiling

رُخ‌نمانگاری دِنا

← انگشت‌نگاری دِنا

رشتهٔ بتا

beta strand, β strand

[پروتئان‌شناسی] نوعی رشتهٔ منفرد

صورت‌بندی بتا که از بنیادی‌ترین عناصر

سازندهٔ ساختار دوم پروتئین است

رگبرگ

vein

[علوم گیاهی] مجموعه‌ای آوندی- فیبری

(fibrovascular) که مانند رشته‌ای

عصبی در سطح یا نزدیک به سطح

برگ یا کاسبرگ یا گلبرگ یا دیگر

اندام‌ها امتداد یافته است

nerve

مت. رگه

رگبرگ اصلی midrib, costa

[علوم گیاهی] رگبرگ یا رگهٔ میانی برگ

که از قاعده تا رأس پهنک امتداد دارد

رگبرگ اولین primary vein

[علوم گیاهی] رگبرگ یا رگبرگ‌های اصلی

یک برگ از لحاظ اندازه

ribbed, costate رگه‌دار
[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با یک یا
چند رگبرگ اولین یا برجستگی‌های
طولی (ridges)

degenerate code رمز هرز
[ژن‌شناسی] رمزی ژنی که در آن یک
آمینو اسید با دو یا چند رمزه مشخص
می‌شود

رناپ پیش‌رس
← رنای پیک پیش‌ساز

رناپ چندکارایی‌ای
polycistronic mRNA,
polycistronic message
[ژن‌شناسی] رنایی که توالی‌های
آمینو اسیدی دو یا چندپلی‌پپتیدی را در
ژن ساختاری مجاور رمزگذاری
می‌کند

رناپ کمیاب
← رنای پیک کمیاب

رناپیوندان RNA ligase
[ژن‌شناسی] زی‌مایه‌ای که در جریان
پیرایش رنای، با پیوند
فسفودی‌استری، دو بیانه در یک
پیش‌رنای را به هم متصل می‌کند

midvein رگبرگچه اصلی
[علوم گیاهی] رگبرگ مرکزی و اصلی
پهنک برگچه

secondary vein رگبرگ دومین
[علوم گیاهی] رگبرگی که از رگبرگ اولین
منشعب می‌شود و از آن کوچک‌تر است

tertiary vein رگبرگ سومین
[علوم گیاهی] رگبرگی که از رگبرگ
دومین منشعب می‌شود و از آن
کوچک‌تر است

veinlet, nerville, small vein رگبرگ فرعی
[علوم گیاهی] یکی از رگبرگ‌های نهایی یا
انشعابات کوچک‌تر یک رگبرگ یا یک
ردیف

venation رگ‌بندی
[علوم گیاهی] مجموعه‌ای از انشعاب‌های
رگبرگ‌های یک برگ یا اندام‌های
هم‌ساخت

رگه ← رگبرگ

inbred line, inbred strain رگه خویش‌آمیخته
[ژن‌شناسی] رگه‌ای که با آمیزش
خویشاوندی مکرر در اکثر ژن‌های آن
جورزگی برقرار شده باشد

[پروتگان، ژن] مجموعه کامل مولکول‌های

رِنا در یاخته در زمان و وضعیت معین

ribonomics, **رِناگان‌شناسی**
RNomics

[پروتگان، ژن] روش‌های گوناگون

تجزیه و تحلیل کل رِناهای موجود در
یاخته

رِنا باردار

← رِنا ناقل باردار

رِنا سرکوبگر

← رِنا ناقل سرکوبگر

رِنا همسان‌پذیر

← رِنا ناقل همسان‌پذیر

رِنا هم‌شناسا

← رِنا ناقل هم‌شناسا

رِنا پیک پیش‌ساز

precursor messenger RNA

[ژن‌شناسی] رِنا پیک پیش از انجام

تغییرات پسارونویسی

اخته. پیش‌رِناپ

pre-messenger RNA,
pre-mRNA

مت. رونوشت اولیه

primary transcript

رِناپ پیش‌رس

premature mRNA

رِنا تنظیم riboregulation

[ژن‌شناسی] فرایند تنظیم بیان ژن که در

آن رِنا نقش واسطه دارد

رِنا تنظیم‌گر riboregulator

[ژن‌شناسی] هر یک از رِناهای تنظیمی

ناپایدار و متنوع در باکتری که در تنظیم

بیان ژن در پسارونویسی نقش دارند

رِنا ناهمگن

← رِنا هسته‌ای ناهمگن

رِناک ← رِنا کوچک

رِناکلید riboswitch

[ژن‌شناسی] یک توالی تنظیمی در مولکول

رِناپ که آرایش آن در حضور یک

مولکول کوچک تغییر می‌کند و باعث

تنظیم ترجمه می‌شود

رِناکم

← رِنا کوچک میان‌یاخته‌ای

رِناک هستکی

← رِنا کوچک هستکی

رِناک هسته‌ای

← رِنا کوچک هسته‌ای

رِناگان ribonome, RNome

[ژن‌شناسی] هر یک از رِناک‌هایی که به همراه پروتئین‌ها پیرای‌تن را تشکیل می‌دهند
 /خت. رِناک هسته‌ای snRNA

رِنای ناپ

← رِنای ناقل-پیک

رِنای نارمزگذار
 non-coding RNA, ncRNA,
 non-protein-encoding RNA,
 non-protein-coding RNA,
 npcRNA

[ژن‌شناسی] هر یک از رِناهایی که با وجود رونویسی از روی دِنّا در رمزگذاری پروتئین‌ها، شرکت نمی‌کند

رِنای ناقل باردار
 charged transfer RNA,
 acylated tRNA,
 amino acylated tRNA

[ژن‌شناسی] رِنای ناقلی که آمینواسید مربوط را حمل می‌کند
 /خت. رِنان باردار charged tRNA

رِنای ناقل-پیک

transfer-messenger RNA
 [ژن‌شناسی] مولکول رِنایی که ویژگی‌های رِنای پیک و رِنای ناقل را دارد و در آزادسازی رِناتن‌های متصل به انتهای رِناپ‌ها نقش دارد
 /خت. رِنای ناپ tmRNA

رِنای پیک کمیاب

scarce messenger RNA

[ژن‌شناسی] رِنایی که نسخه‌های اندکی از آن در یاخته یافت می‌شود
 /خت. رِناپ کمیاب scarce mRNA

رِنای راهنما guide RNA, gRNA

[ژن‌شناسی] مولکول رِنایی که الگوی ویرایش رِناپ قرار می‌گیرد

رِنای کوچک small RNA, small endogenous RNA

[بروتگان، ژن] رِنای باکتریایی کوچکی که تنظیم‌کننده بیان ژن است
 /خت. رِناک sRNA

رِنای کوچک میان‌یاخته‌ای small cytoplasmic RNA

[ژن‌شناسی] رِناک‌ی که در میان‌یاخته هوسته‌ای‌ها دیده می‌شود
 /خت. رِناکم scRNA

رِنای کوچک هستکی small nucleolar RNA

[ژن‌شناسی] هر یک از رِناهایی که در تغییر شکل رِنار در هستک نقش دارند
 /خت. رِناک هستکی snRNA

رِنای کوچک هسته‌ای small nuclear RNA

[ژن‌شناسی] مجموعه رونوشت‌های

ناپیراسته ژن‌های هسته‌ای که توسط

رِنابسپاراز II ساخته می‌شود

/اخت. رِناس ناهمگن hnRNA

رو-پیراتخمدانی

epiperigynous

[علوم گیاهی] ویژگی گلی با گل‌بُنه متصل

به رأس تخمدان تحتانی به نحوی که

کاسبرگ‌ها و گلبرگ‌ها و پرچم‌های آن

به لبه گل‌بُنه چسبیده‌اند

روت‌آنزیم ← روت‌زی‌مایه

روت‌پروتئین apoprotein

[← پروتگان‌شناسی] بخش خالص پروتئین

بدون اتصال به هیچ گروه افزودنی

روت‌تخمدانی epigynous

[علوم گیاهی] ویژگی گلی که کاسبرگ‌ها و

گلبرگ‌ها و پرچم‌های آن در رأس

تخمدان تحتانی قرار دارند

روت‌زی‌مایه apoenzyme

[← پروتگان‌شناسی] بخش خالص زی‌مایه

بدون اتصال به هیچ افزودنی

غیرپروتئینی

مت. روت‌آنزیم

رِنای ناقل سرکوبگر

suppressor transfer RNA

[ژن‌شناسی] رِنان جهش‌یافته‌ای که یک

رمزه بی‌معنا را در یک رِناپ شناسایی

و ترجمه می‌کند

/اخت. رِنان سرکوبگر

suppressor tRNA

رِنای ناقل همسان‌پذیر

isoaccepting transfer RNA,

isoacceptor transfer RNA,

transfer RNA isoacceptor

[ژن‌شناسی] هر یک از رِنان‌هایی که با

پادرمزه‌های مختلف آمینواسید

یکسانی را حمل می‌کند

/اخت. رِنان همسان‌پذیر

isoaccepting tRNA,

isoacceptor tRNA

رِنای ناقل هم‌شناسا

cognate transfer RNA

[ژن‌شناسی] هر یک از رِناهای ناقلی که

یک زی‌مایه خاص آنها را شناسایی و

باردار می‌کند

/اخت. رِنان هم‌شناسا cognate tRNA

رِنای نیم‌ساخته nascent RNA

[ژن‌شناسی] هر مولکول رِنای در حال

ساخته شدن

رِنای هسته‌ای ناهمگن

heterogeneous nuclear RNA

رو جایگان شناسی epitomics

[+ پروتگان شناسی] مجموعه فنون مربوط به تشخیص و شناسایی همه رواجیه های پروتگان یاخته

رو جایه epitope

[+ پروتگان شناسی] بخشی از پادگن درشت مولکولی که پادتن به آن متصل می شود
مت. تعیین کننده پادگنی

antigenic determinant

رو جایه پوشانی epitope masking

[+ پروتگان شناسی] هرگونه تغییر در صورت بندی پروتئین که از پیوند رواجیه به پادتن جلوگیری کند

روزنک تباران Porifera

[+ جانور شناسی] شاخه ای از جانوران آبزی غالباً دریازی پالیده خوار که استخوان بندی آنها از رشته های کلاژنی و سوزنه های (spicules) کلسیمی یا سیلیسی تشکیل شده است و یاخته های تخصصی آنها به صورت بافت سازماندهی نشده است

مت. اسفنج تباران Spongiaria

روزیاکان epifauna

[+ جانور شناسی] جانورانی کفزی که بر روی بستر زندگی یا حرکت می کنند

روش آنزیمی

← توالی یابی سنگر

روش پایانش زنجیری

← توالی یابی سنگر

روش زی مایه ای

← توالی یابی سنگر

روغن بادیان رومی anise oil,
oil of anise

[+ گیاهان دارویی] روغنی که ۸ تا ۲۳ درصد آن را اسیدهای چرب تشکیل می دهند و از بذر بادیان رومی استخراج می شود

روغن بزرک

← روغن تخم کتان

روغن تخم کتان linseed oil,
flaxseed oil

[+ گیاهان دارویی] روغن گیاهی دارای لینولئیک اسید که به عنوان روغن خشک کننده و همچنین در تهیه رزین های آلکید و کره گیاهی کاربرد دارد
مت. روغن بزرک

روغن دارچین oil of cinnamon

[+ گیاهان دارویی] روغن فرآوری که از تقطیر پوست درخت دارچین به دست می آید

- روغن میخک** oil of clove, clove oil
 [← گیاهان دارویی] ۱. روغن فرآوری که از تقطیر برگ‌های درخت میخک به دست می‌آید ۲. روغن فرآوری که از تقطیر غنچه‌های ناشکفته و خشک‌شده درخت میخک به دست می‌آید
- روغن نعنائلفلی** oil of peppermint, peppermint essential oil
 [← گیاهان دارویی] روغنی که از تقطیر گیاه نعنائلفلی به دست می‌آید
- روکاسبرگی** episepalous
 [علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که بر روی کاسبرگ‌ها یا کاسه گل به هم جوش خورده‌اند
- روگرا** epitropous
 [علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که سفت آن دور از پایه تخمک است
- روگرای پشتی** epitropous-dorsal
 [علوم گیاهی] ویژگی تخمک روگرایی که نقش بند آن پشتی یعنی نامحورسو است و بنابراین، با محور مرکزی تخمدان یا گل ناهمسو است
- روغن شوید** oil of dill
 [← گیاهان دارویی] روغن فرآوری که از تقطیر با بخار دانه‌های رسیده شوید در آب به دست می‌آید
- روغن کافور** oil of camphor, camphor essential oil
 [← گیاهان دارویی] روغنی به رنگ قهوه‌ای مایل به زرد، با بویی تند که از درخت کافور به دست می‌آید
- روغن کرچک** castor oil
 [← گیاهان دارویی] روغنی امتزاج‌پذیر با الکل که از دانه‌های گیاه کرچک استخراج می‌شود
- روغن کرچک آب‌زدوده** dehydrated castor oil
 [← گیاهان دارویی] گلیسرید کربوکسیلیک‌اسید دارای چند پیوند دوگانه که از گرم کردن روغن کرچک تا سیصد درجه سلسیوس در مجاورت یک کاتالیزگر به دست می‌آید
- روغن گشنیز** oil of coriander
 [← گیاهان دارویی] روغن فرآوری که از تقطیر دانه‌های رسیده گشنیز به دست می‌آید

رونویسی درون‌شیشه‌ای
in vitro transcription,
in vitro RNA synthesis,
 cell-free transcription
 [ژن‌شناسی] رونویسی ژن‌های
 همسانه‌سازی‌شده در لوله آزمایش
 مت. رونویسی در شیشه

ریزآرایه پادتنی
 antibody microarray
 [پروتگان‌شناسی] آرایه‌ای که بر روی آن
 صدها پادتن تک‌دودمان به شکلی
 منظم مستقر شده‌اند

ریزآرایه پادگنی
 antigen microarray
 [پروتگان‌شناسی] آرایه‌ای که بر روی آن
 صدها یا هزاران پپتید یا پروتئین
 دارای خاصیت پادگنی به‌طور منظم
 مستقر شده‌اند
 مت. آرایه پادگنی antigen array

ریزآرایه طلا
 gold microarray
 [پروتگان‌شناسی] ریزآرایه‌ای متشکل از
 شبکه‌ای از بسپارهای آب‌گریز بر
 روی تک‌لایه‌ای از طلا

ریزآزهای
 serrulate,
 finely serrate
 [علوم گیاهی] ویژگی برگی که حاشیه آن
 دندانه‌های آزه‌ای بسیار ریز داشته
 باشد

روگرای شکمی
 epitropous-ventral
 [علوم گیاهی] ویژگی تخمک روگرایی که
 نقش بند آن شکمی یعنی محور سو
 است و بنابراین، با محور مرکزی
 تخمدان یا گل همسو است

روگلبرگی
 epipetalous,
 petalostemonous
 [علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که بر
 روی گلبرگ‌ها یا جام گل جوش
 خورده‌اند

روگلپاری
 epitepalous
 [علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که کاملاً
 به گل‌پوش یا گلپارها جوش خورده‌اند

رونوشت اولیه
 ← رنای پیک پیش‌ساز

رونوشتگان افتراقی
 differential transcriptome
 [پروتگان‌شناسی] مجموعه کاملی از
 رونوشت‌های ژن‌های بیان‌شده
 متفاوت هر یاخته در زمان و موقعیت
 مشخص

رونویسی در شیشه
 ← رونویسی درون‌شیشه‌ای

ریز توالی یابی

← توالی یابی پیروفسفاتی

سنجاق سری دارد و دربرگیرنده
پیش ریزرنا است

ریز خطدار

lineolate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با خطوط
ظریف و محو

ریز دروایان

nanoplankton,
ultraplankton← جانورشناسی] دروایانی که اندازه آنها
بین ۲ تا ۲۰ میکرومتر است

ریز دندانهای

denticulate,
finely dented[علوم گیاهی] ویژگی برگی که حاشیه آن
دندانهای بسیار ریز و برجسته
داشته باشد

ریز رنا

microRNA, miRNA,
tiny RNA, small temporal RNA[پروتگان، ژن] توالی بسیار کوتاه رنا با
طول حدود ۲۱ تا ۲۳ نوکلئوتید و
ساختار سنجاق سری که از طریق
اتصال به توالیهای مکمل در رناپ
مانع ترجمه می شوند

ریز رنای اولیه

primary microRNA,
pri-miRNA[پروتگان، ژن] رونوشت اولیه بلند با طول
یک کیلوباز که بخشی از آن ساختار

ریز رنای پیش ساز

precursor microRNA

[پروتگان، ژن] یک توالی نوکلئوتیدی با
ساختار سنجاق سری که یکی از
رشته های آن رمزگذار ریزرنا است
/اخته. پیش ریزرنا pre-miRNA

ریز زیگانه

microfauna

← جانورشناسی] جانوران کفزی که
حداکثر طول آنها ۰/۱ میلی متر است

ریز فک زیوه تباران

Micrognathozoa

[← جانورشناسی] شاخه ای از سلسله
جانوران، دارای سه جفت آرواره
پیچیده و دهانی که به یک روده نسبتاً
ساده ختم می شود؛ این جانوران که
بدنشان شامل یک سر دو قسمتی و
سینه و شکم و دم کوچک است، با
استفاده از مژه حرکت می کنند و یک
لایه چسبنده مژه دار شکمی دارند که
ماده ای مخاطی تولید می کند که به
کمک آن به اجسام مختلف می چسبند

ریز کرک آلود

puberulent,
minutely pubescent[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با کرک های
بسیار ظریف و کوتاه افتاده

floccose	ریش‌فندکرک	crenulate	ریش‌کنگه‌ای
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از خوشه‌کرک‌های پشیمی که به آسانی پاک می‌شوند		[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌گی که لبه آن دارای دالبرهای بسیار کوچک باشد	
tomentulose	ریش‌نمدی	faveolatus	ریش‌لانه‌زنبوری
[علوم گیاهی] ویژگی کرک‌پوشی پوشیده از کرک‌های نمدی ریز		[علوم گیاهی] ویژگی‌های سطحی با لانه‌زنبوری‌های ریز	
bearded, barbate	ریش‌دار	ریش‌ماهواره	
[علوم گیاهی] دارای کرک‌های بلند معمولاً دسته‌ای یا خطی یا ناحیه‌ای		← تکراری‌های پیاپی کوتاه	
hirsute	ریش‌سان	setulose, finely setose	ریش‌موریشی
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش با کرک‌هایی بلند و سفت		[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از زیرکرک‌های ریز و بسیار ظریف	

ز

[علوم گیاهی] زائده‌ای کوچک در سطح فوقانی و نزدیک به قاعده برگ در برخی از گیاهان

زادمایه germplasm
[ژن‌شناسی] مجموعه مواد توارثی در یک فرد یا گونه

زبانک‌دار ligulate¹
[علوم گیاهی] دارای زبانک

زای zygote
[ژن‌شناسی] یاخته‌ای دولاد که از آمیزش کامه‌های تک‌لاد نر و ماده حاصل

زبانه‌ای ligulate², strap-shaped, tongue-shaped
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل نوار و تا حدودی مستطیلی در گیاهان

می‌شود مت. تخم
* از آنجا که «تخم» در برابر واژه‌های بیگانه متعدد به کار می‌رود فرهنگستان برای خاص کردن «zygote» واژه «زاک» را برگزیده است. «زاک» از زایگ (zāyag) پهلوی به معنی فرزند گرفته شده که مطابق با قواعد تحول‌آوایی به صورت زاک، بازسازی شده است.

زبر scabrous
[علوم گیاهی] ویژگی سطح یا کرک‌پوشی با زوائد یا کرک‌هایی خشن شبیه به کاغذ سنباده

زبانک ligule

[ژن‌شناسی] ساختاری متشکل از دو یا چند حلقه درهم‌رفته دینا

زنیان *Trachyspermum*

[گیاهان دارویی] سرده‌ای از کرفسیان شامل گیاهان یک‌ساله با برگ‌های شانه‌ای مرکب و گلبرگ‌های سفید با انتهای درون‌پیچ و میوه‌های تخم‌مرغی یا بیضوی با انتهای باریک و قاعده کمی فرورفته، پوشیده از زگیل‌های سفید انبوه، با پره‌های کم‌وبیش مشخص و یک مجرای بین‌پره‌ای برای هدایت شیرابه

زنیان رومی

Trachyspermum copticum,
Ammi copticum,
Carum copticum, ajwain

[گیاهان دارویی] گونه‌ای زنیان به شکل گیاهی یک‌ساله به ارتفاع ۲۰ تا ۵۰ سانتی‌متر و معطر و با برگ‌های ۲ تا ۳ بار شانه‌ای و گل‌های سفید و گل‌آذین چتری و میوه‌هایی به طول ۲ میلی‌متر

زوبین‌شکل ← زوبینی

زوبینی *hastate*

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در گیاهان که تقریباً تا قاعده سه‌گوش باشد و بعد ناگهان به سمت دو لب جانبی عمود بر محور اصلی پهن شود
مت. زوبین‌شکل *hastiform*

زبرکرک *bristle*

[علوم گیاهی] ساختار خارجی موم‌مانندی محکم‌تر از کرک در گیاهان

زبرمو *strigose*

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های متراکم و زیر و خمیده و غالباً تخت با قاعده‌ای غده‌مانند

زبرموی کوتاه *steriglose*

[علوم گیاهی] ویژگی کرک‌پوشی پوشیده از زبرموهای ظریف و کوتاه

زره‌ویسان *Ostracoda*

[جانورشناسی] رده‌ای از سخت‌پوست‌وندان که اعضای آن به‌طور گسترده در دریاها و آب‌های شیرین زندگی می‌کنند؛ کل بدن آنها در درون کاسه‌ای (*carapace*) دوکفه‌ای و کروی یا بیضوی قرار گرفته که لایه بیرونی آن از کلسیم‌کربنات پوشیده شده است

زگیل‌دار *papillate, verrucate, tuberculate*

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با برآمدگی‌های ریز و گرد

زنجیرک *catenane*

زودریز

caducous

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که زودتر از معمول می‌ریزد

زوفای

Hyssopus, hyssop

[گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان بوته‌ای یا درختچه‌ای کوتاه‌قد و معطر و با گل‌آذین سنبله و انتهای و گل‌های آبی یا ارغوانی یا صورتی و جام گل دولبه‌ای قیفی‌شکل و ۴ پرچم و جام گل بیرون‌آمده

زوفای برگ‌باریک

Hyssopus angustifolius

[گیاهان دارویی] گونه‌ای زوفای به شکل گیاه بوته‌ای به ارتفاع ۳۰ تا ۴۰ سانتی‌متر با ساقه‌های فراوان چهارگوش و برگ‌های خطی باریک و گل‌آذین خطی انتهای با گل‌های یک‌طرفه و بنفش یا آبی به طول ۱۰ تا ۱۲ میلی‌متر

زوفای دارویی

Hyssopus officinalis

[گیاهان دارویی] گونه‌ای زوفای به شکل گیاه بوته‌ای چندساله با ساقه‌های فراوان به ارتفاع ۱۲ تا ۴۰ سانتی‌متر و با برگ‌های مجتمع و بی‌دُم‌برگ و نیزه‌ای خطی با لبه برگشته و با غده‌های ترشحی فراوان و کرک‌های پیچ‌خورده و با جام گل آبی‌بنفش

زیبانه‌ای

[گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان یک یا چندساله علفی با برگ‌های متقابل و دنداندار و گل‌هایی که در محور برگ‌ها، در چرخه‌های ۶ تا ۱۰ تایی ظاهر می‌شوند و گل‌آذین خوشه‌ای مرکب یا سنبله تشکیل می‌دهند و جام گل آنها صورتی و بنفش است و به شکل لوله‌ای بلند از کاسه گل بیرون می‌آید و لبه زیرین آن راست و تقریباً مسطح و لبه زیرین دارای ۳ دندانه است

زیبانه‌ای دارویی

Calamintha officinalis,
Melissa calamintha,
Satureja calamintha

[گیاهان دارویی] گونه‌ای زیبانه‌ای با ساقه‌های خیزان به ارتفاع ۲۰ تا ۵۰ سانتی‌متر که معمولاً منشعب و پوشیده از کرک‌های متراکم و گسترده و نرم است و برگ‌های آن دُم‌برگ‌دار و تخم‌مرغی یا گرد و به طول ۱ تا ۳ سانتی‌متر و پوشیده از کرک‌های کوتاه و غده‌های ترشحی نقطه‌ای است و چرخه‌های گل آن دارای ۳ تا ۸ گل و دُم‌گل‌آذین آن دارای انشعاب‌های دوتایی متقابل در محور برگ‌هاست و جام گل آن ۱۲ تا ۱۷ میلی‌متر و صورتی یا ارغوانی و کرک‌دار و با غده‌های ترشحی نقطه‌ای است

زی‌حسگر آنزیمی

← زی‌حسگر زی‌مایه‌ای

زی‌حسگر تمایلی

affinity biosensor,
bioaffinity sensor[← پروتگان‌شناسی] زی‌حسگری که
هم‌زمان برهم‌کنش‌های بین پادتن و
پادگن را تشخیص می‌دهد

زی‌حسگر زی‌مایه‌ای

enzyme biosensor

[← پروتگان‌شناسی] زی‌حسگری که با
زی‌مایه‌ها هم‌پارچه می‌شود و پاسخ
زیستی را به نشانک الکترونیکی رقمی
تبدیل می‌کند

مت. زی‌حسگر آنزیمی

زیرتخمدانی

hypogynous
[علوم گیاهی] ویژگی گلی که کاسبرگ‌ها
و گلبرگ‌ها و پرچم‌های آن در قاعده
تخمدان فوقانی قرار دارند

زیردروایان

hypoplankton
[جانورشناسی] دروایانی که در نزدیکی
بستر دریا یا دریاچه‌ها زندگی می‌کنند

زیرگرا

hypotropous
[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که سفت آن
نزدیک به پایه تخمک است

زیرگرای پشتی

hypotropous-dorsal

[علوم گیاهی] ویژگی تخمک زیرگرایی که
نقش بند آن پشتی یعنی ناهمسوم‌محور
است و بنابراین، در سمت مخالف
محور مرکزی گل یا تخمدان قرار
می‌گیرد

زیرگرای شکمی

hypotropous-ventral

[علوم گیاهی] ویژگی تخمک زیرگرایی که
نقش بند آن شکمی یعنی همسوم‌محور
است و بنابراین، به سمت محور
مرکزی گل یا تخمدان قرار می‌گیرد

زیست‌شناسی سامانه‌ای

← زیست‌شناسی سامانه‌ها

زیست‌شناسی سامانه‌ها

systems biology

[پروتگان، ژن] گرایشی در علوم زیستی
که در آن به بررسی سازمان و
برهم‌کنش‌های پویای اجزا و عناصر
منفرد سامانه‌های زیستی می‌پردازند
مت. زیست‌شناسی سامانه‌ای

system biology

زی‌مایه پادتنی ← پادتن‌زیم

ژ

ژن خانه‌دار housekeeping gene, HK, reference gene [ژن‌شناسی] هر ژنی که به‌صورت سازنده در یاخته فعال معینی بیان می‌شود و بیان آن برای فعالیت طبیعی یاخته ضروری است مت. ژن نهادی constitutive gene	ژن پادمعنا antisense gene [ژن‌شناسی] ژنی که رنای پادمعنا را رمزگذاری می‌کند
ژن‌رسانی حبابکیار ← لیپوآلایی	ژن‌پروری gene farming [ژن‌شناسی] همسانه‌سازی و تارایختی و تکثیر ژن‌های یک گونه در گونه دیگر
ژن‌رسانی لیپوتن‌یار ← لیپوآلایی	ژن جهش‌افزا mutator gene [ژن‌شناسی] هر ژن جهش‌یافته‌ای که میزان جهش‌های خودبه‌خودی را در ژن‌های دیگر افزایش می‌دهد مت. جهش‌افزا mutator
ژن ریزرنا microRNA gene, miR gene [برونکان: ژن] ژنی که ریزرنا را رمزگذاری می‌کند	ژن جهش‌کاه antimutator gene [ژن‌شناسی] هر ژنی که میزان جهش‌های خودبه‌خودی را در ژن‌های دیگر کاهش می‌دهد مت. جهش‌کاه anti-mutator

ژن‌شناسی معکوس

← همسانه‌سازی مکان‌محور

دگرهای و غیردگرهای که در بروز یک
صفت کمی اثر افزایشی دارند

ژنگان‌گذاری

genome annotation,
annotation

[ژن‌شناسی] فرایند تفسیر توالی‌های خام
یک ژنگان تازه‌توالی‌یابی‌شده

ژن‌های هم‌رشته

syntenic genes

[ژن‌شناسی] ژن‌های به‌هم‌پیوسته واقع بر
روی یک فام‌تن

ژنیابی ← شناسایی ژن

ژن گزارشگر reporter gene

[ژن‌شناسی] ژنی که با اتصال به
توالی‌های تنظیمی خاص قابل بیان
است و فعالیت و بیان آن را می‌توان
مشاهده کرد

ژنیابی در تراشه

← ژنیابی درون‌تراشه‌ای

ژنیابی درون‌تراشه‌ای

in silico gene hunting

[ژن‌شناسی] استفاده از برنامه‌های
رایانه‌ای برای غربالگری توالی‌های
موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی
به منظور یافتن ژن‌ها یا اشکال مختلف
پیرایش‌شده آنها
مت. ژنیابی در تراشه

ژن نهادی ← ژن خانه‌دار

ژن‌های افزایشی

additive genes

[ژن‌شناسی] مجموعه‌ای از ژن‌های

س

ساختار ریز ژن

genetic fine structure

[ژن‌شناسی] ساختار ژن در سطح
نوکلئوتیدها

ساعت مولکولی

← ساعت تکاملی

cauline

ساقه‌ای

[علوم گیاهی] مربوط به ساقه یا آنچه از
ساقه مخصوصاً از بخش زیرین آن
می‌روید

ساعت تکاملی

evolutionary clock

[ژن‌شناسی] سنجه‌ای برای اندازه‌گیری
زمان لازم برای تغییر یک درصد از
آمینواسیدها در یک پروتئین در طی
یک میلیون سال با این فرض که
جهش‌ها خنثی و به‌صورت تصادفی
رخ داده باشند
م. ساعت فرگشتی

amplexicaule

ساقه‌برگیر

[علوم گیاهی] ویژگی قاعده‌ای بدون پایک
که بخش عمده‌ای از ساقه را
دربرمی‌گیرد

ساعت مولکولی

molecular clock

perfoliate

ساقه‌پوش

[علوم گیاهی] ویژگی قاعده‌برگی که فاقد
دُمبرگ است و ساقه را به‌طور کامل
دربرمی‌گیرد

ساعت فرگشتی

← ساعت تکاملی

سامانه دگربر

← سامانه دگربرش ویژه

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک پایه‌دار یا بی‌پایه با چند شاخه که از یک نقطه مشترک خارج می‌شود

سامانه دگربرش ویژه

restriction-modification system, host-controlled restriction-modification, hCR-M

[ژن‌شناسی] سامانه دفاعی باکتریایی برای از بین بردن دینای باکتری‌خوارهای مهاجم
اخت. سامانه دگربر R-M system

Pycnogonida, ستبرگندویسان
Pantopoda

[جانورشناسی] رده‌ای از گیره‌وندان که همه اعضای آن جثه‌ای کوچک به طول ۱ تا ۱۰ میلی‌متر و به‌ندرت ۶ سانتی‌متر دارند؛ این جانوران فاقد دستگاه تنفسی و دفعی هستند و دارای ۴ تا ۶ جفت پای حرکتی (walking leg) و خرطوم (proboscis) پیش‌دهانی و چندین روزنه تناسلی (gonopore) هستند

Loricifera سپردار قباران

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با طول ۰/۲۵ میلی‌متر و پوستی چهاربخشی شامل پشت و شکم و دو بخش جانبی که انتهای پیشین بدنشان خارهای خمیده دارد؛ مخرج آنها در انتهای بدن قرار دارد و جنس‌ها مجزا هستند

columella ستونک

[علوم گیاهی] ۱. ستون مرکزی بافت‌های نازا و غیرمولد هاگ در درون هاگلان هاگ‌رست شاخ‌واش‌ها ۲. هریک از عناصر شعاعی میانی در دیواره خارجی دانه‌های گرده جبه‌دار - ستونک‌دار (tectate-columellate)

peltate, shield-shaped سپری

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی گرد و تخت در گیاهان که از نقطه‌ای نزدیک ساقه به پایه بچسبد

Crustacea سخت‌پوست‌وندان

[جانورشناسی] زیرشاخه‌ای از بندپایان که سرسینه آنها دارای کاسه پشتی و آبشش (gill) و زواید دوشاخه‌ای است و ضمام سر آنها شامل دو جفت شاخک (antennae) و یک جفت آرواره (maxillae) بالا و دو جفت آرواره (maxillae) پایین است

stellate ستاره‌ای

sticky end, **سر چسبنده**
cohesive end, staggered end

[ژن‌شناسی] سر ناهم‌تراز حاصل از برش
زی‌مایه‌ای قطعه‌ای از دنا ی دورشته‌ای
که با سر مکمل خود از قطعه‌ای دیگر
جفت‌وجور می‌شود
مت. پایانه چسبنده

sticky terminus,
cohesive terminus
پایانه جورشونده
compatible terminus,
compatible end
پایانه بیرون‌زده
protruding terminus

cephalothorax **سر سینه**

[جانورشناسی] بخشی از بدن برخی از
سخت‌پوستان که از به هم پیوستن
سر و سینه به وجود می‌آید

carapace **سر سینه پوش**

[جانورشناسی] قسمتی از اسکلت
خارجی سخت‌پوستان که بخشی از
سر و سینه را می‌پوشاند

blunt end, butt end **سر صاف**

[ژن‌شناسی] سر هم‌تراز یک دنا ی
دورشته‌ای که بر اثر برش زی‌مایه‌ای
یکنواخت دو رشته پدید آمده است
مت. سر تراز

سر ناچسب
non-cohesive end

overhang, **سر آویز**
overhanging end, extension

[ژن‌شناسی] ردیفی از نوکلئوتیدهای
جفت‌نشده در انتهای یک مولکول دنا

Cephalopoda **سرپاویسان**

[جانورشناسی] رده‌ای از نرم‌تن‌تباران
که صدف آنها کوچک شده است یا
وجود ندارد؛ سر آنها رشد زیادی
یافته و چشم‌هایشان بزرگ است و
یک سوهانک (radula) دارند؛ پای آنها
به‌صورت خرطوم (proboscis) تغییر
شکل یافته و سرشان دارای بازوهای
متعدد است

calyptra **سرپوش**

[علوم گیاهی] ناحیهٔ رأسی بافت مامه‌دانی
که بر اثر رشد طولی هاگ‌رست در
آخرین مرحلهٔ تکوین پاره و از آن جدا
می‌شود و در محافظت از رأس
هاگ‌رست جوان نقش دارد

calyptrate **سرپوش‌دار**

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی که کاسه و
جام آن به‌صورت کلاهک به یکدیگر
جوش می‌خورند و مانند اندامی واحد
با هم می‌افتند

سر تراز ← سر صاف

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از لایه‌ای نرم و مومی و معمولاً متمایل به سفید که بر اثر تماس پاک می‌شود

سنبله‌ای spikelet

[علوم گیاهی] سنبله‌ای کوچک که واحد پایه گل‌آذین در جگنیان و گندمیان است

سنبله spike

[علوم گیاهی] گل‌آذینی نامحدود شامل محوری منفرد با گل‌های بی‌پایک

سنبله‌ای Stachys, hedgenettle

[علوم گیاهی] گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان علفی یک‌ساله یا چندساله، بوته یا درختچه‌ای کوتاه و پوشیده از کرک‌های ساده چندشاخه‌ای یا ستاره‌ای یا تقریباً بی‌کرک و با برگ‌های ساده یا دنداندار یا بدون دُم‌برگ و با گل‌آذین سنبله، متشکل از چرخه‌هایی با شمار متفاوت گل در محور برگ‌ها یا در بخش‌های انتهایی شاخه‌ها و با فاصله از یکدیگر یا نزدیک به هم و با کاسه گل لوله‌ای یا استکانی و جام گل دوله به رنگ‌های سفید یا کرم یا لیمویی یا ارغوانی یا بنفش و چهار پرچم و فندقچه سه‌وجهی- تخم‌مرغی یا مستطیلی نوک‌گرد یا نوک‌تیز

سر میگوویسان Cephalocarida

[جنورشناسی] رده‌ای از سخت‌پوست‌وندان که شکم آنها به ۱۱ بند کاهش یافته است؛ پاهای شکمی (abdominal appendages) آنها از بین رفته و بدن دارای ضمایم سه‌شاخه‌ای و برگ‌شکل است؛ پاهای سینه‌ای (thoracic appendages) فراوان و مشابه دارند و فاقد چشم‌اند

سر ناچسب ← سر صاف

سر نیزه‌ای lanceolate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل سر نیزه در گیاهان که با طولی چند برابر عرض و قاعده‌ای گرد به سمت رأس باریک شود

سفت‌مو hispid

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های بسیار بلند و محکم که غالباً قابلیت نفوذ به درون پوست را دارند

سفیدخاکستری canescent

[علوم گیاهی] ویژگی کرک‌پوشی با کرک‌های متراکم و ظریف سفید مایل به خاکستری

سفیدکلمی glaucous

سنبله‌ای چای کوهی

Stachys lavandulifolia

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای سنبله‌ای به شکل گیاه چندسالهٔ بوته‌ای با برگ‌های طوقه‌ای در شاخه‌های عقیم و ساقه‌های گل‌دهندهٔ متعدد و کرکدار و برگ‌های قاعده‌ای مستطیلی و تقریباً بی‌دُمبرگ و مستطیلی - سرریزه‌ای و واژسرنیزه‌ای و چرخه‌های گل معمولاً دور از یکدیگر و کاسهٔ گل با دندانه‌های کم‌بیش مساوی و تقریباً منظم و جام گل ارغوانی یا بنفش

مت. چای کوهی *lamb's ears*

سنجش تداخل دنا-پروتئین

DNA-protein interference assay

[← پروتئان‌شناسی] روشی برای تشخیص برهم‌کنش‌های دنا-پروتئین که در آن بخشی از دنا پیش از اتصال به پروتئین تغییر یافته است

سنجش چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی

single nucleotide polymorphism scoring

[ژن‌شناسی] جست‌وجوی چندشکلی‌های تک‌نوکلئوتیدی در دو یا چند توالی دنا و شناسایی و کاربرد آنها در

ژنگان‌کاوی و نقشه‌نگاری

چندشکلی‌های تک‌نوکلئوتیدی

/خت. چندتک‌سنجی SNP scoring

سنجش حفاظت دنا-پروتئین

← جاپایابی دنا

سنگ‌پایی muricate

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی زیر با برآمدگی‌های گرد و کشیدهٔ شعاعی

سنگ گوش ear stone, otolith

[← جانورشناسی] سنگی بیضوی و سخت با ساختاری کلسیمی که در کیسه‌های غشایی، مانند گوش داخلی مهره‌داران، جای دارد

سوانگاری تمایلی

affinity chromatography

[← پروتئان‌شناسی] نوعی سوانگاری که در آن مولکول‌ها را براساس تمایل ویژهٔ آنها برای اتصال به بستره (substrate) جدا می‌کنند

سوزنی acicular, needle-shaped

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی راست و ظریف و نوک‌تیز و سفت شبیه به سوزن در گیاهان

[← جانورشناسی] زیرشاخه‌ای از بندپایان که اعضای بدن آنها دارای سه لپ طولی و سر و سینه و شکم و یک جفت شاخک (antenna) و ضمایم دورشاخه‌ای (biramus) است

سه‌لپ‌ویسان Trilobita, trilobites

[← جانورشناسی] رده‌ای منقرض‌شده از سه‌لپ‌ریخت‌وندان که اسکلت خارجی آنها کیتینی و در برخی قسمت‌ها کلسیم کربناتی است؛ سر آنها یک‌تکه بود و تنه‌شان تعداد زیادی بند داشت؛ دارای چشم مرکب و ۱ دهان و ۴ زائده پامانند بودند، اما ضمایم دهانی واقعی نداشتند؛ این جانوران از حفاران کف‌زی و احتمالاً لاشه‌خوار بودند و می‌توانستند گلوله‌وار بر روی زمین بغلتند

سینوسی sinuate

[علوم گیاهی] ویژگی برگی که حاشیه آن به داخل یا خارج برگشته یا پیچیده باشد

سه‌پار trimerous

[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌ای که پارگان آن متشکل از سه قطعه است

سه‌دندانه‌ای tridentate, three-pronged

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی در گیاهان با سه دندانه یا سه قسمت دندانه‌مانند

سه‌فام‌تنه trisomic

[ژن‌شناسی] موجودی دولا د حاوی یک فام‌تن اضافی، به‌گونه‌ای که یکی از فام‌تن‌های آن به‌جای جفت بودن، سه‌تایی یا سه‌لنگه باشد

سه‌فام‌تنی trisomy

[ژن‌شناسی] وضعیتی که در آن یکی از فام‌تن‌ها به‌جای یک جفت، در حالت طبیعی، سه‌تایی یا سه‌لنگه می‌شود

سه‌لپ‌ریخت‌وندان Trilobitomorpha

ش

شاخص پردازندگی

← پردازندگی

[← جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران دارای تقارن شعاعی دوتایی که معمولاً بیضوی یا کروی هستند و هشت ردیف صفحه‌شانه‌ای برای شنا کردن دارند؛ اعضای این شاخه به‌جای نخ‌کیسه (nematocyst) چسب‌تنده (colloblast) دارند که بر روی زواید بلند اطراف دهانشان قرار دارد

شارگان fluxome

[← پروتکتان‌شناسی] مجموعه مولکول‌هایی که به شکلی پویا در شبکه‌های دگرگشتی یاخته در زمانی معین جریان دارند

شبه‌نرمادگی

pseudohermaphroditism

[ژن‌شناسی] حالتی که در آن فرد اندام جنسی فقط یکی از دو جنس، ولی ویژگی‌های جنسی ثانویه جنس دیگر یا هر دو را داشته باشد

شارگان‌شناسی fluxomics

[← پروتکتان‌شناسی] مجموعه‌ای از فنون برای شناسایی و مطالعه شارگان یک یاخته یا بافت یا اندام یا اندامگان

شبه‌نرمادگی ماده‌نما female pseudohermaphroditism

[ژن‌شناسی] نوعی شبه‌نرمادگی که در آن فرد تخمدان دارد

شانه‌ای pinnate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی با ظاهر یا ساختاری شبیه به پر در گیاهان

شانه‌دارتباران Ctenophora

actinodromous, شعاعی‌رو
ternate venation,
palmate venation

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی
دارای سه یا چند رگ‌برگ اولین که از
یک نقطه منشعب می‌شوند

gene hunting شکار ژن
[ژنتاسی] در آزمایشگاه، شناسایی و
جداسازی یک ژن

cleavage, شکافتگی
segmentation

[ژنتاسی] فرایند تقسیم شدن یاخته
تخم که در نتیجه آن همه یاخته‌های
اندامگان به وجود می‌آیند
مت. تسهیم

incised شکافته
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌گی که حاشیه آن
بریدگی‌های عمیق و نامنظم داشته باشد

Gastropoda, شکم‌پاویسان
gastropods

[جانورشناسی] رده‌ای از نرم‌تن‌تباران
که توده احشایی (visceral mass) آنها
در مرحله تکوینی به میزان ۱۸۰ درجه
چرخیده است و به همین دلیل بدنی
نامتقارن دارند؛ بدن این جانوران
دارای لاکه (shell) پیچ‌خورده است و
پای شکمی (ventral foot) بزرگ و
تخت دارند

male شبه‌نرمادگی نرنا
pseudohermaphroditism

[ژنتاسی] نوعی شبه‌نرمادگی که در آن
فرد بیضه دارد

fimbriate, شرآبه‌ای
fimbriated, fringed

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌گی که حاشیه آن
کرک یا بریدگی‌های نخ‌شکل داشته
باشد

Hexapoda شش‌پاوندان

[جانورشناسی] زیرشاخه‌ای از بندپاتباران
که بدنشان از سه قسمت مشخص سر
و سینه و شکم تشکیل شده است؛ این
جانوران یک جفت شاخک دارند و
ضمائم دهانی آنها براساس عادات
مختلف غذایی تغییر شکل یافته است؛
سینه آنها معمولاً با دو جفت بال و سه
جفت پای مفصلی مشخص می‌شود و
دگردیسی (metamorphosis) کامل یا
ناقص دارند

Hexactinellida, شش‌پره‌ویسان
Hyalospongea

[جانورشناسی] رده‌ای از روزنک‌تباران
که زیستگاهشان غالباً آب‌های عمیق
است؛ بدن آنها استوانه‌ای یا قیفی است
و سوزنه‌های (spicules) سیلیسی آنها
شش‌شاخه با تقارن شعاعی است

شعاعی ← چندتقارنی

شکمی ← محورسو

میان‌گره‌های بین گل‌های متراکم آن
بسیار کوتاه است

شمار ژن gene number

[ژن‌شناسی] کل تعداد ژن‌های موجود در
ژنگان یک موجود زنده

شیاردار sulcate, furrowed,
grooved

[علوم گیاهی] ویژگی گیاهانی که
بخش‌هایی از آنها دارای
فرورفتگی‌های باریک و بلند یا
شیارک‌های (fissures) کم‌عمق یا
مجراهای (channels) باز است

شمشیری‌شکل ensiform,
sword-shaped

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی
شمشیرمانند در گیاهان که دو لبه آن
تیز و راست باشد و به سمت نوک
باریک شود

شیره بی‌یاخته

cell-free extract

[ژن‌شناسی] مایعی که از شکسته
شدن یاخته‌ها به دست می‌آید و
عاری از یاخته کامل و قطعات غشایی
است

شناسایی ژن

gene identification,
gene recognition

[ژن‌شناسی] غربال کردن پایگاه‌های
اطلاعاتی برای حذف توالی‌های ژنگانی
به‌منظور یافتن توالی‌های شناساگر ژن
مت. ژن‌یابی gene finding

شیو pH تثبیت‌شده

immobilized pH gradient,
IPG

[پروتئان‌شناسی] نوعی روش تمرکز
هم‌بار که در آن pH نواحی ژل از
پیش تثبیت شده است

شنگله glomerule

[علوم گیاهی] گل‌آذینی با گل‌های بی‌پایک
یا کوتاه‌پایک (subsessile) که

ص، ض

حاشیه و دارای خارهای نازک
نوکتیز و مخروطی راست یا خمیده و
با گل آذین خوشه‌ای به طول ۶۰ تا ۷۰
سانتی‌متر و گل‌های زردرنگ و عمود
بر محور گل آذین

صدپاویسان ← لب‌پاویسان

صفحهٔ بتا، beta sheet, β sheet
 β plitted sheet

[← پروتکان‌شناسی] چیدمان تقریباً
صفحه‌ای چند رشته بتای مجاور که
با پیوندهای هیدروژنی بین مازدهای
رشته‌های پلی‌پپتیدی برقرار می‌شود

صمغ عربی gum arabic,
acacia gum

[← گیاهان دارویی] صمغی که از درخت
آکاسیا ترشح می‌شود

Aloe

صبر

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از سریشیان
(Asphodelaceae) شامل گیاهانی با
برگ‌های طوقه‌ای بزرگ و ضخیم و
گوشته و گل‌های لوله‌ای به رنگ‌های
زرد، نارنجی، صورتی یا قرمز که بر
روی شاخهٔ گل‌دهنده به صورت
دسته‌ای و متراکم قرار دارند

Aloe vera, صبر حقیقی
Aloe vulgaris,
Aloe barbadensis

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای صبر بوته‌ای و
پایا به ارتفاع ۵۰ تا ۸۰ سانتی‌متر و با
ساقه‌های چوبی کوتاه به ضخامت ۵
تا ۱۰ سانتی‌متر و برگ‌های نیزه‌ای و
قایقی به رنگ سبز یا سبز مایل به
خاکستری به طول ۳۰ تا ۵۰ سانتی‌متر
و عرض ۸ تا ۱۰ سانتی‌متر و ضخامت
۱ تا ۳ سانتی‌متر و کمی نازک‌تر در

صورت‌بندی بتا

beta conformation,
 β conformation

[β پروتکان‌شناسی] صورت‌بندی پایداری
 از رشته پلی‌پپتیدی که در نهایت
 کشیدگی قرار داشته باشد

ضریب هم‌رخدادی

coefficient of coincidence

[ژن‌شناسی] نسبت شمار تبادلهای
 دوگانه مشاهده‌شده به شمار
 موردانتظار آن تبادلهای

ضریب خویش‌آمیختگی

inbreeding coefficient,
 coefficient of inbreeding,
 Wright's inbreeding
 coefficient

ط

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی که در آن برگ‌ها به صورت طوقه‌های کوچک یا دسته‌های حلقه‌مانند قرار گرفته‌اند

طوقه rosette
[علوم گیاهی] آرایشی که در آن اجزای گیاه، معمولاً برگ‌ها، از یک نقطه مرکزی در سطح زمین پخش می‌شوند

طول عمر duration
[علوم گیاهی] مدت زندگی گیاه یا بخشی از آن

طوقه‌ای rosulate

ع، غ

عصارهٔ خام گیاهی

crude plant extract

[← گیاهان دارویی] مادهٔ مؤثری که با استفاده از حلال‌ها از گیاه استخراج می‌کنند

و گل‌های آن معمولاً در مجموعه‌های ۳ تا ۵تایی در محور برگ‌ها ظاهر می‌شوند و میوهٔ مستطیلی - تخم‌مرغی و گوشتی به رنگ قرمز یا سیاه دارد
مت. عناب jujube, jujuba

عقربان ← مریم‌گلی عقربان

عناب ← عناب رسمی

عناب رسمی *Ziziphus jujuba*

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای عناب به شکل درختچه به ارتفاع حداکثر ۸ متر با شاخه‌های گسترده و سخت و سفت با پوست قهوه‌ای و گوشواره‌های خارمانند و برگ‌هایی به طول ۱ تا ۴ سانتی‌متر و مستطیلی - تخم‌مرغی یا سرنیزه‌ای پهن و نوک‌گرد یا تقریباً نوک‌تیز و دندان‌های - اره‌ای در حاشیه

عناب کُنار

Ziziphus spina-christi,
Christ's Thorn Jujube

[← گیاهان دارویی] درخت یا درختچه همیشه‌سبز یا خزان‌کننده به ارتفاع ۳ تا ۸ متر، خاردار با برگ‌های متناوب تخم‌مرغی یا بیضوی یا مستطیلی یا گاه گرد و صاف یا با دندان‌های هلالی و گل‌های سفید در حاشیه به قطر ۴ تا ۷ میلی‌متر و با میوهٔ شفت به قطر ۱ تا ۲۰ سانتی‌متر به رنگ‌های زرد یا قرمز یا نارنجی یا سبز
مت. کُنار

تنفسی در آن قرار دارد؛ اندام‌های تنفسی آنها به صورت لوله پوستکی تنفسی (trachea) و شش‌های کتابی (book lungs) است؛ سرسینه دارای یک جفت گیره (chelicerates) و یک جفت پای آرواره‌ای (maxiliped) و چهار جفت پای حرکتی (walking leg) است؛ این جانوران غالباً شکارچی هستند و دارای چنگال و پنجه و غدد سمی هستند که غدد آنها از تغییر شکل گیره و چنگال آنها از تغییر شکل پای آرواره‌ای به وجود آمده است

غده‌دار glandular

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک ترش‌خی یا دفعی که معمولاً یک یاخته غده‌ای رأسی دارد

غربالک madreporite

[جانورشناسی] عضوی منفذدار و شبیه به دکمه در خارپوستان که در سطح ورادهانی (aboral) قرار دارد و آب از آن خارج می‌شود

غربالگری در تراشه

← غربالگری درون‌تراشه‌ای

غربالگری درون‌تراشه‌ای

in silico screening

[پروتگان، ژن] روشی رایانه‌ای برای

عناصر هسته‌ای پراکنده بلند

long interspersed nuclear elements, LINE elements, long interspersed elements, long period interspersation, long interspersed nucleotide element, long interspersed repeat elements

[ژن‌شناسی] دسته‌ای از ترانژن‌های بلند

که در ژنگان انسان فراوان‌اند

LINES

/خت. پراب

مت. پراکنده بلند

عناصر هسته‌ای پراکنده کوتاه

short interspersed nuclear elements, SINE elements, short interspersed elements, short interspersed repeat elements

[ژن‌شناسی] دسته‌ای از وائرانژن‌های

غیر ویروسی که طول آنها کمتر از ۵۰۰

باز است

SINES

/خت. پراک

مت. پراکنده کوتاه

عنکبوت‌ویسان Arachnida,

Amblypygi, Palpigradi,

Uropygi

[جانورشناسی] رده‌ای از گیره‌وندان که

دارای سرسینه و شکم بندبند یا بدون

بند هستند که اندام‌های تولیدمثل و

شناسایی ترکیباتی با ویژگی‌های
مطلوب، مانند اتصال به پروتئین‌های
هدف

مت. غربالگری در تراشه

غربالگری مجازی

virtual screening

(libraries expression) با استفاده از
یک پادتن تک‌دودمان در برابر پادگن

غربالگری مجازی

← غربالگری درون‌تراشه‌ای

sheathing

غلافی

[علوم میانی] ویژگی برگ یا قاعده آن
دارای ساختاری خمیده یا نیمه‌لوله‌ای
که قسمتی از ساقه یا تمام آن را
در برمی‌گیرد

غربالگری روجایه

epitope screening

[← پروتئان‌شناسی] فنی برای جست‌وجوی
پروتئینی خاص در گنجینه‌های بیانی

ف

ف^۱ ← نسل فرزندی اول

[ژنشناسی] فام‌تنی بدون میان‌پار
مت. بی‌میان
acentric

ف^۲ ← نسل فرزندی دوم

فام‌تن تک‌میان
monocentric chromosome

[ژنشناسی] فام‌تنی با یک میان‌پار
مت. تک‌میان
monocentric

فاصله‌انداز

← دِنای فاصله‌انداز

فاماب ← فام‌تن‌وارهٔ باکتریایی

فام‌تن ته‌میان
telocentric chromosome

[ژنشناسی] فام‌تنی که میان‌پار آن در
انتهای آن قرار دارد
مت. ته‌میان
telocentric

فام‌تن بس‌رشته

polytene chromosome

[ژنشناسی] فام‌تنی متشکل از
فامینک‌های هم‌ساخت که حاصل
هم‌تاسازهای مکرر دِنای بدون تقسیم
هم‌ته‌ای است

فام‌تن چندمیان
polycentric chromosome,
polycentromeric
chromosome,
holocentric chromosome,
holocentric

فام‌تن بی‌میان

acentric chromosome,
acentric fragment

[ژنشناسی] فامتن مهندسی شده مشتق از باکتری که برای همسانه سازی قطعات بزرگ دنا بین ۸۰ تا ۳۵۰ جفت باز، قابل استفاده مجدد است

BAC / اخت. فاماب

فامتن وارۀ مخمری

yeast artificial chromosome

[ژنشناسی] فامتن مهندسی شده حلقوی مشتق شده از مخمر که برای همسانه سازی قطعات دنا بیگانه تا حدود یک میلیون جفت باز به کار می رود

YAC / اخت. فامیر

فامتن ورمکز میان

submetacentric chromosome

[ژنشناسی] فامتنی که میان پار آن به یکی از دو سر نزدیک تر است و در نتیجه، دو بازوی کوتاه و بلند دارد
مت. ورمکز میان submetacentric

فامیر ← فامتن وارۀ مخمری

فانوس ارسطو

Aristotle's lantern

[جانورشناسی] آرواره ای پنج قسمتی در داخل حفرۀ دهان سخت پوستان که در هر قسمت یک دندان دارد و شبیه به فانوس دیده می شود

[ژنشناسی] فامتنی با چند میان پار

مت. چندمیان polycentric

فامتن دومیان

dicentric chromosome

[ژنشناسی] فامتنی با دو میان پار

مت. دومیان dicentric

فامتنک minichromosome

[ژنشناسی] ساختار دانه تسبیحی ژنگان ویروس پس از ورود به هستۀ یاختۀ میزبان

فامتن کرانه میان

acrocentric chromosome

[ژنشناسی] فامتنی که میان پار آن بسیار نزدیک به انتهای یک سر آن قرار دارد
مت. کرانه میان acrocentric

فامتن مرکز میان

metacentric chromosome

[ژنشناسی] فامتنی که میان پار آن تقریباً در وسط قرار دارد
مت. مرکز میان metacentric

فامتن وارۀ باکتریایی

bacterial artificial chromosome, bacterial artificial chromosome-based plasmid, BACmid

فراپیوستگی

linkage disequilibrium, LD,
gametic phase disequilibrium,
allelic association,

[ژن‌شناسی] توارث توأم چند جایگاه ژنی
مجزا ولی به هم پیوسته که همراهی
آنها از نظر آماری بسیار بیشتر از
میزان مورد انتظار است

مت. نامتعادلی پیوستگی‌زاد

gametic disequilibrium

فرا تنظیم

upregulation

[بیوتکن، ژن] تنظیم افزایش بیان ژن و
فعالیت پپتید و پروتئین

فراژنگان

metagenome

[ژن‌شناسی] مجموعه ژنگانی همه
ریزگان‌هایی که در طبیعت یا در یک
محیط خاص وجود دارند

فراژنگان‌شناسی

metagenomics,
environmental genomics

[ژن‌شناسی] مطالعه ژنگان یک اجتماع
میکروبی بدون نیاز به جداسازی اجزای
آن

فراوانی ژن

gene frequency

[ژن‌شناسی] نسبت تعداد یک دیگرمه خاص
به تعداد دیگر دیگرمه‌ها در یک جایگاه
ژنی در یک جمعیت معین

فراورده‌های گیاهی

herbal preparations

[گیاهان دارویی] محصولی که از مواد
پایه به دست می‌آید و به صورت
جوشانده یا دم‌کرده یا عرق یا روغن
یا جز آنها قابل مصرف است

فراهم

verticillate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی که در هر
گره سه یا بیش از سه برگ یا
ساختاری دیگر دارد
مت. چرخه‌ای

whorled

فراهمه

verticillaster

[علوم گیاهی] گل‌آذینی فرعی با محور
مرکزی نامشخص که از گرزن‌های
متقابل جانبی بدون پایک تشکیل شده
است به طوری که گل‌های آن متراکم به
نظر می‌رسند

فرضیه لقی

wobble hypothesis

[ژن‌شناسی] فرضیه‌ای برای توصیف
چگونگی شناسایی چند رمز به یک
رِنان

فرمول گل

floral formula

[علوم گیاهی] نمایش نمادی ریخت‌شناسی
گل، شامل تعداد چرخه‌ها یا ردیف‌ها و
تعداد قطعات در هر چرخه و اتصال
قطعات و موقعیت تخمدان

فروتنظیم	downregulation
[برعکس، ژن] فروکاهی بیان ژن بر اثر عوامل یاخته‌ای یا محیطی	
فروتنشانی فروگشته‌ای	catabolite repression
[ژن‌شناسی] کاهش یا توقف ساخت زی‌مایه‌های دخیل در فروگشت قندهایی مانند لاکتوز و آرابینوز با حضور گلوکوز	
فزون‌رشد	accrescent
[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که رشدی پایا و ممتد، بیش از حالت عادی، دارد	
فزون‌سازی ژن	gene amplification
[ژن‌شناسی] تولید نسخه‌های پرشمار از یک ژن یا یک قطعهٔ فام‌تنی	
فلس‌مانند ← فلسی	squamous
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی پوشیده از پولک یا فلس‌های خوابیدهٔ کوچک در گیاهان که از یک پا چند لایه یاختهٔ ورقه‌ای تخت تشکیل شده باشد	
مت. فلس‌مانند	scaley, scalelike

ق

قاشقی

spatulate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در گیاهان به شکل مستطیل یا گرد شبیه به سر قاشق با پایه‌ای نوک‌تیز و بلند و باریک

[ژن‌شناسی] هر ناحیه از ژنگان یا مجموعه‌ای از ژن‌های مجاور هم که در طول تکامل و در بین گونه‌ها حفظ شده باشد

قانون جفت‌شدن باز

base-pairing rule

[ژن‌شناسی] قانونی که براساس آن، در مولکول دورشته‌ای نوکلئیک‌اسید، آدنین با تیمیدین و گوانین با سیتوزین جفت می‌شود

قاعده‌ای^۱

basal¹, radical

[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که در پایین یا در قاعده یک ساختار قرار دارد

قاعده‌ای^۲

basal²

[علوم گیاهی] ۱. ویژگی تَمَکَنی که در آن جفت در قاعده تخمدان قرار دارد ۲. ویژگی رگ‌بندی‌ای با سه یا چند رگبرگ اولیه که از نقطه‌ای در پایه پهنک منشعب می‌شوند

قطعه برشی

restriction fragment

[ژن‌شناسی] قطعه‌ای که از برش پنا با یک درون‌نوکلئاز ویژه‌بُر به دست می‌آید

قلاب‌وار

uncinate, hooked

[علوم گیاهی] دارای ساختاری قلاب‌مانند

syntenic block قالب هم‌رشته

- قلبی** cordate, heart-shaped
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل قلب با رأسی تیز در گیاهان
- قلمروخواهی** territoriality
[«جانورشناسی»] غریزه هر جاندار، اعم از انسان و حیوان، برای داشتن فضایی با مرزهایی مشخص
- قلیانی** pandurate
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل تخم‌مرغ وارونه در گیاهان که در بخش میانی تورفتگی داشته باشد
مت. قلیانی‌شکل panduriform
- قندگان** ← قندپروتگان
قندگان‌شناسی
← قندپروتگان‌شناسی
- قندپروتگان‌شناسی** glycoproteomics
[«پروتگان‌شناسی»] مجموعه فنون مربوط به مطالعه برهم‌کنش قندها و پروتئین‌های یک سامانه زیستی در زمان و شرایط مشخص
مت. قندگان‌شناسی glycomics
- قندتراشه** glycochip
[«پروتگان‌شناسی»] ریزآرایه‌ای که در آن پروتئین‌ها یا پپتیدها در یک الگوی مرتب نقطه‌گذاری می‌شوند
مت. قندآرایه glycoarray
- قلیانی‌شکل** ← قلیانی
قندآرایه ← قندتراشه
- قندپروتگان** glycoproteome
[«پروتگان‌شناسی»] مجموعه کامل پروتئین‌های گلیکوزیله (glycosylated) یک سامانه زیستی در زمان و شرایط مشخص
مت. قندگان glycome
- قوسی‌رو** camptodromous
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی شانه‌ای که در آن رگبرگ‌های دومین به حاشیه برگ نمی‌رسند

ک

Ziziphora

کاکوتی

[+ گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان علفی یک‌ساله یا چندساله با قاعدهٔ چوبی و راست و افراشته یا خیزان و معطر با برگ‌های تخم‌مرغی یا مستطیلی و نیزه‌ای و چرخه‌های گل جدا از یکدیگر یا نزدیک به هم به شکل گل‌آذین و سنبله یا کله‌ای و کاسهٔ گل لوله‌ای و دارای ۱۳ رگه با دندان‌های نزدیک به هم و حلقهٔ کرک در گلو و دو عدد پرچم بارور

کاکوتی ایرانی

Ziziphora persica

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای کاکوتی به شکل علفی یک‌ساله پوشیده از کرک‌های کوتاه زبر با ساقهٔ به ارتفاع ۵ تا ۲۰ سانتی‌متر و معمولاً در محل گره‌ها دارای انشعاب و با برگ‌های خطی و سرنیزه‌ای یا بیضوی باریک و

functome

کارکردگان

[+ پروتگانشناسی] مجموعهٔ کامل کارکردهای یاخته در تمام سطوح در زمان معین

sepalous

کاسبرگ‌دار

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی که دارای کاسبرگ است

laciniate, jagged

کافته

[علوم گیاهی] ویژگی برگی که حاشیه‌ای بریده و نامنظم با آپ‌های باریک داشته باشد

camphor

کافور

[+ گیاهان دارویی] ماده‌ای سفید و نیمه‌شفاف با بوی نافذ که از چوب درخت کافور به دست می‌آید و دمای ذوب آن ۱۷۹ درجهٔ سلسیوس و دمای جوش آن ۲۰۹ درجهٔ سلسیوس است

گل آذین سنبله انتهایی آن تخم مرغی
باریک و جام گل آن آبی - بنفش یا
آبی کم رنگ به طول ۱۰ تا ۱۲ میلی متر

اندامی مانند آن که حاشیه آن دندان
یا بریدگی نداشته باشد

کاوش در تراشه

← کاوش درون تراشه ای

کاکوتی کوهی

Ziziphora clinopodioides

[ع گیاهان دارویی] گونه ای کاکوتی به شکل
بوته ای چند ساله با شاخه های منشعب
و ساقه های خوابیده و خیزان یا راست
و برگ های بیضوی و سرنیزه ای به
طول ۱۰ تا ۱۵ و به عرض ۲ تا ۵
میلی متر و گل آذین تخم مرغی - کروی
آن دارای چرخه های نزدیک به هم در
انتهای شاخه ها و با گل های سفید یا
صورتی یا بنفش

کاوش درون تراشه ای

in silico mining

[ژن شناسی] بازیابی توالی های دنا یا رنا
یا پروتئین در پایگاه های اطلاعاتی با
بهره گیری از ابزارهای مناسب
جست و جو
مت. کاوش در تراشه

attenuation

کاهانش

[ژن شناسی] تنظیم بیان ژن های سازنده
آمینواسیدها وقتی که این اسید به
مقدار لازم در محیط وجود داشته
باشد

کاکوتی نازک

Ziziphora tenuior

[ع گیاهان دارویی] گونه ای کاکوتی به شکل
علفی یک ساله با کرک های کوتاه و زبر
و ساقه به طول ۵ تا ۱۵ سانتی متر که
ممکن است ساده یا بسیار منشعب
باشد و برگ های آن خطی یا خطی -
سرنیزه ای است و گل آذین سنبله
انتهای آن متراکم و بلند و جام گل آن
یاسمنی و بنفش و به طول ۸ تا ۱۰
میلی متر

attenuator

کاهانه

[ژن شناسی] یک توالی نوکلئوتیدی که در
ناحیه پیش بر آن دسته از ورزه های
قرار دارد که زی مایه هایی را که در
ساخت آمینواسیدها دخیل اند،
رمز گذاری می کنند

paleaceous, chaffy کاهک دار

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از
قلس های کاه مانند

entire

کامل

[علوم گیاهی] ویژگی برگ یا گلبرگ یا

دُمبرگ‌های بلند و ۵ تا ۱۲ عدد برگچه و گل‌های تک‌جنسی واقع در گل‌آذین خوشه‌ای مرکب، گل‌های نر زرد مایل به سبز و با پرچم‌های کرم‌رنگ، گل‌های ماده با کلاله برجسته قرمز رنگ واقع در انتهای گل‌آذین و میوه پوشینه‌ای خاردار

کرچک رسمی

Ricinus communis,
castor oil plant, castorbean

[گیاهان دارویی] تنها گونه کرچک به شکل گیاه درختچه‌ای یک‌ساله به ارتفاع ۵ متر و ساقه راست و بی‌کرک و برگ‌های پنجه‌ای دارای ۵ تا ۱۱ لپ سرنیزه‌ای یا تخم‌مرغی-سرنیزه‌ای و در حاشیه دندانانه‌ای-اره‌ای و گل‌های نر و ماده جدا از یکدیگر و میوه پوشینه‌ای به طول ۱ تا ۲ سانتی‌متر و پوشیده از تزیینات یا زوائد با تراکم و طول متفاوت

trichome

کُرک

[علوم گیاهی] ساختار خارجی موماندی در گیاهان

pubescent¹

کُرک آلود

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با کرک‌های ظریف و راست و کوتاه و نرم و تقریباً پراکنده

capitulum, head **کپه**

[علوم گیاهی] گل‌آذینی محدود یا نامحدود با گروهی از گل‌های متراکم بی‌پایک یا کوته‌پایک (subsessile) بر روی نهجی مرکب که اغلب یک گریبان (involucre) آن را احاطه کرده است

capitate **کپه‌ای**

[علوم گیاهی] ویژگی گل‌آذینی به شکل کپه

Linum, flax **کتان**

[علوم گیاهی، گیاهان دارویی] سرده‌ای از کتانیان شامل گیاهان علفی یا بوته‌ای یک‌ساله یا دوساله یا چندساله با برگ‌های سرنیزه‌ای باریک غالباً متناوب و به‌ندرت متقابل و با حاشیه صاف و بی‌دُمبرگ با رگبرگ‌های موازی و گل‌آذین گرزنی یا سنبله با گل‌های دارای ۵ گلبرگ و کاسبرگ و ۵ پرچم و میوه پوشینه‌ای و دانه‌های پهن با تزیینات سطحی لانه‌زنبوری

کرانه‌میان ← فام‌تن کرانه‌میان

Ricinus **کرچک**

[گیاهان دارویی] سرده‌ای از فرفیونیان، شامل یک گونه گیاه یک‌ساله درختچه‌ای با برگ‌های براق و پنجه‌ای به طول ۱۵ تا ۴۵ سانتی‌متر با

[← گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل علف‌ها یا درختچه‌هایی چندساله با برگ‌های صاف یا دندانه‌دار یا با بریدگی‌های عمیق و گل‌هایی در محور برگ‌های زیرین یا در گل‌آذین خوشه‌ای و جام گل با لوله کوتاه بی‌کرک و یک لبه زیرین پنج‌دندانه‌ای
مت. مریم‌نخودی
germander

vestiture,
indumentum

[علوم گیاهی] سطحی پوشیده از انواع کرک‌هایی با طول و استحکام و شکل و تراکم و رنگ‌های متفاوت

pubescent² کُرک‌دار
[علوم گیاهی] ویژگی هر سطح پوشیده از کرک

کَلپُورَةُ پُر‌آذین
Teucrium polium,
felty germander

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای کَلپوره به شکل گیاهی بوته‌ای با ساقه‌های به طول ۱۰ تا ۴۰ سانتی‌متر دارای کرک‌های پنبه‌ای-نمدی سفید و خاکستری با کرک‌های پیچ‌خورده و برگ‌های مستطیلی یا واژتخم‌مرغی باریک یا خطی و با گل‌های سفید به صورت مجموعه در انتهای شاخه‌ها

کُشنده‌های متعادل
balanced lethals,
balanced lethal system

[ژن‌شناسی] سویه‌های ژنی ناجورزاگ برای دو یا چند ژن نهفته کُشنده و غیردیگرهای

reniform, کلیوی‌شکل
kidney-shaped

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل کلیه با پهنایی بیش از طول در گیاهان

Remipedia کفچه‌پاویسان

[← جانورشناسی] رده‌ای از سخت‌پوست‌وندان که سینه و شکم آنها دارای ۲۵ تا ۳۸ قطعه است؛ این جانوران ضمائم حرکتی زوج دوشاخه و مشابه دارند و برخی خصوصیات آنها اجدادی است

benthos کفزی

[← جانورشناسی] موجودی آبی که در داخل یا بر بستر اقیانوس‌ها زندگی می‌کند

کم‌ریخت^۱ ← جهش کم‌ریخت

کم‌ریخت^۲ ← دگره کم‌ریخت

Teucrium کَلپوره

کُنار ← عَناب کُنار

نخستین گره شکمی (abdominal ganglia) است؛ این جانوران چهار جفت پای شکمی (ventral foot) دارند که به چنگال یا پنجه ختم می‌شود و بدنشان بندهای سطحی و پوستک غیرکیتینی دارد

کنارگرا pleurotropic

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که جهت سفت آن به سمت لبه برچه است

کنارگرای پشتی

pleurotropic-dorsal

[علوم گیاهی] ویژگی تخمک کنارگرایی که نقش بند آن در بالا قرار دارد

کنگره‌ای crenate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌گی که حاشیه آن دارای دالبرهای یکنواخت و گرد باشد

کنارگرای شکمی

pleurotropic-ventral

[علوم گیاهی] ویژگی تخمک کنارگرایی که نقش بند آن در پایین قرار دارد

کوته‌ریش hirtellous

[علوم گیاهی] ویژگی کرک‌پوشی با کرک‌های ریز و تاحدودی محکم

کوکل ← مریم‌گلی کوکل

کُندروتباران Tardigrada

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با گونه‌های خُرَدچنه و با طول کمتر از نیم میلی‌متر که ویژگی آنها اتصال لپ‌های پیشامغز به

کیسه هوا pneumatocyst

[جانورشناسی] شناوری پُر از هوا در برخی از انواع جلبک‌های پُرسلولی

گ

cymule [علوم گیاهی] نوعی گرزن دوسویه کوچک	گردآلود pulverulent, pulveraceous [علوم گیاهی] ویژگی بخشی در گیاهان که با ذراتی شبیه به گرد پوشیده شده باشد
گرزن کژدمی scorpioid cyme, cincinnus [علوم گیاهی] گل آذینی محدود که انشعابات آن در جهت‌های متناوب هر محور به صورت متوالی باز می‌شوند و ظاهری زانودار یا زیگزاکی دارند	گرزن cyme [علوم گیاهی] هر نوع گل آذین محدود
گرزن مارپیچی helicoid cyme, bostryx [علوم گیاهی] نوعی گرزن یک‌سویه که در آن انشعابات فقط در یک جهت هر محور به صورت متوالی باز می‌شوند و حداقل در مراحل اولیه تکوین ظاهری مارپیچی دارند	گرزن دوسویه dichasium, dichasial cyme [علوم گیاهی] گل آذینی محدود که در امتداد دو محور رشد می‌کند و یک یا چند جفت محور جانبی متقابل تشکیل می‌دهد گرزن دوسویه‌ای dichasial [علوم گیاهی] مربوط یا شبیه به گرزن دوسویه

[+ گیاهان دارویی] گونه‌ای گز به شکل گیاهی درختی به بلندی حداکثر ۱۲ متر و بی‌کرک با غده و برگ‌های غلافی و گل‌آذین خوشه‌ای به طول ۲ تا ۷ سانتی‌متر و پهنای ۴ تا ۷ میلی‌متر و ۵ تا ۷ پرچم و ۵ گلبرگ زودآفت و به رنگ صورتی یا صورتی مایل به سفید

pungent

گزنده

[علوم گیاهی] ویژگی اندامی از گیاهان که به تدریج به نوکی تیز و سخت منتهی می‌شود

Cnidaria

گزنده‌تباران

[+ جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران دارای تقارن شعاعی ساده که اندامک‌های نیش‌زننده‌ای به نام نخ‌کیسه (nematocyst) دارند؛ دولایه‌ای هستند و روپوست و شکم‌پوست (gastroderm) آنها را ماده‌ای به نام میان‌چسب (mesogloea) از هم جدا می‌کند

Lamium,
deadnettle

گزنه سفید

[+ گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهانی یک‌ساله یا چندساله با برگ‌هایی تخم‌مرغی یا کلیه‌ای با حاشیه دنداندار و چرخه‌های گل متراکم یا کم‌وبیش دور از هم و

cymose

گرزنی

[علوم گیاهی] مربوط یا شبیه به گرز

monochasium

گرزن یک‌سویه

[علوم گیاهی] گل‌آذینی محدود که فقط در امتداد یک محور تکوین می‌یابد

monochasial

گرزن یک‌سویه‌ای

[علوم گیاهی] مربوط یا شبیه به گرز

یک‌سویه

clavate

گرزی

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با عناصر چماق‌شکل که به هر جزء آن گرز (clava) گفته می‌شود

گرماسنجی پویشی تفاضلی

differential scanning
calorimetry, DSC

[+ پروتگان‌شناسی] روشی برای تخمین پایداری پروتئین‌های محلول از طریق مقایسه دو حالت متفاوت آنها

گروه تکمیل‌سازی

complementation group

[ژن‌شناسی] جهش‌یافته‌هایی که در یک کارایه قرار دارند

Tamarix aphylla

گز شاهی

کرک‌های سفید مایل به زرد و
دُم‌برگ‌های بلند و تخم‌مرغی- دایره‌ای
یا بیضوی و جام گل زرد با لکه‌های
متماثل به قهوه‌ای به طول ۱۸ تا ۲۶
میلی‌متر

گزنه سفید ساقه‌آغوش

Lamium amplexicaule,
henbit deadnettle,
greater henbit

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای گزنه سفید به
شکل گیاه یک‌ساله یا دوساله به ارتفاع
۴ تا ۳۰ سانتی‌متر و با ساقه‌های
پر شمار و خیزان و کم‌بیش منشعب
در قاعده و با برگ‌های دایره‌ای یا
کلیوی-گرد با دندانه‌های گرد یا
شکافته و برگ‌های گل‌آذینی
ساقه‌آغوش و جام گل ارغوانی یا
صورتی

گسترده‌شورتاب euryhaline

[← جانورشناسی] ویژگی موجودی که
نوسان‌های وسیع شوری را تحمل
می‌کند

گلابی‌شکل pyriform

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در
گیاهان که حاشیه‌های آن از نمای
روبه‌رو حول محور تقارن عمودی، در
یک‌سوم انتهایی، در جهت افقی
تورفتگی داشته باشد

گل‌های ارغوانی یا بنفش یا صورتی یا
کرم یا سفید یا زرد و لبه‌زبرین
خمیده کامل یا دوشاخه و لبه‌زبرین
سه‌لپی با لپ‌های کناری معمولاً
تحلیل‌رفته و کوچک و لپ میانی بسیار
بزرگ‌تر و اغلب با نقش‌های رنگی
مشخص

گزنه سفید رسمی

Lamium album,
white deadnettle,
white nettle

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای گزنه سفید به
شکل گیاهی چندساله با
زمین‌ساقه‌های خزنده به ارتفاع ۳۰ تا
۱۴۰ سانتی‌متر با ساقه‌افراشته و
ساده یا با انشعابات پراکنده و
برگ‌های تخم‌مرغی یا قلبی‌شکل و
دُم‌برگ‌دار و با گل‌های پر شمار و
تقریباً بی‌دُمگل و چرخه‌های گل با
فاصله نسبت به یکدیگر و گل‌های
سفید یا کرم

گزنه سفید زردگل

Lamium galeobdolon,
Galeobdolon luteum,
yellow archangel

[← گیاهان دارویی] گونه‌ای گزنه سفید به
شکل گیاه چندساله با ساقه‌های
زیرزمینی و ساقه‌هوایی راست به
ارتفاع ۱۵ تا ۴۵ سانتی‌متر و با

[ع جانورشناسی] رده‌ای از گزنده‌تباران که تنها دارای کیسه‌واره و فاقد چترواره هستند؛ به صورت منفرد یا پُرگنه زندگی می‌کنند و حفره گوارشی-رگی آنها دارای شش یا هشت تیغه حاوی گزنده‌کیسه (cnidocyst) است

گل ساقه‌ای cauliflorous
[علوم گیاهی] ویژگی گل آذینی که مستقیماً بر روی تنه چوبی درخت می‌روید

گل ستاک scape
[علوم گیاهی] دُمگل آذینی برهنه که معمولاً از طوقه قاعده‌ای برگ‌های رویشی برمی‌خیزد

گل ستاکی scapose
[علوم گیاهی] ویژگی گل آذینی با یک یا چند گل بر روی گل‌ستاک یا دُمگل آذینی بی‌برگ که معمولاً از یک طوقه قاعده‌ای برمی‌خیزد

گل نگاره floral diagram
[علوم گیاهی] نمای مقطع عرضی اجزای گل در مرحله غنچه که ارتباط نسبی اجزای گل‌پوش و نافه و مادگی را نشان می‌دهد و مواردی مانند موقعیت پرچم‌ها و تمکن و گل‌پوش و کاسه یا پوش آذین جام را مشخص می‌کند

گلبرگ‌دار petalous
[علوم گیاهی] ویژگی گل‌پوشی که دارای گلبرگ است

گل بُنه hypanthium, floral tube
[علوم گیاهی] ساختاری فنجان‌مانند یا لوله‌ای در پیرامون یا بر روی تخمدان که از لبه، حامل کاسبرگ‌ها و گلبرگ‌ها و پرچم‌ها است

گل بُنه‌ای hypanthodium
[علوم گیاهی] نوعی گل آذین حامل شمار فراوانی گل واقع در یک نهج مرکب کوزه یا درون‌پیچ

گل پوش‌دار chlamydeous
[علوم گیاهی] ویژگی گلی که دارای گل‌پوش است

گل دهان‌تباران Phoronida
[ع جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با ظاهری نعل‌شکل و جنه‌ای کوچک که غالباً بر روی بستر و در زیر آب‌های کم‌عمق ساحلی دریا‌های معتدل در لوله‌ای کیتینی که خود ترشح می‌کنند، زندگی می‌کنند؛ طول آنها از چند میلی‌متر تا ۳۰ سانتی‌متر است

گل‌زیوه‌ویسان Anthozoa, Actinozoa

گنجینه فامیر yac library

[دانشاسی] مجموعه‌ای از دینای ژنگانی
یک اندامگان که به صورت تصادفی
همسانه‌سازی شده و وارد ناقل
فام‌واره مخمیری شده است

[علوم گیاهی] ویژگی قاعده برگی دارای
حاشیه‌های تقریباً راست که با
هم زاویه تقاطع ۴۵ تا ۹۰ درجه
می‌سازند

گیاهان دارویی

medicinal plants

[گیاهان دارویی] گیاهانی که ویژگی‌های
درمانی و کاربرد دارویی دارند

گیاه گلدان ← نهان‌دانه

گیره پردازندگی

processivity clamp

[دانشاسی] پروتئین حلقوی شکلی که به
دور دینای دورشته‌ای حلقه می‌زند و
با اتصال به دیناسپاراز پردازندگی را
افزایش می‌دهد

گیره‌وندان Chelicerata

[جانورشناسی] زیرشاخه‌ای از
بندپاتباران که بدنشان از دو قسمت
سرسینه و شکم تشکیل شده است؛
این جانوران فاقد شاخک (antenna)
هستند و شش جفت زائده سرسینه‌ای
دارند که شامل یک جفت گیره
(chelicerates) و یک جفت پای
آرواره‌ای (maxilliped) و چهار جفت
پای حرکتی (walking leg) است

گوشک‌دار auriculate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در
گیاهان که یک جفت زائده کوچک
گوش‌مانند و بدون زاویه تند در قاعده
داشته باشد

گوشوارک stipel

[علوم گیاهی] هر لنگه از دو لنگه ساختار
برگ‌مانند در دو سوی دُمبرگچه که به
شکل خار یا غده است

گوشواره stipule

[علوم گیاهی] هر لنگه از دو لنگه ساختار
برگ‌مانند در دو سوی دُمبرگ که به
شکل خار یا غده است

گوشواره غلافی ocrea, ochreate

[علوم گیاهی] ساختار غضروفی و
غلاف‌مانندی که در بالای گره برخی از
اعضای علف‌هفت‌بندیان ایجاد می‌شود و
نوعی گوشواره تغییر یافته است

کُوه‌ای cuneate

ل

Chilopoda	لَب‌پاویسان	foveate	لان‌دار
[← جانورشناسی] رده‌ای از بیورپاوندان که گوشت‌خوارند و ضمام سر آنها شبیه به ضمام سر حشرات است؛ این جانوران یک جفت شاخک و یک جفت آرواره بالا و یک یا دو جفت آرواره پایین دارند؛ تعداد بندهای آنها به ۱۷۷ بند می‌رسد و هر بند، به‌جز بند بعد از سر و دو بند آخر بدن، دارای یک جفت پای مفصلی است و ضمام بند اول به چنگال‌های سمی تغییر یافته است		[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با فرورفتگی‌ها یا گوده‌های کوچک	
centipedes	م. صدپاویسان	areole ²	لانک
		[علوم گیاهی] فضا یا شکافی کوچک در بافت یا بخشی از اندام‌های گیاهان یا حشرات	
craspedodromous, simpledromous	لبه‌رو	foveolate	لانک‌دار
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی شانهای دارای رگبرگ‌های دومین که به حاشیه ختم می‌شوند		[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با گوده‌های خیلی کوچک	
		favosus, honeycombed	لانه‌زنبوری
		[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با فرورفتگی‌های منظم گوشه‌دار	

لپ‌دار

lobed

[علم گیاهی] ویژگی برگ‌ها با حاشیه‌ای مرکب از لپ‌های گرد و فرورفتگی‌هایی که حداکثر تا یک‌دوم نیمه سطح امتداد داشته باشد

لکه‌برگ

blot

[ژن‌شناسی] غشایی نایلونی یا نیتروسلولوژی که در لکه‌گذاری، رِنا یا رِنا یا پروتئین از ژل بر روی آن منتقل می‌شود

لکه‌گذاری

blotting,
blot transfer

[پروتئین، ژن] هر یک از روش‌های انتقال مولکول‌های پروتئین رِنا یا رِنا از ژل الکتروکوپی به یک غشای نازک

لکه‌گذاری خلئی

vacuum blotting

[ژن‌شناسی] روشی در لکه‌گذاری که در آن انتقال مولکول‌ها با استفاده از خلأ نسبی صورت می‌گیرد

لکه‌گذاری شیاری

slot blot

[پروتئین، ژن] گونه‌ای لکه‌گذاری نقطه‌ای که در آن به واسطه شیارهای ایجادشده در قالب ساخته‌شده از ورق اکریلیکی (plexiglass) و تحت خلئی مختصر، رِنا یا واسرشته و ناپرتوزا بر روی صافی سلولوزی یا بسترهای دیگر قرار می‌گیرد

لکه‌گذاری مویینه‌ای

capillary blotting

[پروتئین، ژن] روشی در لکه‌گذاری که در آن انتقال مولکول‌ها با استفاده از خاصیت مویینیکی صورت می‌گیرد

لکه‌گذاری نقطه‌ای

dot blot,
spot blot

[پروتئین، ژن] روشی در لکه‌گذاری که در آن مقدار مشخصی از رِناهای همسانه‌سازی‌شده به صورت نقطه‌هایی با قطر مشخص بر روی یک صافی نیتروسلولوژی گذاشته می‌شود و سپس صافی مزبور با کاوندی پرتوزا دورگه‌سازی می‌شود

لوزی‌وار

rhomboid

[علم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی در گیاهان به شکل چهارضلعی با چرخش ۴۵ درجه

لیپوآلایی

lipofection

[ژن‌شناسی] وارد کردن نوکلئیک‌اسید به داخل یاخته‌ها به کمک چربی/لیپید مت. ژن‌رسانی لیپوژن‌یاری

liposome-mediated gene
transfer

ژن‌رسانی حبابکیار

vesicle-mediated gene
transfer

لیپوپروتگان شناسی

lipoproteomics

[← پروتگان شناسی] مجموعه فنون مربوط

به شناسایی و تشخیص حبه های

پروتئین و برهم کنش آنها با لیپیدها و

جهش هایی که در بیان ژن های نهفته

رخ می دهد

لیپیدگان

lipidome

[← پروتگان شناسی] مجموعه لیپیدهای یک

سامانه زیستی در زمان و شرایط

مشخص

lipidomics لیپیدگان شناسی

[← پروتگان شناسی] مجموعه فنون مربوط

به مطالعه لیپیدگان

hesperidiform لیموسنگی شکل

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به

شکل لیمو در گیاهان که دو سر آن

شبیه به پستانک باشد

م

جانوران دارای دستگاه گوارش
نعل شکل هستند که مخرج آنها در
سطح پشتی پیشین قرار می‌گیرد و
دستگاه عصبی آنها شامل مغز و
اندام‌های حسی است

ماهی‌دروایان ichthyoplankton

[← جانورشناسی] تخم و کرمینه شناور
ماهی که زندگی دروایی دارد

ماهی ژرفازی deep-sea fish

[← جانورشناسی] نوعی ماهی که در
ژرف دریا زندگی می‌کند، اما برای
تغذیه به تولیدات ناحیه پُر نور
(photic zone) متکی است

ماهی کف‌زی benthic fish

[← جانورشناسی] نوعی ماهی که در کف
یا نزدیک کف دریا زندگی می‌کند

مارپیچ آلفا alphahelix, α helix

[← پروتئکان‌شناسی] یکی از انواع ساختار
دوم پروتئین‌ها که شکلی مارپیچی دارد

ماردُم‌تباران Echiura, Echiurida

[← جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله
جانوران با بدنی استوانه‌ای و
سوسیس‌مانند که قسمت جلویی آن
ماهیچه‌ای و خرطوم‌مانند و برخلاف
ماشوره‌تباران ثابت است

ماشوره‌تباران Sipunculida, Sipuncula

[← جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله
جانوران با ظاهری کرم‌شکل و بدنی
استوانه‌ای و فاقد بند که دهانشان با
تعدادی شاخک (tentacle) احاطه شده
است که بخشی از حلق مکتده
(protrusible introvert) هستند؛ این

اصلی، که در پیکربندی آنها شیارهای
طولی وجود دارد

محتوای ژنی gene content

[ژن‌شناسی] تعداد ژن‌های موجود در هر
ژنگان یا فام‌تن

محدودشورتاب stenohaline, stenohalic

[+ جانورشناسی] ویژگی موجودی که فقط
نوسان‌های اندک شوری را تحمل
می‌کند

محصول نهایی گیاه دارویی finished herbal product

[+ گیاهان دارویی] محصول آماده مصرفی
که از یک یا ترکیبی از چند گیاه تهیه
شده است

محور برگ rachis¹

[علوم گیاهی] محور اصلی در برگ مرکب
شانه‌ای

محور برگچه rachilla¹

[علوم گیاهی] محور جانبی یا دومین یک
برگ مرکب دوبار شانه‌ای

محور سنبلیچه rachilla²

[علوم گیاهی] محور مرکزی سنبلیچه
گندمیان یا جگنیان

متقابل opposite

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی با دو
برگ یا ساختاری دیگر در هر گره که
در دو طرف ساقه یا محور مرکزی
قرار دارند

متقابل ضربدری decussate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی متقابل که
در آن برگ‌ها یا ساختارهای متقابل با
جفت پیشین زاویه ۹۰ درجه دارند

متقابل ناضربدری nondecussate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی متقابل که
در آن هر جفت از برگ‌ها یا
ساختارهای متقابل با جفت پیشین
زاویه ۹۰ درجه ندارند

متناوب alternate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی که در هر
گره یک برگ یا ساختار دیگر دارد

متناوب دوردیفه distichous

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌آذینی متناوب
که در آن نقاط اتصال واقع در دو
ردیف یا رده عمودی است

مجرا دار canaliculate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش‌هایی از
گیاهان، عمدتاً دُم‌برگ یا رگ‌برگ‌های

- محور سو** adaxial
[علوم گیاهی] ویژگی نزدیک‌ترین سطح نسبت به محور یا ویژگی سطح بالاتر یا داخلی‌تر هر اندام نسبت به محور
مت. شکمی ventral
- محور گل‌آذین** rachis²
[علوم گیاهی] محور مرکزی و اصلی درون یک گل‌آذین
- محوری** axile
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت‌ها به صورت ستونی در یک تخمدان مرکب دیواره‌دار قرار دارند
- محوری رأسی** apical-axile
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن دو یا چند جفت در بالای یک تخمدان دیواره‌دار قرار دارند
- مخملی** velutinous, velvety, soft
[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش با کرک‌هایی شبیه به مخمل
- مدام‌دروایان** holoplankton
[جانورشناسی] اندامگان‌هایی که در دریاها و آب‌های شیرین زندگی می‌کنند و در تمام چرخه عمر خود زندگی دروایی دارند
- مرکز میان** ← فام‌تن مرکز میان
central مرکزی
[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه که در مرکز یا نزدیک به آن یا در صفحه مرکزی یک ساختار قرار دارد
- مرکزی - آزاد** free-central
[علوم گیاهی] ویژگی تمکنی که در آن جفت به صورت ستونی در یک تخمدان مرکب بی‌دیواره قرار دارد
- مَرموک** ← مَرمِگی مَرموک
مَرو ← مَرمِگی مَروی
- مریم‌گلی^۱** *Salvia, sage*
[گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان علفی چندساله و به‌ندرت دو یا یک‌ساله نیمه‌چوبی یا چوبی با ساقه‌های راست یا خوابیده و پوشیده از کرک‌های ساده و غده‌ای یا بی‌کرک و با برگ‌های ساده یا مرکب و گل‌آذین گریز و کاسه گل استکانی یا لوله‌ای یا قیفی؛ جام گل آن به رنگ‌های سفید یا زرد یا آبی یا ارغوانی یا صورتی یا قرمز، لوله جام گل راست یا در بخشی بادکرده و کیسه‌مانند، با دو پرچم و کیسه‌های بساک آن از طریق رابط به هم پیوسته‌اند و فندقچه‌های بیضوی و تقریباً کروی و بی‌کرک دارند

متر و برگ‌های تخم‌مرغی پهن یا کم‌وبیش دایره‌ای به طول ۸ تا ۱۷ و به عرض ۷ تا ۱۳ سانتی‌متر و دارای بافت ضخیم و چرم‌مانند و با گل‌آذین بزرگ و خوشه‌ای مرکب و جام گل سفید یا زرد کم‌رنگ و کاسه گل قیفی‌شکل
مت. کوکل

مریم‌گلی قرموی

Salvia sclarea

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاه علفی چندساله معطر به ارتفاع ۲۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر با ساقه راست و ساده و با برگ‌های قاعده‌ای و ساقه به طول ۵ تا ۳۲ و به عرض ۵ تا ۲۲ سانتی‌متر و تخم‌مرغی یا تخم‌مرغی-مستطیلی و با جام گل صورتی یا یاسمنی و مایل به سفید و برگ‌های غشایی به رنگ‌های صورتی سفید با حاشیه سبزرنگ
مت. قرموی
clary sage

مریم‌گلی قروی

Salvia macrosiphon

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاه علفی چندساله بسیار معطر به طول ۳۰ تا ۵۰ سانتی‌متر با ساقه‌های پرشمار و راست و پوشیده از کرک‌های فراوان ساده و غده‌دار و جام گل سفید به طول ۲/۵ تا ۳ سانتی‌متر
مت. قروی

مریم‌گلی^۲ ← مریم‌گلی دارویی

مریم‌گلی دارویی

Salvia officinalis,
garden sage

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاه بوته‌ای به ارتفاع ۲۵ تا ۵۰ سانتی‌متر با ساقه‌های راست و منشعب و پوشیده از کرک‌های کوتاه پیچ‌خورده و برگ‌های مستطیلی تقریباً نوک‌گرد یا نوک‌تیز و گرد یا باریک در قاعده و با بافتی چین‌وچروک‌دار و ضخیم و پوشیده از کرک‌های چندخانه‌ای متراکم و جام گل بنفش
مت. مریم‌گلی^۲
common sage

مریم‌گلی عقربان

Salvia hydrangea

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاهی بوته‌ای به ارتفاع ۲۰ تا ۵۰ سانتی‌متر و با برگ‌های شانه‌ای دارای ۲ تا ۳ جفت برگچه که برگچه انتهایی خطی یا مستطیلی-بیضوی با حاشیه صاف است و کاسه گل استکانی ارغوانی به طول ۱۲ تا ۱۵ میلی‌متر و با جام گل صورتی یا بنفش به طول حدود ۲۲ میلی‌متر
مت. عقربان

مریم‌گلی کوکل

Salvia hypoleuca

[ع گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاه علفی چندساله به ارتفاع حداکثر ۱/۵

مریم‌گلی نوروژک

Salvia leriifolia

[ع. گیاهان دارویی] گونه‌ای مریم‌گلی به شکل گیاه علفی چندساله با بن چوبی و ساقه‌های فراوان و پوشیده از کرک‌های نمدی-پنبه‌ای و برگ‌های قاعده‌ای با حاشیه صاف یا دارای دندان‌های نامنظم و جام گل آبی متمایل به سفید به طول ۳۰ تا ۳۵ میلی‌متر
م. نوروژک

مریم‌نخودی ← گلپوره

مژک‌دار

ciliolate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌های حاشیه‌ای پوشیده از مژه‌های ریز

مژه‌دار

ciliate

[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌های حاشیه‌ای با شرابه کرکی داشته باشد

مستطیلی

oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که گوشه‌های آن معمولاً گرد باشد

مستطیلی باریک

narrowly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که طول آن سه‌برابر عرض باشد

مستطیلی بس باریک

very narrowly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که طول آن شش‌برابر عرض باشد

مستطیلی بس پخشیده

very shallowly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که نسبت طول به عرض آن یک به دو باشد

مستطیلی بس پهن

very broadly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که نسبت طول به عرض آن یک به یک تا پنج به شش باشد

مستطیلی بس فروفشرده

very depressed oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که نسبت طول به عرض آن یک به شش باشد

مستطیلی پخشیده

shallowly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل مستطیل در گیاهان که نسبت طول به عرض آن دو به سه باشد

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی
شانه‌ای که در آن رگبرگ‌های دومین
پیش از رسیدن به حاشیه برگ به‌طور
مکرر منشعب می‌شوند و ساختاری
شبکه‌ای و متراکم تشکیل می‌دهند

معلق‌خوار suspension feeder

[جانورشناسی] نوعی آبرزی که از غذای
معلق در آب تغذیه می‌کند

مقابل کاسبرگی antisepalous

[علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که در
مقابل کاسبرگ‌ها یا لپ‌های کاسه گل
قرار دارند

مقابل گلبرگی antipetalous

[علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که در
مقابل گلبرگ‌ها یا لپ‌های جام گل قرار
دارند

مماس contiguous

[علوم گیاهی] ویژگی گیاهی که قطعات آن
با هم تماس دارند ولی الحاقی صورت
نگرفته است

منظم ← چندتقارنی

منقاری rostrate, beaked

[علوم گیاهی] ویژگی اندامی که دارای
زائده‌ای شبیه به منقار پرنده باشد

مستطیلی پهن broadly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به
شکل مستطیل در گیاهان که نسبت
طول به عرض آن شش به پنج تا یک
به یک باشد

مستطیلی خطی

linearly oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به
شکل مستطیل در گیاهان که طول آن
دوازده برابر عرض باشد

مستطیلی عرضی

transverse oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به
شکل مستطیل در گیاهان که نسبت
طول به عرض آن یک به دوازده باشد

مستطیلی فروفشده

depressed oblong

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به
شکل مستطیل در گیاهان که نسبت
طول به عرض آن یک به سه باشد

مشبک reticulate, netted

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی که
در آن رگبرگ‌های فرعی انتهایی
طرحی شبکه‌ای تشکیل می‌دهند

مشبک‌رو reticulodromous

مژه‌دار شامل میله‌واره (rhabdites) و یاخته‌های ترشح‌کننده؛ دهان این جانوران معمولاً در سطح شکم و در مواردی نزدیک به مرکز بدن است	punctate, dotted, pitted [علوم گیاهی] ویژگی سطحی با نقاط پراکنده	منقوط
piliferous [علوم گیاهی] ویژگی رأس یا سطحی که پوشیده از مو باشد	comose [علوم گیاهی] ویژگی کرک‌پوشی با کرک‌های رأسی دسته‌ای	منگوله‌دار
setose, bristly [علوم گیاهی] ویژگی سطحی پوشیده از زبرکرک	herbal materials [گیاهان دارویی] مواد پایه برای تولید محصول نهایی گیاهان دارویی که از طریق استخراج یا جداسازی یا تصفیه یا تغلیظ یا دیگر فرایندهای زیستی یا فیزیکی به دست می‌آیند	مواد گیاهی
position ² [علوم گیاهی] نحوه قرارگیری یک قطعه نسبت به قطعات ناهمسان	parallelodromous, parallel [علوم گیاهی] ویژگی نوعی رگ‌بندی دارای دو یا چند رگبرگ اولین یا دومین موازی که در رأس به هم می‌رسند	موازی‌رو
molecular farming, molecular pharming, molecular agriculture, biofarming [ژن‌شناسی] استفاده از گیاهان یا حیوانات تراژن برای تولید مواد موردنیاز در صنعت داروسازی	undulate, wavy, repand [علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ها با حاشیه‌ای که کمی به سمت داخل و خارج خم شده باشد	موج‌دار
Gastrotricha [جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران شامل جانوران ریز با طول کمتر از ۱ میلی‌متر و شکمی تخت و پوشیده از مژه‌های شکمی	Turbellaria [جانورشناسی] رده‌ای از پهن‌کرم‌تباران دارای بدن نرم و پهن با روپوست	موجک‌ویسان

میان چسب medifixed

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک که از وسط به سطح یک اندام چسبیده باشد

میان زیوه تباران Mesozoa

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوری شامل جانوران کوچک و مژه‌دار و کرمی‌شکل با سازمان‌بندی بسیار ساده که اغلب از تعدادی یاخته تشکیل شده‌اند که به صورت ابتدایی در ساختار دولایه‌ای خاصی قرار دارند

میان کاسبرگی alternisepalous

[علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که بین کاسبرگ‌ها یا لپ‌های کاسه گل قرار دارند

میان گلبرگی alternipetalous

[علوم گیاهی] ویژگی پرچم‌هایی که بین گلبرگ‌ها یا لپ‌های جام قرار دارند

میان نوار interband

[ژن‌شناسی] هر یک از نواحی بین نوارهای فام‌تن پسرشته

میل چمچه spadix

[علوم گیاهی] سنبله‌ای با محور مرکزی گوشتی یا ضخیم نوعاً با گل‌های فشرده

مهندسی پادتن**antibody engineering**

[پروتئان‌شناسی] دستکاری پادتن‌های تک‌دودمانی بیگانه تولیدشده در یاخته‌های جانوری با هدف استفاده درمانی در انسان

مهندسی پروتئین**protein engineering**

[پروتئان‌شناسی] بهبود کیفیت خواص فیزیکی و شیمیایی یک پروتئین طبیعی برای استفاده از آن در فرایندهای زیست‌فناورانه

میان پار**centromere**

[ژن‌شناسی] ناحیه‌ای از فام‌تن که رشته‌های دوک در طی تقسیم یاخته‌ای به آن متصل می‌شوند

میان پار پخشیده**diffuse centromere**

[ژن‌شناسی] میان‌پاری با ساختار منتشر در طول فام‌تن

میان‌تئین intein, protein intron,**internal protein sequence,****intervening protein****sequence, IVPS,****intervening sequence, IVS**

[ژن‌شناسی] هر توالی آمینواسید پروتئین پیش‌ساز که در حین پیرایش پروتئین حذف می‌شود

ن

ناتراژنه ← اندامگان ناتراژنه

[ژن‌شناسی] مربوط به موجود ناجورتخم
مت. ناجورتخم^۲

ناجورپار anisomeric
[علوم گیاهی] ویژگی چرخه‌های متفاوتی
که پارگان همسان ندارند

ناجورزاگی heterozygosis,
heterozygosity

[ژن‌شناسی] برخورداری از بگره‌های
نامشابه در یک یا چند جایگاه از
قطعات فام‌تنی هم‌ساخت
مت. ناجورتخمی

ناجورتخم^۱ ← ناجورزاگ^۱

ناجورتخم^۲ ← ناجورزاگ^۲

ناجورسوگرا heterotropous
[علوم گیاهی] تخمکی که جهت آن متغیر
است

ناجورتخمی ← ناجورزاگی

ناخن‌دارتباران Onychophora

[جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران که
صفات حلقوی‌تباران و بندپاتباران را
مشترکاً دارا هستند و احتمالاً بین این
دو شاخه پیوند تکاملی برقرار می‌کنند؛

ناجورزاگ^۱ heterozygote

[ژن‌شناسی] موجودی دارای یک جفت
بگره متفاوت برای بروز یک صفت
مت. ناجورتخم^۱

ناجورزاگ^۲ heterozygous

نامتقارن asymmetric

[علوم گیاهی] ویژگی گلی که فاقد صفحه تقارن است

ناممحور سو abaxial

[علوم گیاهی] ویژگی دورترین سطح نسبت به محور یا ویژگی سطح پایین‌تر یا خارجی‌تر هر اندام نسبت به محور

dorsal مت. پشتی

ناممنظم ← تک‌تقارنی

ناوپاویسان Scaphopoda

[جانورشناسی] رده‌ای از نرم‌تن‌تباران که بدن آنها در یک قطعه لاکه (shell) لوله‌ای مخروطی قرار دارد که هر دو سر آن باز است و دهان آنها دارای سوهانک (radula) و شاخک‌های منقبض‌شونده است

ناهولاد aneuploid

[ژن‌شناسی] ۱. اندامگان یا یاخته‌ای که یک یا چند فام‌تن کمتر یا بیشتر از تعداد معمول فام‌تن‌های گونه مربوط داشته باشد ۲. ویژگی اندامگان یا یاخته‌ای که یک یا چند فام‌تن کمتر یا بیشتر از تعداد معمول فام‌تن‌های گونه مربوط داشته باشد

این جانوران بدن استوانه‌ای و پوشیده از نوارهایی از دکه‌های (tubercle) فلس‌پوش و ۱۴ تا ۴۳ جفت پا دارند؛ دهان آنها در بخش شکمی است و در طرفین آن فک‌های چنگال‌مانند و پرزهای دهانی (papillae) قرار دارد

ناسازنمای ارزش ثابت

← ناسازنمای ارزش سی

ناسازنمای ارزش سی

C value paradox

[ژن‌شناسی] اختلاف بین ارزش ثابت یک اندامگان و پیچیدگی تکاملی آن
مت. ناسازنمای ارزش ثابت

ناف hilum

[علوم گیاهی] علامت یا نقشی بر روی دانه که بر اثر جدا شدن آن از جفت باقی می‌ماند

ناقل دام‌اندازی بیانه

exon trapping vector

[ژن‌شناسی] ناقلی دوکارکردی با قابلیت هم‌تاسازی که در روش‌های آزمایشگاهی دام‌اندازی به کار می‌رود

نامتعادلی پیوستگی‌زاد

← فراپیوستگی

[علوم گیاهی] ویژگی سطحی با ظاهر یا تزئیناتی شبیه به نردبان

نرمادگی hermaphroditism

[ژنشناسی] وضعیت طبیعی یا مرضی موجودات زنده‌ای که دارای هر دو اندام تناسلی نر و ماده هستند

نرماده hermaphrodite

[ژنشناسی] موجودی که به‌طور طبیعی هر دو اندام تناسلی نر و ماده را داراست و می‌تواند هم زامه و هم تخمک پدید آورد

نرماده‌ریخت gynandromorph, gynander

[ژنشناسی] وضعیت ژنی نادری که در آن پارچینی از بافت‌های نر و ماده در یک فرد وجود دارد

نرم‌تن‌تباران Mollusca, molluscs

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با ریخت‌شناسی بسیار متنوع که اعضای آن ساختار دهانی کیتینی به نام سوهانک (radula) دارند و تقارن دوطرفی و بندبند بودن بدنشان به‌طور کامل یا تقریباً از بین رفته است؛ بدن آنها دارای پوسته‌ای صدفی است که از ترشحات جُبه (mantle) به وجود آمده است

ناهولادی aneuploidy

[ژنشناسی] حالتی که در آن تعداد فام‌تن‌های اندامگان یا یاخته مضرب صحیحی از عدد پایه فام‌تنی گونه مربوط نباشد

نخ‌ریخت‌تباران

Nematomorpha

[جانورشناسی] شاخه‌ای از جانوران کرم‌مانند بدون بند و موشکل و طویل و باریک با پوستک ضخیم که اغلب آنها دریازی و در مرحله بلوغ آزادزی (free-living) و در مرحله کرمینه انگل بندپاتباران هستند

نخ‌سان‌تباران Nematoda, Nemata

[جانورشناسی] یکی از بزرگ‌ترین شاخه‌های جانوران که گونه‌های آن کرم‌هایی لوله‌شکل و انعطاف‌پذیر و فاقد بند و مژه یا تاژک است و پوستک غیرزنده دارند

نخی‌شکل filiform, thread-like, filamentous

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی بلند و نازک و معمولاً انعطاف‌پذیر در گیاهان

نردبانی scalariform

نسل فرزندی اول

first filial generation

[ژن‌شناسی] زادگان حاصل از اولین تلاقی آزمونی در گیاهان یا حیوانات
اخت. ف^۱ f¹

نسل فرزندی دوم

second filial generation

[ژن‌شناسی] زادگان حاصل از خودگشنی نسل فرزندی اول در گیاهان یا حیوانات
اخت. ف^۲ f²

نشان روجایه epitope tag

[پروتئان‌شناسی] توالی نوکلئوتیدی کوتاهی که یک حبه روجایی پادگن را رمزگذاری می‌کند

نشان‌گذاری روجایه

epitope tagging

[پروتئان‌شناسی] فنی برای شناسایی و تفکیک و خالص‌سازی و مشخص کردن پروتئین‌های خاص

نشانه‌گر انتخاب‌پذیر

selectable marker,

selectable marker gene

[ژن‌شناسی] هر ژنی که حضور آن در یاخته میزبان امکان جداسازی آن یاخته را از دیگر یاخته‌ها در محیط کشت انتخابی فراهم می‌کند

نرم‌زره‌ویسان Malacostraca

[جانورشناسی] بزرگ‌ترین رده سخت‌پوست‌وندان که گونه‌های آن از لحاظ شکل ظاهری در بین رده‌های جانوری بیشترین تنوع را دارد؛ در قسمت پیشین بدن آنها سرسینه قرار دارد؛ سینه آنها هشت‌قسمتی و سرشان دارای سه پای آرواره‌ای (maxilliped) است؛ شکم آنها ۶ تا ۷ قسمت دارد که فرینه (telson) را نیز شامل می‌شود

نرم‌مو pilose

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های نرم تاب‌دار عمود بر سطح

نرینه‌ای‌تباران Priapulida

[جانورشناسی] شاخه‌ای از سلسله جانوران با بدن استوانه‌ای که طول آنها معمولاً بین ۱۲ تا ۱۵ سانتی‌متر است، اما در برخی گونه‌ها به ۳۹ سانتی‌متر هم می‌رسد؛ این جانوران غالباً حفار و صیاد هستند و از نرم‌تنان تغذیه می‌کنند و به‌طور عمودی در کف لجن قرار می‌گیرند

نسل فرزندی filial generation

[ژن‌شناسی] هر یک از نسل‌های پس از نسل والدینی

نظریه درون همزیستی

endosymbiotic theory,
endosymbiont theory

[ژن شناسی] نظریه‌ای که براساس آن
هومست‌های فعلی از الحاق
پیش‌هسته‌ای‌ها و یاخته‌های
هسته‌داران اولیه منشأ گرفته‌اند

Mentha longifolia, نعناپونه
Mentha spicata var.
longifolia, *Mentha sylvestris*

[گیاهان دارویی] گونه‌ای نعنا با ساقه‌های
چهارگوش و برگ‌های کرک‌دار، به
رنگ سبز نقره‌ای و دنداندار و ظاهر
غبارآلود و گل‌های آبی‌رنگ و مجتمع
در انتهای شاخه‌ها

مت. پونه horse mint

نعناجویباری

Mentha aquatica,
Mentha aquatica var. *persica*,
water mint

[گیاهان دارویی] گونه‌ای نعنا با ساقه‌های
رونده و ایستاده به ارتفاع ۲۰ تا ۹۰
سانتی‌متر و با پهنک تخم‌مرغی-
مستطیلی سه‌گوش یا دایره‌ای و
گل‌آذین کروی در انتهای ساقه‌ها یا
شاخه‌های کوتاه و گل‌های بتقش و
ارغوانی

Mentha pulegium, نعناخالواش
Pulegium vulgare

[گیاهان دارویی] گونه‌ای نعنا به شکل
خوابیده یا خیزان با ساقه‌های متعدد و
پوشیده از کرک‌های متراکم و
گسترده؛ پهنک برگ‌ها تخم‌مرغی،
به طول ۵ تا ۲۰ میلی‌متر و حاشیه
صاف یا کم‌وبیش دنداندار است و
گل‌آذین آن دارای چرخه‌های کروی و
گل‌های غالباً بتقش و به‌ندرت سفید
است که با فاصله از یکدیگر و پرشمار
در محور برگ‌ها و در طول ساقه قرار
گرفته‌اند

مت. خالواش pennyroyal

Mentha spicata, نعنادشتی
Mentha viridis,
Mentha sylvestris var. *viridis*,
spearmint

[گیاهان دارویی] گونه‌ای نعنا با ساقه‌های
راست و بی‌کرک یا تقریباً بی‌کرک و
سبزرنگ و برگ‌های بی‌دُمبرگ یا
دُمبرگ‌دار کوتاه و بی‌کرک و
تخم‌مرغی-مستطیلی یا مستطیلی-
سرنیزه‌ای که دندان‌های نوک‌تیز یا
اره‌ای و باریک‌نوک در حاشیه دارد؛ و
رگبرگ‌های کم‌وبیش شبکه‌ای و
محبوس و گل‌آذین آن سنبله و
استوانه‌ای و باریک و فشرده و
چرخه‌های گل آن از هم فاصله‌دار و
در انتها کم‌فاصله است

linkage map, نقشه پیوستگی
genetic map,
recombinational map,
segregation map

[ژن‌شناسی] یک نقشه فام‌تنی که
نشان‌دهنده جایگاه نسبی ژن‌ها یا
قطعات دناست

نقشه پیوستگی حلقوی
circular linkage map

[ژن‌شناسی] نقشه جایگاه ژن‌ها بر روی
ژنگان‌های حلقوی

نقشه تکمیل‌سازی
complementation map

[ژن‌شناسی] نمایش طرح‌وار الگوی
تکمیل‌سازی مجموعه‌ای از
جهش‌یافته‌ها که در یک قطعه کوتاه
فام‌تنی قرار دارند

نقشه توالی نشانمند
sequence-tagged site map

[ژن‌شناسی] نقشه فیزیکی ژنگان
براساس هم‌ردیف‌سازی توالی‌های
نشانمند

STS map / نقشه توان

نقشه توان

← نقشه توالی نشانمند

Mentha x piperita, نعنافللی
Mentha piperita var.
sylvestris, *Mentha nigricans*,
peppermint

[گیاهان دارویی] گونه‌ای نعنا با
زمین‌ساقه‌های افقی و خیزان در قاعده
و ساقه‌های منشعب و اغلب مایل به
قرمز، بی‌کرک یا با کرک‌های کوتاه
خارمانند در محل رگبرگ‌ها، و دارای
برگ‌های تخم‌مرغی یا سرنیزه‌ای با
غده‌های ترش‌خی بی‌پایک فراوان در
سطح زیرین و دندان‌های تیز نامنظم
در حاشیه و گرد در قاعده و باریک
در نوک؛ گل‌آذین آن در انتهای
شاخه‌ها و ساقه‌ها و با سنبله‌ای
سرساز و کوتاه و پهن و چرخه
زیرین از هم فاصله‌دار است؛ جام گل
آن سفید با لبه‌های صورتی یا یاسمنی
و پرچم‌ها کوتاه‌تر از جام گل است

نقش بند raphe

[علوم گیاهی] برآمدگی یا شیار بر روی
پوسته دانه که در محل جوش خوردن
دانه به بند ناف ایجاد می‌شود

نقشه برشی
restriction map, restriction site map

[ژن‌شناسی] نقشه فیزیکی قطعه‌ای از دنا
که محل و فاصله بین جایگاه‌های
برشی را نشان می‌دهد

نقشه چندتک‌ها

← نقشه چندشکلی‌های
تک‌نوکلئوتیدی

[ژن‌شناسی] نقشه دنا که بر پایه ترتیب
قطعات برشی یا توالی نوکلئوتیدها
تهیه شده است

نقشه‌نگاری در تراشه

← نقشه‌نگاری درون‌تراشه‌ای

نقشه چندشکلی‌های
تک‌نوکلئوتیدی

single nucleotide
polymorphism map

[ژن‌شناسی] آرایه خطی از جایگاه‌های
چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی در طول یک
دنا، خاص

مت. نقشه چندتک‌ها SNP map

نقشه‌نگاری درون‌تراشه‌ای
in silico mapping

[ژن‌شناسی] نقشه‌نگاری مقایسه‌ای برای
تهیه نقشه ژنگانی یک ژنگان
تعیین‌توالی‌نشده، با استفاده از
توالی‌های ژنگانی موجود در
پایگاه‌های اطلاعاتی
مت. نقشه‌نگاری در تراشه

نقشه رواجیه epitope map

[← پروتئان‌شناسی] نمایش گرافیکی
ساختمان سه‌بعدی رواجیه

نقشه‌نگاری رواجیه

epitope mapping

[← پروتئان‌شناسی] فنی برای جایابی
رواجیه‌های یک پروتئین

نقشه فاماب BAC map,
genome fingerprint map

[ژن‌شناسی] ردیفی منظم از همسانه‌های
فاماب که نقشه فیزیکی ژنگان را
تشکیل می‌دهد

نقشه‌نگاری وِربست

contig mapping

[ژن‌شناسی] ۱. روشی برای تهیه نقشه
فیزیکی وِربست ۲. روشی برای تهیه
نقشه فیزیکی ژنگان که در آن ابتدا دنا
را به قطعات همپوشان تقسیم و سپس
آنها را همسانه‌سازی و توالی‌یابی
می‌کنند

مت. وِربست‌نگاری

نقشه فامیر yac map

[ژن‌شناسی] ردیفی منظم از همسانه‌های
فامیر که نقشه فیزیکی ژنگان را تشکیل
می‌دهد

نقشه فیزیکی physical map

[+ جانورشناسی] رده‌ای از پهن‌کرم‌تباران که نواری شکل و فاقد اندام گوارشی که انگل لوله گوارشی مهره‌داران هستند و برای چسبیدن به لوله گوارش میزبان از کماره (scolex) باندکش‌دار استفاده می‌کنند

نو ترکیبی هم ساخت

homologous recombination,
HR, legitimate recombination

[ژن‌شناسی] مبادله یا جانشینی ژن در نتیجه چلیپایی شدن یا تبدیل ژن

نوروزک ← مریم‌گلی نوروزک

نوریخت^۱ ← جهش نوریخت

نوریخت^۲ ← برگه نوریخت

نوک ← رأس

نوک‌کُند

obtuse

[علوم گیاهی] ویژگی حاشیه‌های رأسی یا قاعده‌ای تقریباً راست با زاویه تقاطع بیش از ۹۰ درجه

نوک منقارکی

mucronulate

[علوم گیاهی] ویژگی زائده رأسی سفت و راستی که نسبت طول و عرض آن مساوی یا کوچک‌تر از یک باشد

نقشه واریسی check point

[ژن‌شناسی] نقطه‌ای بر روی زمین با موقعیت معلوم برای واپایش جابه‌جایی و سرشکنی و موقعیت

نقشه وربست contig map

[ژن‌شناسی] گنجینه‌ای از وربستگان یا همسازهای همپوشان که بازنمود گستره کامل دنا است

نقشه هم‌کنشگان

interactome map

[+ پروتگان‌شناسی] توصیف نگاشتاری یک هم‌کنشگان

نمدی tomentose

[علوم گیاهی] ویژگی نوعی کرک‌پوش پوشیده از کرک‌های درهم‌تافته و متراکم

نوار band

[ژن‌شناسی] ۱. باریکه قابل مشاهده در طول قام‌تن پس از رنگ‌آمیزی برای مشاهده در زیر ریزبین/ میکروسکوپ ۲. باریکه قابل مشاهده در منطقه‌ای از ژل در فرایند الکتروکروچی که نشانگر تجمع قطعات دنا با اندازه معین است ۳. دامنه محدودی از انرژی‌ها که الکترون‌های ظرفیت جسم نیم‌رسانا در آن قرار می‌گیرند

نوارویسان Cestoda

half-inferior	نیمه تحتانی	angiosperm	نهان دانه
[علوم گیاهی] ویژگی تخمدانی که گل بنه و کاسبرگ‌ها و گلبرگ‌ها و پرچم‌ها به میانه آن متصل‌اند		[علوم گیاهی] گیاه دانه‌دار گل‌داری که تخمک‌هایش درون تخمدان محصور است	
semifalcate	نیمه داسی	flowering plant	م. گیاه گلدار
[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل داس در گیاهان که در امتداد خط تقارن به دو نیم شده است		cryptic satellite	نهان ماهواره
semifalciform	م. نیمه داسی شکل	[ژن‌شناسی] توالی پنهان ماهواره‌ای که از پنهان اصلی با روش مرکزگریزی جدا نمی‌شود	
نیمه داسی شکل ← نیمه داسی		semicraspedodromous	نیم لبه‌رو
hemianatropous, hemitropous	نیمه واژگون	[علوم گیاهی] نوعی رگ‌بندی شانه‌ای که در آن یک شاخه از رگبرگ‌های دومین نزدیک حاشیه به حاشیه ختم می‌شود و شاخه دیگر حلقه‌وار به سمت بالا به رگبرگ دومین بعدی متصل می‌شود	
[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که از لحاظ خمیدگی تقریباً حد واسطه انواع راست و واژگون است			

و

وارنگبو

Melissa

[ء گیاهان دارویی] سرده‌ای از نعنائیان شامل گیاهان علفی چندساله با ساقه‌های چهارگوش و پوشیده از کرک‌های غده‌دار یا کرک‌های ساده و با برگ‌های بزرگ و دُمبرگ‌دار و پهنک تخم‌مرغی و دندان‌دار و با گل‌های چرخه‌ای در محور برگ‌های زیرین؛ جام گل از کاسه گل بیرون آمده و دارای لوله‌ای خمیده است و درون لوله بی‌کرک و لبه زیرین جام گل راست و در وسط دارای بریدگی است و لبه زیرین گسترده و دارای سه دندان است که دندان میانی پهن‌تر و قلبی‌شکل است و چهار پرچم دارد

شکل علفی چندساله به ارتفاع ۳۰ تا ۱۲۵ سانتی‌متر و پوشیده از کرک‌های نرم و کوتاه و با ساقه‌های چهارگوش راست و برگ‌های دُمبرگ‌دار تخم‌مرغی به طول حداکثر ۶ سانتی‌متر و به عرض حداکثر ۳ سانتی‌متر و گاه در سطح زیرین دارای کرک‌های غده‌ای یا غده‌ای ترش‌نقطه‌ای و با کاسه گل استکانی و کرک‌دار و لبه زیرین پهن و مسطح و دارای سه دندان کوتاه نوک‌تیز و با گل‌های سفید یا صورتی به طول ۱۳ تا ۱۵ میلی‌متر
مت. بادرنجبویه common balm, balm mint, balm, lemon balm

واروترانهش

retrotransposition

[ژن‌شناسی] فرایند ورود واروترانهش به پِنای هدف

وارنگبوی دارویی

Melissa officinalis

[ء گیاهان دارویی] گونه‌ای وارنگبو به

[علوم گیاهی] ویژگی نافه‌ای در دو چرخه به‌صورتی که پرچم‌های خارجی آن در مقابل گلبرگ‌ها و پرچم‌های داخلی آن در مقابل کاسبرگ‌ها قرار دارند

oblanceolate, **واژسرنیزه‌ای**
inversely lanceolate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل سرنیزه وارونه در گیاهان که نوک آن در نزدیکی پایه برگ باریک شود

obcordate **واژقلبی**

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل قلب در گیاهان که نقطه اتصالش در سمت باریک آن قرار دارد

obpandurate **واژقلبیانی**

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل قلیان وارونه در گیاهان که قسمت تورفته آن به طرف رأس و پهن‌ترین قسمت آن به طرف پایه است

obpyriform, **واژگلابی‌شکل**
inverted pyriform

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل گلابی وارونه در گیاهان که حاشیه‌های آن از نمای روبه‌رو حول محور تقارن در یک‌سوم پایینی، در جهت افقی تورفتگی داشته باشد

retrotransposon, **واروتراشه**
viral-like retroposon,
viral-like element,
retroviral-like element

[ژن‌شناسی] ترانزپوزون که رِنا واسطه انتقال آن است
retroposon **مت. وارونشه**

invertasome **واروتن**

[پروتئان‌شناسی] ترکیبی نوکلئوپروتئینی که فرایند وارونگی یک توالی نوکلئیک‌اسیدی را تسهیل می‌کند

وارونشه ← واروتراشه

obovate, **واژتخم‌مرغی**
inversely ovate

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل تخم‌مرغ وارونه در گیاهان که قسمت پهن آن به سمت بالا یا نزدیک به رأس باشد

obdeltoid **واژدلتاوار**

[علوم گیاهی] ویژگی بخش یا اندامی به شکل دلتاوار وارونه در گیاهان که رأس آن به طرف پایین باشد

واژدو حلقه‌پرچمی
obdiplostemonous

حرارت برای فروکافت (catalysis)
ساخت رشته‌های دنا از روی نسخه
اصلی با انجام چرخه‌های تکراری
ساخت دنا استفاده می‌شود

وراثت برون‌فام‌تنی

← وراثت برون‌هسته‌ای

وراثت برون‌هسته‌ای

extranuclear inheritance

[ژن‌شناسی] انتقال صفات به وسیلهٔ دنا
موجود در برخی اندامک‌ها مانند
راکیزه‌ها و سبزیسه‌ها
م. وراثت برون‌فام‌تنی

extra chromosomal inheritance

وراثت میان‌یاخته‌ای

cytoplasmic inheritance

وراثت مادری

maternal inheritance

وراثت‌پذیری heritability

[ژن‌شناسی] نسبت وراثتی ژن‌شناختی به
وراثتی رُخ‌نمودی برای هر صفت
م. وراثت‌پذیری عمومی

broad heritability,
broad-sense heritability

وراثت‌پذیری خصوصی

narrow heritability,

narrow-sense heritability

[ژن‌شناسی] نسبت وراثتی افزایشی به
وراثتی رُخ‌نمودی

واژگون anatroous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که خمیدگی
آن در طی تکوین موجب قرار گرفتن
سُفت در مجاورت پایهٔ بند ناف
می‌شود

واژگون - خمش‌گرا

ana-campylotropous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که یکی
از رشته‌های آوندی آن خم شده، و
از پایهٔ بند ناف به طرف ناحیهٔ بن
تخمک خورش، که فقط در امتداد سطح
پایین خم شده، کشیده شده است و
پیکرهٔ پایه (basal body) ندارد

واژگون - دوسوگرا

ana-amphitropous

[علوم گیاهی] ویژگی تخمکی که یکی از
رشته‌های آوندی آن خم شده و از
پایهٔ بند ناف به طرف ناحیهٔ بن تخمک
خورش، که دارای خم تند در وسط و
در امتداد سطح پایین و بالا است،
کشیده شده است و اغلب یاخته‌های
تمایز یافتهٔ پیکرهٔ پایه (basal body) آن
در زاویهٔ خمش قرار می‌گیرند

واکنش زنجیره‌ای بسپاراز

polymerase chain reaction,
PCR

[ژن‌شناسی] واکنشی که در آن از
زی‌مایهٔ دنا بسپاراز مقاوم در برابر

وراثت‌پذیری عمومی

← وراثت‌پذیری

همسانه‌سازی‌شده از یک بخش
به هم‌پیوسته ژنگان

وراثت کمی

quantitative inheritance

[ژن‌شناسی] رُخ‌نمودهایی که ماهیت آنها
کمی است و فراوانی آنها پیوسته
است، مانند قد انسان

وَرِیستگان

contigs

[ژن‌شناسی] مجموعه‌ای از وَرِیست‌ها
مت. همسانه‌های هم‌پوشان
overlaps, overlapping clones

وَرِیست‌نگاری

← نقشه‌نگاری وَرِیست

وراثت مادری

← وراثت برون‌هسته‌ای

ورمرکز میان

← فام‌تن و رمرکز میان

وراثت میان‌یاخته‌ای

← وراثت برون‌هسته‌ای

ویروس‌دروایان virioplankton

[جانورشناسی] ویروس‌هایی که زندگی
دروایی دارند

وَرِیست

contig

[ژن‌شناسی] هر یک از قطعات پِنای

ه

imbricate	همپوش	capsule	هاگلان
[علوم گیاهی] ویژگی برگ‌ها یا ساختارهای دیگری که با یکدیگر همپوشانی دارند		[علوم گیاهی] جزء تولیدکنندهٔ هاگ در هاگ‌رست‌های جگرواش‌ها و شاخ‌واش‌ها و خزه‌تباران	
coupling phase, coupling	همپیوستگی	palindrome	هامال
[ژن‌شناسی] وضعیتی که در آن دو دگرهٔ بسارز و نهفتهٔ دو ژن متفاوت به هم پیوسته هستند		[ژن‌شناسی] یک توالی از قطعه‌ای از بنای دورشته‌ای که خوانش آن از دو جهت متقابل یکسان باشد	
cis configuration	آرایش همپیوستگی	palindrome sequence	توالی هامال
annealing, DNA annealing	همتابی	gene targeting	هدف‌گیری ژن
[ژن‌شناسی] جفت شدن دو تک‌زنجیرهٔ دنا و رنا در دمای مناسب		[ژن‌شناسی] هریک از روش‌های تغییر توالی نوکلئوتیدی یک ژن یا ژن‌های خاص به صورت درون‌زیوه‌ای	
		هزارپاویسان	← دوجفت‌پاویسان

connate	همجوش	complexome	همتاftگان
[علوم گیاهی] ویژگی الحاقی که در آن قطعات همسان گیاه کاملاً به یکدیگر متصل‌اند و به‌سادگی از هم جدا نمی‌شوند		[پروتئین‌شناسی] شمار کل ساختارهای عملکردی متشکل از همتاft‌های پروتئینی در یک سامانه زیستی	

همتاftگان‌شناسی

centric fusion, centromeric fusion, whole arm fusion	همجوشی میان‌پاری	complexomics	همتاftگان‌شناسی
[ژن‌شناسی] نوعی ابی‌راهی فام‌تنی به‌صورت به‌هم‌پیوستن بازوهای بلند در فام‌تن کرانه‌میان در ناحیه میان‌پار مت. ترانسپاری روبرتسونی		[پروتئین‌شناسی] دانش و فنون شناسایی اجزای همتاft‌های پروتئینی و فراوانی نسبی و تغییرات آنها در طی فرایندهای مولکولی	

Robertsonian translocation	همخط	Symphyla	همتبارویسان
----------------------------	------	----------	-------------

collinear	همخط	[جانورشناسی] رده‌ای از بیورپاوندان که در خاک زندگی می‌کنند و شبیه به صدپاویسان هستند، اما بدنی کوچک‌تر و شفاف دارند؛ این جانوران می‌توانند به‌سرعت جابه‌جا شوند و از سوراخ‌های درون خاک عبور کنند؛ نوزاد آنها شش جفت پا دارد، ولی در هر مرحله پوست‌اندازی یک جفت پا به آنها افزوده می‌شود به‌طوری‌که در مرحله بلوغ دوازده جفت پا دارند؛ این جانوران فاقد چشم هستند و شاخک‌های بلندی دارند که نقش حسگر را ایفا می‌کند	
-----------	------	--	--

collinearity	همخطی	[ژن‌شناسی] رابطه خطی بین توالی دِنای یک ژن و توالی آمینواسیدها در زنجیره پلی‌پپتیدی‌ای که از روی آن ژن ساخته شده است	
--------------	-------	--	--

alignment, sequence alignment	هم‌ردیف‌سازی	cotransduction	هم‌ترارسانی
[ژن‌شناسی] هم‌ردیف کردن دو یا چند توالی از رشته‌های نوکلئیک‌اسید یا آمینواسید برای یافتن توالی‌های مشابه		[ژن‌شناسی] ترارسانی هم‌زمان دو یا چند ژن	

رویشی یا بکرزایی ۳. نسخه‌ای از یک
توالی دنا، مانند ژن، که از طریق
مهندسی ژن ساختی ایجاد می‌شود

clonal همسانه‌ای
[ژن‌شناسی] زادآوری غیرجنسی گروهی
از افراد با ژن‌نمود یکسان

cloning همسانه‌سازی
[پروتگان، ژن] زادآوری غیرجنسی
گروهی از افراد با ژن‌نمود یکسان

همسانه‌سازی تصادفی
← همسانه‌سازی شلیکی

همسانه‌سازی درون‌تراشه‌ای
in silico cloning,
cloning in silico
[ژن‌شناسی] تعیین و شناسایی توالی
کامل یا قسمتی از ژن در رایانه
براساس اطلاعات موجود در
پایگاه‌های اطلاعاتی
مت. همسانه‌سازی مجازی
virtual cloning

cloned همسانه‌سازی شده
[پروتگان، ژن] ویژگی آنچه تحت فرایند
همسانه‌سازی قرار گرفته باشد
مت. همسانیده

synteny هم‌رشتگی
[ژن‌شناسی] وضعیتی که در آن ژن‌ها بر
روی یک فام‌تن قرار دارند

syntenic هم‌رشته
[ژن‌شناسی] مربوط به هم‌رشتگی

هم‌زنجیره‌ای شدن
concatenate
[ژن‌شناسی] تشکیل یک زنجیره در پی
پیوند سربه‌سر قطعات نوکلئیک‌اسید

concatemer هم‌زنجیره‌پار
[ژن‌شناسی] دو یا چند توالی یکسان دنا
که به دنبال یکدیگر در یک جهت در
طول یک فام‌تن به هم متصل‌اند

isozyme, isoenzyme هم‌زیم
[پروتگان‌شناسی] هر یک از اشکال
گوناگون یک زی‌مایه که واکنش
یکسانی برمی‌انگیزند، اما توالی ژنی و
خصوصیات فیزیکی - شیمیایی
متفاوت دارند

clone همسانه
[پروتگان، ژن] ۱. مجموعه‌ای از مولکول‌ها
و یاخته‌ها و موجودات همسان که از
نیای واحد سرچشمه گرفته باشند ۲.
زادگان یک فرد در نتیجه تکثیر

همسانه‌سازی شلیکی

shotgun cloning,
shotgun experiment

[ژن‌شناسی] روشی برای ساخت یک
گنجینه ژنگانی که در آن دینای ژنگانی
به صورت تصادفی به قطعات کوچک‌تر
تبدیل می‌شود و در یک ناقل مناسب
همسازی می‌شود

م. همسانه‌سازی تصادفی

random cloning

همسانه‌سازی مجازی

← همسانه‌سازی در تراشه

همسانه‌سازی مکان‌محور

positional cloning,
map-based cloning,
map-assisted cloning, MAC

[ژن‌شناسی] همسانه‌سازی یک ژن
بر اساس موقعیت آن در ژنگان
م. ژن‌شناسی معکوس
reverse genetics

همسانه‌های هم‌پوشان

← وِربستگان

همسانیده

← همسانه‌سازی‌شده

همیشه‌سبز

evergreen
[علوم گیاهی] ویژگی بخشی از گیاه
که دوام آن دو فصل یا بیش از آن
است

هوقوسی‌رو

eucamptodromous

[علوم گیاهی] نوعی رگ‌بندی شانه‌ای که
رگبرگ‌های دومین در نزدیکی حاشیه
برگ به سمت بالا خم می‌شوند، اما
به‌طور مستقیم به رگبرگ‌های دومین
مجاور وصل می‌شوند

هولاد

euploid

[ژن‌شناسی] ۱. اندامگان یا یاخته‌ای
چندلاد که تعداد فام‌تن‌های آن مضرب
صحیحی از عدد پایه فام‌تن‌های گونه
مربوط باشد ۲. ویژگی اندامگان یا
یاخته‌ای چندلاد که تعداد فام‌تن‌های
آن مضرب صحیحی از عدد پایه
فام‌تن‌های گونه مربوط باشد

هولادی

euploidy

[ژن‌شناسی] حالتی که در آن تعداد
فام‌تن‌های یاخته یا اندامگان مضرب
صحیحی از عدد پایه فام‌تنی گونه
مربوط باشد

ی

[علوم گیاهی] ویژگی گیاه یک یا
چندساله‌ای که یک بار گل و میوه
می‌دهد و سپس می‌خشکد

یک‌دسته‌ای monadelphous
[علوم گیاهی] ویژگی گلی با یک دسته
پرچم که میله‌هایشان به هم جوش
خورده‌اند

یونگان ionome
[پروتگان‌شناسی] مجموعه یون‌های
عناصر شیمیایی موجود در یک
سامانه زیستی

یونگان‌شناسی ionomics
[پروتگان‌شناسی] مجموعه فنون مربوط
به مطالعه یونگان

یاخته‌سنج cytometer,
cell counter
[پروتگان‌شناسی] ابزاری برای سنجش
یاخته‌ها
مت. **یاخته‌شمار**

یاخته‌سنجی cytometry
[پروتگان‌شناسی] شمارش یا سنجش
یاخته‌های معلق در فاز مایع
مت. **یاخته‌شمار**

یاخته‌شمار ← یاخته‌سنج

یاخته‌شماری ← یاخته‌سنجی

یک‌بارثمر monocarpic

<i>Teucrium</i>	کلپوره	<i>Vitex trifolia</i>	پنج انگشت هندی
<i>Teucrium polium</i>	کلپوره پُر آذین	water mint → <i>Mentha aquatica</i>	
syn. felty germander		white deadnettle	
thyme → <i>Thymus</i>		→ <i>Lamium album</i>	
<i>Thymus</i>	آویشن	white nettle → <i>Lamium album</i>	
syn. thyme		wild rue → <i>Peganum harmala</i>	
<i>Thymus arthroclados</i>		yellow archangel	
→ <i>Thymus kotschyanus</i>		→ <i>Lamium galeobdolon</i>	
<i>Thymus eriophorus</i>		<i>Zataria</i>	آویشن شیرازی
→ <i>Thymus kotschyanus</i>		<i>Zataria bracteata</i>	
<i>Thymus hyrcanus</i>		→ <i>Zataria multiflora</i>	
→ <i>Thymus kotschyanus</i>		<i>Zataria multiflora</i>	
<i>Thymus kotschyanus</i>	آویشن آذوبه	آویشن شیرازی پُر گل	
syn. <i>Thymus eriophorus</i> ,		syn. <i>Zataria bracteata</i> ,	
<i>Thymus hyrcanus</i> ,		<i>Zataria multiflora</i> var. <i>elatior</i>	
<i>Thymus arthroclados</i>		<i>Zataria multiflora</i> var. <i>elatior</i>	
<i>Trachyspermum</i>	زنیان	→ <i>Zataria multiflora</i>	
<i>Trachyspermum copticum</i>		<i>Ziziphora</i>	کاکوتی
زنیان رومی		<i>Ziziphora clinopodioides</i>	کاکوتی کوهی
syn. <i>Ammi copticum</i> ,		<i>Ziziphora persica</i>	کاکوتی ایرانی
<i>Carum copticum</i> , ajwain		<i>Ziziphora tenuior</i>	کاکوتی نازک
<i>Vitex</i>	پنج انگشت	<i>Ziziphus jujuba</i>	عناَب رسمی
<i>Vitex agnus-castus</i>	پنج انگشت پاکدامن	<i>Ziziphus spina-christi</i>	عناَب کُنار، کُنار
syn. chaste tree,		syn. Christ's Thorn Jujube	
Abraham's balm,			
monk's pepper			

<i>Plantago lanceolata</i> بارهنگ نیزه‌ای <i>syn. Plantago eriophora</i> , <i>Plantago orientalis</i> Stapf <i>var. lycinia</i> , ribwort plantain, narrowleaf plantain	<i>Salvia hydrangea</i> مریم‌گلی عقربان، عقربان
<i>Plantago major</i> بارهنگ کبیر <i>syn. major plantain</i> , broadleaf plantain, greater plantain <i>plantago orientalis stapf var. lycinia</i> → <i>Plantago lanceolata</i>	<i>Salvia hypoleuca</i> مریم‌گلی کوکل، کوکل
<i>Plantago ovata</i> بارهنگ تخم‌مرغی <i>syn. Plantago ispaghula</i>	<i>Salvia leriifolia</i> مریم‌گلی نوروزک، نوروزک
<i>Plantago psyllium</i> بارهنگ سیاه‌دانه <i>psyllium</i> اسپرزه سیاه <i>Pulegium vulgare</i> → <i>Mentha pulegium</i>	<i>Salvia macrosiphon</i> مریم‌گلی مروی، مروی
<i>ribwort plantain</i> → <i>Plantago lanceolata</i>	<i>Salvia officinalis</i> مریم‌گلی دارویی <i>syn. garden sage</i>
<i>Ricinus</i> کرچک <i>Ricinus communis</i> کرچک رسمی <i>syn. castor oil plant</i> , castorbean river red gum → <i>Eucalyptus camaldulensis</i> running mallow → <i>Malva neglecta</i> Wallr sage → <i>Salvia</i> <i>Salvia</i> مریم‌گلی <i>syn. sage</i>	<i>Salvia sclarea</i> مریم‌گلی مرموک <i>Satureja calamintha</i> → <i>Calamintha officinalis</i> seed bank بانک بذر <i>Solanum nigrum</i> بادنجان تاجریزی spearmint/ spear mint → <i>Mentha spicata</i>
	<i>Stachys</i> سنبله‌ای <i>syn. hedgenettle</i>
	<i>Stachys lavandulifolia</i> سنبله‌ای چای‌کوهی
	<i>Tamarindus</i> تمر هندی <i>Tamarindus indica</i> تمر هندی دارویی <i>syn. Tamarindus officinalis</i>
	<i>Tamarindus officinalis</i> → <i>Tamarindus indica</i>
	<i>Tamarix aphylla</i> کز شاهی <i>Tasmanian bluegum</i> → <i>Eucalyptus globulus</i>

Mentha piperita* var. *sylvestris→ *Mentha x piperita****Mentha pulegium*** نعناخالواشsyn. *Pulegium vulgare****Mentha spicata*** نعناداشتیsyn. *Mentha viridis*,*Mentha sylvestris* var. *viridis*,

spearmint

Mentha spicata* var. *longifolia→ *Mentha longifolia****Mentha sylvestris***→ *Mentha longifolia****Mentha sylvestris* var. *viridis***→ *Mentha spicata****Mentha viridis* → *Mentha spicata******Mentha x piperita*** نعنافللیsyn. *Mentha piperita* var.*sylvestris*, *Mentha nigricans*,

peppermint

moldavian balm بادترشبی^۲***Moldavian dragonhead***→ *Dracocephalum moldavica****Moldavica punctata***→ *Dracocephalum moldavica****Moldavica suaveolens***→ *Dracocephalum moldavica***monk's pepper**→ *Vitex agnus-castus***narrowleaf plantain**→ *Plantago lanceolata***oil of anise → anise oil****oil of camphor** روغن کافور

syn. camphor essential oil

oil of cinnamon روغن دارچین**oil of clove** روغن میخک

syn. clove oil

oil of coriander روغن گشنیز**oil of dill** روغن شوید**oil of peppermint** روغن نعنافللی

syn. peppermint essential oil

opium تریاک***Peganum*** اسپند***Peganum harmala*** اسپند معمولی

syn. persian rue, wild rue,

Espand

pennyroyal خالواش**peppermint → *Mentha x piperita*****peppermint essential oil**

→ oil of peppermint

Perovskia براژمبل**persian rue → *Peganum harmala******Pimpinella*** بادیان رومی^۲***Pimpinella anisum***

بادیان رومی انیسون

Plantago eriophora→ *Plantago lanceolata****Plantago ispaghula***→ *Plantago ovata*

herbal materials	مواد گیاهی	<i>Lamium galeobdolon</i>	گزنه سفید زردگل
herbal preparations		syn. <i>Galeobdolon luteum</i> ,	
	فراورده‌های گیاهی	yellow archangel	
high mallow → <i>Malva sylvestris</i>		lemon balm → common balm	
horse mint	پونه	linseed oil	روغن تخم کتان،
hyssop → <i>Hyssopus</i>			روغن بزرک
<i>Hyssopus</i>	زوفا	syn. flaxseed oil	
syn. hyssop		maceration ¹	خیساندن
<i>Hyssopus angustifolius</i>		maceration ²	خیسانده
	زوفای برگ‌باریک	major plantain → <i>Plantago major</i>	
<i>Hyssopus officinalis</i>	زوفای دارویی	<i>Malva</i>	پنیرک
infusion	دم‌کرده	<i>Malva neglecta</i> Wallr	پنیرک رونده
ispaghula → blond plantain		syn. running mallow	
jujuba → jujube		<i>Malva sylvestris</i>	پنیرک پابلند
jujube	عناب	syn. high mallow	
syn. jujuba		medicinal plants	گیاهان دارویی
<i>Lallemantia</i>	بالنگو	<i>Melissa</i>	وارنگ‌بو
<i>Lallemantia iberica</i>	بالنگوی شهری	<i>Melissa calamintha</i>	
<i>Lallemantia royleana</i>	بالنگوی شیرازی	→ <i>Calamintha officinalis</i>	
lamb's ear(s)	چای‌کوهی	<i>Melissa officinalis</i>	وارنگ‌بوی دارویی
<i>Lamium</i>	گزنه سفید	<i>Mentha aquatica</i> var. <i>persica</i>	
syn. deadnettle		→ <i>Mentha aquatica</i>	
<i>Lamium album</i>	گزنه سفید رسمی	<i>Mentha aquatica</i>	نعناجویباری
syn. white deadnettle,		syn. <i>Mentha aquatica</i> var. <i>persica</i> ,	
white nettle		water mint	
<i>Lamium amplexicaule</i>		<i>Mentha longifolia</i>	نعناپونه
	گزنه سفید ساقه‌آغوش	syn. <i>Mentha spicata</i> var. <i>longifolia</i> ,	
syn. henbit deadnettle,		<i>Mentha sylvestris</i>	
greater henbit		<i>Mentha nigricans</i>	
		→ <i>Mentha x piperita</i>	

<i>Carum copticum</i>	<i>dragonhead</i> → <i>Dracocephalum</i>
→ <i>Trachyspermum copticum</i>	<i>Espanol</i> → <i>Peganum harmala</i>
castorbean → <i>Ricinus communis</i>	<i>Eucalyptus</i> اکالیپتوس
castor oil روغن کرچک	<i>Eucalyptus camaldulensis</i>
castor oil plant	اکالیپتوس کامالدول
→ <i>Ricinus communis</i>	syn. river red gum
chaste tree → <i>Vitex agnus-castus</i>	<i>Eucalyptus gillii</i> اکالیپتوس پُرشاخه
Christ's Thorn Jujube	syn. curly mallee
→ <i>Ziziphus spina-christi</i>	<i>Eucalyptus globulus</i> اکالیپتوس نیلی
clary sage مَرموک	syn. blue gum,
clove oil → oil of clove	Tasmanian bluegum
common balm بادرنجبویه	felty germander
syn. balm mint, balm,	→ <i>Teucrium polium</i>
lemon balm	finished herbal product
common sage مریم‌گلی ^۲	محصول نهایی گیاه دارویی
crude plant extract	flax → <i>linum</i>
عصارهٔ خام گیاهی	flaxseed oil → linseed oil
curly mallee → <i>Eucalyptus gillii</i>	<i>Galeobdolon luteum</i>
deadnettle/ dead nettle	→ <i>Lamium galeobdolon</i>
→ <i>Lamium</i>	garden sage → <i>Salvia officinalis</i>
decoction جوشانده	germander مریم‌نخودی
dehydrated castor oil	greater henbit
روغن کرچک آب‌زدوده	→ <i>Lamium amplexicaule</i>
<i>Dracocephalum</i> بادرنجبویه ^۱	greater plantain
syn. dragonhead	→ <i>Plantago major</i>
<i>Dracocephalum moldavica</i>	gum arabic صمغ عربی
بادرنجبویه دارویی	syn. acacia gum
syn. <i>Moldavica punctata</i> ,	hedgenettle → <i>Stachys</i>
<i>Moldavica suaveolens</i> ,	henbit deadnettle
Moldavian dragonhead	→ <i>Lamium amplexicaule</i>

very deeply ovoid	تخم مرغی بس کشیده	<i>Aloe</i>	صبر
very depressed oblong	مستطیلی بس فروشده	<i>Aloe barbadensis</i> → <i>Aloe vera</i>	
very narrowly oblong	مستطیلی بس باریک	<i>Aloe vera</i>	صبر حقیقی
very shallowly oblong	مستطیلی بس پخشیده	syn. <i>Aloe vulgaris</i> , <i>Aloe barbadensis</i>	
vesicular → vesiculate	تاولچه دار	<i>Aloe vulgaris</i> → <i>Aloe vera</i>	
vesiculate	syn. bladder, vesicular	<i>Ammi copticum</i>	
vestiture	کُرک پوش	→ <i>Trachyspermum copticum</i>	
	syn. indumentum	<i>Amygdalus</i>	بادام
villous	پشم آلود	<i>Amygdalus communis</i>	بادام رسمی
	syn. shaggy	anise	بادیان رومی ^۱
wavy → undulate	چرخه	anise oil	روغن بادیان رومی
whorl	چرخه ای	syn. oil of anise	
whorled	چرخه ای	balm → common balm	
wooly → lanate		balm mint → common balm	
wrinkled → rugose		black nightshade	تاجریزی
zygomorphic	تک تقارنی	blond plantain	اسپرزه
zygomorphous → zygmorphic		syn. ispaghula	
		blue gum → <i>Eucalyptus globulus</i>	
		broadleaf plantain	
		→ <i>Plantago major</i>	
		calamint → <i>Calamintha</i>	
		<i>Calamintha</i>	زیانعننا
		syn. calamint	
		<i>Calamintha officinalis</i>	
			زیانعنای دارویی
		syn. <i>Melissa calamintha</i> ,	
		<i>Satureja calamintha</i>	
Abraham's balm		camphor	کافور
→ <i>Vitex agnus-castus</i>		camphor essential oil	
acacia gum → gum arabic		→ oil of camphor	
ajwain/ ajowan			
→ <i>Trachyspermum copticum</i>			

گیاهان دارویی

strap-shaped → ligulate ²		toothed → dentate	
strigose	زبرمو	transverse oblong	مستطیلی عرضی
subulate	درفشی	tree-like → dendroid	
subuliform	درفشی شکل	triangular → deltoid	
syn. awl shape		trichome	کُرک
sulcate	شیاردار	tridentate/ tridentated	سه دندانه ای
syn. furrowed, grooved		syn. three-pronged	
sword-shaped → ensiform		trimerous	سه پار
syncarpous	پیوسته برچه	tuberculate → papillate	
syngenesious	پیوسته بساک	umbel	چتر
synpetalous	پیوسته گلبرگ	uncinate	قلاب وار
syn. gamopetalous		syn. hooked	
synsepalous	پیوسته کاسبرگ	undulate	موج دار
syn. gamosepalous		syn. wavy, repand	
syntepalous	پیوسته گلپار	unicarpellous	تک برچه ای
terminal style	خامه انتهایی	valvular capsule	
syn. apical ³		→ septifragal capsule	
ternate venation		vein	رگبرگ
→ actinodromous		veinlet	رگبرگ فرعی
tertiary vein	رگبرگ سومین	syn. nerville, small vein	
tetramerous	چهار پار	velutinous	مخملی
thorn	خارشاخه	syn. velvety, soft	
thread-like → filiform		velvety → velutinous	
three-pronged → tridentate		venation	رگ بندی
thyrses	خوشه گرز	ventral	شکمی
tip	نوک	verrucate → papillate	
tomentose	نمدی	verticillaster	فراهمه
tomentulose	ریز نمدی	verticillate	فراهم
tongue-shaped → ligulate ²		very broadly oblong	
			مستطیلی بس پهن

rostrate	منقاری	serrulate	ریزاره‌ای
syn. beaked		syn. finely serrate	
rosulate	طوقه‌ای	sessile	بی‌پایک
rough → rugose		setose	موریشی
rugose	پُرچروک	syn. bristly	
syn. rough, wrinkled		setulose	ریز‌موریشی
runcinate	چپ‌اره‌ای	syn. finely setose	
sagittate	پیکانی	shaggy → villous	
sagittiform	پیکانی‌شکل	shallowly oblong	مستطیلی پخشیده
syn. arrow-shaped		sheathing	غلافی
scabrous	زُبُر	shield-shaped → peltate	
scalariform	نردبانی	simplifiedromous	
scalelike → scaley		→ craspedodromous	
scaley	فلس‌مانند	sinuate	سینوسی
syn. scalelike		small vein → veinlet	
scape	گل‌ستاک	smooth → glabrous	
scapose	گل‌ستاک‌ی	soft → velutinous	
scorpioid cyme	گرزن کژدمی	solitary	تک‌گل
syn. cincinnus		spadix	میل‌چمچه
secondary vein	رگبرگ دومین	spatulate	قاشقی
semicraspedodromous	نیم‌لبه‌رو	spike	سنبله
semifalcate	نیمه‌داسی	spikelet	سنبلچه
semifalciform	نیمه‌داسی‌شکل	spine	خار
sepalous	کاسبرگ‌دار	squamous	فلسی
septicidal capsule	پوشینه تیغه‌شکاف	stellate	ستاره‌ای
septifragal capsule	پوشینه تیغه‌شکند	steriglose	زیرموی کوتاه
syn. valvular capsule		stipe	پایک
seriseous	ابریشمی	stipel	گوشوارک
serrate	اره‌ای	stipule	گوشواره

pleurotropic-ventral		pungent	گزنده
	کنارگرای شکمی	pyriform	کلابی شکل
plicate	چین دار ^۲	pyxidium → pyxis	
syn. plaited		pyxis	پوشینه مجری
plumose	پُرسان	syn. pyxidium	
point → apex		raceme	خوشه
polyadelphian		racemose	خوشه‌ای
→ polyadelphous		rachilla ^۱	محور برگچه
polyadelphous	چنددسته‌ای	rachilla ^۲	محور سنبله
syn. polyadelphian		rachis ^۱	محور برگ
polycarpic	چندبارثمر	rachis ^۲	محور گل‌آذین
polypetalous → apopetalous		radial	شعاعی
polysepalous → aposepalous		radical → basal ^۱	
position ^۱	جایگاه	raphe	نقش بند
position ^۲	موقعیت	regular	منظم
posture	حالت	reniform	کلیوی شکل
prickle	تیغ	syn. kidney-shaped	
prickly → aculeate		repand → undulate	
primary vein	رگبرگ اولین	reticulate	مشبک
puberulent	ریزکرک‌آلود	syn. netted	
syn. minutely pubescent		reticulodromous	مشبک‌رو
pubescent ^۱	کُرک‌آلود	revolute	برون‌پیچ
pubescent ^۲	کُرک‌دار	syn. rolled back	
pulveraceous → pulverulent		rhomboid	لوزی‌وار
pulverulent	گردآلود	rhytidome → outer bark	
syn. pulveraceous		ribbed	رگ‌دار
pulvinus	بالشتک	syn. costate	
punctate	منقوط	rolled back → revolute	
syn. dotted, pitted		rosette	طوقه

ovate	تخم مرغی	pendulous	آویخته
syn. egg-shaped		pentamerous	پنج‌پار
oven spring	پُف پخت	perfoliate	ساقه‌پوش
ovoid	تخم‌مرغ‌وار	perigynous	پیراتخم‌دانی
paleaceous	کاهک‌دار	peristome	پیرادهانه
syn. chaffy		petalostemonous → epipetalous	
palinactinodromous	بازشعاعی‌رو	petalous	گلبرگ‌دار
palmate	پنجه‌ای	petiole	دُمبرگ
palmate venation		syn. leafstalk	
→ actinodromous		petiolulate	دُمبرگچه‌دار
palmatifid	بریده‌پنجه‌ای	petiolule	دُمبرگچه
palmatisect	چاک‌پنجه‌ای	phyllotaxis → phyllotaxy	
pandurate	قلیانی	phyllotaxy	برگ‌آذین
panduriform	قلیانی‌شکل	syn. phyllotaxis	
panicle	چندخوشه	piliferous	مودار
panicled → paniculate		pilose	نرم‌مو
paniculate	چندخوشه‌ای	pinnate	شانه‌ای
syn. panicled		pinnatifid	بریده‌شانه‌ای
pannose	پنبویی	syn. pinnisected	
papillate	زگیل‌دار	pinnatisect	چاک‌شانه‌ای
syn. verrucate, tuberculate		syn. pinnatisected	
parallel → parallelodromous		pinnatisected → pinnatisect	
parallelodromous	موازی‌رو	pinnisected → pinnatifid	
syn. parallel		pitted → punctate	
parietal	جداری	placenta	جفت
parietal-axile	جداری - محوری	placentation	تَمَکَن
parietal-septate	جداری دیواره‌دار	plaited → plicate	
peltate	سپری	pleurotropicous	کنارگرا
syn. shield-shaped		pleurotropicous-dorsal	
			کنارگرای پشتی

lomentiform	تسبیحی شکل	nondecussate	متقابل ناضربداری
lorate	تسمه‌ای	notched → dentate	
syn. loratus, loriformis		obcordate	واژ قلبی
loratus → lorate		obdeltoid	واژ دلتاوار
loriformis → lorate		obdiplostemonous	واژ دو حلقه پرچمی
lyrate	ربابی	oblanceolate	واژ سرنیزه‌ای
Malva	پنیرک	syn. inversely lanceolate	
marcescent	پژمرده‌مان	oblong	مستطیلی
marginal	حاشیه‌ای	obovate	واژ تخم مرغی
medifixed	میان چسب	syn. inversely ovate	
merosity	پارگان	obpandurate	واژ قلبانی
midrib	رگبرگ اصلی	obpyriform	واژ گلابی شکل
syn. costa		syn. inverted pyriform	
midvein	رگبرگچه اصلی	obtuse	نوک کند
minutely pubescent		ocellate	چشمک‌دار
→ puberulent		ochreate → ocrea	
monadelphous	یک دسته‌ای	ocrea	کوشواره غلافی
monocarpic	یک بار ثمر	syn. ochreate	
monochasial	گرزن یک سویه‌ای	operculum	درپوش
monochasium	گرزن یک سویه	opposite	متقابل
monosulcate	تک شیار	orbicular	دایره‌ای
mucronulate	نوک منقارکی	orientation	جهت
muricate	سنگ‌پایی	ortho-amphitropous	
narrowly oblong	مستطیلی باریک		راست - دوسوگرا
natural selection	انتخاب طبیعی	ortho-campylotropous	
needle-shaped → acicular			راست - خمش‌گرا
nerve	رگ	orthotropous	راست
nerville → veinlet		outer bark	پوست بیرونی
netted → reticulate		syn. rhytidome	

hesperidiform	لیموسنگی شکل	isomerous	جورپار
heterotropous	ناجور سوگرا	jagged → laciniate	
hilum	ناف	kidney-shaped → reniform	
hirsute	ریش سان	laciniate	کافته
hirtellous	کوته ریش	syn. jagged	
hispid	سفت مو	lamina → blade	
honeycombed → favosus		laminar	تیغه ای
hooked → uncinata		lanate	پشمین
hypanthium	گل بنه	syn. wooly	
syn. floral tube		lanceolate	سرنیزه ای
hypanthodium	گل بنه ای	lateral → axillary ²	
hyphodromous	پنهان رو	lateral style	خامه جانبی
hypogynous	زیر تخمدانی	leaf	برگ
hypotropous	زیر گرا	leaflet	برگچه
hypotropous-dorsal	زیر گرای پشتی	leafstalk → petiole	
hypotropous-ventral		lepidote	پولک دار
	زیر گرای شکمی	ligulate ¹	زبانک دار
imbricate	هم پوش	ligulate ²	زبانه ای
incised	شکافته	syn. strap-shaped,	
indumentum → vestiture		tongue-shaped	
inner bark	پوست درونی	ligule	زبانک
inversely lanceolate		linear	خطی
→ oblanceolate		linearly oblong	مستطیلی خطی
inversely ovate → obovate		lineate	خط دار
inverted pyriform		lineolate	ریز خط دار
→ obpyriform		Linum	کتان
involute	درون پیچ	syn. flax	
irregular	نامنظم	lobed	آپ دار
syn. bilateral		loculicidal capsula	پوشینه حجره شکاف

eucamptodromous	هوقوسی رو	foveolate	لانکدار
evergreen	همیشه سبز	free	آزاد
falcate	داسی	free-central	مرکزی - آزاد
falciform	داسی شکل	fringed → fimbriate	
fan-shaped → flabelliform		funiculus	بند ناف
farinaceous	آرد آلود	furrowed → sulcate	
faveolatus	ریز لانه زنبوری	fusiform	دوکی شکل
favosus	لانه زنبوری	fusion	الحاق
syn. honeycombed		gamopetalous → synpetalous	
filamentous → filiform		gamosepalous → synsepalous	
filiform	نخی شکل	glabrous	بی کرک
syn. thread-like, filamentous		syn. smooth	
fimbriate	شرابه ای	glandular	غده دار
syn. fimbriated, fringed		glaucous	سفیدکمی
fimbriated → fimbriate		glochidiate	خار لنگری
finely dented → denticulate		glomerule	شنکله
finely ovoid	تخم مرغی کامل	grooved → sulcate	
finely serrate → serrulate		gymnosperm	بازدانه
finely setose → setulose		gynobasic	بُن تخمدانی
flabellate	بادبزی	half-inferior	نیمه تحتانی
flabelliform	بادبزی شکل	hastate	زوبینی
syn. fan-shaped		hastiform	زوبین شکل
flax → <i>Linum</i>		head → capitulum	
floccose	ریزنده کُرک	heart-shaped → cordate	
floral diagram	گل نگاره	helicoid cyme	گرزن مارپیچی
floral formula	فرمول گل	syn. bostryx	
floral tube → hypanthium		hemianatropous	نیمه واژگون
flowering plant	گیاه گل دار	syn. hemitropous	
foveate	لاندار	hemitropous	
		→ hemianatropous	

cordate	قلبی	diadelphous	دو دسته‌ای
<i>syn</i> heart-shaped		dichasial	گرزن دوسویه‌ای
corrugate	چین‌دار ^۱	dichasial cyme → dichasium	
corymb	دیهیم	dichasium	گرزن دوسویه
corymbose	دیهیمی	<i>syn</i> dichasial cyme	
costa → midrib		diplostemonous	دو حلقه‌پرچی
costate → ribbed		disposition	چینش
craspedodromous	لبه‌رو	distichous	مقناوب دوردیفه
<i>syn</i> simplodromous		distinct	جدا
crenate	کنگراهی	doliform	دکوی‌شکل
crenulate	ریزکنگراهی	dorsal	پشتی
cuneate	گوه‌ای	dotted → punctate	
cyathium	پنگان	doubly serrate → biserrate	
cyme	گرزن	duration	طول عمر
cymose	گرزنی	echinate	خاردار
cymule	گرزنک	egg-shaped → ovate	
decurrent	پایین‌رو	ensiform	شمشیری‌شکل
decussate	مقابل ضربدری	<i>syn</i> sword-shaped	
deeply ovoid	تخم‌مرغی کشیده	entire	کامل
deltoid	دلتاوار	epigynous	رو تخمدانی
<i>syn</i> triangular		epiperigynous	رو-پیرا تخمدانی
dendroid	درخت‌وار	epipetalous	رو گلبرگی
<i>syn</i> tree-like		<i>syn</i> petalostemonous	
dentate	دندان‌ه‌ای	episepalous	رو کاسبرگی
<i>syn</i> toothed, notched		epitepalous	رو گلپاری
denticulate	ریز دندان‌ه‌ای	epitropous	روگرا
<i>syn</i> finely dented		epitropous-dorsal	روگرای پشتی
depressed oblong		epitropous-ventral	روگرای شکمی
	مستطیلی فروفشده	equitant	پایه‌هم‌پوش

barbellate → barbed		campylodromous	خمیده رو
basal ¹	قاعده‌ای ^۱	campylotropous	خمش‌گرا
syn. radical		canaliculate	مجرادار
basal ²	قاعده‌ای ^۲	canescent	سفیدخاکستری
basical capsule	پوشینه بُن‌شکاف	capitate	کپه‌ای
basifixed	پایه‌چسب	capitulum	کپه
beaked → rostrate		syn. head	
bearded	ریش‌دار	capsule	هاگ‌لان
syn. barbate		catkin	دُم‌گربه‌ای
bilateral → zygomorphic		syn. ament	
bilaterally symmetrical		cauliflorous	گل‌ساقه‌ای
→ zygomorphic		cauline	ساقه‌ای
bimerous	دوپار	central	مرکزی
biradial	دوتقارنی	chaffy → paleaceous	
biserrate	دواره‌ای	chalaza	بُن تخمک
syn. doubly serrate		chlamydeous	گل‌پوش‌دار
bladdery → vesiculate		ciliate	مژه‌دار
blade	پهنک	ciliolate	مژک‌دار
syn. lamina		cincinnus → scorpioid cyme	
bostryx → helicoid cyme		circumscissile capsule	
bristle	زُبُرک‌ک		پوشینه پیراشکاف
bristly → setose		clavate	گرزی
broadly oblong	مستطیلی پهن	coherent	پیوسته
brochidodromous	حلقه‌ای رو	cohesion	چسبندگی
bullate	تاول‌دار	cohesive	چسبنده
caducous	زودریز	columella	ستونک
calyptra	سرپوش	comose	منگوله‌دار
calyptrate	سرپوش‌دار	connate	هم‌جوش
camptodromous	قوسی رو	contiguous	مماس

actinomorphic	چندتقارنی	apical-axile	محوری راسی
aculeate	تیغ دار	apocarpous	جدایرچه
syn. prickly		apopetalous	جداگلبرگ
aculeolate	تیغک دار	syn. polypetalous	
adaxial	محورسو	aposepalous	جداکاسبرگ
adnate	دگرجوش	syn. polysepalous	
alternate	متناوب	apostemonous	جدایرچم
alternipetalous	میان گلبرگی	apotepalous	جداگلپار
alternisepalous	میان کاسبرگی	arachnoid	تار عنکبوتی
ament → catkin		syn. arachnose	
amphitropous	دوسوگرا	arachnose → arachnoid	
amplexicaule	ساقه برگیر	areole ¹	خاردکمه
ana-amphitropous		areole ²	لانتک
	واژگون - دوسوگرا	arrangement	آرایش
ana-campylotropous		arrow-shaped → sagittiform	
	واژگون - خمشگرا	asepalous	بی کاسبرگ
anatropous	واژگون	asymmetric	نامتقارن
angiosperm	نهان دانه	attenuate	باریک شده
anisomalous	ناچورپار	auriculate	گوشک دار
antipetalous/ antepetalous		autopolyploidy	خودچندلادی
	مقابل گلبرگی		
antisepalous/ antesepalous		awl shape → subuliform	
	مقابل کاسبرگی	axile	محوری
apetalous	بی گلبرگ	axillary ¹	جانبی ¹
apex	راس	axillary ²	جانبی ²
syn. point		syn. lateral	
apical ¹	راسی ¹	barbate → bearded	
apical ²	راسی ²	barbed	خارهای
apical ³ → terminal style		syn. barbellate	

Pauropoda	خُرده‌پاویسان	suspension feeder	معلق‌خوار
Pelecypoda	تبرپاویسان	Symphyla	هم‌تبارویسان
Phoronida	گل‌دهان‌تباران	Tardigrada	کُندروتباران
Placozoa	تخت‌زیوه‌تباران	territoriality	قلمروخواهی
plankton	دروایان	Trematoda	بادکش‌ویسان
Platyhelminthes	پهن‌کرم‌تباران	Trilobita	سه‌لپ‌ویسان
pneumatocyst	کیسه هوا	<i>syn.</i> trilobites	
Polychaeta	پُر‌تارویسان	trilobites → Trilobita	
Porifera	روزنک‌تباران	Trilobitomorpha	سه‌لپ‌ریخت‌وندان
Priapulida	نرینه‌ای‌تباران	tube foot	پای لوله‌ای
Protostomia	دهان‌نخستیان	Turbellaria	موجک‌ویسان
Pycnogonida	ستبرگُندویسان	ultraplankton → nanoplankton	
<i>syn.</i> Pantopoda		Uropygi → Arachnida	
Remipedia	کفچه‌پاویسان	virio plankton/ viroplankton	
rete mirabile	تورینه شکفت		ویروس‌دروایان
Rotatoria → Rotifera		zoology	جانورشناسی
Rotifera	چرخان‌تباران		
<i>syn.</i> Rotatoria			
Scaphopoda	ناوپاویسان		
Scyphozoa	چام‌زیوه‌ویسان	abaxial	نامحورسو
sedentary → sessile		acrescent	فزون‌رشد
sessile	بست‌رچسب	achlamydeous	بی‌گل‌پوش
<i>syn.</i> sedentary		acicular	سوزنی
Sipuncula → Sipunculida		<i>syn.</i> needle-shaped	
Sipunculida	ماشوره‌تباران	acrocaulis	بالاساقه‌ای
<i>syn.</i> Sipuncula		acrocidal capsule	پوشینه رأس‌شکاف
Spongiaria	اسفنج‌تباران	acrodromous	رأس‌رو
stenohalic → stenohaline		actinodromous	شعاعی‌رو
stenohaline	محدود‌شورتاب	<i>syn.</i> ternate venation,	
<i>syn.</i> stenohalic		<i>palmate venation</i>	

علوم گیاهی

Enopla	پیش کام ویسان	madreporite	غریبالک
Entognatha	درون فک ویسان	Malacostraca	نرم زره ویسان
Entoprocta	درون مُر ز تباران	Maxillopoda	آرواره پا ویسان
epifauna	روزیاکان	meroplankton	پار دروایان
euryhaline	گسترده شور تاب	Merostomata	پار دهن ویسان
filter feeder	پالیده خوار	Mesozoa	میان زیوه تباران
filter feeding	پالیده خواری	Metazoa	پُریاختگان
Gastropoda	شکم پا ویسان	microfauna	ریز زیاکان
syn. gastropods		Micrognathozoa	ریز فک زیوه تباران
gastropods → Gastropoda		millipedes	هزار پا ویسان
Gastrotricha	موی شکم تباران	Mollusca	نرم تن تباران
Gnathostomulida	دهان فک تباران	syn. molluscs	
green alga → Chlorophyte		molluscs → Mollusca	
Hexactinellida	شش پره ویسان	Monogenea	تک زاد ویسان
syn. Hyalospongia		Monoplacophora	تک لاکه ویسان
Hexapoda	شش پاوندان	Myriapoda	بیوز پاوندان
holdfast	چسبانه	nanoplankton/nannoplankton	ریز دروایان
holoplankton	مدام دروایان	syn. ultraplankton	
Hyalospongia → Hexactinellida		Nemata → Nematoda	
Hydrozoa	آب زیوه ویسان	Nematoda	نخسان تباران
hypoplankton	زیر دروایان	syn. Nemata	
ichthyoplankton	ماهی دروایان	Nematomorpha	نخ ریخت تباران
infauna	توزیاکان	net plankton	دروایان تورگیر
Insecta	حشره ویسان	Onychophora	ناخن دار تباران
Kinorhyncha	پوز مجنبن تباران	Ostracoda	زره ویسان
syn. Echinodera		otolith → ear stone	
Lamellibranchia	تیغه آبشش ویسان	Palpigradi → Arachnida	
Loricifera	سپر دار تباران	Pantopoda → Pycnogonida	
macrofauna	درشت زیاکان		

Animalia	جانوران	Centipedes	صدپاویسان
Annelida	حلقوی تباران	Cephalocarida	سر میگوویسان
Anopla	پس کام ویسان	Cephalopoda	سرپاویسان
Anthozoa	گل زیوه ویسان	cephalothorax	سر سینه
syn. Actinozoa		Cestoda	نوار ویسان
Arachnida	عنکبوت ویسان	Chaetognatha	تارک تباران
syn. Amblypygi, Palpigradi,		Chelicerata	گیره دندان
Uropygi		Chilopoda	لَب پاویسان
Aristotle's lantern	فانوس ارسطو	Chlorophyte	چلبک سبز
Arthropoda	بندپا تباران	syn. green alga	
bacterioplankton	باکتری دروایان	cloaca	پارگین
benthic fish	ماهی کفزی	Cnidaria	گزنده تباران
benthos	کفزی	Crustacea	سخت پوست وندان
bilateral body symmetry		Ctenophora	شانه دار تباران
→ bilateral symmetry		Cubozoa	تاس زیوه ویسان
bilateral symmetry	تقارن دوسویه	Cycliophora	دایره دار تباران
syn. bilateral body symmetry		deep-sea fish	ماهی ژرفازی
Bivalvia	دوکفه ویسان	Demospongea → Demospongiae	
blubber	چربی لایه	Demospongiae	بس اسفنج ویسان
boring sponge	اسفنج حفار	syn. Demospongea	
Brachiopoda	بازوپا تباران	Deuterostomia	دهان دومیان
Branchiopoda	آبشش پاویسان	Diplopoda	دوجفت پاویسان
byssal thread	ابریشم آبی	ear stone/earstone	سنگ گوش
syn. byssus thread		syn. otolith	
byssus thread → byssal thread		Echinodera → Kinorhyncha	
Calcarea	آهک ویسان	Echiura	ماردُم تباران
syn. Calcispongea		syn. Echiurida	
Calcispongea → Calcarea		Echiurida → Echiura	
carapace	سر سینه پوش	Ectoprocta	برون مُر ز تباران

transfer RNA isoacceptor	viral-like retroposon
→ isoaccepting transfer RNA	→ retrotransposon
trisomic سه‌فام‌ته	virtual cloning همسانه‌سازی مجازی
trisomy سه‌فام‌تنی	virtual screening غربالگری مجازی
unassigned reading frame	VNTR → variable number of tandem repeat
→ unidentified reading frame	Watson-Crick base pairing
unidentified reading frame	جفت‌شدن بازی واتسون - کریک
چارچوب خوانش ناشناخته،	whole arm fusion
خوانه ناشناخته	→ centric fusion
<i>syn.</i> unassigned reading frame, URF	wobble hypothesis فرضیه لقی
uniovular twins	Wright's inbreeding coefficient
→ monozygotic twins	→ inbreeding coefficient
unique DNA دینای یکتا	YAC فایمر
<i>syn.</i> unique sequence DNA	yac library گنجینه فایمر
unique sequence DNA	yac map نقشه فایمر
→ unique DNA	yeast artificial chromosome
upregulation فراتنظیم	فام‌تن‌واره مخمری
URF → unidentified reading frame	zygote زاگ، تخم
vacuum blotting لکه‌گذاری خلثی	جانورشناسی
variable number of tandem repeat تکراری‌های پیاپی شمارمتغیر	Acanthocephala خارسرتباران
<i>abbr.</i> VNTR	Acephala بی‌سرويسان
vesicle-mediated gene transfer ژن‌رسانی حبابکیار	Acoelomorpha بی‌کاوریکت‌تباران
viral-like element	Actinozoa → Anthozoa
→ retrotransposon	Amblypygi → Arachnida
	ambulacral groove پاچاشیار
	ambulacrum پاچا

sticky ended DNA	دِنای سرچسب	TEL-DNA → telomere	
sticky terminus	پایانه چسبنده	telocentric	ته‌میان
syn. cohesive terminus		telocentric chromosome	
STR → short tandem repeats			فام‌تن ته‌میان
STS → sequence-tagged site		telomerase	ته‌پاراز
STS map	نقشه توان	syn. telomere terminal	
submetacentric	ورمرکز میان	transferase	
submetacentric chromosome		telomere	ته‌پار
	فام‌تن ورمرکز میان	syn. telomere DNA,	
suppressor transfer RNA		telomeric DNA, TEL-DNA	
	رِنای ناقل سرکوبگر	telomere DNA → telomere	
suppressor tRNA	رِنان سرکوبگر	telomere terminal transferase	
syntenic	هم‌رشته	→ telomerase	
syntenic block	قالب هم‌رشته	telomeric DNA → telomere	
syntenic genes	ژن‌های هم‌رشته	telomeric position effect	
synteny	هم‌رشتگی	→ telomeric silencing	
synthetic tandem repeat		telomeric silencing	
	تکراری‌های پیاپی برساخته		خاموش‌سازی ته‌پاری
system biology		syn. telomeric position effect	
	زیست‌شناسی سامانه‌ای	tiny RNA → microRNA	
systems biology		tmRNA	رِنای ناپ
	زیست‌شناسی سامانه‌ها	trans configuration	آرایش ترانس،
tandem array → tandem repeat			آرایش ترانسو
tandem duplication		transduced cell → transductant	
→ tandem repeat		transductant	ترارسه
tandem repeat	تکراری‌های پیاپی	syn. transduced cell	
syn. tandem duplication,		transduction	ترارسانی
tandem array		transfer-messenger RNA	
targeted mutagenesis			رِنای ناقل - پیک
→ site-directed mutagenesis			

single-copy DNA	رِناي تک‌نسخه	small nuclear RNA	
single nucleotide polymorphism	چندشکلي تک‌نوکلئوتیدی		رِناي کوچک هسته‌اي
single nucleotide polymorphism map	نقشه چندشکلي‌هاي تک‌نوکلئوتیدی	small nucleolar RNA	
single nucleotide polymorphism profiling	رِخ‌نمانگاري چندشکلي‌هاي تک‌نوکلئوتیدی		رِناي کوچک هستکي
single nucleotide polymorphism scanning	پویش چندشکلي‌هاي تک‌نوکلئوتیدی	small RNA	رِناي کوچک
single nucleotide polymorphism scoring	سنجش چندشکلي‌هاي تک‌نوکلئوتیدی	syn. small endogenous RNA	
site-directed mutagenesis	جهش‌زایی جهت‌دار	small temporal RNA	
syn. site-specific mutagenesis, directed mutagenesis, targeted mutagenesis, localized mutagenesis, oligonucleotide directed mutagenesis		→ microRNA	
site-specific mutagenesis		SNIP → SNP	
→ site-directed mutagenesis		snoRNA	رِناک هستکي
slot blot	لکه‌گذاری شیاری	SNP/SNIP	چندتک
small cytoplasmic RNA	رِناي کوچک میان‌یاخته‌اي	SNP map	نقشه چندتک‌ها
small endogenous RNA		SNP profiling	رِخ‌نمانگاري چندتک‌ها
→ small RNA		SNP scanning	چندتک‌پویی
		SNP scoring	چندتک‌سنجی
		snRNA	رِناک هسته‌اي
		spacer	فاصله‌انداز
		spacer DNA	رِناي فاصله‌انداز
		specialized transduction	ترارسانی اختصاصی
		syn. restrictive transduction, restricted transduction	
		spot blot → dot blot	
		sRNA	رِناک
		SSR → short tandem repeat	
		staggered end → sticky end	
		sticky end	سر چسبیده
		syn. cohesive end, staggered end	

- second-generation sequencing**
→ next generation sequencing
- segmentation** → cleavage
- segregation map** → linkage map
- selectable marker** نشانگر انتخاب‌پذیر
syn. selectable marker gene
- selectable marker gene**
→ selectable marker
- selfish DNA** دینای خودخواه
syn. ignorant DNA, incidental DNA
- sequence alignment**
→ alignment
- sequence-tagged site** توالی نشانمند
abbr. STS
- sequence-tagged site database**
داده‌گان توالی نشانمند
- sequence-tagged site map**
نقشه توالی نشانمند
- sex reversal** برگشت جنسی
- short interspersed elements**
→ short interspersed nuclear elements
- short interspersed nuclear elements**
عناصر هسته‌ای پراکنده کوتاه، پراکنده کوتاه
syn. SINE elements, short interspersed elements, short interspersed repeat elements
- short interspersed repeat elements**
→ short interspersed nuclear elements
- short tandem repeat**
abbr. STR تکراری‌های پیاپی کوتاه
syn. repetitive simple sequence, RSS, simple sequence repeat, SSR
- shotgun cloning**
همسانه‌سازی شلیکی
syn. shotgun experiment
- shotgun experiment**
→ shotgun cloning
- shotgun sequencing**
توالی‌یابی شلیکی، توالی‌یابی تصادفی
- signal transduction** ترارسانی نشانک
- silent single nucleotide polymorphism**
چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی خاموش
- silent SNP** چندتک خاموش
- simple sequence repeat**
→ short tandem repeat
- SINE elements**
→ short interspersed nuclear elements
- SINE(S)** پراک

restriction fragment	قطعه برشی	ribonomics	رِناگان‌شناسی
restriction fragment length polymorphism	چندشکلی طولی قطعه برشی	abbr. RNomics	
abbr. RFLP		riboregulation	رِنا تنظیم
restriction map	نقشه برشی	riboregulator	رِنا تنظیم‌گر
syn. restriction site map		riboswitch	رِنا کلید
restriction-modification system	سامانه دگربرش ویژه	R-M system	سامانه دگربر
syn. host-controlled restriction-modification, hcR-M		RNA ligase	رِنا پیونداز
restriction site	جایگاه برشی	RNA-RNA hybridization	دورگه‌سازی رِنا - رِنا، دورگه‌شدگی رِنا - رِنا
restriction site map		RNome → ribonome	
→ restriction map		RNomics → ribonomics	
restrictive transduction		Robertsonian translocation	ترانسپاری روبرتسونی
→ specialized transduction		RSS → short tandem repeat	
retroposon	وارونه‌شه	Sanger sequencing	توالی‌یابی سنکر
retrotransposition	واروترانه‌ش	syn. Sanger's method,	
retrotransposon	واروترانه‌شه	dideoxy method,	
syn. viral-like retroposon,		dideoxy mediated chain	
viral-like element,		termination technique	
retroviral-like element		Sanger's method	
→ retrotransposon		→ Sanger sequencing	
reverse genetics	ژن‌شناسی معکوس	satDNA/ sat-DNA	دِناماه
RFLP → restriction fragment length polymorphism		satellite DNA	دِنا ی ماهواره‌ای
ribonome	رِناگان	scarce messenger RNA	رِنا ی پیک کمیاب
abbr. RNome		scarce mRNA	رِنا پ کمیاب
		scrRNA	رِنا کم
		second filial generation	نسل فرزندی دوم

processivity	پردازندگی	real-time pyrophosphate	
<i>syn.</i> processivity value		detection → pyrosequencing	
processivity clamp	گیره پردازندگی	reannealing → renaturation	
processivity index		reassociation → renaturation	
	شاخص پردازندگی	recombinational map	
processivity value		→ linkage map	
→ processivity		reference gene	
protein engineering		→ housekeeping gene	
	مهندسی پروتئین	reiterated sequence	
protein intron → intein		→ repetitive DNA	
protein splicing	پیرایش پروتئین	renaturation	بازسرشت
protruding terminus		<i>syn.</i> reannealing, reassociation	
	پایانه بیرون‌زده	repetitious DNA	
pseudohermaphroditism		→ repetitive DNA	
	شبه‌نرمادگی	repetitive DNA	بنای تکراری
Pyrosequencing		<i>syn.</i> repetitious DNA,	
	توالی‌یابی پیروفسفاتی	reiterated sequence	
<i>syn.</i> real-time pyrophosphate		repetitive simple sequence	
detection		→ short tandem repeat	
quantitative inheritance		reporter gene	ژن گزارشگر
	وراثت کمی	repulsion	تراپیوستگی
random cloning		<i>syn.</i> repulsion phase	
	همسانه‌سازی تصادفی	repulsion configuration	
reading frame	چارچوب خوانش، خوانه		آرایش تراپیوستگی
reading frame shift		repulsion phase → repulsion	
	چارچوب‌گردانی خوانش، خوانه‌گردانی	restricted transduction	
<i>syn.</i> frame shift, phase shift		→ specialized transduction	
reading frame shift mutation		restriction enzyme analysis	
→ frame shift mutation		→ DNA fingerprinting	

overhanging end → overhang	polycistronic mRNA
overlapping clones → contigs	رِناپ چندکارایی
overlaps همسایه‌های هم‌پوشان	syn. polycistronic message
syn. overlapping clones	polymerase chain reaction
palindrome هامال	abbr. PCR واکنش زنجیره‌ای بَسپاراز
palindrome sequence/	polytene chromosome
palindromic sequence	قام‌تن بس‌رشته
توالی هامال	polytenization بس‌رشته‌شوی
parasitic DNA بنای سربار	positional cloning
PCR	همسایه‌سازی مکان‌محور
→ polymerase chain reaction	syn. map-based cloning,
phase shift	map-assisted cloning, MAC
→ reading frame shift	pp-based sequencing
phase shift mutation	توالی‌یابی پیروفسفات‌مبنا
→ frame shift mutation	precursor messenger RNA
phenome رُخگان	رِناپ پیک پیش‌ساز
phenomics رُخگان‌شناسی	precursor microRNA
physical map نقشه فیزیکی	ریزِرنای پیش‌ساز
polycentric چندمیان	premature mRNA رِناپ پیش‌رس
polycentric chromosome	pre-messenger RNA پیش‌رِناپ
قام‌تن چندمیان	abbr. pre-mRNA
syn. polycentromeric	pre-miRNA پیش‌ریزِرنای
chromosome,	pre-mRNA
holocentric chromosome,	→ pre-messenger RNA
holocentric	primary microRNA ریزِرنای اولیه
polycentromeric chromosome	syn. pri-miRNA
→ polycentric chromosome	primary transcript رونوشت اولیه
polycistronic message	pri-miRNA
→ polycistronic mRNA	→ primary microRNA

narrow heritability

وراثت‌پذیری خصوصی

syn. narrow-sense heritability**narrow-sense heritability**

→ narrow heritability

nascent DNA پِنای نیم‌ساخته**nascent RNA** پِنای نیم‌ساخته**ncRNA** → non-coding RNA**neomorph¹** نوریخت¹*syn.* neomorphic**neomorph²** نوریخت²**neomorphic** → neomorph¹**neomorphic allele** بَگَره نوریخت**neomorphic mutation**

جَهِش نوریخت

new-generation sequencing

→ next generation

sequencing

new-generation sequencing**system** → next generation

sequencing

new-generation sequencing**technology** → next

generation sequencing

next generation sequencing*abbr.* NGS توالی‌یابی نسل جدید*syn.* second-generation

sequencing,

new-generation sequencing,

new-generation sequencing

system, new-generation

sequencing technology

NGS → next generation

sequencing

non-coding RNA پِنای نارم‌گذار*abbr.* ncRNA*syn.* non-protein-encoding RNA,

non-protein-coding RNA,

npcRNA

non-cohesive end سرِ ناچسب**non-genetically modified****organism** اندامگان ناتراژنه**non-GMO** ناتراژنه**non-identical twins**

دوقلوهای ناهمسان

non-protein-coding RNA

→ non-coding RNA

non-protein-encoding RNA

→ non-coding RNA

non-specific transduction

ترارسانی غیراختصاصی

npcRNA → non-coding RNA**null allele** بَگَره پوچ**oligonucleotid directed**

mutagenesis

→ site-directed mutagenesis

open reading frame

چارچوب خوانش باز، خوانه باز

abbr. ORF**ORF** → open reading frame**overhang** سرآویز*syn.* overhanging end,

extension

map-based cloning	ریزتوالی‌یابی
→ positional cloning	
massively parallel sequencing	
توالی‌یابی هم‌زمان‌انبوه	
maternal inheritance	وراثت مادری
merozygote	پارزاگ
metacentric	مرکز میان
metacentric chromosome	
فام‌تن مرکز میان	
metagenome	فراژنوم
metagenomics	فراژنوم‌شناسی
<i>syn. environmental genomics</i>	
microRNA	ریزرنایا
<i>abbr. miRNA</i>	
<i>syn. tiny RNA,</i>	
<i>small temporal RNA</i>	
microRNA gene	ژن ریزرنایا
<i>abbr. miR gene</i>	
microsatellite	ریزماهوره
micro satellite DNA	
بنای ماهواره‌ای ریز	
middle repetitive DNA	
→ moderately repetitive DNA	
minichromosome	فام‌تنک
minisatellite	
→ minisatellite DNA	
minisatellite DNA	
بنای ماهواره‌ای خرد	
<i>syn. minisatellite</i>	
minisequencing	ریزتوالی‌یابی
mir gene	→ microRNA gene
miRNA	→ microRNA
moderately repetitive DNA	
بنای میان‌تکرار	
<i>syn. middle repetitive DNA</i>	
molecular agriculture	
→ molecular farming	
molecular clock	ساعت مولکولی
molecular farming	مولکول‌پروری
<i>syn. molecular pharming,</i>	
<i>molecular agriculture,</i>	
<i>biofarming</i>	
molecular pharming	
→ molecular farming	
monoallelic expression	
بیان تک‌بگه‌ای	
monocentric	تک میان
monocentric chromosome	
فام‌تن تک میان	
monovular twins	
→ monozygotic twins	
monozygotic twins	
دوقلوهای تک‌زاگ، دوقلوهای تک‌تخم	
<i>syn. monovular twins,</i>	
<i>uniovular twins</i>	
multigene family	خانواده چندژنی
mutator	جهش‌افزا
mutator gene	ژن جهش‌افزا

LINE elements		long interspersed nuclear elements	عناصر هسته‌ای پراکنده بلند، پراکنه بلند
→ long interspersed nuclear elements		abbr. LINE elements	
LINE(S)	پراب	syn. long interspersed elements,	
linkage → gene linkage		long period interspersions,	
linkage disequilibrium	فرایبوستگی	long interspersed nucleotide element,	
abbr. LD		long interspersed repeat elements	
syn. gametic phase disequilibrium,		long interspersed nucleotide element → long interspersed nuclear elements	
allelic association,		long interspersed repeat elements → long interspersed nuclear elements	
gametic disequilibrium		long period interspersions → long interspersed nuclear elements	
linkage map	نقشه پیوستگی	loss of function	
syn. genetic map,		→ loss of function mutation	
recombinational map,		loss of function mutation	
segregation map		جهش کارکردزدا	
linker DNA	دنا پیونده	syn. loss of function	
lipofection	لیپوآلایی	MAC → positional cloning	
liposome-mediated gene transfer	ژن‌رسانی لیپوتن‌یار	male pseudohermaphroditism	شبه‌نرمادگی نرنا
living modified organism		map-assisted cloning	
→ genetically modified organism		→ positional cloning	
localized mutagenesis			
→ site-directed mutagenesis			
long interspersed elements			
→ long interspersed nuclear elements			

intein	میان‌تئین	<i>in vitro</i> transcription	رونویسی درون‌شیشه‌ای، رونویسی درشیشه
<i>syn. protein intron,</i>		<i>syn. in vitro</i> RNA synthesis,	
internal protein sequence,		cell-free transcription	
intervening protein		<i>in vitro</i> translation	ترجمه درون‌شیشه‌ای، ترجمه درشیشه
sequence, IVPS,		<i>syn. in vitro</i> protein synthesis,	
intervening sequence, IVS		cell-free protein synthesis,	
interband	میان‌نوار	cell-free translation	
intergenic single nucleotide		<i>in vivo</i>	درون‌زیوه‌ای، درزیوه
polymorphism	چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی بین‌ژنی	isoaccepting transfer RNA	رِنای ناقل همسان‌پذیر
intergenic SNP	چندتک بین‌ژنی	<i>syn. isoacceptor</i> transfer RNA,	
internal protein sequence		transfer RNA isoacceptor	
→ intein		isoaccepting tRNA	رِنان همسان‌پذیر
intervening protein sequence		<i>syn. isoacceptor</i> tRNA	
→ intein		isoacceptor transfer RNA	
intervening sequence → intein		→ isoaccepting transfer RNA	
intragenic single nucleotide		isoacceptor tRNA	
polymorphism	چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی درون‌ژنی	→ isoaccepting tRNA	
intragenic SNP	چندتک درون‌ژنی	IVPS → intein	
<i>in vitro</i>	درون‌شیشه‌ای، درشیشه	IVS → intein	
<i>in vitro</i> mutagenesis	جهش‌زایی درشیشه	junk DNA	پِنای بی‌نمود
<i>in vitro</i> protein synthesis		LD → linkage disequilibrium	
→ <i>in vitro</i> translation		legitimate recombination	
<i>in vitro</i> RNA synthesis		→ homologous	
→ <i>in vitro</i> transcription		recombination	
		ligase → DNA ligase	

host-controlled restriction-modification		inbred strain → inbred line	
→ restriction-modification system		inbreeding	خویش‌آمیزی
housekeeping gene	ژن خانه‌دار	inbreeding coefficient	
abbr. HK			ضریب خویش‌آمیختگی
syn. reference gene		syn. coefficient of inbreeding,	
HR →		Wright's inbreeding	
homologous recombination		coefficient	
hybrid vigor	برتری دوره	inbreeding depression	
hypermorph ¹	بیش‌ریخت ¹		افت خویش‌آمیختگی
syn. hypermorphic		incidental DNA → selfish DNA	
hypermorph ²	بیش‌ریخت ²	in silico	درون‌تراشه‌ای، در تراشه
hypermorphic → hypermorph ¹		in silico cloning	
hypermorphic allele			همسانه‌سازی درون‌تراشه‌ای
	دیگه‌ کم‌ریخت	syn. cloning in silico	
hypermorphic mutation		in silico gene hunting	
	جهش بیش‌ریخت		ژن‌یابی درون‌تراشه‌ای، ژن‌یابی در تراشه
hypomorph ¹	کم‌ریخت ¹	in silico mapping	
syn. hypomorphic			نقشه‌نگاری درون‌تراشه‌ای،
hypomorph ²	کم‌ریخت ²		نقشه‌نگاری در تراشه
hypomorphic		in silico mining	کاوش درون‌تراشه‌ای،
→ hypomorph ¹			کاوش در تراشه
hypomorphic allele	دیگه‌ کم‌ریخت	in silico proteomics	
hypomorphic mutation			پروتئومیکس درون‌تراشه‌ای،
	جهش کم‌ریخت		پروتئومیکس در تراشه
identical twins	دوقلوهای همسان	in silico screening	
ignorant DNA → selfish DNA			غربالگری درون‌تراشه‌ای،
inbred line	رگه‌ خویش‌آمیخته		غربالگری در تراشه
syn. inbred strain			

genetic complementation	تکمیل‌سازی ژنی	heterogametic sex	جنس ناجورکامه
genetic fine structure	ساختار ریز ژن	heterogeneous nuclear RNA	رِنای هسته‌ای ناهمگن
genetic fingerprinting		heterosis	دورگگی
→ DNA fingerprinting		heterozygosis	ناجورزاگی، ناجورتنخمی
genetic linkage → gene linkage		syn. heterozygosity	
genetic map → linkage map		heterozygosity	
genetic profiling		→ heterozygosis	
→ DNA profiling		heterozygote	ناجورزاگ ^۱ ، ناجورتنخم ^۱
genic DNA	دِنای ژنی	heterozygous	ناجورزاگ ^۲ ، ناجورتنخم ^۲
genome annotation	ژنگان‌گزاری	highly repetitive DNA	دِنای پُر تکرار
syn. annotation		high-throughput sequencing	توالی‌یابی پربازده
genome fingerprint map		HK → housekeeping gene	
→ BAC map		hnRNA	رِناس ناهمگن
germplasm	زادمایه	holocentric	
GMO	ناتراژنه	→ polycentric chromosome	
gRNA → guide RNA		holocentric chromosome	
guide RNA	رِنای راهنما	→ polycentric chromosome	
abbr. gRNA		homogametic sex	جنس جورکامه
gynander → gynandromorph		homologous recombination	
gynandromorph	نرماده‌ریخت	abbr. HR	نو ترکیبی هم‌ساخت
syn. gynander		syn. legitimate recombination	
hcR-M		homozygosis	جورزاگی، جورتنخمی
→ restriction-modification		syn. homozygosity	
system		homozygosity → homozygosis	
heritability	وراثت‌پذیری	homozygote	جورزاگ ^۱ ، جورتنخم ^۱
hermaphrodite	نرماده	homozygous	جورزاگ ^۲ ، جورتنخم ^۲
hermaphroditism	نرمادگی		

flush end	سر تراز	gene dosage effect	اثر چنده ژن
founder effect	اثر بنیان‌گذار	gene dose → gene dosage	
founder principle	اصل بنیان‌گذار	gene family	خانواده ژنی
frame shift		gene farming	ژن‌پروری
→ reading frame shift		gene finding	ژن‌یابی
frame shift mutation		gene frequency	فراوانی ژن
	جهش چارچوب‌گردان	gene gun	تفنگ ژنی
syn. phase shift mutation,		gene hunting	شکار ژن
reading frame shift		gene identification	شناسایی ژن
mutation		syn. gene recognition	
fraternal twins		gene linkage	پیوستگی ژنی
→ dizygotic twins		syn. linkage, genetic linkage	
gain of function → gain of		gene number	شمار ژن
function mutation		generalized transduction	
gain of function mutation			تراسانی عمومی
	جهش کارکردزا	gene recognition	
syn. gain of function		→ gene identification	
gametic disequilibrium		gene redundancy	تکرارشدگی ژنی
	نامتعادلی پیوستگی‌زاد	gene regulation	تنظیم ژن
gametic phase disequilibrium		gene targeting	هدف‌گیری ژن
→ linkage disequilibrium		genetically engineered organism	
gene amplification	فزون‌سازی ژن	→ genetically modified	
gene battery → gene cluster		organism	
gene cluster	خوشه ژنی	genetically modified organism	
syn. gene battery			اندامگان تراژنه
gene content	محتوای ژنی	syn. living modified organism,	
gene density	تراکم ژنی، چگالی ژنی	genetically engineered	
gene dosage	چنده ژن	organism	
syn. gene dose		genetic anticipation	
		→ anticipation	

dominant negative allele	دیگره بارز منفی	EPS → extein	
dominant negative mutation	جهش بارز منفی	euploid	هولاد
dot blot	لکه‌گذاری نقطه‌ای	euploidy	هولادی
syn. spot blot		evolutionary clock	ساعت تکاملی، ساعت فرگشتی
downregulation	فروتتنظیم	exon trapping	دام‌اندازی بیان
electroblot → electroblotting		exon trapping vector	
electroblotter	الکترو لکه‌گذار		ناقل دام‌اندازی بیان
electroblotting	الکترو لکه‌گذاری	expressivity	بیانایی
syn. electroblot,		extein	بیانتئین
electrophoretic blotting		syn. external protein sequence,	
electrophoretic blotting		EPS	
→ electroblotting		extension → overhang	
electroporation	الکترونفوذ	external protein sequence	
electrotransformation		→ extein	
	الکتروتراریختی	extra chromosomal inheritance	
endosymbiont theory			وراثت برون‌فامتنی
→ endosymbiotic theory		extranuclear inheritance	
endosymbiotic theory			وراثت برون‌هسته‌ای
	نظریه درون‌همزیستی	ex vitro	برون‌شیشه‌ای، برون‌شیشه
syn. endosymbiont theory		ex vivo	برون‌زیوه‌ای، برون‌زیوه
environmental genomics		f ¹	ف ¹
→ metagenomics		f ²	ف ²
enzymatic DNA sequencing		female pseudohermaphroditism	شبه‌نرمادگی ماده‌نما
	توالی‌یابی زی‌مایه‌ای دنا،	filial generation	نسل فرزندی
	توالی‌یابی آنزیمی دنا	first filial generation	
enzymatic method	روش زی‌مایه‌ای،		نسل فرزندی اول
	روش آنزیمی	fitness	برازندگی وراثتی، برازندگی

cryptic satellite	نهان‌ماهواره	directional evolution	
C value	ارزش سی، ارزش ثابت	→ directed evolution	
C value paradox		dissimilar twins	
	ناسازنمای ارزش سی،	→ dizygotic twins	
	ناسازنمای ارزش ثابت	dizygotic twins	دوقلوهای دوزاگ،
cytoplasmic inheritance			دوقلوهای دوتخم
	وراثت میان‌یاخته‌ای	syn. dissimilar twins,	
dbSTS	دادگان توان	fraternal twins,	
degenerate code	رمز هرز	biovular twins	
degenerate primer	آغازگر هرز	DNA annealing → annealing	
denatured DNA	بنای واسرشته	DNA-DNA hybridization	
DGE → differential gene			دورگه‌سازی دنا-دنا،
expression			دورگه‌شدگی دنا-دنا
dicentric	دومیان	DNA fingerprinting	
dicentric chromosome			انگشت‌نگاری دنا
	فام‌تن دومیان	syn. genetic fingerprinting,	
dideoxy mediated chain		restriction enzyme analysis	
termination technique		DNA ligase	دناپیوندان
→ Sanger sequencing		syn. ligase	
dideoxy method		DNA ligation	پیوندش دنا
→ Sanger sequencing		DNA polymorphism	
dideoxy sequencing			چندشکلی دنا
	توالی‌یابی دی‌دی‌آکسی	DNA profiling	رُخ‌نمانگاری دنا
differential gene expression		syn. genetic profiling	
abbr. DGE	بیان افتراقی ژن	DNA-RNA hybrid	دورگه دنا-رنا
diffuse centromere	میان‌پار پخشیده	DNA-RNA hybridization	
directed evolution	تکامل جهت‌داده		دورگه‌سازی دنا-رنا،
syn. directional evolution			دورگه‌شدگی دنا-رنا
directed mutagenesis		DNA shuffling	بُرخوری دنا
→ site-directed mutagenesis			

cis configuration	آرایش سیس، آرایش ورسو	complementation	تکمیل‌سازی
cleavage	شکافتگی، تسهیم	complementation group	گروه تکمیل‌سازی
syn. segmentation		complementation map	نقشه تکمیل‌سازی
clonal	همسانه‌ای	complete transduction	ترارسانی کامل
clone	همسانه	concatemer	هم‌زنجیره‌پار
cloned	همسانه‌سازی‌شده، همسانیده	concatenate	هم‌زنجیره‌ای شدن
cloning	همسانه‌سازی	constitutive activity	→ constitutive expression
cloning in silico		constitutive expression	بیان نهادی
→ in silico cloning		syn. constitutive activity,	
closed reading frame		constitutive gene	expression
→ blocked reading frame		constitutive gene	ژن نهادی
coefficient of coincidence	ضریب هم‌رخدادی	constitutive gene expression	→ constitutive expression
coefficient of inbreeding		contig	وَرِیست
→ inbreeding coefficient		contig map	نقشه وَرِیست
cognate transfer RNA	رِنای ناقل هم‌شناسا	contig mapping	نقشه‌نگاری وَرِیست، وَرِیست‌نگاری
cognate tRNA	رِنان هم‌شناسا	contigs	وَرِیستگان
cohesive end → sticky end		cotransduction	هم‌ترارسانی
cohesive terminus		coupling → coupling phase	
→ sticky terminus		coupling configuration	آرایش هم‌پیوستگی
collinear/colinear	هم‌خط	coupling phase	هم‌پیوستگی
collinearity/colinearity	هم‌خطی	syn. coupling	
compatible end			
→ compatible terminus			
compatible terminus	پایانه جورشونده		
syn. compatible end			

blot	لکه‌برگ	cell-free translation	
blotting	لکه‌گذاری	→ in vitro translation	
syn. blot transfer		central dogma	باور بنیادی
blot transfer → blotting		centric fusion	هم‌جوشی میان‌پاری
blunt end	سر صاف	syn. centromeric fusion,	
syn. butt end		whole arm fusion	
blunt ended DNA	پنای سرصاف	centromere	میان‌پار
blunt ending		centromere interference	
→ blunt-end ligation			تداخل میان‌پاری
blunt-end ligation	پیوند سرصاف	centromeric fusion	
syn. blunt ligation, blunt ending		→ centric fusion	
blunt ligation		chain termination method	
→ blunt-end ligation			روش پایانش زنجیری
broad heritability		charged transfer RNA	
	وراثت‌پذیری عمومی		رِنای ناقل باردار
syn. broad-sense heritability		syn. acylated tRNA,	
broad-sense heritability		amino acylated tRNA	
→ broad heritability		charged tRNA	رِنان باردار
butt end → blunt end		check point	نقطه وارسی
capillary blotting		CHIP/ChIP → chromatin	
	لکه‌گذاری مویینه‌ای	immunoprecipitation	
catabolite repression		chromatin immunoprecipitation	
	فرونشانی فروگشته‌ای	abbr. CHIP	ایمنی رسوبش فامینه
catenane	زنجیرک	chromatin modification	
cell cycle	چرخه یاخته‌ای		دگرش فامینه
cell-free extract	شیره بی‌یاخته	chromatin remodeling	
cell-free protein synthesis			بازآرایی فامینه
→ in vitro translation		circular linkage map	
cell-free transcription			نقشه پیوستگی حلقوی
→ in vitro transcription			

annotation		BACmid → bacterial artificial
→ genome annotation		chromosome
anticipation	پیش‌بروزی	bacterial artificial chromosome
syn. genetic anticipation		فام‌تن‌وارهٔ باکتریایی
antimorph ¹	پادریخت ¹	syn. bacterial artificial
syn. antimorphic		chromosome-based
antimorph ²	پادریخت ²	plasmid, BACmid
antimorphic → antimorph ¹		bacterial artificial chromosome-
antimorphic allele	بگروه پادریخت	based plasmid → bacterial
antimorphic mutation		artificial chromosome
	جهد پادریخت	balanced lethals
anti-mutator	جهدش‌کاه	کُشنده‌های متعادل
antimutator gene	ژن جهدش‌کاه	syn. balanced lethal system
antisense gene	ژن پادمعنا	balanced lethal system
ARS → autonomously		→ balanced lethals
replicating sequence		balanced polymorphism
attenuation	کاهانش	چندشکلی متوازن
attenuator	کاهانه	band
autonomously replicating		نوار
sequence	توالی هم‌تاساز خودگردان	band compression
abbr. ARS		درهم‌رفتگی نوار
autoploid → autopolyploid ¹		base pair
autopolyploid ¹	خودچندلاد ¹	جفت‌باز
syn. autoploid		base-pairing
autopolyploid ²	خودچندلاد ²	جفت‌شدن باز
autopolyploidy	خودچندلادی	base-pairing rule
autozygote	خودزاگ	قانون جفت‌شدن باز
BAC	فاماب	base-pairing substitution
BAC map	نقشهٔ فاماب	جانشینی جفت‌باز
syn. genome fingerprint map		biofarming
		→ molecular farming
		biovular twins
		→ dizygotic twins
		blocked reading frame
		چارچوب خوانش بسته، خوانهٔ بسته
		syn. closed reading frame

systems biology	ژن‌های افزایشی	additive genes
زیست‌شناسی سامانه‌ها	هم‌ردیف‌سازی	alignment
tight turn	پیچ تند	syn. sequence alignment
tiny RNA → micro RNA		allelic association
upregulation	فراتنظیم	→ linkage disequilibrium
		allelic complementation
ژن‌شناسی و زیست‌فناوری	تکمیل‌سازی بگره‌ای	
	برکناری بگره‌ای	allelic exclusion
abortive transduction	دگرچارلاد	allotetraploid
ترارسانی ناکامل	دگرزاگ	allozygote
syn. abortive transformation		amino acylated tRNA
abortive transformation	→ charged transfer RNA	
→ abortive transduction	آریخت ¹	amorph ¹
acentric	بی‌میان	syn. amorphic
acentric chromosome	فام‌تن بی‌میان	amorph ²
syn. acentric fragment		amorph ¹ → amorph ¹
acentric fragment	بگره‌ آریخت	amorphic allele
→ acentric chromosome	جهش آریخت	amorphic mutation
acrocentric	دوجوردولاد ¹	amphidiploid ¹
acrocentric chromosome	دوجوردولاد ²	amphidiploid ²
فام‌تن کرانه‌میان	دوجورلادی	amphiploidy
acylated tRNA	دوجوردولادی	amphidiploidy
→ charged transfer RNA	دوجورلاد ¹	amphiploid ¹
additive effect	دوجورلاد ²	amphiploid ²
→ additive gene effect	افزونه	amplicon
additive gene effect	ناحولاد	aneuploid
اثر ژن‌های افزایشی	ناحولادی	aneuploidy
syn. additive effect	همتابی	annealing
		syn. DNA annealing

lipid-anchored protein	پروتئین لیپیدلنکر	pri-miRNA	→ primary microRNA
lipidome	لیپیدگان	protein autoprocesing	خودفراوری پروتئین
lipidomics	لیپیدگان‌شناسی	protein engineering	مهندسی پروتئین
lipoproteomics	لیپوپروتگان‌شناسی	protein splicing	پیرایش پروتئین
live cell microarray → cell chip		reverse turn	پیچ معکوس
living array	آرایه زنده	ribonome	رِناگان
living chip → cell chip		abbr. RNome	
living microarray → cell chip		ribonomics	رِناگان‌شناسی
microRNA	ریزِرِنا	abbr. RNomics	
abbr. miRNA		RNome → ribonome	
syn. tiny RNA,		RNomics → ribonomics	
small temporal RNA		rocket immunoelectrophoresis	
microRNA gene	ژن ریزِرِنا	→ electroimmunoassay	
abbr. miR gene		short tandem repeat	
miR gene → microRNA gene		abbr. STR	تکرارهای پیاپی کوتاه
miRNA → microRNA		slot blot	لکه‌گذاری شیاری
missing contact analysis	تحلیل اتصال گم‌شده	small endogenous RNA	
monoclonal antibody	پادتن تک‌دودمان	→ small RNA	
natural selection	انتخاب طبیعی	small RNA	رِناي كوچك
peptidomics	پپتیدگان‌شناسی	syn. small endogenous RNA	
phenome	رُخگان	small temporal RNA	
polyclonal antibody	پادتن چنددودمان	→ microRNA	
precursor microRNA		spot blot → dot blot	
	ریزِرِناي پیش‌ساز	sRNA	رِناك
primary microRNA	ریزِرِناي اولیه	system biology	زیست‌شناسی سامانه‌ای
abbr. pri-miRNA			

epitope mapping	نقشه‌نگاری روجایه	hydrophobic interaction	
epitope masking	روجایه‌پوشانی		برهم‌کنش آب‌گریز
epitope screening	غربالگری روجایه	IEF → isoelectric focusing	
epitope tag	نشان روجایه	immobilized pH gradient	
epitope tagging	نشان‌گذاری روجایه	abbr. IPG	شیو pH تثبیت‌شده
expression array	آرایه بیانی	immunome	ایمنی‌گان
ex vitro	برون‌شیشه‌ای، برون‌شیشه	immunomics	ایمنی‌گان‌شناسی
ex vivo	برون‌زیوه‌ای، برون‌زیوه	immunoproteomics	
fluxome	شارگان		ایمنی‌پروتگان‌شناسی
fluxomics	شارگان‌شناسی	in silico	درون‌تراشه‌ای، دتراشه
functional proteome		in silico proteomics	
	پروتگان کارکردی		پروتگان‌شناسی درون‌تراشه‌ای،
functional proteomics			پروتگان‌شناسی دتراشه
	پروتگان‌شناسی کارکردی	interactome map	نقشه هم‌کنشگان
functome	کارکردگان	intrabody	درون‌پادتن
fused protein → fusion protein		invertasome	واروتن
fusion protein	پروتئین‌الحاقی	in vitro	درون‌شیشه‌ای، درشیشه
syn. fused protein		ion channel array	آرایه یون‌راهه
glycoarray	قندآرایه	ionome	یونگان
glycochip	قندتراشه	ionomics	یونگان‌شناسی
glycome	قندگان	IPG → immobilized pH gradient	
glycomics	قندگان‌شناسی		تمرکز هم‌بار
glycoproteome	قندپروتگان	isoelectric focusing	
glycoproteomics	قندپروتگان‌شناسی	abbr. IEF	
gold microarray	ریزآرایه طلا	isoenzyme → isozyme	
heat-shock protein		isozyme	هم‌زیم
	پروتئین گرم‌اشوک	syn. isoenzyme	
holoenzyme	تام‌زی‌مایه، تام‌آنزیم	Laurell rocket technique	
holoprotein	تام‌پروتئین	→ electroimmunoassay	

clock protein	پروتئین زمان‌مند	docking protein	پروتئین جورشو
coelectrophoresis	الکتروهم‌کوچی	dot blot	لکه‌گذاری نقطه‌ای
cold-shock protein		syn. spot blot	
	پروتئین سرماشوگ	downregulation	فروتنظیم
comparative proteomics		DSC → differential scanning	
	پروتگان‌شناسی مقایسه‌ای	calorimetry	
syn. differential proteomics		dynameomics	پویاگان‌شناسی
complexome	همتافتگان	ectodomain	برون‌حبه
complexomics	همتافتگان‌شناسی	EIA → electroimmunoassay	
clone	همسانه	electroimmunoassay	
cloned	همسانه‌سازی شده، همسانیده	abbr. EIA	الکتروایمنی‌سنجی
cloning	همسانه‌سازی	syn. rocket,	
cytometer	یاخته‌سنج، یاخته‌شمار	immunoelectrophoresis,	
syn. cell counter		Laurell rocket technique,	
cytometry	یاخته‌سنجی، یاخته‌شماری	electroimmuno diffusion	
decoder protein	پروتئین رمزگشا	electroimmuno diffusion	
degradome	تخریبگان	→ electroimmunoassay	
degradomics	تخریبگان‌شناسی	electrophoretic mobility	
differential proteomics			تحرك الکتروکوچی
→ comparative proteomics		enzyme biosensor	
differential scanning			زی‌حسگر زی‌مایه‌ای، زی‌حسگر آنزیمی
calorimetry		enzyme-conjugated antibody	
abbr. DSC	گرماسنجی پویشی تفاضلی		پادتن زی‌مایه‌وند، پادتن آنزیم‌وند
differential transcriptome		syn. enzyme linked antibody	
	رونوشتگان افتراقی	enzyme linked antibody →	
DNA footprinting	جایابی دنا	enzyme-conjugated antibody	
DNA-protein interference assay			روجایگان‌شناسی
	سنجش تداخل دنا - پروتئین	epitomics	
DNA-protein protection assay		epitope	روجایه
	سنجش حفاظت دنا - پروتئین	epitope map	نقشه روجایه

autoinhibition	خودبازداری	capillary electrophoresis	الکتروکوج موینه‌ای
automodification	خوداصلاحی	catalytic monoclonal antibody	پادتن تک‌دودمان فروکافتی
autoprocessing	خودفراوری	abbr. catmab	
β barrel $\rightarrow$ beta barrel		catmab $\rightarrow$ catalytic monoclonal antibody	
β bend $\rightarrow$ beta turn		cell array $\rightarrow$ cell chip	
β conformation		cell-based microarray	
$\rightarrow$ beta conformation		$\rightarrow$ cell chip	
beta barrel	بشکه بتا	cell biochip $\rightarrow$ cell chip	
syn. β barrel		cell chip/cellular chip	تراشه یاخته‌ای
beta bend $\rightarrow$ beta turn		syn. cell(ular) biochip,	
beta conformation	صورت‌بندی بتا	cell(ular) microarray,	
syn. β conformation		cell-based microarray,	
beta sheet	صفحه بتا	live cell microarray,	
syn. β sheet, β plitted sheet		living microrarray,	
beta strand	رشته بتا	living chip, cell array	
syn. β strand		cell counter $\rightarrow$ cytometer	
beta turn	پیچ بتا	cell microarray $\rightarrow$ cell chip	
syn. β turn, beta bend, β bend		cellular biochip $\rightarrow$ cell chip	
bioaffinity sensor		cellular chip $\rightarrow$ cell chip	
$\rightarrow$ affinity biosensor		cellular microarray $\rightarrow$ cell chip	
biological array	آرایه زیستی	cellular proteome	پروتگان یاخته‌ای
blotting	لکه‌گذاری	chemical proteomics	
syn. blot transfer			پروتگان‌شناسی شیمیایی
blot transfer $\rightarrow$ blotting		chimeric protein	پروتئین آمیزه‌ای
β plitted sheet $\rightarrow$ beta sheet		clinical peptidomics	
β sheet $\rightarrow$ beta sheet			پپتیدگان‌شناسی بالینی
β strand $\rightarrow$ beta strand			
β turn $\rightarrow$ beta turn			
capillary blotting	لکه‌گذاری موینه‌ای		

پرونگان شناسی

abzyme	پادتن‌زیم
AE → affinity electrophoresis	
affibody	تمایل‌تن
affinity biosensor	زی‌حسگر تمایلی
syn. bioaffinity sensor	
affinity capture electrophoresis	
	الکتروکوچ گیرش تمایلی
affinity chromatography	
	سوانکاری تمایلی
affinity coelectrophoresis	
	الکتروهم‌کوچی تمایلی
affinity electrophoresis	
abbr. AE	الکتروکوچ تمایلی
α helix → alpha helix	
allelozyme → allozyme	
allozyme	دگرزیم
syn. allelozyme	

مارپیچ آلفا

syn. α helix

amino acid sequence

	توالی آمینواسیدی
anchor protein	پروتئین لنگری
abbr. AP	
antibody engineering	مهندسی پادتن
antibody enzyme	زی‌مایه پادنتی،
	آنزیم پادنتی
antibody microarray	ریزآرایه پادنتی
antienzyme	پادزی‌مایه، پادآنزیم
antigen array	آرایه پادگنی
antigenic determinant	
	تعیین‌کننده پادگنی
antigen microarray	ریزآرایه پادگنی
AP → anchor protein	
apoenzyme	روت‌زی‌مایه، روت‌آنزیم
apoprotein	روت‌پروتئین
autoantibody	خودپادتن
autoantigen	خودپادگن

**فهرست واژه‌ها براساس گروه یا شاخه
به ترتیب الفبای لاتینی**

yellow archangel

→ *Lamium galeobdolon*

Z

Zataria آویشن شیرازی [گیاهان دارویی]*Zataria bracteata*→ *Zataria multiflora**Zataria multiflora*

آویشن شیرازی پُرگل [گیاهان دارویی]

syn. *Zataria bracteata*,*Zataria multiflora* var. *elatior**Zataria multiflora* var. *elatior*→ *Zataria multiflora**Ziziphora* کاکوتی [گیاهان دارویی]*Ziziphora clinopodioides*

کاکوتی کوهی [گیاهان دارویی]

Ziziphora persica

کاکوتی ایرانی [گیاهان دارویی]

Ziziphora tenuior

کاکوتی نازک [گیاهان دارویی]

Ziziphus jujuba

عناب رسمی [گیاهان دارویی]

Ziziphus spina-christi عناب کُتار،

کُتار [گیاهان دارویی]

syn. Christ's Thorn Jujube

zoology جانورشناسی [جانورشناسی]

zygomorphic تک‌تقارنی [علوم گیاهی]

zygomorphous → zygomorphic

zygote زاگ، تخم [ژن‌شناسی]

vesiculate	تاوچه‌دار [علوم گیاهی]	W	
<i>syn. bladdery, vesicular</i>			
vestiture	کُرک‌پوش [علوم گیاهی]	water mint	→ <i>Mentha aquatica</i>
<i>syn. indumentum</i>		Watson-Crick base pairing	
villous	پشم‌آلود [علوم گیاهی]	جفت‌شدن بازی واتسون - کریک [ژن‌شناسی]	
<i>syn. shaggy</i>		wavy	→ <i>undulate</i>
viral-like element		white deadnettle	
→ <i>retrotransposon</i>		→ <i>Lamium album</i>	
viral-like retroposon		white nettle	→ <i>Lamium album</i>
→ <i>retrotransposon</i>		whole arm fusion	
virio plankton/viroplankton		→ <i>centric fusion</i>	
ویروس‌دروایان [جانورشناسی]		whorl	چرخه [علوم گیاهی]
virtual cloning		whorled	چرخه‌ای [علوم گیاهی]
همسانه‌سازی مجازی [ژن‌شناسی]		wild rue	→ <i>Peganum harmala</i>
virtual screening		wobble hypothesis	
غربالگری مجازی [ژن‌شناسی]		فرضیه لقی [ژن‌شناسی]	
Vitex	پنج‌انگشت [گیاهان دارویی]	wooly	→ <i>lanate</i>
Vitex agnus-castus		Wright's inbreeding coefficient	
پنج‌انگشت پاکدامن [گیاهان دارویی]		→ <i>inbreeding coefficient</i>	
<i>syn. chaste tree,</i>		wrinkled	→ <i>rugose</i>
<i>Abraham's balm,</i>		Y	
<i>monk's pepper</i>			
Vitex trifolia		YAC	فایر [ژن‌شناسی]
پنج‌انگشت هندی [گیاهان دارویی]		yac library	کنجینه فایر [ژن‌شناسی]
VNTR		yac map	نقشه فایر [ژن‌شناسی]
→ <i>variable number of</i>		yeast artificial chromosome	
<i>tandem repeat</i>		فام‌تن‌واره مخمری [ژن‌شناسی]	

uncinate [قلاب‌وار [علوم گیاهی]

syn. hooked

undulate [موج‌دار [علوم گیاهی]

syn. wavy, repand

unicarpellous [تک‌برچه‌ای [علوم گیاهی]

unidentified reading frame

چارچوب خوانش ناشناخته،

خوانه ناشناخته [ژن‌شناسی]

syn. unassigned reading frame,

URF

uniovular twins

→ monozygotic twins

unique DNA [دینای یکتا [ژن‌شناسی]

syn. unique sequence DNA

unique sequence DNA

→ unique DNA

upregulation [فرا تنظیم [پروتئان، ژن]

URF

→ unidentified reading

frame

Uropygi → Arachnida

V

vacuum blotting

[لکه‌گذاری خلثی [ژن‌شناسی]

valvular capsule

→ septifragal capsule

variable number of tandem

repeat

[تکراری‌های پیاپی شمارمتغیر [ژن‌شناسی]

abbr. VNTR

vein

[رگبرگ [علوم گیاهی]

veinlet

[رگبرگ فرعی [علوم گیاهی]

syn. nerville, small vein

velutinous

[مخملی [علوم گیاهی]

syn. velvety, soft

velvety → velutinous

venation

[رگ‌بندی [علوم گیاهی]

ventral

[شکمی [علوم گیاهی]

verrucate → papillate

verticillaster

[فراهمه [علوم گیاهی]

verticillate

[فراهم [علوم گیاهی]

very broadly oblong

[مستطیلی بس‌پهن [علوم گیاهی]

very deeply ovoid

[تخم‌مرغی بس‌کشیده [علوم گیاهی]

very depressed oblong

[مستطیلی بس‌فروشرده [علوم گیاهی]

very narrowly oblong

[مستطیلی بس‌باریک [علوم گیاهی]

very shallowly oblong

[مستطیلی بس‌پخشیده [علوم گیاهی]

vesicle-mediated gene transfer

[ژن‌رسانی حبابکیار [ژن‌شناسی]

vesicular → vesiculate

Thymus hyrcanus

→ *Thymus kotschyanus*

Thymus kotschyanus

آویشن آذربایجان [گیاهان دارویی]

syn. Thymus eriophorus,

Thymus hyrcanus,

Thymus arthroclados

thyrsus خوشه‌گرزن [علوم گیاهی]

tight turn پیچ تنگ [پروتئین‌شناسی]

tiny RNA → **microRNA**

tip نوک [علوم گیاهی]

tmRNA RNA ناپ [ژن‌شناسی]

tomentose نمدی [علوم گیاهی]

tomentulose ریزنمدی [علوم گیاهی]

tongue-shaped → **ligulate**²

toothed → **dentate**

Trachyspermum زنیان [گیاهان دارویی]

Trachyspermum copticum

زنیان رومی [گیاهان دارویی]

syn. Ammi copticum,

Carum copticum, ajwain

trans configuration آرایش ترانس،

آرایش ترانسو [ژن‌شناسی]

transduced cell → **transductant**

transductant ترارسه [ژن‌شناسی]

syn. transduced cell

transduction ترارسانی [ژن‌شناسی]

transfer-messenger RNA

RNA ناقل - پیک [ژن‌شناسی]

transfer RNA isoacceptor

→ **isoaccepting transfer RNA**

transverse oblong

مستطیلی عرضی [علوم گیاهی]

tree-like → **dendroid**

Trematoda بادکش‌ویسان [جانورشناسی]

triangular → **deltoid**

trichome کرک [علوم گیاهی]

tridentate/tridentated

سه‌دندانه‌ای [علوم گیاهی]

syn. three-pronged

Trilobita سه‌لپ‌ویسان [جانورشناسی]

syn. trilobites

trilobites → **Trilobita**

Trilobitomorpha

سه‌لپ‌ریخت‌وندان [جانورشناسی]

trimerous سه‌پار [علوم گیاهی]

trisomic سه‌فام‌تنه [ژن‌شناسی]

trisomy سه‌فام‌تنی [ژن‌شناسی]

tube foot پای لوله‌ای [جانورشناسی]

tuberculate → **papillate**

Turbellaria موجک‌ویسان [جانورشناسی]

U

ultraplankton → **nanoplankton**

umbel چتر [علوم گیاهی]

unassigned reading frame

→ **unidentified reading**

frame

Tamarindus officinalis

→ *Tamarindus indica*

Tamarix aphylla

گز شاهی [گیاهان دارویی]

tandem array → tandem repeat

tandem duplication

→ tandem repeat

tandem repeat

تکراری‌های پیاپی [ژنتیک]

syn. tandem duplication,

tandem array

Tardigrada [کندروتباران (جانورشناسی)]

targeted mutagenesis

→ site-directed mutagenesis

Tasmanian bluegum

→ *Eucalyptus globulus*

TEL-DNA → telomere

telocentric [تعمیان (ژنتیک)]

telocentric chromosome

فام‌تن تعمیان [ژنتیک]

telomerase [تتپاراز (ژنتیک)]

syn. telomere terminal

transferase

telomere [تتپار (ژنتیک)]

syn. telomere DNA,

telomeric DNA, TEL-DNA

telomere DNA → telomere

telomere terminal transferase

→ telomerase

telomeric DNA → telomere

telomeric position effect

→ telomeric silencing

telomeric silencing

خاموش‌سازی تتپاری [ژنتیک]

syn. telomeric position effect

terminal style

خامه انتهایی [علوم گیاهی]

syn. apical³

ternate venation

→ actinodromous

territoriality

قلمروخواهی [جانورشناسی]

tertiary vein

رگبرگ سومین [علوم گیاهی]

tetramerous [چهارپار (علوم گیاهی)]

Teucrium [کلپوره (گیاهان دارویی)]

Teucrium polium

کلپوره پُرآذین (گیاهان دارویی)

syn. felty germander

thorn [خارشاخه (علوم گیاهی)]

thread-like → filiform

three-pronged → tridentate

thyme → *Thymus*

Thymus [آویشن (گیاهان دارویی)]

syn. thyme

Thymus arthroclados

→ *Thymus kotschyanus*

Thymus eriophorus

→ *Thymus kotschyanus*

sticky ended DNA

دینای سرچسب [ژنشناسی]

sticky terminus

پایانه چسبیده [ژنشناسی]

syn. cohesive terminus

stipe

پایک [علوم گیاهی]

stipel

گوشوارک [علوم گیاهی]

stipule

گوشواره [علوم گیاهی]

STR → short tandem repeats

strap-shaped → ligulate²

strigose

زبرمو [علوم گیاهی]

STS → sequence-tagged site

STS map

→ sequence-tagged site map

submetacentric

ورمرکز میان [ژنشناسی]

submetacentric chromosome

قام تن و رمرکز میان [ژنشناسی]

subulate

درفشی [علوم گیاهی]

subuliform

درفشی شکل [علوم گیاهی]

syn. awl shape

sulcate

شیار دار [علوم گیاهی]

syn. furrowed, grooved

suppressor transfer RNA

رِنای ناقل سرکوبگر [ژنشناسی]

suppressor tRNA

رِنان سرکوبگر [ژنشناسی]

suspension feeder

معلق خوار [جانورشناسی]

sword-shaped → ensiform

Symphyla

هم تبار ویسان [جانورشناسی]

syncarpous

پیوسته برچه [علوم گیاهی]

syngenesious

پیوسته یساک [علوم گیاهی]

synpetalous

پیوسته گلبرگ [علوم گیاهی]

syn. gamopetalous

synsepalous

پیوسته کاسبرگ [علوم گیاهی]

syn. gamosepalous

syntenic

هم رشته [ژنشناسی]

syntenic block

قالب هم رشته [ژنشناسی]

syntenic genes

ژن های هم رشته [ژنشناسی]

synteny

هم رشتگی [ژنشناسی]

syntepalous

پیوسته گلپار [علوم گیاهی]

synthetic tandem repeat

تکراری های پیاپی بر ساخته [ژنشناسی]

system biology

زیست شناسی سامانه ای [پروتگان، ژن]

systems biology

زیست شناسی سامانه ها [پروتگان، ژن]

T

Tamarindus

تمر هندی [گیاهان دارویی]

Tamarindus indica

تمر هندی دارویی [گیاهان دارویی]

syn. Tamarindus officinalis

small endogenous RNA

→ small RNA

small nuclear RNA

رِنای کوچک هسته‌ای [ژن‌شناسی]

small nucleolar RNA

رِنای کوچک هستگی [ژن‌شناسی]

small RNA رِنای کوچک [پروتکان، ژن]

syn. small endogenous RNA

small temporal RNA

→ microRNA

small vein → veinlet

smooth → glabrous

SNIP → SNP

snoRNA رِناک هستگی [ژن‌شناسی]

SNP/SNIP چندتک [ژن‌شناسی]

SNP map نقشه چندتک‌ها [ژن‌شناسی]

SNP profiling

رخ‌نمانگاری چندتک‌ها [ژن‌شناسی]

SNP scanning چندتک‌پویی [ژن‌شناسی]

SNP scoring چندتک‌سنجی [ژن‌شناسی]

snRNA رِناک هسته‌ای [ژن‌شناسی]

soft → velutinous

Solanum nigrum

بادنجان تاجریزی [گیاهان دارویی]

solitary تک‌گل [علوم گیاهی]

spacer DNA

رِنای فاصله‌انداز [ژن‌شناسی]

spadix میل‌چمچه [علوم گیاهی]

spatulate قاشقی [علوم گیاهی]

spearmint/spear mint

→ *Mentha spicata*

specialized transduction

ترارسانی اختصاصی [ژن‌شناسی]

syn. restrictive transduction,

restricted transduction

spike سنبله [علوم گیاهی]

spikelet سنبلچه [علوم گیاهی]

spine خار [علوم گیاهی]

Spongiaria اسفنج‌تباران [جانورشناسی]

spot blot → dot blot

squamous فلسی [علوم گیاهی]

sRNA رِناک [پروتکان، ژن]

SSR → short tandem repeat

Stachys سنبله‌ای [گیاهان دارویی]

syn. hedgenettle

Stachys lavandulifolia

سنبله‌ای چای‌کوهی [گیاهان دارویی]

staggered end → sticky end

stellate ستاره‌ای [علوم گیاهی]

stenohalic → stenohaline

stenohaline

محدودشورتاب [جانورشناسی]

syn. stenohalic

steriglose زبرموی کوتاه [علوم گیاهی]

sticky end سر چسبیده [ژن‌شناسی]

syn. cohesive end,

staggered end

shotgun experiment

→ shotgun cloning

shotgun sequencing

توالی‌یابی شلیکی،

توالی‌یابی تصادفی [ژن‌شناسی]

signal transduction

ترارسانی نشانک [ژن‌شناسی]

silent single nucleotide

polymorphism

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

خاموش [ژن‌شناسی]

silent SNP [ژن‌شناسی]

چندتک خاموش [ژن‌شناسی]

simplifiedromous

→ craspedodromous

simple sequence repeat

→ short tandem repeat

SINE elements

→ short interspersed nuclear
elements

SINE(S) [ژن‌شناسی]

پراک [ژن‌شناسی]

single-copy DNA

پنای تک‌نسخه [ژن‌شناسی]

single nucleotide polymorphism

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی [ژن‌شناسی]

single nucleotide

polymorphismal map

نقشه چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی [ژن‌شناسی]

single nucleotide polymorphism

profiling

رخ‌نمانگاری چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی [ژن‌شناسی]

single nucleotide polymorphism

scanning

پویش چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی [ژن‌شناسی]

single nucleotide polymorphism

scoring

سنجش چندشکلی‌های

تک‌نوکلئوتیدی [ژن‌شناسی]

sinuate [علوم گیاهی]

سینوسی [علوم گیاهی]

Sipuncula → Sipunculida

Sipunculida

ماشوره‌تباران [جانورشناسی]

syn. Sipuncula

site-directed mutagenesis

جهش‌زایی جهت‌دار [ژن‌شناسی]

syn. site-specific mutagenesis,

directed mutagenesis,

targeted mutagenesis,

localized mutagenesis,

oligonucleotide directed

mutagenesis

site-specific mutagenesis

→ site-directed mutagenesis

slot blot [پروتئان، ژن]

لکه‌گذاری شیاری [پروتئان، ژن]

small cytoplasmic RNA

رنای کوچک میان‌یاخته‌ای [ژن‌شناسی]

semifalciform

نیمه‌داسی‌شکل [علوم گیاهی]

sepalous کاسبرگ‌دار [علوم گیاهی]

septicidal capsule

پوشینه تیغه‌شکاف [علوم گیاهی]

septifragal capsule

پوشینه تیغه‌شکند [علوم گیاهی]

syn. valvular capsule

sequence alignment

→ alignment

sequence-tagged site

abbr. STS توالی نشانمند [ژنشناسی]

sequence-tagged site database

دادگان توالی نشانمند [ژنشناسی]

sequence-tagged site map

نقشه توالی نشانمند [ژنشناسی]

abbr. STS map

seriseous ابریشمی [علوم گیاهی]

serrate ارّه‌ای [علوم گیاهی]

serrulate ریزاره‌ای [علوم گیاهی]

syn. finely serrate

sessile¹ بسترچسب [جانورشناسی]

syn. sedentary

sessile² بی‌پایک [علوم گیاهی]

setose موریشی [علوم گیاهی]

syn. bristly

setulose ریزموریشی [علوم گیاهی]

syn. finely setose

sex reversal برگشت جنسی [ژنشناسی]

shaggy → villous

shallowly oblong

مستطیلی پخشیده [علوم گیاهی]

sheathing غلافی [علوم گیاهی]

shield-shaped → peltate

short interspersed elements

→ short interspersed nuclear elements

short interspersed nuclear elements

عناصر هسته‌ای پراکنده کوتاه،

پراکنه کوتاه [ژنشناسی]

syn. SINE elements,

short interspersed

elements,

short interspersed repeat

elements

short interspersed repeat elements

→ short interspersed nuclear elements

short tandem repeat

تکراری‌های پیاپی کوتاه [پروتگان، ژن]

abbr. STR

syn. repetitive simple sequence,

RSS, simple sequence

repeat, SSR

shotgun cloning

همسانه‌سازی شلیکی [ژنشناسی]

syn. shotgun experiment

Salvia officinalis

مریم‌گلی دارویی [گیاهان دارویی]

syn. garden sage

Salvia sclarea

مریم‌گلی مَرموک [گیاهان دارویی]

Sanger sequencing

توالی‌یابی سنتگر [ژن‌شناسی]

syn. Sanger's method,

dideoxy method,

dideoxy mediated chain

termination technique

Sanger's method

→ Sanger sequencing

satDNA/ sat-DNA [پن‌نامه ژن‌شناسی]

satellite DNA

پن‌ای ماهواره‌ای [ژن‌شناسی]

Satureja calamintha→ *Calamintha officinalis***scabrous**

زبر [علوم گیاهی]

scalariform

نردبانی [علوم گیاهی]

scalelike → scaley**scaley**

قلس‌مانند [علوم گیاهی]

syn. scalelike

scape

گل‌سَتاب [علوم گیاهی]

Scaphopoda [ناوپاویسان (جانورشناسی)]

scapose

گل‌سَتابی [علوم گیاهی]

scarce messenger RNA

پن‌ای پیک کمیاب [ژن‌شناسی]

scarce mRNA [پن‌ای کمیاب (ژن‌شناسی)]

scorpioid cyme

گرزن کزدمی [علوم گیاهی]

syn. cincinnus

scRNA

رناکم [ژن‌شناسی]

Scyphozoa

جام‌زیوه‌ویسان (جانورشناسی)

secondary vein

رگرگ دومین [علوم گیاهی]

second filial generation

نسل فرزندی دوم [ژن‌شناسی]

second-generation sequencing

→ next generation

sequencing

sedentary → sessile¹**seed bank**

بانک بذر [گیاهان دارویی]

segmentation → cleavage**segregation map**

→ linkage map

selectable marker

نشانگر انتخاب‌پذیر [ژن‌شناسی]

syn. selectable marker gene

selectable marker gene

→ selectable marker

selfish DNA [پن‌ای خودخواه (ژن‌شناسی)]

syn. ignorant DNA,

incidental DNA

semicraspedodromous

نیم‌لبه‌رو [علوم گیاهی]

semifalcate

نیمه‌داسی [علوم گیاهی]

- ribonome** رِناگان (پروتگان، ژن)
abbr. RNome
- ribonomics** رِناگان‌شناسی (پروتگان، ژن)
abbr. RNomics
- riboregulation** رِناتنظیم (ژن‌شناسی)
- riboregulator** رِناتنظیم‌گر (ژن‌شناسی)
- riboswitch** رِناکلید (ژن‌شناسی)
- ribwort plantain**
→ *Plantago lanceolata*
- Ricinus** کرچک (گیاهان دارویی)
- Ricinus communis**
کرچک رسمی (گیاهان دارویی)
syn. castor oil plant, castorbean
- river red gum**
→ *Eucalyptus camaldulensis*
- R-M system** سامانه دگرپُر (ژن‌شناسی)
- RNA ligase** رِناپیوندان (ژن‌شناسی)
- RNA-RNA hybridization**
دورگه‌سازی رِنا - رِنا،
دورگه‌شدگی رِنا - رِنا (ژن‌شناسی)
- RNome** → ribonome
- RNomics** → ribonomics
- Robertsonian translocation**
تراسپاری روبرتسونی (ژن‌شناسی)
- rocket immunoelectrophoresis**
→ electroimmunoassay
- rolled back** → revolute
- rosette** طوقه (علوم گیاهی)
- rostrate** منقاری (علوم گیاهی)
syn. beaked
- rosulate** طوقه‌ای (علوم گیاهی)
- Rotatoria** → Rotifera
- Rotifera** چرخان‌تباران (جانورشناسی)
syn. Rotatoria
- rough** → rugose
- RSS** → short tandem repeat
- rugose** پُرچروک (علوم گیاهی)
syn. rough, wrinkled
- runcinate** چپ‌اره‌ای (علوم گیاهی)
- running mallow**
→ *Malva neglecta* Wallr
- S**
- sage** → *Salvia*
- sagittate** پیکانی (علوم گیاهی)
- sagittiform** پیکانی‌شکل (علوم گیاهی)
syn. arrow-shaped
- Salvia** مریم‌گلی^۱ (گیاهان دارویی)
syn. sage
- Salvia hydrangea** مریم‌گلی عقربان،
عقربان (گیاهان دارویی)
- Salvia hypoleuca** مریم‌گلی کوکل،
کوکل (گیاهان دارویی)
- Salvia leriifolia** مریم‌گلی نوروزک،
نوروزک (گیاهان دارویی)
- Salvia macrosiphon** مزیم‌گلی مَرّوی،
مَرّو (گیاهان دارویی)

- reporter gene** ژن گزارشگر [ژن‌شناسی]
repulsion تراپیوستگی [ژن‌شناسی]
syn. repulsion phase
repulsion configuration آرایش تراپیوستگی [ژن‌شناسی]
repulsion phase → **repulsion**
restricted transduction → **specialized transduction**
restriction enzyme analysis → **DNA fingerprinting**
restriction fragment قطعه برشی [ژن‌شناسی]
restriction fragment length polymorphism چندشکلی طولی قطعه برشی [ژن‌شناسی]
abbr. RFLP
restriction map نقشه برشی [ژن‌شناسی]
syn. restriction site map
restriction-modification system سامانه دگربرش ویژه [ژن‌شناسی]
syn. host-controlled restriction-modification, hcR-M
restriction site جایگاه برشی [ژن‌شناسی]
restriction site map → **restriction map**
restrictive transduction → **specialized transduction**
- rete mirabile** تورینه شکفت [جانورشناسی]
reticulate مشبک [علوم گیاهی]
syn. netted
reticulodromous مشبک‌رو [علوم گیاهی]
retroposon وارونه‌شه [ژن‌شناسی]
retrotransposition وارو ترانهش [ژن‌شناسی]
retrotransposon وارو ترانهشه [ژن‌شناسی]
syn. viral-like retroposon, viral-like element, retroviral-like element
retroviral-like element → **retrotransposon**
reverse genetics ژن‌شناسی معکوس [ژن‌شناسی]
reverse turn پیچ معکوس [پروتگان‌شناسی]
revolute برون‌پیچ [علوم گیاهی]
syn. rolled back
RFLP → **restriction fragment length polymorphism**
rhomboid لوزی‌وار [علوم گیاهی]
rhytidome → **outer bark**
ribbed رگه‌دار [علوم گیاهی]
syn. costate

pyrosequencing

توالی‌یابی پیروفسفاتی [ژن‌شناسی]

syn. real-time pyrophosphate

detection

pyxidium → pyxis

pyxis پوشینه مجری [علوم گیاهی]

syn. pyxidium

Q

quantitative inheritance

وراثت کمی [ژن‌شناسی]

R

raceme خوشه [علوم گیاهی]

racemose خوشه‌ای [علوم گیاهی]

rachilla¹ محور برگچه [علوم گیاهی]rachilla² محور سنبلیچه [علوم گیاهی]rachis¹ محور برگ [علوم گیاهی]rachis² محور گل‌آذین [علوم گیاهی]

radial شعاعی [علوم گیاهی]

radical → basal¹

random cloning

همسانه‌سازی تصادفی [ژن‌شناسی]

raphe نقش بند [علوم گیاهی]

reading frame چارچوب خوانش،

خوانه [ژن‌شناسی]

reading frame shift

چارچوب‌گردانی خوانش،

خوانه‌گردانی [ژن‌شناسی]

syn. frame shift, phase shift

reading frame shift mutation

→ frame shift mutation

real-time pyrophosphate

detection

→ pyrosequencing

reannealing → renaturation

reassociation → renaturation

recombinational map

→ linkage map

reference gene

→ housekeeping gene

regular

منظم [علوم گیاهی]

reiterated sequence

→ repetitive DNA

Remipedia کفچه‌پاویسان [جانورشناسی]

renaturation بازسرشت [ژن‌شناسی]

syn. reannealing, reassociation

reniform کلیوی‌شکل [علوم گیاهی]

syn. kidney-shaped

repand → undulate

repetitious DNA

→ repetitive DNA

repetitive DNA

دینای تکراری [ژن‌شناسی]

syn. repetitious DNA,

reiterated sequence

repetitive simple sequence

→ short tandem repeat

precursor microRNA

ریزرنای پیش‌ساز [هروتگان، ژن]

premature mRNA

رِناپ پیش‌رس [ژن‌شناسی]

pre-messenger RNA

abbr. pre-mRNA پیش‌رِناپ [ژن‌شناسی]

pre-miRNA

پیش‌ریزرنای [ژن‌شناسی]

pre-mRNA

→ pre-messenger RNA

Priapulida

نرینه‌ای‌تباران [جانورشناسی]

prickle

تیغ [علوم گیاهی]

prickly → aculeate**primary microRNA**

ریزرنای اولیه [هروتگان، ژن]

abbr. pri-miRNA

primary transcript

رونوشت اولیه [ژن‌شناسی]

primary vein

رگبرگ اولین [علوم گیاهی]

pri-miRNA

→ primary microRNA

processivity

پردازندگی [ژن‌شناسی]

syn. processivity value

processivity clamp

گیره پردازندگی [ژن‌شناسی]

processivity index

شاخص پردازندگی [ژن‌شناسی]

processivity value

→ processivity

protein autoprocesing

خودفراوری پروتئین [هروتگان‌شناسی]

protein engineering

مهندسی پروتئین [هروتگان، ژن]

protein intron → intein**protein splicing**

پیرایش پروتئین [هروتگان، ژن]

Protostomia

دهان‌نخستیان [جانورشناسی]

protruding terminus

پایانه بیرون‌زده [ژن‌شناسی]

pseudohermaphroditism

شبه‌نرمادگی [ژن‌شناسی]

psyllium

اسپرزه سیاه [گیاهان دارویی]

puberulent

ریزکرک‌آلود [علوم گیاهی]

syn. minutely pubescent

pubescent¹

کُرک‌آلود [علوم گیاهی]

pubescent²

کُرک‌دار [علوم گیاهی]

Pulegium vulgare→ *Mentha pulegium***pulveraceous → pulverulent****pulverulent**

گرد‌آلود [علوم گیاهی]

syn. pulveraceous

pulvinus

بالشتک [علوم گیاهی]

punctate

منقوط [علوم گیاهی]

syn. dotted, pitted

pungent

گزنده [علوم گیاهی]

Pycnogonida

ستبرگندویسان [جانورشناسی]

syn. Pantopoda

pyriform

کلابی‌شکل [علوم گیاهی]

Plantago psyllium

بار هنگ سیاه‌دانه [گیان دارویی]

Platyhelminthes

پهن‌کرم‌تباران [جانورشناسی]

pleurotropic [کنارگرا] [علوم گیاهی]

pleurotropic-dorsal

کنارگرای پشتی [علوم گیاهی]

pleurotropic-ventral

کنارگرای شکمی [علوم گیاهی]

plicate [چین‌دار]^۲ [علوم گیاهی]

syn. plaited

plumose [پُرسان] [علوم گیاهی]

pneumatocyst [کیسه هوا] [جانورشناسی]

point → apex

polyadelphian

→ polyadelphous

polyadelphous

چنددسته‌ای [علوم گیاهی]

syn. polyadelphian

polycarpic [چندبارثمر] [علوم گیاهی]

polycentric [چندمیان] [ژن‌شناسی]

polycentric chromosome

فام‌تن چندمیان [ژن‌شناسی]

syn. polycentromeric

chromosome,

holocentric chromosome,

holocentric

polycentromeric chromosome

→ polycentric chromosome

Polychaeta [پُر‌تارویسان] [جانورشناسی]

polycistronic message

→ polycistronic mRNA

polycistronic mRNA

رِناپ چندکارایی‌ای [ژن‌شناسی]

syn. polycistronic message

polyclonal antibody

پادتن چنددودمان [پروتک‌شناسی]

polymerase chain reaction

واکنش زنجیره‌ای بَسپاراز [ژن‌شناسی]

abbr. PCR

polypetalous → apopetalous

polysepalous → aposepalous

polytene chromosome

فام‌تن بَس‌رشته [ژن‌شناسی]

polytenization

بَس‌رشته‌شَوی [ژن‌شناسی]

Porifera [روزنگ‌تباران] [جانورشناسی]

position¹ [جایگاه] [علوم گیاهی]position² [موقعیت] [علوم گیاهی]

positional cloning

همسانه‌سازی مکان‌محور [ژن‌شناسی]

syn. map-based cloning,

map-assisted cloning,

MAC

posture [حالت] [علوم گیاهی]

pp-based sequencing

توالی‌یابی پیروفسفات‌مینا [ژن‌شناسی]

precursor messenger RNA

رِناپی پیک پیش‌ساز [ژن‌شناسی]

- perigynous** [پیراتخم‌دانی [علوم گیاهی]
- peristome** [پیرادهانه [علوم گیاهی]
- Perovskia** [پراژمبل [گیاهان دارویی]
- persian rue** → *Peganum harmala*
- petalostemonous** → **epipetalous**
- petalous** [کلیبرگ‌دار [علوم گیاهی]
- petiole** [دُم‌برگ [علوم گیاهی]
- syn. leafstalk*
- petiolulate** [دُم‌برگ‌چه‌دار [علوم گیاهی]
- petiolule** [دُم‌برگ‌چه [علوم گیاهی]
- phase shift**
- **reading frame shift**
- phase shift mutation**
- **frame shift mutation**
- phenome** [رُخگان (پروتگان، ژن)]
- phenomics** [رُخگان‌شناسی [ژن‌شناسی]
- Phoronida** [گُل‌دهان‌تباران [جانورشناسی]
- phyllotaxis** → **phyllotaxy**
- phyllotaxy** [برگ‌آذین [علوم گیاهی]
- syn. phyllotaxis*
- physical map** [نقشه فیزیکی [ژن‌شناسی]
- piliferous** [مودار [علوم گیاهی]
- pilose** [نرم‌مق [علوم گیاهی]
- Pimpinella** [بادیان رومی^۲ [گیاهان دارویی]
- Pimpinella anisum**
- [بادیان رومی انیسون [گیاهان دارویی]
- pinnate** [شانه‌ای [علوم گیاهی]
- pinnatifid** [بریده‌شانه‌ای [علوم گیاهی]
- syn. pinnisected*
- pinnatisect** [چاک‌شانه‌ای [علوم گیاهی]
- syn. pinnatisected*
- pinnatisected** → **pinnatisect**
- pinnisected** → **pinnatifid**
- pitted** → **punctate**
- placenta** [جفت [علوم گیاهی]
- placentation** [تَمَکَن [علوم گیاهی]
- Placozoa** [تخت‌زیوه‌تباران [جانورشناسی]
- plaited** → **plicate**
- plankton** [دروایان [جانورشناسی]
- Plantago eriophora**
- **Plantago lanceolata**
- Plantago ispaghula**
- **Plantago ovata**
- Plantago lanceolata**
- [بارهنگ نیزه‌ای [گیاهان دارویی]
- syn. Plantago eriophora,*
- Plantago orientalis Stapf var.*
- lycia, ribwort plantain,*
- narrowleaf plantain*
- Plantago major**
- [بارهنگ کبیر [گیاهان دارویی]
- syn. major plantain,*
- broadleaf plantain,*
- greater plantain*
- Plantago orientalis Stapf var. lycia**
- **Plantago lanceolata**
- Plantago ovata**
- [بارهنگ تخم‌مرغی [گیاهان دارویی]
- syn. Plantago ispaghula*

P

paleaceous [کاهک‌دار (علوم گیاهی)]

syn. chaffy

palinactinodromous

[بازشعاعی‌رو (علوم گیاهی)]

palindrome [هامال (ژنتیک)]

palindrome sequence/

palindromic sequence

[توالی هامال (ژنتیک)]

palindromic sequence

→ **palindrome sequence**

palmate [پنجه‌ای (علوم گیاهی)]

palmate venation

→ **actinodromous**

palmatified [بریده‌پنجه‌ای (علوم گیاهی)]

palmatisect [چاک‌پنجه‌ای (علوم گیاهی)]

Palpigradi → **Arachnida**

pandurate [قلیانی (علوم گیاهی)]

panduriform [قلیانی‌شکل (علوم گیاهی)]

panicle [چندخوشه (علوم گیاهی)]

panicled → **paniculate**

paniculate [چندخوشه‌ای (علوم گیاهی)]

syn. panicled

pannose [پتویی (علوم گیاهی)]

Pantopoda → **Pycnogonida**

papillate [زگیل‌دار (علوم گیاهی)]

syn. verrucate, tuberculate

parallel → **parallelodromous**

parallelodromous

[موازی‌رو (علوم گیاهی)]

syn. parallel

parasitic DNA [دینای سربار (ژنتیک)]

parietal [جداری (علوم گیاهی)]

parietal-axile

[جداری - محوری (علوم گیاهی)]

parietal-septate

[جداری دیواره‌دار (علوم گیاهی)]

Pauropoda [خُردپاویسان (جانورشناسی)]

PCR

→ **polymerase chain reaction**

Peganum [اسپند (گیاهان دارویی)]

Peganum harmala

[اسپند معمولی (گیاهان دارویی)]

syn. persian rue, wild rue,

Espanol

Pelecypoda [تبرپاویسان (جانورشناسی)]

peltate [سپری (علوم گیاهی)]

syn. shield-shaped

pendulous [آویخته (علوم گیاهی)]

pennyroyal [خالواش (گیاهان دارویی)]

pentamerous [پنج‌پار (علوم گیاهی)]

peppermint → **Mentha x piperita**

peppermint essential oil

→ **oil of peppermint**

peptidomics

[پپتیدگان‌شناسی (پروتئین‌شناسی)]

perfoliate [ساقه‌پوش (علوم گیاهی)]

- obpandurate** [واژقلیانی (علوم گیاهی)]
obpyriform [واژگلابی شکل (علوم گیاهی)]
syn. inverted pyriform
obtuse [نوک‌کُند (علوم گیاهی)]
ocellate [چشمک‌دار (علوم گیاهی)]
ochreate → **ocrea**
ocrea [گوشواره غلافی (علوم گیاهی)]
syn. ochreate
oil of anise → **anise oil**
oil of camphor
 [روغن کافور (گیاهان دارویی)]
syn. camphor essential oil
oil of cinnamon
 [روغن دارچین (گیاهان دارویی)]
oil of clove [روغن میخک (گیاهان دارویی)]
syn. clove oil
oil of coriander
 [روغن گشنیز (گیاهان دارویی)]
oil of dill [روغن شوید (گیاهان دارویی)]
oil of peppermint
 [روغن نعناع‌قلی (گیاهان دارویی)]
syn. peppermint essential oil
oligonucleotid directed
 mutagenesis → **site-directed**
 mutagenesis
Onychophora
 [ناخن‌دارتباران (جانورشناسی)]
open reading frame
 [چارچوب خوانش باز، خوانده باز (ژن‌شناسی)]
abbr. ORF
- operculum** [درپوش (علوم گیاهی)]
opium [تریاک (گیاهان دارویی)]
opposite [متقابل (علوم گیاهی)]
orbicular [دایره‌ای (علوم گیاهی)]
ORF → **open reading frame**
orientation [جهت (علوم گیاهی)]
ortho-amphitropous
 [راست - دوسوگرا (علوم گیاهی)]
ortho-campylotropous
 [راست - خمش‌گرا (علوم گیاهی)]
orthotropous [راست (علوم گیاهی)]
Ostracoda [زره‌ویسان (جانورشناسی)]
otolith → **ear stone**
outer bark [پوست بیرونی (علوم گیاهی)]
syn. rhytidome
ovate [تخم‌مرغی (علوم گیاهی)]
syn. egg-shaped
oven spring [پُف پخت (علوم گیاهی)]
overhang [سرآویز (ژن‌شناسی)]
syn. overhanging end,
 extension
overhanging end → **overhang**
overlapping clones → **contigs**
overlaps
 [همسازانه‌های هم‌پوشان (ژن‌شناسی)]
syn. overlapping clones
ovoid [تخم‌مرغ‌وار (علوم گیاهی)]

nerve رگه [علوم گیاهی]

nerville → veinlet

net plankton

دروایان تورگیر [جانورشناسی]

netted → reticulate

new-generation sequencing

→ next generation

sequencing

new-generation sequencing

system → next generation

sequencing

new-generation sequencing

technology → next

generation sequencing

next generation sequencing

توالی‌یابی نسل جدید [ژنشناسی]

abbr. NGS

syn. second-generation

sequencing,

new-generation sequencing,

new-generation sequencing

system, new-generation

sequencing technology

NGS → next generation

sequencing

non-coding RNA

رِنای نازم‌گذار [ژنشناسی]

abbr. ncRNA

syn. non-protein-encoding RNA,

non-protein-coding RNA,

npcRNA

non-cohesive end

سرِ ناچسب [ژنشناسی]

nondecussate

متقابل ناضربدری [علوم گیاهی]

non-genetically modified

organism اندامگان ناتراژنه [ژنشناسی]

non-GMO ناتراژنه [ژنشناسی]

non-identical twins

دوقلوه‌ای ناهمسان [ژنشناسی]

non-protein-coding RNA

→ non-coding RNA

non-protein-encoding RNA

→ non-coding RNA

non-specific transduction

ترارسانی غیراختصاصی [ژنشناسی]

notched → dentate

npcRNA → non-coding RNA

null allele بکره پوچ [ژنشناسی]

O

obcordate واژقلبی [علوم گیاهی]

obdeltoid واژدلتاوار [علوم گیاهی]

obdiplostemonous

واژدو حلقه‌پرچمی [علوم گیاهی]

oblanceolate واژسرنیزه‌ای [علوم گیاهی]

syn. inversely lanceolate

oblong مستطیلی [علوم گیاهی]

obovate واژتخم‌مرغی [علوم گیاهی]

syn. inversely ovate

monochasium

گرزن یک‌سویه [علوم گیاهی]

monoclonal antibody

پادتن تک‌دودمان [پروتئین‌شناسی]

Monogenea [جانورشناسی]

Monoplacophora

تک‌لاکه‌ریسان [جانورشناسی]

monosulcate [علوم گیاهی]

monovular twins

→ monozygotic twins

monozygotic twins

دوقلوهای تک‌زاگ،

دوقلوهای تک‌تخم [ژن‌شناسی]

syn. monovular twins,

uniovular twins

mucronulate [علوم گیاهی]

multigene family

خانواده چندژنی [ژن‌شناسی]

muricate [علوم گیاهی]

mutator [ژن‌شناسی]

mutator gene [ژن‌شناسی]

Myriapoda [جانورشناسی]

N

nannoplankton

→ nanoplankton

nanoplankton/ nannoplankton

ریزدروایان [جانورشناسی]

syn. ultraplankton

narrow heritability

وراثت‌پذیری خصوصی [ژن‌شناسی]

syn. narrow-sense heritability

narrowleaf plantain

→ *Plantago lanceolata*

narrowly oblong

مستطیلی باریک [علوم گیاهی]

narrow-sense heritability

→ narrow heritability

nascent DNA

دِنای نیم‌ساخته [ژن‌شناسی]

nascent RNA

رِنای نیم‌ساخته [ژن‌شناسی]

natural selection

انتخاب طبیعی [ژن، علوم گیاهی]

ncRNA → non-coding RNA

needle-shaped → acicular

Nemata → Nematoda

Nematoda [جانورشناسی]

syn. Nemata

Nematomorpha

نخ‌ریخت‌تباران [جانورشناسی]

neomorph¹ [ژن‌شناسی]

syn. neomorphic

neomorph² [ژن‌شناسی]

neomorphic → neomorph¹

neomorphic allele

لیگرة نورِیخت [ژن‌شناسی]

neomorphic mutation

جهش نورِیخت [ژن‌شناسی]

micro satellite DNA

دینای ماهواره‌ای ریز [ژن‌شناسی]

middle repetitive DNA

→ moderately repetitive DNA

midrib رگبرگ اصلی [علوم گیاهی]

syn. costa

midvein رگبرگچه اصلی [علوم گیاهی]**millipedes** هزارپاویسان [جانورشناسی]**minichromosome** فام‌تنک [ژن‌شناسی]**minisatellite**

→ minisatellite DNA

minisatellite DNA

دینای ماهواره‌ای خرد [ژن‌شناسی]

syn. minisatellite

minisequencing

ریزتوالی‌یابی [ژن‌شناسی]

minutely pubescent

→ puberulent

miR gene → microRNA gene**miRNA** → microRNA**missing contact analysis**

تحلیل اتصال گم‌شده [پروتئان‌شناسی]

moderately repetitive DNA

دینای میان‌تکرار [ژن‌شناسی]

syn. middle repetitive DNA

moldavian balm

بادرشنبی^۲ [گیاهان دارویی]

Moldavian dragonhead

→ *Dracocephalum moldavica*

Moldavica punctata

→ *Dracocephalum moldavica*

Moldavica suaveolens

→ *Dracocephalum moldavica*

molecular agriculture

→ molecular farming

molecular clock

ساعت مولکولی [ژن‌شناسی]

molecular farming

مولکول‌پروری [ژن‌شناسی]

syn. molecular pharming,

molecular agriculture,

biofarming

molecular pharming

→ molecular farming

Mollusca نرم‌تن‌تباران [جانورشناسی]

syn. molluscs

molluscs → Mollusca**monadelphous** یک‌دسته‌ای [علوم گیاهی]**monk's pepper**

→ *Vitex agnus-castus*

monoallelic expression

بیان تک‌دیگرهای [ژن‌شناسی]

monocarpic یک‌بارثمر [علوم گیاهی]**monocentric** تک‌میان [ژن‌شناسی]**monocentric chromosome**

فام‌تن تک‌میان [ژن‌شناسی]

monochasial

گرزن یک‌سویه‌ای [علوم گیاهی]

Mentha aquatica

نعناعجویباری [کیهان دارویی]

syn. *Mentha aquatica* var. *persica*,
water mint

Mentha longifolia

نعناعپونه [کیهان دارویی]

syn. *Mentha spicata* var. *longifolia*,
Mentha sylvestris

Mentha nigricans→ *Mentha x piperita****Mentha piperita* var. *sylvestris***→ *Mentha x piperita****Mentha pulegium***

نعناعخالواش [کیهان دارویی]

syn. *Pulegium vulgare****Mentha spicata***

نعنادهشتی [کیهان دارویی]

syn. *Mentha viridis*,
Mentha sylvestris var. *viridis*,
spearmint

Mentha spicata* var. *longifolia→ *Mentha longifolia****Mentha sylvestris***→ *Mentha longifolia****Mentha sylvestris* var. *viridis***→ *Mentha spicata****Mentha viridis* → *Mentha spicata******Mentha x piperita***

نعناعفللی [کیهان دارویی]

syn. *Mentha piperita* var.
sylvestris, *Mentha nigricans*,
peppermint

meroplankton

پاردرویان [جانورشناسی]

merosity پارگان [علوم گیاهی]**Merostomata**

پاردهانویسان [جانورشناسی]

merozygote پارزاگ [ژنشناسی]**Mesozoa** میان‌زیوه‌تباران [جانورشناسی]**metacentric** مرکزمیان [ژنشناسی]**metacentric chromosome**

فام‌تن مرکزمیان [ژنشناسی]

metagenome فراژنگان [ژنشناسی]**metagenomics**

فراژنگان‌شناسی [ژنشناسی]

syn. environmental genomics

Metazoa پُریاختگان [جانورشناسی]**microfauna** ریززیاگان [جانورشناسی]**Micrognathozoa**

ریزفک‌زیوه‌تباران [جانورشناسی]

microRNA ریزرِنا [هروتگان، ژن]

syn. miRNA, tiny RNA,

small temporal RNA

microRNA gene

ژن ریزرِنا [هروتگان، ژن]

syn. miR gene

microsatellite ریزماهوره [ژنشناسی]

long interspersed repeat
elements → long interspersed
nuclear elements

long period interspersion
→ long interspersed nuclear
elements

lorate [تسمه‌ای (علوم گیاهی)]
syn. loratus, loriformis

loratus → lorate

Loricifera [سپردار تباران (جانورشناسی)]

loriformis → lorate

loss of function
→ loss of function mutation

loss of function mutation
[جهش کارکردزدا (ژنشناسی)]

syn. loss of function

lyrate [ربایی (علوم گیاهی)]

M

MAC → positional cloning

maceration¹ [خیساندن (گیاهان دارویی)]

maceration² [خیسانده (گیاهان دارویی)]

macrofauna [درشت‌زیگان (جانورشناسی)]

madreporite [غریالک (جانورشناسی)]

major plantain → *Plantago major*

Malacostraca

[نرم‌زره‌ویسان (جانورشناسی)]

male pseudohermaphroditism

[شبه‌نرمادگی نر نما (ژنشناسی)]

Malva [پنیرک (علوم گیاهی، گیاهان دارویی)]

Malva neglecta Wallr

[پنیرک رونده (گیاهان دارویی)]

syn. running mallow

Malva sylvestris

[پنیرک پابلند (گیاهان دارویی)]

syn. high mallow

map-assisted cloning

→ positional cloning

map-based cloning

→ positional cloning

marcescent [پژمرده‌مان (علوم گیاهی)]

marginal [حاشیه‌ای (علوم گیاهی)]

massively parallel sequencing

[توالی‌یابی هم‌زمان‌انبوه (ژنشناسی)]

maternal inheritance

[وراثت مادری (ژنشناسی)]

Maxillopoda

[آرواره‌پاویسان (جانورشناسی)]

medicinal plants

[گیاهان دارویی (گیاهان دارویی)]

medifixed [میان‌چسب (علوم گیاهی)]

Melissa [وارنگ‌بو (گیاهان دارویی)]

Melissa calamintha

→ *Calamintha officinalis*

Melissa officinalis

[وارنگ‌بوی دارویی (گیاهان دارویی)]

Mentha aquatica var. *persica*

→ *Mentha aquatica*

- lineolate** ریزخطدار [علوم گیاهی]
LINE(S) پرآب [ژن‌شناسی]
linkage → gene linkage
linkage disequilibrium
 abbr. LD فراپیوستگی [ژن‌شناسی]
 syn. gametic phase
 disequilibrium,
 allelic association,
 gametic disequilibrium
linkage map نقشه پیوستگی [ژن‌شناسی]
 syn. genetic map,
 recombinational map,
 segregation map
linker DNA بنای پیونده [ژن‌شناسی]
linseed oil روغن تخم کتان،
 روغن بزرک [گیاهان دارویی]
 syn. flaxseed oil
Linum کتان [علوم گیاهی، گیاهان دارویی]
 syn. flax
lipid-anchored protein
 پروتئین لیپیدلنگر [پروتئان‌شناسی]
lipidome لیپیدگان [پروتئان‌شناسی]
Lipidomics
 لیپیدگان‌شناسی [پروتئان‌شناسی]
lipofection لیپوآلای [ژن‌شناسی]
lipoproteomics
 لیپوپروتئان‌شناسی [پروتئان‌شناسی]
liposome-mediated gene transfer
 ژن‌رسانی لیپوتن‌یار [ژن‌شناسی]
- live cell microarray → cell chip**
living array آرایه زنده [پروتئان‌شناسی]
living chip → cell chip
living microarray → cell chip
living modified organism
 → genetically modified organism
lobed لپ‌دار [علوم گیاهی]
localized mutagenesis
 → site-directed mutagenesis
loculicidal capsule
 پوشینه حجره‌شکاف [علوم گیاهی]
lomentifform تسبیحی‌شکل [علوم گیاهی]
long interspersed elements
 → long interspersed nuclear elements
long interspersed nuclear elements
 عناصر هسته‌ای پراکنده بلند،
 پراکنه بلند [ژن‌شناسی]
 syn. LINE elements,
 long interspersed elements,
 long period interspersion,
 long interspersed nucleotide element,
 long interspersed repeat elements
long interspersed nucleotide element → long interspersed nuclear elements

L	lanate	پشمین [علوم گیاهی]
laciniate کافته [علوم گیاهی] syn. jagged	syn. wooly	
Lallemantia بالنکو [گیاهان دارویی]	lanceolate سرنیزه‌ای [علوم گیاهی]	
Lallemantia iberica	lateral → axillary ²	
بالتگوی شهری [گیاهان دارویی]	lateral style خامه جانبی [علوم گیاهی]	
Lallemantia royleana	Laurell rocket technique	
بالتگوی شیرازی [گیاهان دارویی]	→ electroimmunoassay	
lamb's ear(s) چای‌کوهی [گیاهان دارویی]	LD → linkage disequilibrium	
	leaf برگ [علوم گیاهی]	
Lamellibranchia	leaflet برگچه [علوم گیاهی]	
تیغه آبشش‌ویسمان [جانورشناسی]	leafstalk → petiole	
lamina → blade	legitimate recombination	
laminar تیغه‌ای [علوم گیاهی]	→ homologous recombination	
Lamium گزنه سفید [گیاهان دارویی]	lemon balm → common balm	
syn. deadnettle	lepidote پولک‌دار [علوم گیاهی]	
Lamium album	ligase → DNA ligase	
گزنه سفید رسمی [گیاهان دارویی]	ligulate ¹ زبانک‌دار [علوم گیاهی]	
syn. white deadnettle,	ligulate ² زبانه‌ای [علوم گیاهی]	
white nettle	syn. strap-shaped,	
Lamium amplexicaule	tongue-shaped	
گزنه سفید ساقه‌آغوش [گیاهان دارویی]	ligule زبانک [علوم گیاهی]	
syn. henbit deadnettle,	linear خطی [علوم گیاهی]	
greater henbit	linearly oblong	
Lamium galeobdolon	مستطیلی خطی [علوم گیاهی]	
گزنه سفید زردگل [گیاهان دارویی]	lineate خط‌دار [علوم گیاهی]	
syn. <i>Galeobdolon luteum</i> ,	LINE elements	
yellow archangel	→ long interspersed nuclear	
	elements	

in vitro* RNA synthesis**→ *in vitro* transcriptionin vitro* transcription**

رونویسی درون‌شیشه‌ای،

رونویسی درشیشه [ژن‌شناسی]

syn. *in vitro* RNA synthesis,

cell-free transcription

***in vitro* translation**

ترجمه درون‌شیشه‌ای،

ترجمه درشیشه [ژن‌شناسی]

syn. *in vitro* protein synthesis,

cell-free protein synthesis,

cell-free translation

in vivo درون‌زیوه‌ای، درزیوه [ژن‌شناسی]**involute** درون‌پیچ [علوم گیاهی]**ion channel array**

آرایه یون‌راهه [پروتگان‌شناسی]

ionome یونگان [پروتگان‌شناسی]**ionomics** یونگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]**IPG** →

immobilized pH gradient

irregular نامنظم [علوم گیاهی]

syn. bilateral

isoaccepting transfer RNA

رِنای ناقل همسان‌پذیر [ژن‌شناسی]

syn. isoacceptor transfer RNA,

transfer RNA isoacceptor

isoaccepting tRNA

رِنان همسان‌پذیر [ژن‌شناسی]

syn. isoacceptor tRNA

isoacceptor transfer RNA

→ isoaccepting transfer RNA

isoacceptor tRNA

→ isoaccepting tRNA

isoelectric focusing

abbr. IEF تمرکز هم‌بار [پروتگان‌شناسی]

isoenzyme → isozyme**isomeric** جورپار [علوم گیاهی]**isozyme** هم‌زیم [پروتگان‌شناسی]

syn. isoenzyme

ispaghula → blond plantain**IVPS** → intein**IVS** → intein**J****jagged → laciniate****jujuba → jujube****jujube** عناب [گیاهان دارویی]

syn. jujuba

junk DNA دِنای بی‌نمود [ژن‌شناسی]**K****kidney-shaped → reniform****Kinorhyncha**

پوزه‌جنبان‌تباران [جانورشناسی]

syn. Echinodera

Insecta [حشره‌ویسان (جانورشناسی)]

in silico

درون‌تراشه‌ای، در تراشه [پروتگان، ژن]

in silico cloning

همسانه‌سازی درون‌تراشه‌ای [ژن‌شناسی]

syn. cloning in silico

in silico gene hunting

ژنیابی درون‌تراشه‌ای،

ژنیابی در تراشه [ژن‌شناسی]

in silico mapping

نقشه‌نگاری درون‌تراشه‌ای،

نقشه‌نگاری در تراشه [ژن‌شناسی]

in silico mining، کاوش درون‌تراشه‌ای،

کاوش در تراشه [ژن‌شناسی]

in silico proteomics

پروتگان‌شناسی درون‌تراشه‌ای،

پروتگان‌شناسی در تراشه [پروتگان، ژن]

in silico screening

غربالگری درون‌تراشه‌ای،

غربالگری در تراشه [ژن‌شناسی]

intein

میانتئین [ژن‌شناسی]

syn. protein intron,

internal protein sequence,

intervening protein

sequence, IVPS,

intervening sequence, IVS

interactome map

نقشه هم‌کنشگان [پروتگان‌شناسی]

interband

میان‌نوار [ژن‌شناسی]

**intergenic single nucleotide
polymorphism**

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی بین‌ژنی [ژن‌شناسی]

intergenic SNP

چندتک بین‌ژنی [ژن‌شناسی]

internal protein sequence

→ intein

intervening protein sequence

→ intein

intervening sequence → intein

intrabody [پروتگان‌شناسی] درون‌پادتن

**intragenic single nucleotide
polymorphism**

چندشکلی تک‌نوکلئوتیدی

درون‌ژنی [ژن‌شناسی]

intragenic SNP

چندتک درون‌ژنی [ژن‌شناسی]

inversely lanceolate

→ oblanceolate

inversely ovate → obovate

invertasome [پروتگان‌شناسی] واروتن

inverted pyriform

→ obpyriform

in vitro

درون‌شیشه‌ای،

در شیشه [پروتگان، ژن]

in vitro mutagenesis

جهش‌زایی در شیشه [ژن‌شناسی]

in vitro protein synthesis

→ *in vitro translation*

- hypomorph¹** کم‌ریخت¹ [ژن‌شناسی]
syn. hypomorphic
- hypomorph²** کم‌ریخت² [ژن‌شناسی]
hypomorphic → **hypomorph¹**
hypomorphic allele دیگره کم‌ریخت [ژن‌شناسی]
hypomorphic mutation جهش کم‌ریخت [ژن‌شناسی]
hypoplankton زیردروایان [جانورشناسی]
hypotropous زیرگرا [علوم گیاهی]
hypotropous-dorsal زیرگرای پشتی [علوم گیاهی]
hypotropous-ventral زیرگرای شکمی [علوم گیاهی]
hyssop → *Hyssopus*
Hyssopus زوفا [گیاهان دارویی]
syn. hyssop
Hyssopus angustifolius زوفای برگ‌باریک [گیاهان دارویی]
Hyssopus officinalis زوفای دارویی [گیاهان دارویی]
- I
- Ichthyoplankton** ماهی‌دروایان [جانورشناسی]
identical twins دوقلوهای همسان [ژن‌شناسی]
- IEF** → isoelectric focusing
ignorant DNA → selfish DNA
imbricate هم‌پوش [علوم گیاهی]
immobilized pH gradient شیو pH تثبیت‌شده [پروتگان‌شناسی]
abbr. IPG
immunome ایمنی‌گان [پروتگان‌شناسی]
immunomics ایمنی‌گان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]
immunoproteomics ایمنی‌پروتگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]
inbred line رگه خویش‌آمیخته [ژن‌شناسی]
syn. inbred strain
inbred strain → **inbred line**
inbreeding خویش‌آمیزی [ژن‌شناسی]
inbreeding coefficient ضریب خویش‌آمیختگی [ژن‌شناسی]
syn. coefficient of inbreeding,
Wright's inbreeding
coefficient
inbreeding depression افت خویش‌آمیختگی [ژن‌شناسی]
incidental DNA → selfish DNA
incised شکافته [علوم گیاهی]
indumentum → vestiture
infauna توزیاگان [جانورشناسی]
infusion دم‌کرده [گیاهان دارویی]
inner bark پوست درونی [علوم گیاهی]

- hirsute** ریش‌سان [علوم گیاهی]
- hirtellous** کوتاه‌ریش [علوم گیاهی]
- hispid** سفت‌مو [علوم گیاهی]
- HK → housekeeping gene**
- hnRNA** رِناَس ناهمگن [ژن‌شناسی]
- holdfast** چسبانه [جانورشناسی]
- holocentric**
→ polycentric chromosome
- holocentric chromosome**
→ polycentric chromosome
- holoenzyme**
تام‌زی‌مایه، تام‌آنزیم [پروتئان‌شناسی]
- holoplankton**
مدام‌دروایان [جانورشناسی]
- holoprotein** تام‌پروتئین [پروتئان‌شناسی]
- homogametic sex**
جنس جورکامه [ژن‌شناسی]
- homologous recombination**
abbr. HR نو ترکیبی هم‌ساخت [ژن‌شناسی]
syn. legitimate recombination
- homozygosis**
جورزاگی، جور تخمی [ژن‌شناسی]
syn. homozygosity
- homozygosity → homozygosis**
- homozygote** جورزاگ^۱،
جور تخم^۱ [ژن‌شناسی]
- homozygous** جورزاگ^۲،
جور تخم^۲ [ژن‌شناسی]
- honeycombed → favosus**
- hooked → uncinat**
- horse mint** پونه [گیاهان دارویی]
- host-controlled restriction-modification**
→ restriction-modification system
- housekeeping gene**
abbr. HK ژن خانه‌دار [ژن‌شناسی]
syn. reference gene
- HR → homologous recombination**
- Hyalospongea → Hexactinellida**
- hybrid vigor** برتری دورگه [ژن‌شناسی]
- hydrophobic interaction**
برهم‌کنش آب‌گریز [پروتئان‌شناسی]
- Hydrozoa** آب‌زیوه‌ویسان [جانورشناسی]
- hypanthium** گل‌بُنه [علوم گیاهی]
syn. floral tube
- hypanthodium** گل‌بُنه‌ای [علوم گیاهی]
- hypermorph¹** بیش‌ریخت^۱ [ژن‌شناسی]
syn. hypermorphic
- hypermorph²** بیش‌ریخت^۲ [ژن‌شناسی]
- hypermorphic → hypermorph¹**
- hypermorphic allele**
دیگرۀ بیش‌ریخت [ژن‌شناسی]
- hypermorphic mutation**
جهش بیش‌ریخت [ژن‌شناسی]
- hyphodromous** پنهان‌رو [علوم گیاهی]
- hypogynous** زیرتخم‌دانی [علوم گیاهی]

H	
half-inferior	نیمه تحتانی [علوم گیاهی]
hastate	زوبینی [علوم گیاهی]
hastiform	زوبین شکل [علوم گیاهی]
hcR-M	
→ restriction-modification system	
head → capitulum	
heart-shaped → cordate	
heat-shock protein	پروتئین گرماشوک [پروتئین‌شناسی]
hedgenettle → <i>Stachys</i>	
helicoid cyme	
	گرزن مارپیچی [علوم گیاهی]
syn. bostryx	
hemianatropous	
	نیمه واژگون [علوم گیاهی]
syn. hemitropous	
hemitropous	
→ hemianatropous	
henbit deadnettle	
→ <i>Lamium amplexicaule</i>	
herbal materials	
	مواد گیاهی [گیاهان دارویی]
herbal preparations	
	فراورده‌های گیاهی [گیاهان دارویی]
heritability	وراثت‌پذیری [ژنتیک]
hermaphrodite	نرماده [ژنتیک]
hermaphroditism	نرمادگی [ژنتیک]
hesperidiform	
	لیموسنگی شکل [علوم گیاهی]
heterogametic sex	
	جنس ناجورکامه [ژنتیک]
heterogeneous nuclear RNA	
	رِنا‌ی هسته‌ای ناهمگن [ژنتیک]
heterosis	دورگگی [ژنتیک]
heterotropous	
	ناجورسوگرا [علوم گیاهی]
heterozygosis	
	ناجورزاگی، ناجورتخمی [ژنتیک]
syn. heterozygosity	
heterozygosity	
→ heterozygosis	
heterozygote	
	ناجورزاگ ^۱ ، ناجورتخم ^۱ [ژنتیک]
heterozygous	
	ناجورزاگ ^۲ ، ناجورتخم ^۲ [ژنتیک]
Hexactinellida	
	شش‌پره‌ویسمان [جانورشناسی]
syn. Hyalospongia	
Hexapoda	شش‌پاوندان [جانورشناسی]
highly repetitive DNA	
	دِنا‌ی پُر تکرار [ژنتیک]
high mallow → <i>Malva sylvestris</i>	
high-throughput sequencing	
	توالی‌یابی پربازده [ژنتیک]
hilum	ناف [علوم گیاهی]

genetic anticipation

→ anticipation

genetic complementation

تکمیل‌سازی ژنی [ژن‌شناسی]

genetic fine structure

ساختار ریز ژن [ژن‌شناسی]

genetic fingerprinting

→ DNA fingerprinting

genetic linkage → gene linkage

genetic map → linkage map

genetic profiling

→ DNA profiling

genic DNA [ژنی [ژن‌شناسی]

genome annotation

ژنگان‌گذاری [ژن‌شناسی]

syn. annotation

genome fingerprint map

→ BAC map

germander [مریم‌نخودی [گیاهان دارویی]

germplasm [زادمایه [ژن‌شناسی]

glabrous [بی‌کرک [علوم گیاهی]

syn. smooth

glandular [غده‌دار [علوم گیاهی]

glaucous [سفیدکلی [علوم گیاهی]

glochidiate [خارلنگری [علوم گیاهی]

glomerule [شنگله [علوم گیاهی]

glycoarray [قندآرایه [پروتگان‌شناسی]

glycochip [قندتراشه [پروتگان‌شناسی]

glycome [قندگان [پروتگان‌شناسی]

glycomics [قندگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]

glycoproteome

قندپروتگان [پروتگان‌شناسی]

glycoproteomics

قندپروتگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]

GMO

تراژنه [ژن‌شناسی]

Gnathostomulida

دهان‌فک‌تباران [جانورشناسی]

gold microarray

ریزآرایه طلا [پروتگان‌شناسی]

greater henbit

→ *Lamium amplexicaule*

greater plantain

→ *Plantago major*

green alga → Chlorophyte

gRNA → guide RNA

grooved → sulcate

guide RNA [رئای راهنما [ژن‌شناسی]

abbr. gRNA

gum arabic [صمغ عربی [گیاهان دارویی]

syn. acacia gum

gymnosperm [بازدانه [علوم گیاهی]

gynander → gynandromorph

gynandromorph

نرماده‌ریخت [ژن‌شناسی]

syn. gynander

gynobasic [بُن‌تخدانی [علوم گیاهی]

gain of function mutation

جهش کارکردزا [ژنشناسی]

syn. gain of function

Galeobdolon luteum

→ *Lamium galeobdolon*

gametic disequilibrium

→ linkage disequilibrium

gametic phase disequilibrium

→ linkage disequilibrium

gamopetalous → synpetalous

gamosepalous → synsepalous

garden sage → *Salvia officinalis*

Gastropoda [شکم‌پاویسان [جانورشناسی]

syn. gastropods

gastropods → Gastropoda

Gastrotricha

موی شکم‌تباران [جانورشناسی]

gene amplification

فزون‌سازی ژن [ژنشناسی]

gene battery → gene cluster

gene cluster [خوشه ژنی [ژنشناسی]

syn. gene battery

gene content [محتوای ژنی [ژنشناسی]

gene density

تراکم ژنی، چگالی ژنی [ژنشناسی]

gene dosage [چندۀ ژن [ژنشناسی]

syn. gene dose

gene dosage effect

اثر چندۀ ژن [ژنشناسی]

gene dose → gene dosage

gene family [خانواده ژنی [ژنشناسی]

gene farming [ژن‌پروری [ژنشناسی]

gene finding [ژن‌یابی [ژنشناسی]

gene frequency [فراوانی ژن [ژنشناسی]

gene gun [تفنگ ژنی [ژنشناسی]

gene hunting [شکار ژن [ژنشناسی]

gene identification

شناسایی ژن [ژنشناسی]

syn. gene recognition

gene linkage [پیوستگی ژنی [ژنشناسی]

syn. linkage, genetic linkage

gene number [شمار ژن [ژنشناسی]

generalized transduction

ترارسانی عمومی [ژنشناسی]

gene recognition

→ gene identification

gene redundancy

تکرارشدگی ژنی [ژنشناسی]

gene regulation [تنظیم ژن [ژنشناسی]

gene targeting

هدف‌گیری ژن [ژنشناسی]

genetically engineered organism

→ genetically modified

organism

genetically modified organism

اندامگان تراژنه [ژنشناسی]

syn. living modified organism,

genetically engineered

organism

finely serrate → serrulate

finely setose → setulose

finished herbal product

محصول نهایی گیاه دارویی [گیاهان دارویی]

first filial generation

نسل فرزندی اول [ژنشناسی]

fitness

برازندگی وراثتی،

برازندگی [ژنشناسی]

flabellate

بادبزننی [علوم گیاهی]

flabelliform

بادبزننی شکل [علوم گیاهی]

syn. fan-shaped

flax → *Linum*

flaxseed oil → linseed oil

floccose

ریزنده کرک [علوم گیاهی]

floral diagram

گل نگاره [علوم گیاهی]

floral formula

فرمول گل [علوم گیاهی]

floral tube → hypanthium

flowering plant [گیاه گلدار [علوم گیاهی]

flush end

سر تراز [ژنشناسی]

fluxome

شارگان [پروتگان شناسی]

fluxomics [شارگان شناسی [پروتگان شناسی]

founder effect [اثر بنیان گذار [ژنشناسی]

founder principle

اصل بنیان گذار [ژنشناسی]

foveate

لان دار [علوم گیاهی]

foveolate

لانک دار [علوم گیاهی]

frame shift

→ reading frame shift

frame shift mutation

جهش چارچوب گردان [ژنشناسی]

syn. phase shift mutation,

reading frame shift

mutation

fraternal twins

→ dizygotic twins

free

آزاد [علوم گیاهی]

free-central [مرکزی - آزاد [علوم گیاهی]

fringed → fimbriate

functional proteome

پروتگان کارکردی [پروتگان شناسی]

functional proteomics

پروتگان شناسی کارکردی [پروتگان شناسی]

functome

کارکردگان [پروتگان شناسی]

funiculus

بند ناف [علوم گیاهی]

furrowed → sulcate

fused protein → fusion protein

fusiform

دوکی شکل [علوم گیاهی]

fusion

الحاق [علوم گیاهی]

fusion protein

پروتئین الحاقی [پروتگان شناسی]

syn. fused protein

G

gain of function

→ gain of function mutation

eucamptodromous

هوقوسی‌رو [علوم گیاهی]

euploid [ژنشناسی] هولاد

euploidy [ژنشناسی] هولادی

Euryhaline

گسترده‌شورتاب [جانورشناسی]

evergreen [علوم گیاهی] همیشه‌سبز

evolutionary clock ساعت تکاملی،

ساعت فرگشتی [ژنشناسی]

exon trapping

دام‌اندازی بیان [ژنشناسی]

exon trapping vector

ناقل دام‌اندازی بیان [ژنشناسی]

expression array

آرایه بیانی [پروتئان‌شناسی]

expressivity [ژنشناسی] بیانایی

extein [ژنشناسی] بیانتتین

syn. external protein sequence,

EPS

extension → overhang

external protein sequence

→ extein

extra chromosomal inheritance

وراثت برون‌فام‌تتی [ژنشناسی]

extranuclear inheritance

وراثت برون‌هسته‌ای [ژنشناسی]

ex vitro [ژنشناسی] برون‌شیشه‌ای،

برون‌شیشه [پروتئان، ژن]

ex vivo [ژنشناسی] برون‌زیوه‌ای،

برون‌زیوه [پروتئان، ژن]

F

f¹ [ژنشناسی] ف¹f² [ژنشناسی] ف²

falcate [علوم گیاهی] داسی

falciform [علوم گیاهی] داسی‌شکل

fan-shaped → flabelliform

farinaceous [علوم گیاهی] آردآلود

faveolatus [علوم گیاهی] ریزلانه‌زنبوری

favosus [علوم گیاهی] لانه‌زنبوری

syn. honeycombed

felty germander

→ *Teucrium polium*

female pseudohermaphroditism

شبه‌نرمادگی ماده‌نما [ژنشناسی]

filamentous → filiform

filial generation

نسل فرزندی [ژنشناسی]

filiform [علوم گیاهی] نخ‌شکل

syn. thread-like, filamentous

filter feeder [جانورشناسی] پالیده‌خوار

filter feeding

پالیده‌خواری [جانورشناسی]

fimbriate [علوم گیاهی] شراپه‌ای

syn. fimbriated, fringed

fimbriated → fimbriate

finely dented → denticulate

finely ovoid

تخم‌مرغی کامل [علوم گیاهی]

environmental genomics

→ metagenomics

enzymatic DNA sequencing

توالی‌یابی زی‌مایه‌ای دینا،

توالی‌یابی آنزیمی دینا [ژن‌شناسی]

enzymatic method روش زی‌مایه‌ای،

روش آنزیمی [ژن‌شناسی]

enzyme biosensor

زی‌حسگر زی‌مایه‌ای،

زی‌حسگر آنزیمی [پروتگان‌شناسی]

enzyme-conjugated antibody

پادتن زی‌مایه‌وند،

پادتن آنزیم‌وند [پروتگان‌شناسی]

syn. enzyme linked antibody**enzyme linked antibody**

→ enzyme-conjugated

antibody

epifauna روزیاگان [جانورشناسی]**epigynous** روتخمدانی [علوم گیاهی]**epiperigynous**

رو-پیراتخمدانی [علوم گیاهی]

epipetalous روگلبرگی [علوم گیاهی]*syn.* petalostemonous**episepalous** روکاسببرگی [علوم گیاهی]**epitepalous** روگلپاری [علوم گیاهی]**epitomics**

روجایگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]

epitope روجایه [پروتگان‌شناسی]**epitope map**

نقشه روجایه [پروتگان‌شناسی]

epitope mapping

نقشه‌نگاری روجایه [پروتگان‌شناسی]

epitope masking

روجایه‌پوشانی [پروتگان‌شناسی]

epitope screening

غربالگری روجایه [پروتگان‌شناسی]

epitope tag

نشان روجایه [پروتگان‌شناسی]

epitope tagging

نشان‌گذاری روجایه [پروتگان‌شناسی]

epitropous

روگرا [علوم گیاهی]

epitropous-dorsal

روگرای پشتی [علوم گیاهی]

epitropous-ventral

روگرای شکمی [علوم گیاهی]

EPS → extein**equitant**

پایه‌هم‌پوش [علوم گیاهی]

Espanol → *Peganum harmala****Eucalyptus*** اکالیپتوس [گیاهان دارویی]***Eucalyptus camaldulensis***

اکالیپتوس کامالدول [گیاهان دارویی]

syn. river red gum***Eucalyptus gillii***

اکالیپتوس پُرشاخه [گیاهان دارویی]

syn. curly mallee***Eucalyptus globulus***

اکالیپتوس نیلی [گیاهان دارویی]

syn. blue gum,

Tasmanian bluegum

dragonhead → *Dracocephalum*

DSC → differential scanning
calorimetry

duration طول عمر [علوم گیاهی]

dynameomics

پویاگان‌شناسی [پروتگان‌شناسی]

E

ear stone/earstone

سنگ گوش [جانورشناسی]

syn. otolith

echinate خاردار [علوم گیاهی]

Echinodera → Kinorhyncha

Echiura مار دُم تباران [جانورشناسی]

syn. Echiurida

Echiurida → Echiura

ectodomain برون‌حبه [پروتگان‌شناسی]

Ectoprocta

برون‌مُرز تباران [جانورشناسی]

egg-shaped → ovate

EIA → electroimmunoassay

electroblot → electroblotting

electroblotter

الکتروبلکه‌گذار [ژن‌شناسی]

electroblotting

الکتروبلکه‌گذاری [ژن‌شناسی]

syn. electroblot,

electrophoretic blotting

electroimmunoassay

الکتروایمنی‌سنجی [پروتگان‌شناسی]

abbr. EIA

syn. rocket

immunoelectrophoresis,

Laurell rocket technique,

electroimmuno diffusion

electroimmuno diffusion

→ electroimmunoassay

electrophoretic blotting

→ electroblotting

electrophoretic mobility

تحرک الکتروکوچی [پروتگان‌شناسی]

electroporation [ژن‌شناسی] الکترونفوذ

electrotransformation

الکتروترااریختی [ژن‌شناسی]

endosymbiont theory

→ endosymbiotic theory

endosymbiotic theory

نظریه درون‌همزیستی [ژن‌شناسی]

syn. endosymbiont theory

Enopla پیش‌کام‌ویسان [جانورشناسی]

ensiform شمشیری‌شکل [علوم گیاهی]

syn. sword-shaped

entire کامل [علوم گیاهی]

Entognatha

درون‌فک‌ویسان [جانورشناسی]

Entoprocta

درون‌مُرز تباران [جانورشناسی]

disposition [چینش (علوم گیاهی)]

dissimilar twins

→ dizygotic twins

distichous [مقتاب دوردیفه (علوم گیاهی)]

distinct [جدا (علوم گیاهی)]

dizygotic twins [دوقلوهای دوزاک،

دوقلوهای دوتخم (ژنشناسی)]

syn. dissimilar twins,

fraternal twins,

biovular twins

DNA annealing → annealing

DNA-DNA hybridization

[دورگه‌سازی دنا - دنا،

دورگه‌شدگی دنا - دنا (ژنشناسی)]

DNA fingerprinting

[انگشت‌نگاری دنا (ژنشناسی)]

syn. genetic fingerprinting,

restriction enzyme analysis

DNA footprinting

[جاپایی دنا (پروتگان‌شناسی)]

DNA ligase [دناپیونداز (ژنشناسی)]

syn. ligase

DNA ligation [پیوندش دنا (ژنشناسی)]

DNA profiling

[رُخ‌نمانگاری دنا (ژنشناسی)]

syn. genetic profiling

DNA-protein interference assay

[سنجش تداخل دنا - پروتئین (پروتگان‌شناسی)]

DNA-protein protection assay

[سنجش حفاظت

دنا - پروتئین (پروتگان‌شناسی)]

DNA-RNA hybrid

[دورگه دنا - رنا (ژنشناسی)]

DNA-RNA hybridization

[دورگه‌سازی دنا - رنا،

دورگه‌شدگی دنا - رنا (ژنشناسی)]

DNA shuffling [بُرخوری دنا (ژنشناسی)]

docking protein

[پروتئین جورشو (پروتگان‌شناسی)]

doliform [دَلوی‌شکل (علوم گیاهی)]

dominant negative allele

[دیگره بارز منفی (ژنشناسی)]

dominant negative mutation

[جهش بارز منفی (ژنشناسی)]

dorsal [پشتی (علوم گیاهی)]

dot blot [لکه‌گذاری نقطه‌ای (پروتگان، ژن)]

syn. spot blot

dotted → punctate

doubly serrate → biserrate

downregulation

[فروتنظیم (پروتگان، ژن)]

Dracocephalum

[بان‌رشیبی^۱ (گیاهان دارویی)]

syn. dragonhead

Dracocephalum moldavica

[بان‌رشیبی دارویی (گیاهان دارویی)]

syn. Moldavica punctata,

Moldavica suaveolens,

Moldavian dragonhead

- deltoid** [دلتاوار (علوم گیاهی)]
syn. triangular
- Demospongea** → **Demospongiae**
- Demospongiae**
 بس اسفنج و یسان (جانورشناسی)
syn. Demospongea
- denatured DNA**
 دنای واسرشته (ژنشناسی)
- dendroid** [درختوار (علوم گیاهی)]
syn. tree-like
- dentate** [دندانهای (علوم گیاهی)]
syn. toothed, notched
- denticulate** [ریزدندانهای (علوم گیاهی)]
syn. finely dented
- depressed oblong**
 مستطیلی فروفشرده (علوم گیاهی)
- Deuterostomia**
 دهان دومیان (جانورشناسی)
- DGE** → differential gene expression
- diadelphous** [دودسته‌ای (علوم گیاهی)]
- dicentric** [دومیان (ژنشناسی)]
- dicentric chromosome**
 قاربان دومیان (ژنشناسی)
- dichasial** [گرن دوسویه‌ای (علوم گیاهی)]
- dichasial cyme** → **dichasium**
- dichasium** [گرن دوسویه (علوم گیاهی)]
syn. dichasial cyme
- dideoxy mediated chain termination technique**
 → Sanger sequencing
- dideoxy method**
 → Sanger sequencing
- dideoxy sequencing**
 توالی‌یابی دی‌دی‌آکسی (ژنشناسی)
- differential gene expression**
 بیان افتراقی ژن (ژنشناسی) *abbr.* DGE
- differential proteomics**
 → comparative proteomics
- differential scanning calorimetry**
 گرماسنجی پویشی تفاضلی (پروتئان‌شناسی)
abbr. DSC
- differential transcriptome**
 رونوشتگان افتراقی (پروتئان‌شناسی)
- diffuse centromere**
 میان‌پار پخشیده (ژنشناسی)
- Diplopoda**
 دوجفت‌پاویسان (جانورشناسی)
- Diplostemonous**
 دوحلقه‌پرچمی (علوم گیاهی)
- directed evolution**
 تکامل جهت‌داده (ژنشناسی)
syn. directional evolution
- directed mutagenesis**
 → site-directed mutagenesis
- directional evolution**
 → directed evolution

coupling phase

هم پیوستگی [ژن شناسی]

syn. coupling

craspedodromous [لبه رو [علوم گیاهی]

syn. simpledromous

crenate [کنگراهی [علوم گیاهی]

crenulate [ریز کنگراهی [علوم گیاهی]

crude plant extract

عصاره خام گیاهی [گیاهان دارویی]

Crustacea

سخت پوست وندان [جانور شناسی]

cryptic satellite

نهان ماهواره [ژن شناسی]

Ctenophora

شانه دار تباران [جانور شناسی]

Cubozoa [تاس زیوه ویسان [جانور شناسی]

cuneate [گوه ای [علوم گیاهی]

curly mallee → *Eucalyptus gillii*

C value [ارزش سی،

ارزش ثابت [ژن شناسی]

C value paradox

ناسازنمای ارزش سی،

ناسازنمای ارزش ثابت [ژن شناسی]

cyathium [پنگان [علوم گیاهی]

Cycliophora

دایره دار تباران [جانور شناسی]

cyme [گرزن [علوم گیاهی]

cymose [گرزنی [علوم گیاهی]

cymule [گرزنک [علوم گیاهی]

cytometer

یاخته سنج،

یاخته شمار [پروتگان شناسی]

syn. cell counter

cytometry

یاخته سنجی،

یاخته شماری [پروتگان شناسی]

cytoplasmic inheritance

وراثت میان یاخته ای [ژن شناسی]

D

dbSTS

دادگان توان [ژن شناسی]

deadnettle/dead nettle

→ *Lamium*

decoction

جوشانده [گیاهان دارویی]

decoder protein

پروتئین رمزگشا [پروتگان شناسی]

decurrent

پایین رو [علوم گیاهی]

decussate [متقابل ضربدری [علوم گیاهی]

deeply ovoid

تخم مرغی کشیده [علوم گیاهی]

deep-sea fish

ماهی ژرفای [جانور شناسی]

degenerate code [رمز هرز [ژن شناسی]

degenerate primer

آغازگر هرز [ژن شناسی]

degradome [تخریبگان [پروتگان شناسی]

degradomics

تخریبگان شناسی [پروتگان شناسی]

dehydrated castor oil

روغن کرچک آب زدوده [گیاهان دارویی]

common balm

بادرنجبویه [گیاهان دارویی]

syn. balm mint, balm,

lemon balm

common sage مریم‌گلی^۲ [گیاهان دارویی]

comose منگوله‌دار [علوم گیاهی]

comparative proteomics

پروتئومیکان‌شناسی مقایسه‌ای [پروتئومیکان‌شناسی]

syn. differential proteomics

compatible end

→ compatible terminus

compatible terminus

پایانه جورشونده [ژن‌شناسی]

syn. compatible end

complementation

تکمیل‌سازی [ژن‌شناسی]

complementation group

گروه تکمیل‌سازی [ژن‌شناسی]

complementation map

نقشه تکمیل‌سازی [ژن‌شناسی]

complete transduction

ترارسانی کامل [ژن‌شناسی]

complexome هم‌تافتگان [پروتئومیکان‌شناسی]**complexomics**

هم‌تافتگان‌شناسی [پروتئومیکان‌شناسی]

concatemer هم‌زنجیره‌پار [ژن‌شناسی]**concatenate**

هم‌زنجیره‌ای شدن [ژن‌شناسی]

connate هم‌جوش [علوم گیاهی]**constitutive activity**

→ constitutive expression

constitutive expression

بیان نهادی [ژن‌شناسی]

syn. constitutive activity,

constitutive gene

expression

constitutive gene

ژن نهادی [ژن‌شناسی]

constitutive gene expression

→ constitutive expression

contig

وَرِیست [ژن‌شناسی]

contig map

نقشه وَرِیست [ژن‌شناسی]

contig mapping نقشه‌نگاری وَرِیست

وَرِیست‌نگاری [ژن‌شناسی]

contigs

وَرِیستگان [ژن‌شناسی]

contiguous

مماس [علوم گیاهی]

cordate

قلبی [علوم گیاهی]

syn. heart-shaped

corrugateچین‌دار^۱ [علوم گیاهی]**corymb**

دیهیم [علوم گیاهی]

corymbose

دیهیمی [علوم گیاهی]

costa → midrib**costate → ribbed****cotransduction**

هم‌ترارسانی [ژن‌شناسی]

coupling → coupling phase**coupling configuration**

آرایش هم‌پیوستگی [ژن‌شناسی]

chromatin immunoprecipitation

ایمنی رسوبش فامینه [ژن‌شناسی]

abbr. CHIP

chromatin modification

دگرش فامینه [ژن‌شناسی]

chromatin remodeling

بازآرایی فامینه [ژن‌شناسی]

ciliate

مژده‌دار [علوم گیاهی]

ciliolate

مژک‌دار [علوم گیاهی]

cinnus → scorpioid cyme

circular linkage map

نقشه پیوستگی حلقوی [ژن‌شناسی]

circumscissile capsule

پوشینه پیراشکاف [علوم گیاهی]

cis configuration

آرایش سیس،

آرایش ورسو [ژن‌شناسی]

clary sage

مرموک [گیاهان دارویی]

clavate

گوزی [علوم گیاهی]

cleavage

شکافتگی، تسهیم [ژن‌شناسی]

syn. segmentation

clinical peptidomics

پپتیدگان‌شناسی بالینی [پروتگان‌شناسی]

cloaca

پارگین [جانورشناسی]

clock protein

پروتئین زمان‌مند [پروتگان‌شناسی]

clonal

همسانه‌ای [ژن‌شناسی]

clone

همسانه [پروتگان، ژن]

cloned

همسانه‌سازی‌شده،

همسانیده [پروتگان، ژن]

cloning

همسانه‌سازی [پروتگان، ژن]

cloning *in silico*→ *in silico* cloning

closed reading frame

→ blocked reading frame

clove oil → oil of clove

Cnidaria

گزنده‌تباران [جانورشناسی]

coefficient of coincidence

ضریب هم‌رخدادی [ژن‌شناسی]

coefficient of inbreeding

→ inbreeding coefficient

coelectrophoresis

الکتروهم‌کوچی [پروتگان‌شناسی]

cognate transfer RNA

رنای ناقل هم‌شناسا [ژن‌شناسی]

cognate tRNA

رنان هم‌شناسا [ژن‌شناسی]

coherent

پیوسته [علوم گیاهی]

cohesion

چسبندگی [علوم گیاهی]

cohesive

چسبنده [علوم گیاهی]

cohesive end → sticky end

cohesive terminus

→ sticky terminus

cold-shock protein

پروتئین سرماشوگ [پروتگان‌شناسی]

collinear/colinear

هم‌خط [ژن‌شناسی]

collinearity/colinearity

هم‌خطی [ژن‌شناسی]

columella

ستونک [علوم گیاهی]

cell counter → cytometer

cell cycle [چرخه یاخته‌ای] [ژنشناسی]

cell-free extract

شیره بی‌یاخته [ژنشناسی]

cell-free protein synthesis

→ in vitro translation

cell-free transcription

→ in vitro transcription

cell-free translation

→ in vitro translation

cell microarray → cell chip

cellular biochip → cell chip

cellular chip → cell chip

cellular microarray → cell chip

cellular proteome

پروتگان یاخته‌ای [پروتگان‌شناسی]

centipedes [صدپاویسان] [جانورشناسی]

central [مرکزی] [علوم گیاهی]

central dogma [باور بنیادی] [ژنشناسی]

centric fusion

هم‌جوشی میان‌پاری [ژنشناسی]

syn. centromeric fusion,

whole arm fusion

centromere [میان‌پار] [ژنشناسی]

centromere interference

تداخل میان‌پاری [ژنشناسی]

centromeric fusion

→ centric fusion

Cephalocarida

سر‌میگوویسان [جانورشناسی]

Cephalopoda [سرپاویسان] [جانورشناسی]

cephalothorax [سر‌سینه] [جانورشناسی]

Cestoda [نوارویسان] [جانورشناسی]

Chaetognatha

تار‌فک‌تباران [جانورشناسی]

chaffy → paleaceous

chain termination method

روش پایان‌ش زنجیری [ژنشناسی]

chalaza [بُن تخمک] [علوم گیاهی]

charged transfer RNA

رِنا‌ی ناقل باردار [ژنشناسی]

syn. acylated tRNA,

amino acylated tRNA

charged tRNA [رِنا‌ن باردار] [ژنشناسی]

chaste tree → *Vitex agnus-castus*

check point [نقطه وارسی] [ژنشناسی]

Chelicerata [گیره‌وندان] [جانورشناسی]

chemical proteomics

پروتگان‌شناسی شیمیایی [پروتگان‌شناسی]

Chilopoda [لَب‌پاویسان] [جانورشناسی]

chimeric protein

پروتئین آمیژه‌ای [پروتگان‌شناسی]

CHIP/ChIP → chromatin

immunoprecipitation

chlamydeous [گل‌پوش‌دار] [علوم گیاهی]

Chlorophyte [چلبک سبز] [جانورشناسی]

syn. green alga

Christ's Thorn Jujube

→ *Ziziphus spina-christi*

C

caducous [زودریز [علوم گیاهی]

calamint → *Calamintha**Calamintha* [زیانعنای [گیاهان دارویی]

syn. calamint

Calamintha officinalis

[زیانعنای دارویی [گیاهان دارویی]

syn. *Melissa calamintha*,*Satureja calamintha*

Calcareae [آهک‌ویسان [جانورشناسی]

syn. Calcispongea

Calcispongea → Calcareae

calyptra [سرپوش [علوم گیاهی]

calyptrate [سرپوش‌دار [علوم گیاهی]

camphor [کافور [گیاهان دارویی]

camphor essential oil

→ oil of camphor

camptodromous [قوسی‌رو [علوم گیاهی]

campylodromous

[خمیده‌رو [علوم گیاهی]

campylotropous [خمش‌گرا [علوم گیاهی]

canaliculate [مجرا‌دار [علوم گیاهی]

canescent [سفیدخاکستری [علوم گیاهی]

capillary blotting

[لکه‌گذاری مویینه‌ای [پروتگان، ژن]

capillary electrophoresis

[الکتروکروچ مویینه‌ای [پروتگان‌شناسی]

capitate [کپه‌ای [علوم گیاهی]

capitulum [کپه [علوم گیاهی]

syn. head

capsule [هاگلان [علوم گیاهی]

carapace [سرسینه‌پوش [جانورشناسی]

Carum copticum→ *Trachyspermum copticum*castorbean → *Ricinus communis*

castor oil [روغن کرچک [گیاهان دارویی]

castor oil plant

→ *Ricinus communis*

catabolite repression

[فروتنشانی فروگشته‌ای [ژن‌شناسی]

catalytic monoclonal antibody

[پادتن تک‌دودمان فروکافتی [پروتگان‌شناسی]

syn. catmab

catenane [زنجیرک [ژن‌شناسی]

catkin [دُم‌گربه‌ای [علوم گیاهی]

syn. ament

catmab → catalytic monoclonal antibody

cauliflorous [گل‌ساقه‌ای [علوم گیاهی]

cauline [ساقه‌ای [علوم گیاهی]

cell array → cell chip

cell-based microarray

→ cell chip

cell chip/cellular chip

[تراشه یاخته‌ای [پروتگان‌شناسی]

syn. cell(ular) biochip,

cell(ular) microarray,

cell-based microarray,

live cell microarray,

living microarray,

living chip, cell array

Bivalvia [دوگفه‌ویسان (جانورشناسی)]

black nightshade

[تاجریزی (گیاهان دارویی)]

bladdery → **vesiculate**

blade

[پهنک (علوم گیاهی)]

syn. lamina

blocked reading frame

[چارچوب خوانش بسته،

خوانه بسته (ژن‌شناسی)]

syn. closed reading frame

blond plantain [اسپرزه (گیاهان دارویی)]

syn. ispaghula

blot

[لکه‌برگ (ژن‌شناسی)]

blotting

[لکه‌گذاری (پروتگان، ژن)]

syn. blot transfer

blot transfer → **blotting**

blubber

[چربی‌لایه (جانورشناسی)]

blue gum → *Eucalyptus globulus*

blunt end

[سر صاف (ژن‌شناسی)]

syn. butt end

blunt ended DNA

[دِنای سر صاف (ژن‌شناسی)]

blunt ending

→ **blunt-end ligation**

blunt-end ligation

[پیوند سر صاف (ژن‌شناسی)]

syn. blunt ligation, blunt ending

blunt ligation

→ **blunt-end ligation**

boring sponge

[اسفنج حَقَّار (جانورشناسی)]

bostryx → **helicoid cyme**

β plitted sheet → **beta sheet**

Brachiopoda [بازوپاتباران (جانورشناسی)]

Branchiopoda

[آبشش‌پاویسان (جانورشناسی)]

bristle

[زیرکرک (علوم گیاهی)]

bristly → **setose**

broad heritability

[وراثت‌پذیری عمومی (ژن‌شناسی)]

syn. broad-sense heritability

broadleaf plantain

→ *Plantago major*

broadly oblong

[مستطیلی پهن (علوم گیاهی)]

broad-sense heritability

→ **broad heritability**

Brochidodromous

[حلقه‌ای‌رو (علوم گیاهی)]

β sheet → **beta sheet**

β strand → **beta strand**

β turn → **beta turn**

bullate

[تاول‌دار (علوم گیاهی)]

butt end → **blunt end**

byssal thread [ابریشم آمبی (جانورشناسی)]

syn. byssus thread

byssus thread → **byssal thread**

barbate → bearded

barbed خارهای [علوم گیاهی]

syn. barbellate

barbellate → barbed

basal¹ قاعده‌ای^۱ [علوم گیاهی]

syn. radical

basal² قاعده‌ای^۲ [علوم گیاهی]

base pair جفت‌باز [ژن‌شناسی]

base-pairing جفت‌شدن باز [ژن‌شناسی]

base-pairing rule

قانون جفت‌شدن باز [ژن‌شناسی]

base-pairing substitution

جانشینی جفت‌باز [ژن‌شناسی]

basical capsule

پوشینهٔ بُن‌شکاف [علوم گیاهی]

basifixed پایه‌چسب [علوم گیاهی]

β barrel → beta barrel

β bend → beta turn

β corformation

→ beta conformation

beaked → rostrate

bearded ریش‌دار [علوم گیاهی]

syn. barbate

benthic fish ماهی کف‌زی [جانورشناسی]

benthos کف‌زی [جانورشناسی]

beta barrel بشکۀ بتا [پروتئان‌شناسی]

syn. β barrel

beta bend → beta turn

beta conformation

صورت‌بندی بتا [پروتئان‌شناسی]

syn. β conformation

beta sheet صفحهٔ بتا [پروتئان‌شناسی]

syn. β sheet, β plitted sheet

beta strand رشتهٔ بتا [پروتئان‌شناسی]

syn. β strand

beta turn پیچ بتا [پروتئان‌شناسی]

syn. β turn, beta bend, β bend

bilateral → irregular

bilateral body symmetry

→ bilateral symmetry

bilaterally symmetrical

→ zygomorphic

bilateral symmetry

تقارن دوسویه [جانورشناسی]

syn. bilateral body symmetry

bimerous دوپار [علوم گیاهی]

bioaffinity sensor

→ affinity biosensor

biofarming

→ molecular farming

biological array

آرایۀ زیستی [پروتئان‌شناسی]

biovular twins

→ dizygotic twins

biradial دوتقارنی [علوم گیاهی]

biserrate دوارهای [علوم گیاهی]

syn. doubly serrate

asepalous	بی کاسپرگ [علوم گیاهی]	B	
asymmetric	نامتقارن [علوم گیاهی]		
attenuate	باریک شده [علوم گیاهی]	BAC	فاماب [ژن شناسی]
attenuation	کاهانش [ژن شناسی]	BAC map	نقشه فاماب [ژن شناسی]
attenuator	کاهانه [ژن شناسی]	<i>syn. genome fingerprint map</i>	
auriculate	گوشک دار [علوم گیاهی]	BACmid → bacterial artificial chromosome	
autoantibody	خودپادتن [پروتگان شناسی]	bacterial artificial chromosome	
autoantigen	خودپادگن [پروتگان شناسی]		فام تن واره باکتریایی [ژن شناسی]
autoinhibition	خودبازداری [پروتگان شناسی]	<i>syn. bacterial artificial chromosome-based plasmid, BACmid</i>	
automodification	خوداصلاحی [پروتگان شناسی]	bacterial artificial chromosome-based plasmid → bacterial artificial chromosome	
autonomously replicating sequence	توالی هم تاساز خودگردان [ژن شناسی]	bacterioplankton	باکتری دروایان [جائور شناسی]
<i>abbr. ARS</i>			
autoploid → autopolyploid¹		balanced lethals	کُشنده های متعادل [ژن شناسی]
autopolyploid¹	خودچندلاد ¹ [ژن شناسی]	<i>syn. balanced lethal system</i>	
<i>syn. autoploid</i>		balanced lethal system → balanced lethals	
autopolyploid²	خودچندلاد ² [ژن شناسی]	balanced polymorphism	چندشکلی متوازن [ژن شناسی]
autopolyploidy	خودچندلادی [ژن شناسی، علوم گیاهی]	balm → common balm	
autoprocessing	خودفراوری [پروتگان شناسی]	balm mint → common balm	
autozygote	خودزاگ [ژن شناسی]	band	نوار [ژن شناسی]
awl shape → subuliform		band compression	درهم رفتگی نوار [ژن شناسی]
axile	محوری [علوم گیاهی]		
axillary¹	جانبی ¹ [علوم گیاهی]		
axillary²	جانبی ² [علوم گیاهی]		
<i>syn. lateral</i>			

- anticipation** پیش‌بروزی [ژن‌شناسی]
syn. genetic anticipation
- antienzyme** پادزی‌مایه،
 پادآنزیم [پروتگان‌شناسی]
- antigen array** آرایه پادگنی [پروتگان‌شناسی]
- antigenic determinant** تعیین‌کننده پادگنی [پروتگان‌شناسی]
- antigen microarray** ریزآرایه پادگنی [پروتگان‌شناسی]
- antimorph¹** پادریخت¹ [ژن‌شناسی]
syn. antimorphic
- antimorph²** پادریخت² [ژن‌شناسی]
- antimorphic → antimorph¹**
- antimorphic allele** دیگره پادریخت [ژن‌شناسی]
- antimorphic mutation** جهش پادریخت [ژن‌شناسی]
- anti-mutator** جهش‌کاه [ژن‌شناسی]
- antimutator gene** ژن جهش‌کاه [ژن‌شناسی]
- antipetalous/antepetalous** مقابل‌گلبرگی [علوم گیاهی]
- antisense gene** ژن پادمعنا [ژن‌شناسی]
- antiseptalous/antesepalous** مقابل‌کاسپرگی [علوم گیاهی]
- AP → anchor protein**
- apetalous** بی‌گلبرگ [علوم گیاهی]
- apex** رأس [علوم گیاهی]
syn. point
- apical¹** رأسی¹ [علوم گیاهی]
- apical²** رأسی² [علوم گیاهی]
- apical³ → terminal style**
- apical-axile** محوری‌رأسی [علوم گیاهی]
- apocarpous** جداپرچه [علوم گیاهی]
- apoenzyme** روت‌زی‌مایه،
 روت‌آنزیم [پروتگان‌شناسی]
- apopetalous** جداگلبرگ [علوم گیاهی]
- syn. polypetalous*
- apoprotein** روت‌پروتئین [پروتگان‌شناسی]
- aposepalous** جداکاسپرگ [علوم گیاهی]
- syn. polysepalous*
- apostemonous** جداپرچم [علوم گیاهی]
- apotepalous** جداگلپار [علوم گیاهی]
- Arachnida** عنکبوت‌ویسان [جانورشناسی]
syn. Amblypygi, Palpigradi, Uropygi
- arachnoid** تار‌عنکبوتی [علوم گیاهی]
syn. arachnose
- arachnose → arachnoid**
- areole¹** خار‌دکمه [علوم گیاهی]
- areole²** لانک [علوم گیاهی]
- Aristotle's lantern** فانوس ارسطو [جانورشناسی]
- arrangement** آرایش [علوم گیاهی]
- arrow-shaped → sagittiform**
- ARS → autonomously replicating sequence**
- Arthropoda** بندپاتباران [جانورشناسی]

- ambulacrum** پاچا [جانورشناسی]
- ament** → catkin
- amino acid sequence** توالی آمینواسیدی [پروتئان‌شناسی]
- amino acylated tRNA** → charged transfer RNA
- Ammi copticum** → *Trachyspermum copticum*
- amorph¹** آریخت¹ [ژن‌شناسی]
syn. amorphic
- amorph²** آریخت² [ژن‌شناسی]
- amorphic** → amorph¹
- amorphic allele** بکره آریخت [ژن‌شناسی]
- amorphic mutation** جهش آریخت [ژن‌شناسی]
- amphidiploid¹** دوجوردولاد¹ [ژن‌شناسی]
- amphidiploid²** دوجوردولاد² [ژن‌شناسی]
- amphiploidy** دوجورلادی [ژن‌شناسی]
- amphidiploidy** دوجوردولادی [ژن‌شناسی]
- amphiploid¹** دوجورلاد¹ [ژن‌شناسی]
- amphiploid²** دوجورلاد² [ژن‌شناسی]
- amphitropous** دوسوگرا [علوم گیاهی]
- amplexicaule** ساقه‌برگیر [علوم گیاهی]
- amplicon** افزونه [ژن‌شناسی]
- Amygdalus** بادام [گیاهان دارویی]
- Amygdalus communis** بادام رسمی [گیاهان دارویی]
- ana-amphitropous** واژگون - دوسوگرا [علوم گیاهی]
- ana-campylotropous** واژگون - خمش‌گرا [علوم گیاهی]
- anatropous** واژگون [علوم گیاهی]
- anchor protein** پروتئین لنگری [پروتئان‌شناسی]
abbr. AP
- aneuploid** ناهولاد [ژن‌شناسی]
- aneuploidy** ناهولادی [ژن‌شناسی]
- angiosperm** نهان‌دانه [علوم گیاهی]
- Animalia** جانوران [جانورشناسی]
- anise** بادیان رومی¹ [گیاهان دارویی]
- anise oil** روغن بادیان رومی [گیاهان دارویی]
syn. oil of anise
- anisomeric** ناجورپار [علوم گیاهی]
- annealing** همتابی [ژن‌شناسی]
syn. DNA annealing
- Annelida** حلقوی‌تباران [جانورشناسی]
- annotation** → genome annotation
- Anopla** پس‌کام‌ویسان [جانورشناسی]
- Anthozoa** گل‌زیوه‌ویسان [جانورشناسی]
syn. Actinozoa
- antibody engineering** مهندسی پادتن [پروتئان‌شناسی]
- antibody enzyme** زی‌مایه پادتنی، آنزیم پادتنی [پروتئان‌شناسی]
- antibody microarray** ریزآرایه پادتنی [پروتئان‌شناسی]

aculeolate تیغک‌دار [علوم گیاهی]

acylated tRNA

→ charged transfer RNA

adaxial محورسو [علوم گیاهی]

additive effect

→ additive gene effect

additive gene effect

اثر ژن‌های افزایشی [ژن‌شناسی]

syn. additive effect

additive genes

ژن‌های افزایشی [ژن‌شناسی]

adnate دگرجوش [علوم گیاهی]

AE → affinity electrophoresis

affibody تعایل‌تن [پروتئان‌شناسی]

affinity biosensor

زی‌حسگر تعایلی [پروتئان‌شناسی]

syn. bioaffinity sensor

affinity capture electrophoresis

الکتروکوچ گیرش تعایلی [پروتئان‌شناسی]

affinity chromatography

سوانگاری تعایلی [پروتئان‌شناسی]

affinity coelectrophoresis

الکتروهم‌کوچی تعایلی [پروتئان‌شناسی]

affinity electrophoresis

الکتروکوچ تعایلی [پروتئان‌شناسی]

abbr. AE

α helix → alphahelix

ajwain/ ajowan

→ *Trachyspermum copticum*

alignment هم‌ردیف‌سازی [ژن‌شناسی]

syn. sequence alignment

allelic association

→ linkage disequilibrium

allelic complementation

تکمیل‌سازی دگرهای [ژن‌شناسی]

allelic exclusion

برکناری دگرهای [ژن‌شناسی]

allelozyme → allozyme

allotetraploid دگرچارلاد [ژن‌شناسی]

allozygote دگرزاگ [ژن‌شناسی]

allozyme دگرزیم [پروتئان‌شناسی]

syn. allelozyme

Aloe صبر [گیاهان دارویی]

Aloe barbadensis → *Aloe vera*

Aloe vera صبر حقیقی [گیاهان دارویی]

syn. *Aloe vulgaris*,

Aloe barbadensis

Aloe vulgaris → *Aloe vera*

alphahelix مارپیچ آلفا [پروتئان‌شناسی]

syn. α helix

alternate متناوب [علوم گیاهی]

alternipetalous

میان‌گلبرگی [علوم گیاهی]

alternisepalous

میان‌کاسپرگی [علوم گیاهی]

Amblypygi → Arachnida

ambulacral groove

پاجاشیار [جانورشناسی]

A

abaxial نامحورسو [علوم گیاهی]
abortive transduction
 ترارسانی ناکامل [ژن‌شناسی]
syn. abortive transformation
abortive transformation
 → abortive transduction
Abraham's balm
 → *Vitex agnus-castus*
abzyme پادتن‌زیم [پروتئین‌شناسی]
acacia gum → gum arabic
Acanthocephala
 خارسرته‌تباران [جانورشناسی]
accrescent فزون‌رشد [علوم گیاهی]
acentric بی‌میان [ژن‌شناسی]
acentric chromosome
 فام‌تن بی‌میان [ژن‌شناسی]
syn. acentric fragment
acentric fragment
 → acentric chromosome

Acephala بی‌سر ویسان [جانورشناسی]
achlamydeous بی‌گل‌پوش [علوم گیاهی]
acicular سوزنی [علوم گیاهی]
syn. needle-shaped
Acoelomorpha
 بی‌کاو ریخت‌تباران [جانورشناسی]
acrocaulis بالاساقه‌ای [علوم گیاهی]
acrocentric کرانه‌میان [ژن‌شناسی]
acrocentric chromosome
 فام‌تن کرانه‌میان [ژن‌شناسی]
acrocidal capsule
 پوشینه‌رأس شکاف [علوم گیاهی]
acrodromous رأس‌رو [علوم گیاهی]
actinodromous شعاعی‌رو [علوم گیاهی]
syn. ternate venation,
palmate venation
actinomorph چندتقارنی [علوم گیاهی]
Actinozoa → Anthozoa
aculeate تیغ‌دار [علوم گیاهی]
syn. prickly

فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتینی

A Collection of Biology Terms

2

**Proteomics, Genetics and Biotechnology,
Plant Sciences, Zoology, Medicinal Plants**

**extracted from
dictionary of approved
terms by the Academy of
Persian Language and Literature**

2012-2017

Terminology Department